

« Ελληνικό Σχολείο »

1915 FEN

ΕΜΜ. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΚΕ. ΨΕΛΕΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΑΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ

ΤΟΜΟΣ Γ'. — ΜΕΡΟΣ Β'.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ Γ' ΚΑΙ Δ'

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ^{ιδι}
ΕΝΥΠΝΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΚΟΡΝΑΡΟΥ
28 - ΕΝ ΟΔΩ, ΣΤΑΔΙΟΥ - 28

1915

Παύλος Ζ...

[Κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα τῶν μαθημάτων ἐν τοῖς σχολείοις τῆς μέσης ἐκπαίδευσης διὰ τὴν Γ' τάξιν τοῦ ἑλλ. σχολείου ὁρίζεται ἐφημερία κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν 4 τελευταίων βιβλίων τῆς Κύρου Ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ αὐτοῦ μερῶν πραγματευομένων τοὺς ἀγῶνας Ἑλλήνων κατὰ Περγῶν (βιβλ. γ' καὶ δ'), ἀπὸ δὲ τῶν ἀρχῶν Ἀπριλίου τοῦ Ἐννεπίου ἢ τοῦ Ἀναξάρσιδος τοῦ Λουκιανοῦ. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ πρόγραμμα ἐν τῇ Β' τάξει τοῦ ἑλλ. σχολείου θὰ διδάσκονται τὰ 3 πρῶτα βιβλία τῆς Ἀναβάσεως, ἔπεται ὅτι ἐν τῷ ἑλλ. σχολείῳ θὰ διδασθῆ σχεδὸν ἡ ὅλη Ἀνάβασις. Τὸν λόγον τῆς καινοτομίας ταύτης εὐρίσκει τις ἐν ταῖς μεθοδικαῖς παρατηρήσεσιν τοῦ αὐτοῦ προγράμματος, ὅπου ὡς ἔχει λέγεται ὅτι «τὰ ἐλεγόμενα μέρη τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων πρέπει νὰ εἶναι τοιαῦτα καὶ τοιαῦτα, ὥστε ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτῶν νὰ κατορθῶσῃ ὁ μαθητὴς ἐντὸς ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν νὰ σχηματίσῃ, εἰ δυνατόν, εἰκόνα ὅποσων τέλειαν τοῦ διδασκομένου ἔργου εἴτε πεζογράφημα εἶναι τοῦτο εἴτε ποίημα». Καὶ τῷ ὄντι, ἀφ' οὗ τὰ λογοτεχνικά ἔργα τῶν παλαιῶν εἶναι οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀληθῆ ἐν λόγοις καλλιτεχνήματα, ὅσην καλλιτεχνικὴν μόρφωσιν λαμβάνει ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὅστις ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας διδάσκειται ἐκ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς περὶ τοῦ θρησκ. λ. χ. μόνου τοῦ Παρθενῶνος ἢ περὶ τοῦ κρηπιδώματος τῶν Προπυλαίων, τὴν αὐτὴν λογοτεχνικὴν μόρφωσιν λαμβάνει καὶ ὁ μαθητὴς, ὅστις θὰ ἐδιδάσκητο κεφάλαια τινα ἐκ τινος ἱστορικοῦ λόγου τοῦ Δημοσθένους ἢ διαλόγου τινὸς τοῦ Πλάτωνος ἢ βιογραφίας τινὸς τοῦ Πλουτάρχου ἢ στίχους τινὰς δράματος τοῦ Σοφοκλέους. Προφανῆς ἄρα εἶναι ἡ σκοπιμότης τῆς καινοτομίας ταύτης τοῦ νέου προγράμματος· ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐμβριθῆ καὶ καρποφόρον διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἀντὶ τῆς ἐπιτολαιοῦ καὶ ἀκαίου ἐκ πενιχῶν τεμαχίων μελέτης αὐτῶν. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὴν ἀρχὴν, ἣτις ἐπιτάσσεται κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ἐφημερευομένων συγγραφέων ἐν τοῖς σχολείοις τῆς μέσης ἐκπαίδευσης διὰ τοῦ νέου προγράμματος, θὰ ἐκδώσω τὴν Χρηστομάθειαν τῆς Γ' τάξεως εἰς δύο μέρη, ἕξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει τὰ ἐκλεκτότερα καὶ στενὴν συνάφειαν πρὸς ἄλλα ἔχοντα μέρη ἐκ τῶν τεσσάρων τελευταίων βιβλίων τῆς Ἀναβάσεως, τὸ δὲ δεύτερον ἐκ τοῦ Γ' καὶ Δ' βιβλίου τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος τοὺς ἀγῶνας Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περγῶν, τὸ Ἐνύπσιον καὶ τὸν Ἀναξάρσιν τοῦ Λουκιανοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἰανουαρίου 1915.

ὁ διευθυντὴς τῆς ἐκδόσεως

Παυλὸς Παντελάκης

E. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ.]

Τύποις Π. Α. Πετράκου ἐν Ἀθήναις

Ξενοφώντος
Ξενοφώντος
Ξενοφώντος

Βίος τοῦ Ξενοφώντος.

Ὁ Ξενοφῶν ἦτο Ἀθηναῖος, ἔζησε δὲ πρὸ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 430 μέχρι τοῦ 355. Ἐγενήθη ἐκ γονέων εὐγενῶν καὶ πλουσίων, καὶ ὁ μὲν πατήρ του ὀνομάζετο Γρύλλος, ἡ δὲ μήτηρ του Διδώρα. Ἐξεπαιδεύθη δὲ καλῶς καὶ ἠτύχησε νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν καὶ τοῦ μεγίστου φιλοσόφου τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τοῦ Σωκράτους.

Ὅτε ὁ Ξενοφῶν ἤγε τὸ τριακοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος (401 π. Χ.), μετέβη κατὰ προτροπὴν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς τὰς Σάρδεεις τῆς Λυδίας πρὸς τὸν Κύρου, τὸν υἱὸν τοῦ Δαρείου τοῦ Νόθου καὶ ἀδελφὸν τοῦ τότε βασιλέως τοῦ Περσικοῦ κράτους Ἀρταξέρξου. Συσταθεὶς εἰς τὸν Κύρου ὑπὸ τοῦ Προξένου ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐστρατείαν, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου ἐν τῇ παρὰ τὰ Κοῖναξα μάχῃ καὶ τὴν διὰ δόλου σφαγὴν ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρου τῶν στρατηγῶν τῶν Ἑλληνικῶν μισθοφόρων τοῦ Κύρου, αὐτὸς ἐνεθάρρυνε τοὺς εἰς ἀμνηστίαν καὶ ἀπελευσίαν περιελθόντας Ἕλληνας καὶ ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τούτων εἰς τὸν στρατηγῶν τῶν ἐκλεγέντων εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρου δολοφονηθέντων, ὠδήγησεν αὐτοὺς διὰ μέσου συνεχῶν μαχῶν καὶ πολλῶν κινδύνων καὶ κακουχιῶν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Θράκην καὶ εἰς Μ. Ἀσίαν, ἔνθα οἱ λεγόμενοι Μύριοι ἠνώθησαν μετὰ τῶν κατὰ τὸν Περσῶν πολεμούντων τότε Λακεδαιμονίων. Εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα, τὰς Ἀθήνας, δὲν ἐπανήλθε πλέον ὁ Ξενοφῶν καταδικασθεὶς εἰς ἐξορίαν, διότι συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐβοήθησε τοὺς Λακεδαιμονίους κατὰ τῶν Ἀθηναίων.

Ὅτε ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀγησίλαος, μετὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ξενοφῶν συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας, ἀνεκλήθη ἐκ τῆς Ἀσίας (394 π. Χ.), ἵνα πολεμήσῃ κατὰ Ἀθηναίων, Θηβαίων, Ἀργείων καὶ Κορινθίων, οἵτινες καθ' ὑποκίνησιν τῶν Περσῶν συμμαχήσαντες ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Σπάρτης, ὁ Ξενοφῶν ἠκολούθησεν αὐτὸν καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐν Κορωνεῖα μάχην ἠγωνίσθη μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τῶν συμπολιτῶν του Ἀθηναίων.

Ἐλθόντα εἰς Λακεδαίμονα μετὰ τὴν μάχην ταύτην τὸν Ξενοφῶντα ἀντήμευραν οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὰς πρὸς τὴν Σπάρτην ὑπηρεσίας του, δωρήσαντες εἰς αὐτὸν ἐν κτήμα παρὰ τὸν Σκίλλοινα τῆς Ἠλίδος. Ἐκεῖ ὁ Ξενοφῶν ἔζησεν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη (390—370 π. Χ.) βίον εὐτυχῆ, ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν διαφόρων συγγραμμάτων. Λαβὼν δὲ σύζυγον τὴν Φιλησίαν ἐγέννησεν ἕξ αὐτῆς δύο υἱούς, τὸν Γρύλλον καὶ τὸν Διδώρον.

Τὸν ἐν Σκιλλοῦντι ἤρεμον βίον τοῦ Ξενοφῶντος διέκοψε τέλος ὁ μεταξὺ Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων ἐξαγωγὴ πόλεμος (371 π. Χ.). Οἱ Ἥλειοι, σύμμαχοι τῶν Θηβαίων κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον, ἠνάγκασαν τὸν Ξενοφῶντα νὰ φύγῃ ἐκ Σκιλλοῦντος καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Κορίνθῳ, ἔνθα ἔζησε τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ βίου του, ἤτοι μέχρι τοῦ 355 π. Χ. "Ὅτε ὁ Ξενοφῶν διέτριβεν ἐν Κορίνθῳ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνεκάλεσαν τὸ κατ' αὐτοῦ ψήφισμα ἐξορίας, ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν δὲν ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας, ἐπεμψε δὲ μόνον τοὺς δύο υἱοὺς του, ἵνα ἀγωνισθῶσι κατὰ τῶν Θηβαίων μετὰ τῶν συμπολιτῶν τοῦ Ἀθηναίων, συμμάχων τότε τῶν Λακεδαιμονίων, ὁ εἰς δὲ τῶν υἱῶν τοῦ ὀ Γρύλλος ἔπεσε γενναίως μαχόμενος ἐν τῇ παρὰ τὴν Μαντινείαν μάχῃ.

Ὁ Ξενοφῶν ὑπῆρξε φίλος τῶν ταξειδίων, θαρραλέος, καρτεριστὴς, ἱκανὸς στρατηγός, φίλος τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου.

Ξενοφῶντος Ἑλληνικά.

Ἐκτὸς τῆς γνωστῆς Κύρου Ἀναβάσεως συνέγραψεν ὁ Ξενοφῶν πολλὰ καὶ διάφορα ἄλλα συγγράμματα.

Τούτων ἐν εἶναι τὰ Ἑλληνικά.

Ταῦτα εἶναι Ἑλληνικὴ ἱστορία περιέχουσα ἀφήγησιν τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γεγονότων (411—405 π. Χ.) καὶ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων μεταξὺ Ἑλλήνων πρὸς ἀλλήλους ἢ μετὰξὺ Περσῶν καὶ Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης (361 π. Χ.).

Τὰ Ἑλληνικά διαιροῦνται εἰς ἑπτὰ βιβλία, ἐν κεφαλαίοις δὲ τοῦ γ' καὶ δ' βιβλίου ἐξιστοροῦνται οἱ ἀπὸ τοῦ 400 μέχρι τοῦ 389 ἔτους π. Χ. ἀγῶνες τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τῶν Περσῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν πόλεων.

ΞΕΝΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΕΝ Μ. ΑΣΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ
(400—395 π. Χ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

§ 3—4 Αίτια τοῦ πολέμου. Ἀποστολὴ Θίβρωνος.

Ἐπεὶ μέντοι Τισσαφέρνης, πολλοῦ ἄξιος βασιλεὺς δόξας γεγενῆσθαι ἐν τῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολέμῳ, σατραπῆς κατεπέμφθη ὧν τε αὐτὸς πρόσθεν ἤρχε καὶ ὧν Κῦρος, εὐθύς ἠξίου τὰς Ἴωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι. αἱ δὲ ἅμα μὲν ἐλεύθεραι βουλόμεναι εἶναι, ἅμα δὲ φοβούμεναι τὸν Τισσαφέρνην, ὅτι Κῦρον, ὅτ' ἔζη, ἀντ' ἐκείνου ἠρημέναι ἦσαν, εἰς μὲν τὰς πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, εἰς Λακεδαίμονα δὲ ἔπεμπον πρέσβεις καὶ ἠξίου, ἐπεὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσίν, ἐπιμεληθῆναι καὶ σφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ὅπως ἢ τε χώρα μὴ δημοῖτο αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν.

Οἱ οὖν Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίβρωνα ἀρμοστήν, δόντες στρατιώτας τῶν μὲν νεοδαμῶδων εἰς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πελοποννησίων εἰς τετρακισχιλίους. ἠτήσατο δ' ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἰππέας, εἰπὼν ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει. οἱ δ' ἔπεμψαν τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἰππευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ δήμῳ, εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλιντο.

§ 5—7 Πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ Θίβρωνος
ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε στρατιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἡπειρῷ Ἑλληνίδων πόλεων· πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις ἐπειθόντο ὅτι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιτάττει. καὶ σὺν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων Θίβρων πρὸς τὸ Ἰλικὸν εἰς τὸ πεδίον οὐ κατέβαινε, ἡγάπα δέ, εἰ, ὅπου τυγχάνοι ὄν, δύναίτο ταύτην τὴν χώραν ἀδήϊοτον διαφυλάττειν· ἐπεὶ δὲ σωθέντες οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου συνέμειξαν αὐτῷ, ἐκ τούτου ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀντετάττετο τῷ Τισσαφέρνηι, καὶ πόλεις Πέργαμιον μὲν ἐκοῦσαν προσέλαβε καὶ Τευθραϊαν καὶ Ἀλίσαρναν, ἔων Εὐρουσθένης τε καὶ Προκλῆς ἤρχον οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμονίου· ἐκεῖνος δ' αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα συστρατείας· προσεχώρησαν δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μύριναν καὶ Γρύνειον· δῶρον δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλω, ὅτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔφυγεν.

Ἦν δ' ἄς ἀσθενεῖς οὕσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίβρων ἐλάμβανε· Λάρισάν γε μὴν τὴν Αἰγυπτίαν καλουμένην, ἐπεὶ οὐκ ἐπέιθετο, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει· ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐδύνατο εἰεῖν, φρεατίαν τεμόμενος ὑπόνομον ὄρυττεν, ὡς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ αὐτῶν, ὡς δ' ἐκ τοῦ τείχους ἐκθέοντες πολλάκις ἐπέβαλον εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα καὶ λίθους, ποιησάμενος αὐτὸν γελώνην ξυλίην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ. καὶ ταύτην μέντοι ἐκδραμόντες οἱ Λαρισαῖοι νύκτωρ κατέκαυσαν. δοκοῦντος δ' αὐτοῦ οὐδὲν ποιεῖν, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Λάρισαν στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν.

§ 8—10 Ἄφιξις Δερκυλίδου ἐν Μ. Ἀσίᾳ.
Συνέχεια τοῦ πολέμου.

Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἤδη ὄντος αὐτοῦ, ἐκ Καρίαν πορευομένου, Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀγὴρ δοκῶν εἶναι μάλα μηχανητικός· καὶ ἐπεκαλεῖτο διὰ Νίσυρος, ὃ μὲν οὖν

Θίβρων ἀπῆλθεν οἴκαδε καὶ ζημιωθείς ἔφυγε· κατηγόρουν γὰρ αὐτοῦ οἱ σύμμαχοι, ὡς ἔφειη ἀρπάζειν τῷ στρατεύματι τοὺς φίλους.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐπεὶ παρέλαβε τὸ στρατεύμα, γνοὺς ὑπόπτους ὄντας ἀλλήλοις τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν Φαρναβάζον, κοινολογησάμενος τῷ Τισσαφέρει ἀπήγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώραν τὸ στρατεύμα, ἐλόμενος θάτερον μᾶλλον ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. ἦν δὲ καὶ πρόσθεν ὁ Δερκυλίδας πολέμιος τῷ Φαρναβάζῳ· ἀριστὴς γὰρ γενόμενος ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος, διαβληθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου, ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων· ἀταξίας γὰρ ζημίωμά ἐστι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ πολὺ ἥδιον ἐπὶ τὸν Φαρναβάζον ἦεν· καὶ εὐθὺς μὲν τοσοῦτω διέφευγεν εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίβρωνος, ὥστε παρήγαγε τὸ στρατεύμα διὰ τῆς φιλίας χώρας μέχρι τῆς Φαρναβάζου Αἰολίδος οὐδὲν βλάβας τοὺς συμμάχους.

§ 10—11 **Τὰ ἐν Αἰολίδι πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Δερκυλίδου.**

Ἡ δὲ Αἰολίς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἐσατράπευε δ' αὐτῷ ταύτης τῆς χώρας, ἕως μὲν ἔξη, Ζήνις Δαρδανεύς· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος νόσω ἀπέθανε, παρασκευαζομένου τοῦ Φαρναβάζου ἄλλω δοῦναι τὴν σατραπείαν, Μανία ἢ τοῦ Ζήνιος γυνή, Δαρδανίς καὶ αὐτή, ἀναζεύξασα στόλον καὶ δῶρα λαβοῦσα, ὥστε καὶ αὐτῷ Φαρναβάζῳ δοῦναι καὶ τοῖς δυναμένοις μάλιστα παρ' αὐτῷ, ἐπορεύετο. ἐλθοῦσα δ' εἰς λόγους εἶπεν· ὦ Φαρναβάζε, ὁ ἀνὴρ σοὶ ὁ ἐμὸς καὶ πᾶν φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδου, ὥστε σὺ ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας. ἂν οὖν ἐγὼ σοὶ μηδὲν χειρὸν ἐκεῖνου ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατράπην καθιστάναι; ἂν δὲ τί σοὶ μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοὶ δήπου ἔσται ἀφελομένῳ ἐμὲ ἄλλω δοῦναι τὴν ἀρχήν·

§ 12—13 **Ἀκούσας τὰ αὐτὰ ὁ Φαρναβάζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν.**

Ἀκούσας τὰ αὐτὰ ὁ Φαρναβάζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. ἢ δ' ἐπεὶ γὰρ τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε φόρους οὐδὲν ἥττον τᾶνδρος ἀπέδιδε καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο πρὸς Φαρναβάζον, ἀπέβη δῶρα αὐτῷ, καὶ ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν χώραν

καταβαίνοι, πολὺ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ ἥδιστα ἐδέχτο αὐτόν, καί, ἅς τε παρέλαβε πόλεις, διεφύλαττεν αὐτῷ καὶ τῶν οὐχ ὑπάρχον προσέλαβεν ἐπιθαλαττίδας Λάρισάν τε καὶ Ἀμαξιτόν καὶ Κολωνάς, ξενικῶ μὲν Ἑλληνικῶ προσβαλοῦσα τοῖς τέτταρσι, αὐτὴ δὲ ἐφ' ἀρμαμάξις θεωμένη ὄν δ' ἐπαινέσειε, τοῦτο δῶρα ἀμέμπτος ἐδίδου, ὥστε λαμπρότατα τὸ ξενικὸν κατεσκευάσατο, συνεστρατεύετο δὲ τῷ Φαρναβάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσοῦς ἢ Πισίδας ἐμβάλοι, ὅτι τὴν βασιλέως χώραν κακουροῦσιν. ὥστε καὶ ἀντετίμα αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ὁ Φαρνάβαζος καὶ σύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει.

§ 14—15 Θάνατος τῆς Μανίας.

Ἦδη δ' οὔσης αὐτῆς ἑτῶν πλέον ἢ τετταράκοντα, Μειδίας, θυγατρὸς ἀνῆρ αὐτῆς ὢν, ἀναπτρωθεὶς ὑπὸ τινος, ὡς αἰσχροὺς εἶη γυναῖκα μὲν ἄρχειν, αὐτὸν δ' ἰδιώτην εἶναι, τοὺς μὲν ἄλλους μάλα φυλαττομένης αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, ἐκείνῳ δὲ πιστευσῆς καὶ ἀσπαζομένης, ὥσπερ ἂν γυνὴ γαμβρὸν ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν λέγεται. ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, τό τε εἶδος ὄντα πάγκαλον καὶ ἑτῶν ὄντα ὡς ἑπτακαίδεκα. ταῦτα δὲ ποιήσας Σκῆρην καὶ Γέργιθα ἐχυρὰς πόλεις κατέσχεν, ἔνθα καὶ τὰ χρήματα μάλιστα ἦν τῇ Μανίᾳ· αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, ἀλλὰ Φαρναβάζῳ ἔσφιν αὐτὰς οἱ ἐνόησαν φρουροί. ἐκ δὲ τούτου ὁ Μειδίας πέμψας δῶρα τῷ Φαρναβάζῳ ἠξίου ἔχειν τὴν χώραν ὥσπερ ἡ Μανία. ὁ δ' ἀπεκρίνατο φυλάττειν αὐτά, ἔστ' ἂν αὐτὸς ἔλθῃ σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ λάβῃ τὰ δῶρα· οὐ γὰρ ἂν ἔφη ξὴν βούλεσθαι μὴ τιμορήσας Μανίαν.

§ 16—19 Πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ Δερκυλίδου ἐν Αἰολίᾳ.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται καὶ εὐθύς μὲν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτόν καὶ Κολωνάς τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις ἐκούσας παρέλαβε· πέμπων δὲ καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πόλεις ἠξίου ἐλευθεροῦσθαι τε αὐτὰς καὶ εἰς τὰ τεῖχη δέχεσθαι καὶ συμμαχοῦς γίγνεσθαι. οἱ μὲν οὖν Νεανδροεῖς καὶ Ἴλιεῖς καὶ

Κοιλιῖται ἐπέειθοντο· καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες Ἕλληνας ἐν αὐταῖς, ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, οὐ πάνυ τι καλῶς περιείποντο· ὁ δ' ἐν Κεβροῖνι, μάλα ἰσχυρῶ χωρίῳ, τὴν φυλακὴν ἔχων, νομίσας, εἰ διαφυλάξειε Φαρναβάζω τὴν πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ ἐδέχετο τὸν Δερκυλίδαν. ὁ δὲ δογίζόμενος, παρεσκευάζετο προσβάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυομένῳ αὐτῷ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά τῇ πρώτῃ, τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύετο. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν τῇ τρίτῃ· καὶ μέχρι τετάρτων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμενος, μάλα χαλεπῶς φέρον· ἔσπευδε γάρ, πρὶν Φαρνάβαζον βοηθῆσαι, ἐγκρατὴς γενέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος.

Ἰσθμίου δὲ τις Σικυώνιος λοχαγός, νομίσας τὸν μὲν Δερκυλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα, αὐτὸς δ' ἰκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφείλεσθαι τοὺς Κεβροῖνιους, προσδραμὼν σὺν τῇ ἑαυτοῦ τάξει ἐπειράτω τὴν κρήνην συγχοῦν. οἱ δὲ ἐνδοθεν ἐπεξελθόντες αὐτὸν τε συνέτριψαν καὶ δύο ἀπέκτειναν καὶ τοὺς ἄλλους παίοντες καὶ βιάζοντες ἀπήλασαν. ἀχθομένου δὲ τοῦ Δερκυλίδου καὶ νομίζοντος ἀθυμοτέρους κατὰ τὴν προσβολὴν ἔσσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες καὶ εἶπον ὅτι, ἂ μὲν ὁ ἄρχων ποιόη, οὐκ ἀρέσκει σφίσι, αὐτοὶ δὲ βούλοιντο σὺν τοῖς Ἕλλησι μᾶλλον ἢ σὺν τῷ βαρβάρῳ εἶναι. ἔτι δὲ διαλεγόμενων αὐτῶν ταῦτα, παρὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν ἦκε λέγων ὅτι, ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν, καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν. ὁ σὺν Δερκυλίδας εὐθύς, ὥσπερ ἔτυχε κεκαλλιερηκῶς ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα ἤγετο πρὸς τὰς πύλας· οἱ δ' ἀναπετάσαντες ἐδέξαντο. καταστήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρουροὺς εὐθύς ἦει ἐπὶ τὴν Σκῆψιν καὶ τὴν Γέφυρα.

§ 20—24 (Συνέχεια). Δερκυλίδας καὶ Μειδίας.

Ὁ δὲ Μειδίας προσδοκῶν μὲν τὸν Φαρνάβαζον, ὁκνῶν δ' ἦδη τοὺς πολίτας, πέμψας πρὸς τὸν Δερκυλίδαν εἶπεν ὅτι εἶθαι ἂν εἰς λόγους, εἰ ὁμήρους λάβοι. ὁ δὲ πέμψας αὐτῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων ἓνα ἐκέλευσε λαβεῖν τούτων ὁπόσους τε καὶ ὁποίους βούλοιο. ὁ δὲ λαβὼν δέκα ἐξῆλθε καὶ συμμείξας τῷ Δερκυλίδᾳ ἠρώτα ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπεκρί-

νατο, ἐφ' ὧτε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἔαν. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὴν Σκῆψιν. γνοὺς δὲ ὁ Μειδίας ὅτι οὐκ ἂν δύναίτο κολύειν βία τῶν πολιτῶν, εἴασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ Δερκυλίδας θύσας τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ τῶν Σκῆψίων ἀκροπόλει τοὺς μὲν τοῦ Μειδίου φρουροὺς ἐξήγαγε, παραδοὺς δὲ τοῖς πολίταις τὴν πόλιν καὶ παρακελευσάμενος, ὥσπερ Ἑλληνας καὶ ἐλευθέρους χροί, οὕτω πολιτεύειν, ἐξελθὼν ἠγεῖτο ἐπὶ τὴν Γεργίθα. συμπροῦπεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σκῆψίων, τιμῶντές τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμένοις.

Ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ ἠξίου τὴν τῶν Γεργυθίων πόλιν παραδοῦναι αὐτῷ. καὶ ὁ Δερκυλίδας μέντοι ἔλεγεν ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀνυγῆσοι· ἅμα δὲ ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὰς πύλας σὺν τῷ Μειδίᾳ καὶ τὸ στράτευμα ἠκολούθει αὐτῷ εἰρηνικῶς εἰς δύο. οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων ὄρωντες τὸν Μειδίαν σὺν αὐτῷ οὐκ ἔβαλλον· εἰπόντος δὲ τοῦ Δερκυλίδου «Κέλευσον, ὦ Μειδία, ἀνοῖξαι τὰς πύλας, ἵνα ἠγῆ μὲν σύ, ἐγὼ δὲ σὺν σοὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἔλθω κἀνταῦθα θύσω τῇ Ἀθηνᾷ», ὁ Μειδίας ὄκνει μὲν ἀνοίγειν τὰς πύλας, φοβούμενος δὲ μὴ παραζοῆμα συλληφθῆ, ἐκέλευσεν ἀνοῖξαι.

Ὁ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν, ἔχων αὖ τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς τὴν ἀκροπόλιν· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευε θέσθαι περὶ τὰ τεῖχη τὰ ὄπλα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθυε τῇ Ἀθηνᾷ. ἐπεὶ δ' ἐτέθητο, ἀνεῖπε καὶ τοὺς Μειδίου δορυφόρους θέσθαι τὰ ὄπλα ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος, ὡς μισθοφορήσοντας· Μειδία γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι. ὁ μὲντοι Μειδίας ἀπορῶν ὅ τι ποιήη, εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἄπεμι», ἔφη, «ξενία σοὶ παρασκευάσω». ὁ δὲ «Οὐ, μὰ Δί'», ἔφη, «ἐπεὶ αἰσχρὸν ἐμὲ τεθυκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ, ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ. μένε σὺν παρ' ἡμῖν· ἐν ᾧ δ' ἂν τὸ δεῖπνον παρασκευάζηται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκευόμεθα καὶ ποιήσομεν».

§ 25—28 **Οἱ θησαυροὶ τῆς Μανίας. Τύχη τοῦ Μειδίου.**

Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, ἠρώτα ὁ Δερκυλίδας· «Εἰπέ μοι, ὦ Μειδία, ὁ πατήρ σε ἄρχοντα τοῦ οἴκου κατέλιπε ;». «Μάλιστα», ἔφη. «Καὶ πόσαι σοι οἰκίαι ἦσαν ; πόσοι δὲ χῶροι ; πόσαι δὲ νομαί ;» ἀπογράφοντος δ' αὐτοῦ οἱ παρόντες τῶν Σκηψίων εἶπον· «Ψεῦδεται σε οὗτος, ὦ Δερκυλίδα». «Ἔμεῖς δέ γ'», ἔφη, «μὴ λίαν μικρολογεῖσθε». ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῶα, «Εἰπέ μοι», ἔφη, «Μανία δὲ τίνος ἦν ;». οἱ δὲ πάντες εἶπον ὅτι Φαρναβάζου. «Οὐκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης», ἔφη, «Φαρναβάζου ;». «Μάλιστα», ἔφασαν. «Ἡμέτερον ἂν εἴη», ἔφη, «ἐπεὶ κροτοῦμεν· πολέμους γὰρ ἡμῖν Φαρνάβαζος. ἀλλ' ἠγείσθω τις», ἔφη, «ὅπου κεῖται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρναβάζου».

Ἦγουμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν Μανίας οἴκησιν, ἦν παρελήφει ὁ Μειδίας, ἠκολούθει κάκεινος. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, ἐκάλει ὁ Δερκυλίδας τοὺς ταμίας, φράσας δὲ τοῖς ὑπηρεταῖς λαβεῖν αὐτοὺς προεῖπεν αὐτοῖς ὡς, εἴ τι κλέπτοντες ἀλώσονται τῶν Μανίας, παραχορήμα ἀποσφαγήσονται. οἱ δ' ἐδείκνυσαν. ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε πάντα, κατέκλεισεν αὐτὰ καὶ κατεσημήγατο καὶ φύλακας κατέστησεν. ἔξιὼν δέ, οὓς ἠῦρεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς· «Μισθὸς μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, εἴργασται τῇ στρατιᾷ ἐγγὺς ἐνιαυτοῦ ὀκτακισχίλοις ἀνδράσιν· ἂν δέ τι προσεργασώμεθα, καὶ ταῦτα προσέσται». ταῦτα δ' εἶπε γινώσκων ὅτι ἀκούσαντες πολὺν εὐτακτικότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσονται. ἐρομένου δὲ τοῦ Μειδίου «Ἐμὲ δὲ ποῦ χορὴ οἰκεῖν, ὦ Δερκυλίδα ;», ἀπεκρίνατο· «Ἐνθάπερ καὶ δικαιοτάτον, ὦ Μειδία, ἐν τῇ πατρίδι τῇ σαντοῦ Σκήψει καὶ ἐν τῇ πατρῶα οἰκίᾳ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

§ 1—5 Ὁ Δερκυλίδας ἐν τῇ Βιθυνίδι Θοράκῃ.

Ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας ταῦτα διαπραξάμενος καὶ λαβὼν ἐν ὀκτὼ ἡμέραις ἑννέα πόλεις, ἐβουλεύετο ὅπως ἂν μὴ ἐν τῇ φιλίᾳ χειμάζων βαρὺς εἴη τοῖς συμμάχοις, ὥσπερ Θίβρων, μηδ' αὐτὸν Φαρναβάζος καταφρονῶν τῇ ἰππῷ κακουργῇ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. πέμπει οὖν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτᾷ πότερον βούλεται εἰρήνην ἢ πόλεμον ἔχειν. ὁ μὲντοι Φαρναβάζος νομίσας τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ ἑαυτοῦ οἰκίῃσι Φουγίᾳ, σπονδὰς εἴλετο.

Ὡς δὲ ταῦτα ἐγένετο, ἔλθων ὁ Δερκυλίδας εἰς τὴν Βιθυνίδα Θοράκην ἐκεῖ διεχείμαζεν, οὐδὲ τοῦ Φαρναβάζου πάνυ τι ἀχθομένου· πολλὰς γάρ οἱ Βιθυνοὶ αὐτῷ ἐπολέμουν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁ Δερκυλίδας ἀσφαλῶς φέρων καὶ ἄγων τὴν Βιθυνίδα καὶ ἄφθονα ἔχων τὰ ἐπιτήδεια διετέλει· ἐπειδὴ δὲ ἦλθον αὐτῷ παρὰ τοῦ Σεύθου πέραθεν σύμμαχοι τῶν Ὀδρυσῶν ἰπτεῖς τε ὡς διακόσιοι καὶ πελτασταὶ ὡς τριακόσιοι, οὗτοι στρατοπεδευσάμενοι καὶ περισταυρωσάμενοι ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὡς εἴκοσι στάδια, αἰτοῦντες φύλακας τοῦ στρατοπέδου τὸν Δερκυλίδαν τῶν ὀπλιτῶν, ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν καὶ πολλὰ ἐλάμβανον ἀνδράποδά τε καὶ χρήματα.

Ἦδη δ' ὄντος μεστοῦ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῖς πολλῶν αἰχμαλώτων, καταμαθόντες οἱ Βιθυνοὶ ὅσοι τ' ἐξῆσαν καὶ ὅσους κατέλιπον Ἑλλήνας φύλακας, συλλεγέντες ταμπληθεῖς πελτασταὶ καὶ ἰπτεῖς ἅμ' ἡμέρᾳ προσπίπτουσι τοῖς ὀπλίταις ὡς διακοσίοις οὖσιν. ἐπειδὴ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, οἱ μὲν ἐβαλλον, οἱ δ' ἠκόντιζον εἰς αὐτούς. οἱ δ' ἐπεὶ ἐπιτρούσζοντο μὲν καὶ ἀπέθνησκον, ἐποίουν δ' οὐδὲν κατειργημένοι ἐν τῷ σταυρώματι ὡς ἀνδρομήκει ὄντι, διασπᾶσαντες τὸ αὐτῶν ὀχύρωμα ἐφέροντο εἰς αὐτούς, οἱ δὲ ἢ μὲν ἐκθέοιεν ὑπεχώρουν. καὶ ὁραδίως ἀπέφευγον πελτασταὶ ὀπλίταις, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν ἠκόντιζον, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ κατέβαλλον· τέλος δὲ ὥσπερ ἐν ἀγλίῳ σηκασθέντες κατηκοντίσθησαν. ἐσώθησαν μὲντοι αὐτῶν ἄμφι τοὺς πεντεκαίδεκα εἰς τὸ Ἑλ-

ληνικόν, καὶ οὗτοι, ἐπεὶ εὐθέως ἦσθοντο τὸ πρᾶγμα, [ἀποχωρήσαντες] ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες ἀμελησάντων τῶν Βιθυνῶν. ταχὺ δὲ ταῦτα διαπραξάμενοι οἱ Βιθυνοὶ καὶ τοὺς σκηνοφύλακας τῶν Ὀδρυσῶν Θρακῶν ἀποκτείναντες, ἀπολαβόντες πάντα τὰ αἰχμάλωτα ἀπῆλθον· ὥστε οἱ Ἕλληνες ἐπεὶ ἦσθοντο, βοηθοῦντες οὐδὲν ἄλλο ἤρρον ἢ νεκροὺς γυμνοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπεὶ μέντοι ἐπαινῆλθον οἱ Ὀδρῦσαι, θάψαντες τοὺς ἑαυτῶν καὶ πολὺν οἶνον ἐκπιόντες ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἵπποδρομίαν ποιήσαντες, ὁμοῦ δὴ τὸ λοιπὸν τοῖς Ἕλλησι στρατοπεδευσάμενοι ἦγον καὶ ἕκασον τὴν Βιθυνίδα.

§ 6—10 Ὁ Δερκυλίδας ἐν Λαμψάκῳ
καὶ Θρακικῇ Χερσονήσῳ.

Ἄμα δὲ τῷ ἦρι ἀποπορευόμενος ὁ Δερκυλίδας ἐκ τῶν Βιθυνῶν ἀφικνεῖται εἰς Λάμψακον. ἐνταῦθα δ' ὄντος αὐτοῦ ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελευτῶν Ἀρακός τε καὶ Ναυβάτης καὶ Ἀντισθένης· οὗτοι δ' ἦλθον ἐπισκεψόμενοι τὰ τε ἄλλα ὅπως ἔχοι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Δερκυλίδᾳ ἐροῦντες μένοντι ἄρχειν καὶ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτόν· καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ σφίσιν αὐτοῖς τοὺς ἐφόρους συγκαλέσαντας τοὺς στρατιώτας εἰπεῖν ὡς ὢν μὲν πρόσθεν ἐποίουν μέμφοιντο αὐτοῖς, ὅτι δὲ νῦν οὐδὲν ἠδίκουν, ἐπαινοῖεν· καὶ περὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου εἰπεῖν ὅτι, ἂν μὲν ἀδικῶσιν, οὐκ ἐπιτρέψουσιν, ἂν δὲ δίκαια περὶ τοὺς συμμάχους ποιῶσιν, ἐπαινέσονται αὐτούς. ἐπεὶ μέντοι συγκαλέσαντες τοὺς στρατιώτας ταῦτ' ἔλεγον, ὁ τῶν Κυρείων προσητικῶς ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, ἡμεῖς μὲν ἔσμεν οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν· ἄρχων δὲ ἄλλος μὲν νῦν, ἄλλος δὲ τὸ παρελθόν. τὸ οὖν αἴτιον τοῦ νῦν μὲν μὴ ἔξαμαρτάνειν, τότε δέ, αὐτοὶ ἤδη ἱκανοὶ ἔστε γιγνώσκειν».

Συσκηνοῦντων δὲ τῶν τε οἴκοθεν πρέσβων καὶ τοῦ Δερκυλίδου, ἐπεμνήσθη τις τῶν περὶ τὸν Ἀρακὸν ὅτι καταλελοίποιεν πρέσβεις τῶν Χερσονησιτῶν ἐν Λακεδαίμονι. τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν ὡς νῦν μὲν οὐ δύναιντο τὴν Χερσονήσον ἐργάζεσθαι· φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν Θρακῶν. εἰ δ' ἀποτεριχθεῖη ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, καὶ σφίσιν ἂν γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν

1892

2892

854

9785

68

176

1894

15648

1852

1912

εἶναι ἐργάζεσθαι καὶ ἄλλοις ὅποσοι βούλοιντο Λακεδαιμονίων. ὥστ' ἔφρασαν οὐκ ἂν θαυμάζειν, εἰ καὶ πεμφθῆι τις Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῆς πόλεως σὺν δυνάμει ταῦτα πράξων. ὁ οὖν Δερκυλίδας πρὸς μὲν ἐκείνους οὐκ εἶπεν ἢν ἔχοι γνώμην ταῦτ' ἀκούσας, ἀλλ' ἐπεμψεν αὐτοὺς ἐπ' Ἐφέσου διὰ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἠδόμενος ὅτι ἔμελλον ὑφesseῖται τὰς πόλεις ἐν εἰρήνῃ εὐδαιμονικῶς διαγούσας. οἱ μὲν δὴ ἐπορεύοντο. ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐπειδὴ ἔγνω μενετέον ὄν, πάλιν πέμψας πρὸς τὸν Φαρναβάζον ἐπήρετο τότε βούλοιο σπονδὰς ἔχειν καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος ἢ πόλεμον. ἐλομένου δὲ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τότε σπονδὰς, οὕτω καταλιπὼν καὶ τὰς περὶ ἐκεῖνα πόλεις [φιλίας] ἐν εἰρήνῃ διαβαίνει τὸν Ἑλλήσποντον σὺν τῷ στρατεύματι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ φιλίας τῆς Θράκης πορευθεὶς καὶ ξενισθεὶς ὑπὸ Σεύθου ἀφικνεῖται εἰς Χερρόνησον. ἢν καταμαθὼν πόλεις μὲν ἔνδεκα ἢ δώδεκα ἔχουσαν, χώραν δὲ παμφοροτάτην καὶ ἀρίστην οὔσαν, κεκαωμένην δέ, ὥσπερ ἐλέγετο, ὑπὸ τῶν Θραζῶν, ἐπεὶ μέτρον ἦρε τοῦ ἰσθμοῦ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα στάδια, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ θυσαίμενος ἐτείχιζε, κατὰ μέρη διελὼν τοῖς στρατιώταις τὸ χωρίον· καὶ ἄθλα αὐτοῖς ὑποσχόμενος δώσειν τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασι καὶ τοῖς ἄλλοις ὡς ἕκαστοι ἄξιοι εἶεν, ἀπετέλεσε τὸ τεῖχος ἀρξάμενος ἀπὸ ἡρινοῦ χρόνου πρὸ ἡμέρας. καὶ ἐποίησεν ἐντὸς τοῦ τεύχους ἔνδεκα μὲν πόλεις, πολλοὺς δὲ λιμένας, πολλὴν δὲ κἀγαθὴν σπόρμιον, πολλὴν δὲ πεφυτευμένην, παμπληθεὶς δὲ καὶ παγκάλως νομᾶς παντοδαποῖς κτήνεσι. ταῦτα δὲ πράξας διέβαινε πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν.

§ 12—17 Ὁ Δερκυλίδας ἐν Ἰωνίᾳ καὶ Καρίᾳ.

Καὶ μέχρι τούτου τοῦ χρόνου ἐν εἰρήνῃ διῆγον Τισσαφέρνης τε καὶ Δερκυλίδας καὶ οἱ αὐτῆ Ἑλλήνες καὶ οἱ βάρβαροι. ἐπεὶ δὲ ἀφικνούμενοι πρέσβεις εἰς Λακεδαιμόνα ἀπὸ τῶν Ἰωνίδων πόλεων ἐδίδασκον ὅτι εἴη ἐπὶ Τισσαφέρνει, εἰ βούλοιο, ἀφιέναι αὐτονόμους τὰς Ἑλληνίδας πόλεις· εἰ οὖν κακῶς πάσχοι Καρία, ἔνθαπερ ὁ Τισσαφέρνουσ οἶκος, οὕτως ἂν ἔφρασαν τίχιστα νομίζειν αὐτὸν [συγχωρήσειν] αὐτονόμους σφᾶς ἀφιέναι· ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔφοροι ἐπεμψαν πρὸς Δερκυλίδαν καὶ ἐκέλευον αὐτὸν

διαβαίνειν σὺν τῷ στρατεύματι ἐπὶ Καρίαν καὶ Φάρακα τὸν ναύαρχον σὺν ταῖς ναυσὶ παραπλεῖν. οἳ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν. ἐτύγγανε δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Φαρνάβαζος πρὸς Τισσαφέρην ἀφιγμένος, ἅμα μὲν ὅτι στρατηγὸς τῶν πάντων ἀπεδέδεικτο Τισσαφέρης, ἅμα δὲ διαμαρτυρούμενος ὅτι ἔτοιμος εἶη κοινῇ πολεμεῖν καὶ συμμάχεσθαι καὶ συνεκβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλείας· ἄλλως τε γὰρ ὑπεφθόνηι τῆς στρατηγίας τῷ Τισσαφέρει καὶ τῆς Αἰολίδος χαλεπῶς ἔφερεν ἀπεστερημένος. ὁ δ' ἀκούων «Πρῶτον μὲν τοίνυν», ἔφη, «διάβηθι σὺν ἐμοὶ ἐπὶ Καρίαν, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τούτων βουλευσόμεθα». ἐπεὶ δ' ἐκεῖ ἦσαν, ἔδοξεν αὐτοῖς ἰκανὰς φυλακὰς εἰς τὰ ἐρύματα καταστήσαντας διαβαίνειν πάλιν ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν.

Ὡς δ' ἤκουσεν ὁ Δερκυλίδας ὅτι πάλιν πεπερακότες εἰσὶ τὸν Μαϊάνδρον, εἰπὼν τῷ Φάρακι ὡς ὀκνοίη μὴ ὁ Τισσαφέρης καὶ ὁ Φαρνάβαζος ἐρήμην οὔσαν καταθέοντες φέρωσι καὶ ἄγωσι τὴν χώραν, διέβαινε καὶ αὐτός. πορευόμενοι δὲ οὔτοι οὐδέν τι συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι, ὡς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς τὴν Ἐφεσίαν, ἐξαίφνης ὀρῶσιν ἐκ τοῦ ἀντιπέρας σκοποὺς ἐπὶ τῶν μνημάτων· καὶ ἀνταναβιβάσαντες εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς μνημεῖα καὶ τύρσεις τινὰς καθορθοῦσι παρατεταγμένους ἢ αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδὸς Κᾶρας τε λευκάσπιδας καὶ τὸ Περσικὸν ὅσον ἐτύγγανε παρὸν στρατεύμα καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ὅσον εἶχεν ἑκάτερος αὐτῶν καὶ τὸ ἵππικὸν μᾶλα πολὺ, τὸ μὲν Τισσαφέρους ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι, τὸ δὲ Φαρναβάζου ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ. ὡς δὲ ταῦτα ἦσθετο ὁ Δερκυλίδας, τοῖς μὲν ταξιαρχοῖς καὶ τοῖς λοχαγοῖς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην εἰς ὀκτώ, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰ κράσπεδα ἑκατέρωθεν καθίστασθαι καὶ τοὺς ἱπλάς, ὅσους γε δὴ καὶ οἴους ἐτύγγανεν ἔχων· αὐτὸς δὲ ἐθύετο. ὅσον μὲν δὴ ἦν ἐκ Πελοποννήσου στρατεύμα, ἡσυχίαν εἶχε καὶ παρесеναξέτο ὡς μαχοῦμενον· ὅσοι δὲ ἦσαν ἀπὸ Πριήνης τε καὶ Ἀγγυλίου καὶ ἀπὸ νήσων καὶ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, οἳ μὲν τινες καταλιπόντες ἐν τῷ σίτῳ τὰ ὄπλα ἀπεδίδρασκον· καὶ γὰρ ἦν βαθὺς ὁ σῖτος ἐν τῷ Μαϊάνδρου πεδίῳ· ὅσοι δὲ καὶ ἔμενον, δῆλοι ἦσαν οὐ μενούντες. τὸν μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἐξηγγέλλετο μάχεσθαι κελεύειν.

§ 18—20 Ἀνακωχή πρὸς Τισσαφέρην ἄμα καὶ Φαρνάβαζον.

Ὁ μέντοι Τισσαφέρης τό τε Κύρειον στρατεύμα καταλογίζομενος ὡς ἐπολέμησεν αὐτοῖς καὶ τούτῳ πάντα νομίζων ὁμοίους εἶναι τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἐβούλετο μάχεσθαι, ἀλλὰ πέμψας πρὸς Δερκυλίδαν εἶπεν ὅτι εἰς λόγους βούλοιο αὐτῷ ἀφικέσθαι. καὶ ὁ Δερκυλίδας λαβὼν τοὺς κρατίστους τὰ εἶδη τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἱππέων καὶ πεζῶν προῆλθε πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ εἶπεν· «Ἄλλὰ παρεσκευασάμην μὲν ἕγωγε μάχεσθαι, ὡς ὄρατε· ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνος βούλεται εἰς λόγους ἀφικέσθαι, οὐδ' ἐγὼ ἀντιλέγω. ἂν μέντοι ταῦτα δέῃ ποιεῖν, πιστὰ καὶ ὁμήρους δοτέον καὶ ληπτέον». δόξαντα δὲ ταῦτα καὶ περανθέντα, τὰ μὲν στρατεύματα ἀπῆλθε, τὸ μὲν βαρβαρικὸν εἰς Τράλλεις τῆς Καρίας, τὸ δ' Ἑλληνικὸν εἰς Λεύκοφρον, ἔνθα ἦν Ἀρτέμιδος τε ἱερὸν μάλα ἅγιον καὶ λίμνη πλεον ἢ σταδίου ὑπόψαμιμος ἀένας ποτίμου καὶ θερμοῦ ὕδατος. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἐπράχθη· τῇ δ' ὑστεραίᾳ εἰς τὸ συγκείμενον χωρίον ἤλθον καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πυθέσθαι ἀλλήλων ἐπὶ τίσιν ἂν τὴν εἰρήνην ποιήσαιντο. ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας εἶπεν, εἰ αὐτόνομους ἐφή βασιλεὺς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὁ δὲ Τισσαφέρης καὶ Φαρνάβαζος εἶπαν ὅτι, εἰ ἐξέλθοι τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα ἐκ τῆς χώρας καὶ οἱ Λακεδαιμονίων ἀρμοσταὶ ἐκ τῶν πόλεων. ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀλλήλοις σπονδὰς ἐποιήσαντο, ἕως ἀπαγγελθεῖη τὰ λεχθέντα Δερκυλίδα μὲν εἰς Λακεδαίμονα, Τισσαφέρην δὲ ἐπὶ βσιλεύα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ. Ο ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ ΕΝ Μ. ΑΣΙΑ.

§ 1—4 Ἀποστολὴ τοῦ Ἀγησιλάου ὑπὸ τῆς Σπάρτης εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν (396 π. Χ.)

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συρακόσιος ἐν Φοινίκῃ ὄν μετὰ ναυκλήρου τινὸς καὶ ἰδὼν τριήρεις Φοινίσσας, τὰς μὲν καταπλεύσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσακούσας δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι τριακοσίας αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρωνος τὸν στόλον τοῦτον παρασκευαζομένων· ὅποι δὲ οὐδὲν ἔφη εἰδέναί.

Ἀνεπερωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς συμμάχους συναγόντων καὶ βουλευομένων τί χρῆ ποιῆν, Λύσανδρος νομίζων καὶ τῷ ναυτικῷ πολὺ περιέσεσθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν, πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποστῆναι, ἂν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν νεοδαμῶδων, εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ καὶ αὐτὸς συνεξελθεῖν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπωκυίας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν, πάλιν καταστήσειε μετ' Ἀγησιλάου.

Ἐπαγγελιαμένον δὲ τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδόασί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσαπερ ἤτησε καὶ ἐξαμήνου σίτον. ἐπεὶ δὲ θυσάμενος ὅσα ἔδει καὶ τὰλλα καὶ τὰ διαβατήρια ἐξῆλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας ἀγγέλους προεῖπεν ὅσους τε δέοι ἐκασταχόθεν πέμπεσθαι καὶ ὅπου παρῆναι, αὐτὸς δ' ἐβουλήθη ἐλθὼν θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἐνθαπερ ὁ Ἀγαμέμνων, ὅτ' εἰς Τροίαν ἔπλει, ἐθύετο.

Ὡς δ' ἐκεῖ ἐγένετο, πυθόμενοι οἱ βοιωτάρχοι ὅτι θύοι, πέμψαντες ἱππέας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ θύειν καὶ οἷς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις διέρρηψαν ἀπὸ τοῦ βοιωτοῦ. ὁ δ' ἐπιμαρτυρούμενος τοὺς θεοὺς καὶ ὀργιζόμενος, ἀναβὰς ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπέπλει. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραστὸν καὶ συλλέξας ἐκεῖ ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλεῖστον εἰς Ἐφεσον τὸν στόλον ἐποιεῖτο.

§ 5—6 Διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν Τισσαφέρην. Ἄνακωχή.

Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρην πέμψας ἤρετο αὐτὸν τίνος δεόμενος ἦχοι. ὁ δ' εἶπεν αὐτονόμους καὶ τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι. πρὸς ταῦτ' εἶπεν ὁ Τισσαφέρης· «Εἰ τοίνυν θέλεις σπείσασθαι, ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω, οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο». «Ἄλλὰ βουλοίμην ἂν, ἔφη, εἰ μὴ οἰοίμην γε ὑπὸ σοῦ ἔξαπατᾶσθαι». «Ἄλλ' ἔξεστιν, ἔφη, σοὶ τούτων πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως ἐμὲ ταῦτα πράξειν». «Καὶ σοὶ δέ, ἔφη, ἔξεστι παρ' ἐμοῦ πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα ἡμᾶς μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσειν ἐν ταῖς σπονδαῖς».

Ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖσι Τισσαφέρην μὲν ὤμοσε τοῖς πεμφθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἡριπίδα καὶ Δερκυλίδα καὶ Μεγίλλω ἢ μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκεῖνοι δὲ ἀντόμοσαν ὑπὲρ Ἀγησιλάου Τισσαφέρην ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπεδώσειν τὰς σπονδάς.

Ὁ μὲν διὴ Τισσαφέρην ἂ ὤμοσεν εὐθύς ἐψεύσατο· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στρατεύμα πολὺ παρὰ βασιλέως πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν μετελέμπετο. Ἀγησίλαος δέ, καίπερ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὁμως ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς.

[Ὁ Ἀγησίλαος ἐπιτηδεῖως ἀναγκάζει τὸν Λύσανδρον, ἓνα τῶν συμβούλων του, νὰ ζητήσῃ ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ πλεσίον του, διότι ἔνεκα τῶν πολλῶν γνωρισμῶν του πρὸς τοὺς ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἕλληνας ἐπεσπίαζεν αὐτὸν καὶ ἐφάνετο ὡς ἂν ἦτο αὐτὸς βασιλεὺς.]

§ 11—15 **Διάρρηξις τῆς ἀνακωχῆς. Αἱ πρῶται ἐχθροπραξίαι.**

Ἐπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῷ καταβάντι στρατεύματι παρὰ βασιλέως προσεῖπεν Ἀγησιλάῳ πόλεμον, εἰ μὴ ἄπιοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακεδαιμονίων οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο, νομίζοντες ἐλάττω τὴν παροῦσαν εἶναι δύναμιν Ἀγησιλάῳ τῆς βασιλείως παρασκευῆς, Ἀγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ πρόσωπῳ ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τοὺς πρέσβεις ἐκέλευσεν ὡς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ἐπιτοκήσας αὐτὸς μὲν πολεμίους τοὺς θεοὺς ἐκτίησάτο, τοῖς δ' Ἕλλησι συμμάχους ἐποίησεν. ἐκ δὲ τούτου εὐθύς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλε συσκευάζεσθαι ὡς εἰς στρατείαν, ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προσεῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσι καὶ Ἕλλησποντίοις πέμπειν πρὸς ἑαυτὸν εἰς Ἐφεσον τοὺς συστρατευσομένους.

Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἵππικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος, ἡ δὲ Καρία ἀφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἠγεῖτο αὐτὸν ὀργίζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβίβασεν ἐκεῖσε, τὸ δ' ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον περιῆγε, νομίζων ἰκανὸς εἶναι καταπατῆσαι τῇ ἵππῳ τοὺς Ἕλληνας, πρὶν εἰς τὰ δύσιππα ἀφικέσθαι. ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Καρίαν ἵνα εὐθύς τάναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας ἐπορεύετο καὶ τὰς τ' ἐν τῇ πορείᾳ ἀπαντώσας δυνάμεις ἀναλαμβάνων ἦγε καὶ τὰς πόλεις κατεστρέφετο καὶ ἐμβαλὼν ἀπροσδοκῆτοις παμπληθῆ χρήματα ἐλάμβανε. καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπορεύετο.

Οὐ πόρρω δ' ὄντος Δασκυλείου, προϊόντες αὐτοῦ οἱ ἵππεις ἤλαννον ἐπὶ λόφον τινά, ὡς προϊδοῖεν τί τᾶμπροσθεν εἴη. κατὰ τύχην δὲ τινὰ καὶ οἱ τοῦ Φαρναβάζου ἵππεις οἱ περὶ Ῥαθίνην καὶ Βαγαῖον τὸν νόθον ἀδελφόν, ὄντες παρόμοιοι τοῖς Ἕλλησι τὸν ἀριθμὸν, πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάζου ἤλαννον καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόφον. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλέ-

θρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφοτέροι, οἱ μὲν Ἑλληγες ἱππεῖς ὥσπερ φάλαγξ ἐπὶ τεττάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. ἔπειτα μέντοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι.

Ὡς δ' εἰς χεῖρας ἦλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἔπαισάν τινας, πάντες συνέτριψαν τὰ δόρατα, οἱ δὲ Πέρσαι κρανεῖνα παλτά ἔχοντες ταχὺ δώδεκα μὲν ἱππέας, δύο δ' ἵππους ἀπέκτειναν. ἐκ δὲ τούτου ἐτρέφθησαν οἱ Ἕλληγες ἱππεῖς. βοηθήσαντος δὲ Ἀγησιλάου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπεχώρουν οἱ βάρβαροι καὶ εἰς αὐτῶν ἀποθνήσκει.

Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἱππομαχίας, θυομένῳ τῷ Ἀγησιλάῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ προόδῳ ἄλοβα γίγνεται τὰ ἱερά. τούτου μέντοι φανέντος στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν. γινώσκων δὲ ὅτι, εἰ μὴ ἱππικὸν ἱκανὸν κτήσαιοτο, οὐ δυνήσοιτο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δεοί. καὶ τοὺς μὲν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἱπποτροφεῖν κατέλεξε· προειπὼν δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλη καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι, ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοίη.

§ 16—19 Παρασκευαὶ τοῦ Ἀγησιλάου ἐν Ἐφέσῳ.

Ἐκ δὲ τούτου ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προύθηκε ταῖς τε ὀπλιτικαῖς τάξεσιν, ἧτις ἄριστα σωματῶν ἔχοι, καὶ ταῖς ἱππικαῖς, ἧτις κράτιστα ἱππεύοι· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προύθηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα φανείεν. ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὄραν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μετὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν δ' ἱππόδρομον τῶν ἱππασσομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας. ἀξίαν δὲ καὶ ὅλην τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἦν, θεᾶς ἐποίησεν· ἦ τε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὄπλων ὠνίων, οἱ τε χαλκοτύποι καὶ οἱ τέκτονες καὶ οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ ζω-

γράφοι πάντες πολεμικά ὄπλα κατεσκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως οἶεσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.

Ἐπερρώσθη δ' ἂν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Ἄγησίλαον μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἔστεφανωμένους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἄρτέμιδι. ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβονται, τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῦεν, πειθαρχεῖν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνιαῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; ἡγούμενος δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ῥώμην τινὰ ἐμβάλλειν πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλικομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν. ὀρῶντες οὖν οἱ στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, μαλακοὺς δὲ καὶ ἀπόνους διὰ τὸ αἰεὶ ἐπ' ὄχημάτων εἶναι, ἐνόμισαν οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι.

§ 20—24 Ἐπανάληψις τῶν ἐχθροπραξιῶν.

Ἡ παρὰ τὸν Πρακτωλὸν μάχη.

Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἤδη ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν ὁ Ἄγησίλαος διεληλύθει, ὥστε οἱ μὲν περὶ Λύσανδρον τριάκοντα οἴκαδε ἀπέπλεον, διάδοχοι δ' αὐτοῖς οἱ περὶ Ἡριπίδαν παρήσαν. τούτων Ξενοκλέα μὲν καὶ ἄλλον ἔταξεν ἐπὶ τοὺς ἱππέας, Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας, Ἡριπίδαν δ' ἐπὶ τοὺς Κυρεῖους, Μύγδωνα δὲ ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας, καὶ προεῖπεν αὐτοῖς ὡς εὐθύς ἡγήσοιτο τὴν συντομοτάτην ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν οὕτω τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιτο ὡς ἀγωνιούμενοι.

Ὁ μὲντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν ἐνόμισε λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἐξαπατῆσαι, εἰς Καρίαν δὲ νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν, καὶ τὸ τε πεζὸν καθάπερ τὸ πρόσθεν εἰς Καρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἱπικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον κατέστησεν. ὁ δ' Ἄγησίλαος οὐκ ἐφεύσατο, ἀλλ' ὥσπερ προεῖπεν εὐθύς εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε. καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ εἶχε, τῇ δὲ τετάρτῃ ἦζον οἱ τῶν πολεμίων ἱππεῖς. καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπε

459763

58,773

4795

764

διαβάντι τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι, αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολουθοὺς ἐσπαρμένους εἰς ἀρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. αἰσθόμενος δὲ Ἄγησίλαος, βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἱππέας. οἱ δ' αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο παμπληθεῖσι τῶν ἱππέων τάξεσιν.

Ἐνθα δὴ ὁ Ἄγησίλαος γινώσκων ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὐπω παρείη τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπείη τῶν παρεσκευασμένων, καιρὸν ἠγήσατο μάχην συνάψαι, εἰ δύναίτο. σφαιρασίμενος οὖν τὴν μὲν φάλαγγα εὐθύς ἤγεν ἐπὶ τοὺς παρατεταγμένους ἱππέας, ἐκ δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἥβης θεῖν ὁμοσε αὐτοῖς, τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμον ὑφηγεῖσθαι. παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν ἐμβάλλειν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐπομένον.

Τοὺς μὲν δὴ ἱππέας ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ δ' ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν, ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθύς ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφευγον. οἱ δ' Ἕλληνες ἐπακολουθοῦντες αἰρουῦσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταί, ὥσπερ εἰκός, εἰς ἀρπαγὴν ἐτρέποντο· ὁ δ' Ἄγησίλαος κύκλω πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιστρατοπεδεύσατο. καὶ ἅλλα τε πολλὰ ζῆματα ἐλήφθη, ἃ ἤρθε πλέον ἢ ἐβδομήκοντα τάλαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ τότε ἐλήφθησαν, ἃς Ἄγησίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγαγεν.

§ 25—26. Ἄγησίλαος καὶ Τιθραύστης.

Ὅτε δ' αὕτη ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυζεν ὧν ὥστε ἠτιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδοῦσθαι ὑπ' αὐτοῦ. γνοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Περσῶν βασιλεὺς Τισσαφέρνην αἴτιον εἶναι τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, Τιθραύστην καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. τοῦτο δὲ ποιήσας ὁ Τιθραύστης πέμπει πρὸς τὸν Ἄγησίλαον πρέσβεις λέγοντας· «ὦ Ἄγησίλαε, ὁ μὲν αἴτιος τῶν πραγμάτων καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν ἔχει τὴν δίκην· βασιλεὺς δὲ ἀξιῶ σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτονόμους οὔσας τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν». ἀποκριναμένου δὲ

τοῦ Ἀγησίλαου ὅτι οὐκ ἂν ποιήσῃ ταῦτα ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν, «Σὺ δ' ἀλλά, ἕως ἂν πύθῃ τὰ παρὰ τῆς πόλεως, μεταχώρησον, ἔφη, εἰς τὴν Φαρναβάζου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἐχθρὸν τιμώρημαι». «Ἔως ἂν τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, ἐκέῖσε πορεύωμαι, δίδου δὴ τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια». ἐκείνῳ μὲν δὴ ὁ Τιθραύστης δίδωσι τριάκοντα τάλαντα· ὁ δὲ λαβὼν ἦει ἐπὶ τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν.

§ 27—29 **Ὁ Ἀγησίλαος ἀρχηγὸς καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῶν Λακεδαιμονίων.**

Ὅντι δ' αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ ὑπὲρ Κύμης ἔρχεται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ ὅπως γινώσκουσι καὶ καταστήσασθαι ναύαρχον ὄντινα αὐτὸς βούλοιο. τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοιῶδε λογισμῷ, ὡς εἰ ὁ αὐτὸς ἀμφοτέρων ἄρχοι, τό τε πεζὸν πολὺ ἂν ἰσχυρότερον εἶναι, καθ' ἓν οὔσης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις, τό τε ναυτικόν, ἐπιφαινομένου τοῦ πεζοῦ ἔνθα δέοι.

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος, πρῶτον μὲν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε ταῖς ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς ἐπιθαλαττιδίαις τριήρεις ποιεῖσθαι ὅποσας ἐκάστη βούλοιο τῶν πόλεων. καὶ ἐγένοντο καιναί, ἕξ ὧν αἱ τε πόλεις ἐπηγγείλαντο καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποιούντο χαρίζεσθαι βουλόμενοι, εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν.

Πείσανδρον δὲ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ναύαρχον κατέστησε, φιλότιμον μὲν καὶ ἐρρωμένον τὴν ψυχὴν, ἀπειρότερον δὲ τοῦ παρασκευάζεσθαι ὡς δεῖ. καὶ Πείσανδρος μὲν ἀπελθὼν τὰ ναυτικά ἔπραττεν· ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὡσπερ ὥρμησεν, ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐπορεύετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

§ 1 Ἐνέργειαι Τιθραύστου ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι
κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.

Ὁ μέντοι Τιθραύστης, καταμαθεὶν δοκῶν τὸν Ἀγησίλαον καταφρονοῦντα τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ οὐδαμῆ διανοούμενον ἀπιέναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας ἔχοντα μεγάλας αἰρήσειν βασιλέα, ἀπορῶν τί χοῦτο τοῖς πράγμασι, πέμπει Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς Ἑλλάδα, δούς χρυσίον εἰς πενήτηντα τάλαντα ἀργυρίου καὶ κελεύει πειρᾶσθαι πιστὰ τὰ μέγιστα λαμβάνοντα διδόναι τοῖς προεστηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐφ' ᾗτε πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνος δ' ἔλθὼν δίδωσιν ἐν Θήβαις μὲν Ἀνδροκλείδα τε καὶ Ἴσμηγίρα καὶ Γαλαξιδόρωφ, ἐν Κορίνθῳ δὲ Τιμολάφ τε καὶ Πολυάνθει, ἐν Ἀργεὶ δὲ Κύλωνί τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ.

[Οἱ Θηβαῖοι προζαλοῦσιν ἔριδα μεταξὺ Λοκρῶν καὶ Φωκίων καὶ ἀναγκάζουσι τοὺς Λακεδαιμονίους, παρακληθέντας ὑπὸ τῶν Λοκρῶν, νὰ κηρύξωσι τὸν πόλεμον ἐναντίον αὐτῶν. Πρὸς δὲ τούτοις κατορθοῦσι, πέμψαντες πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ συνάψωσι συμμαχίαν μὲ τοὺς Ἀθηναίους. Στρατὸς τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὸν Λύσανδρον, εἰσβαλὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἠττᾶται παρὰ τὴν Ἀλίαρτον καὶ φονεύεται καὶ ὁ Λύσανδρος. Ἐτερος στρατὸς τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὸν βασιλέα Πανσανίαν ἀναγκάζεται ν' ἀποσυρθῆ ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἐνθα ἦλθεν εἰς βοήθειαν τῶν Θηβαίων καὶ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΕΙΣ ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΝ. ΣΥΜΜΑΧΙΑ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΥΤΗΣ.

§ 1—3 Εἰσβολὴ τοῦ Ἀγησιλάου εἰς τὴν Φρυγίαν.

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἐπεὶ ἀφίκετο ἅμα μετοπόρῳ εἰς τὴν τοῦ Φαρναβάζου Φρυγίαν, τὴν μὲν χώραν ἔκαε καὶ ἐπόρθει, πόλεις δὲ τὰς μὲν βίβη, τὰς δ' ἐκούσας προσελάμβανε. λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου ὡς, εἰ ἔλθοι πρὸς τὴν Παφλαγονίαν σὺν αὐτῷ, τὸν τῶν Παφλαγόνων βασιλέα καὶ εἰς λόγους ἄξει καὶ σύμμαχον ποιήσοι, προθύμως ἐπορεύετο, πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφιστάναι τι ἔθνος ἀπὸ βασιλείας.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Παφλαγονίαν, ἦλθεν Ὅτυς καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο· καὶ γὰρ καλούμενος ὑπὸ βασιλείας οὐκ ἀνεβήκει· πείσαντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου κατέλιπε τῷ Ἀγησιλάῳ Ὅτυς χιλίους μὲν ἰππέας, δισχίλιους δὲ πελταστάς.

§ 4—15 Γάμος Ὅτυος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σπιθριδάτου τῇ μεσολαβήσει τοῦ Ἀγησιλάου.

Χάριν δὲ τούτων εἰδὼς Ἀγησίλαος τῷ Σπιθριδάτῃ· «Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σπιθριδάτα, οὐκ ἂν δοίης Ὅτυϊ τὴν θυγατέρα»; «Πολύ γε, ἔφη, μᾶλλον ἢ ἐκείνος ἂν λάβοι φυγάδος ἀνδρὸς βασιλεύων πολλῆς καὶ χώρας καὶ δυνάμεως». τότε μὲν οὖν ταῦτα μόνον ἐρορήθη περὶ τοῦ γάμου.

Ἐπεὶ δὲ Ὅτυς ἔμελλεν ἀπιέναι, ἦλθε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ἀσπασόμενος. ἤρξατο δὲ λόγου ὁ Ἀγησίλαος παρόντων τῶν τριάντα, μεταστησάμενος τὸν Σπιθριδάτην· Λέξον μοι, ἔφη, ὦ Ὅτυ, ποίου τινὸς γένους ἐστὶν ὁ Σπιθριδάτης; ὁ δ' εἶπεν ὅτι Περσῶν οὐδενὸς ἐνδεέστερος. Τὸν δὲ υἱόν, ἔφη, ἔορακας αὐτοῦ ὡς καλὸς ἐστί; Τί δ' οὐ μέλλω; καὶ γὰρ ἐσπέρας συνεδείπνουν

αὐτῷ. Τούτου μὲν φασὶ τὴν θυγατέρα αὐτῷ καλλίονα εἶναι. Νῆ Δί', ἔφη ὁ Ὅτυς, καλὴ γάρ ἐστι. Καὶ ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἐπεὶ φίλος ἡμῖν γεγένησαι, συμβουλευόμε' ἄν σοι τὴν παῖδα ἀγεσθαι γυναῖκα, καλλίστην μὲν οὖσαν, οὐ τί ἀνδρὶ ἥδιον; πατὴρ δ' εὐγενεστάτου, δύναιμι δ' ἔχοντος τοσαύτην, ὅς ὑπὸ Φαρναβάζου ἀδικηθεὶς οὕτω τιμωρεῖται αὐτόν, ὥστε φυγάδα πάσης τῆς χώρας, ὡς ὄρης, πεποίηκεν. εὖ ἴσθι μέντοι, ἔφη, ὅτι ὡσπερ ἐκεῖνον ἐχθρὸν ὄντα δύναται τιμωρεῖσθαι, οὕτω καὶ φίλον ἄνδρα εὐεργετῆν ἄν δύναίτο. νόμιζε δὲ τούτων προαχθέντων μήκεινον ἄν σοι μόνον κηδεστήν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους Λακεδαιμονίους, ἡμῶν δ' ἡγουμένων τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἅλλην Ἑλλάδα. καὶ μὴν μεγαλειοτέρως γε σοῦ, εἰ ταῦτα πράττοις, τίς ἄν ποτε γήμειε; ποίαν γὰρ νύμφην πόποτε τοσοῦτοι ἱππεῖς καὶ πελτασταὶ καὶ ὀπλίται προύπεμψαν, ὅσοι τὴν σὴν γυναῖκα εἰς τὸν σὸν οἶκον προπέμψειαν ἄν; καὶ ὁ Ὅτυς ἐπήρετο· Δοκοῦντα δ', ἔφη, ὦ Ἀγησίλαε, ταῦτα καὶ Σπιθριδάτη λέγεις; Μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, ἐκεῖνος μὲν ἐμέ γε οὐκ ἐκέλευσε ταῦτα λέγειν· ἐγὼ μέντοι, καίπερ ὑπερχαίρων, ὅταν ἐχθρὸν τιμωροῦμαι, πολὺ μᾶλλον μοι δοκῶ ἠδεσθαι, ὅταν τι τοῖς φίλοις ἀγαθὸν ἐξευρίσκω. Τί οὖν, ἔφη, οὐ πυνθάνη, εἰ καὶ ἐκείνῳ βουλομένῳ ταῦτ' ἐστί; καὶ ὁ Ἀγησίλαος· Ἦτ', ἔφη, ὑμεῖς, ὦ Ἥριπίδα, καὶ διδάσκετε αὐτὸν βουληθῆναι ἄπερ ἡμεῖς. οἱ μὲν δὴ ἀναστάντες ἐδίδασκον. ἐπεὶ δὲ διέτριβον· Βούλει, ἔφη, ὦ Ὅτυ, καὶ ἡμεῖς δεῦρο καλέσομεν αὐτόν; Πολὺ γ' ἄν οἶμαι μᾶλλον ὑπὸ σοῦ πεισθῆναι αὐτὸν ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ἐκ τούτου δὴ ἐκάλει ὁ Ἀγησίλαος τὸν Σπιθριδάτην τε καὶ τοὺς ἄλλους. προσιόντων δ' εὐθύς εἶπεν ὁ Ἥριπίδας· Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ Ἀγησίλαε, τὰ ῥηθέντα τί ἄν τις μακρολογοίη; τέλος δὲ λέγει Σπιθριδάτης πᾶν ποιεῖν ἄν ἠδέως ὅτι σοὶ δοκοίη. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ, ὁ Ἀγησίλαος, σὲ μὲν, ὦ Σπιθριδάτα, τύχῃ ἀγαθῇ διδόναι Ὅτυϊ τὴν θυγατέρα, σὲ δὲ λαμβάνειν. τὴν μέντοι παῖδα πρὸ ἤρος οὐκ ἄν δυναίμεθα περὶ ἀγαγεῖν. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ὅτυς, κατὰ θάλατταν ἤδη ἄν πέμποιτο, εἰ σὺ βούλοιο. ἐκ τούτου δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἐπὶ τούτοις ἀπέπεμπον τὸν Ὅτυν.

§ 15—28 Ἐπιχειρήσεις παρὰ τὸ Δασκυλείον.

Καὶ εὐθύς ὁ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἔγνω αὐτὸν πλεύδοντα, τριήρη πληρώσας καὶ Καλλίαν Λακεδαιμόνιον κελεύσας ἀπαγαγεῖν τὴν παῖδα, αὐτὸς ἐπὶ Δασκυλείου ἀπεπορεύετο, ἔνθα καὶ τὰ βασίλεια ἦν Φαρναβάζω, καὶ κῶμαι περὶ αὐτὰ πολλαὶ καὶ μεγάλαι καὶ ἄφθονα ἔχουσαι τὰ ἐπιτήδεια, καὶ θῆραι αἱ μὲν καὶ ἐν περιειργμένοις παραδείσοις, αἱ δὲ καὶ ἀναπεπταμένοις τόποις, πάγκαλαι. παρέρρει δὲ καὶ ποταμὸς παντοδαπῶν ἰχθύων πλήρης. ἦν δὲ καὶ τὰ πτηνὰ ἄφθονα τοῖς ὀρνιθεῦσαι δυναμένοις. ἔνταῦθα μὲν διή διεχειμάζε, καὶ αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ λαμβάνων.

Καταφρονητικῶς δὲ ποτε καὶ ἀφυλάκτως διὰ τὸ μηδὲν πρότερον ἐσφάλλαι λαμβανόντων τῶν στρατιωτῶν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπέτυχεν αὐτοῖς ὁ Φαρνάβαζος κατὰ τὸ πεδίον ἐσπαρμένοις, ἄρματα μὲν ἔχων δύο δρεπανηφόρα, ἰππῆας δὲ ὡς τετρακοσίους. διὰ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι μὴ, εἴ που κατασταίῃ, κυκλωθῆις πολιορκοῖτο, ἄλλοτε ἄλλῃ τῆς χώρας ἐπῆει, ὥσπερ οἱ νομάδες, καὶ μάλα ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις.

Οἱ δ' Ἕλληνες ὡς εἶδον αὐτὸν προσελαύνοντα, συνέδραμον ὡς εἰς ἑπτακοσίους· ὁ δ' οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ προστησάμενος τὰ ἄρματα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἰππεῦσιν ὀπισθεν γενόμενος, ἐλαύνειν εἰς αὐτοὺς ἐκέλευσεν. ὡς δὲ τὰ ἄρματα ἐμβαλόντα διεσκέδασε τὸ ἄθρόον, ταχὺ οἱ ἰππεῖς κατέβαλον ὡς εἰς ἑκατὸν ἀνθρώπους, οἱ δ' ἄλλοι κατέφυγον πρὸς Ἀγησίλαον· ἐγγὺς γὰρ ἔτυχε σὺν τοῖς ὀπλίταις ὄν.

Ἐκ δὲ τούτου τρίτῃ ἢ τετάρτῃ ἡμέρᾳ αἰσθάνεται ὁ Σπιθριδάτης τὸν Φαρνάβαζον ἐν Κανῇ κώμῃ μεγάλῃ στρατοπεδευόμενον, ἀπέχοντα στάδια ὡς ἐξήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ εὐθύς λέγει πρὸς τὸν Ἡριπίδαν· καὶ ὁ Ἡριπίδας ἐπιθυμῶν λαμπρόν τι ἐργάσασθαι, αἰτεῖ τὸν Ἀγησίλαον ὀπλίτας τε εἰς δισχιλίους καὶ πελταστάς ἄλλους τοσοῦτους· καὶ ἰππῆας τοὺς τε Σπιθριδάτου καὶ τοὺς Παφλαγόνας καὶ τῶν Ἑλλήνων ὀπόσους πείσειεν. ἐπεὶ δὲ ὑπέσχετο αὐτῷ, ἐθύετο· καὶ ἅμα δειλῇ καλλιερησάμενος κατέλυσεν τὴν θυσίαν.

Ἐκ δὲ τούτου δειπνήσαντας παρήγγειλε παρῆναι πρόσθεν τοῦ στρατοπέδου. σκότους δὲ γενομένου οὐδ' οἱ ἡμίσεις ἐκάστων ἐξῆλθον. ὅπως δὲ μή, εἰ ἀποτρέποιτο, καταγελῶν αὐτοῦ οἱ ἄλλοι τριάκοντα, ἐπορεύετο σὺν ἧ εἶχε δύναμι.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπεσὼν τῇ Φαρναβάζου στρατοπεδείᾳ, τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτοῦ Μυσῶν ὄντων πολλοὶ ἔπεσον, αὐτοὶ δὲ διαφεύγουσι, τὸ δὲ στρατόπεδον ἀλίσκεται, καὶ πολλὰ μὲν ἐκπώματα καὶ ἄλλα δὴ οἷα Φαρναβάζου κτήματα, πρὸς δὲ τούτοις σκευὴ πολλὰ καὶ ὑποζύγια σκευοφόρα.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ληφθέντα χορήματα ἀπήγαγον οἱ τε Παφλαγόνες καὶ ὁ Σπιθριδάτης, ὑποστήσας Ἡριππίδας ταξιάρχους καὶ λογαγοὺς ἀφείλετο ἅπαντα τὸν τε Σπιθριδάτην καὶ τοὺς Παφλαγόνες, ἵνα δὴ πολλὰ ἀπαγάγοι τὰ αἰχμαλώτα τοῖς λαφυροπόλοις. ἐκείνοι μέντοι ταῦτα παθόντες οὐκ ἠνεγκαν, ἀλλ' ὡς ἀδικηθέντες καὶ ἀτιμασθέντες νυκτὸς συσκευασάμενοι ὄχοντο ἀπιόντες εἰς Σάρδεις πρὸς Ἀρριαῖον, πιστεύσαντες, ὅτι καὶ ὁ Ἀρριαῖος ἀποστάς βασιλέως ἐπολέμησεν αὐτῷ. Ἀγησιλάῳ μὲν δὴ τῆς ἀπολείψεως τοῦ Σπιθριδάτου καὶ τοῦ Μεγαράτου καὶ τῶν Παφλαγόντων οὐδὲν ἐγένετο βαρύτερον ἐν τῇ στρατείᾳ.

§ 29—40 Συνδιαλλαγὴ Ἀγησιλάου καὶ Φαρναβάζου.

Ἦν δὲ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ ἐτόγγανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὢν καὶ Ἀγησιλάῳ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐξενώθη. οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ὡς οἷοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρναβάζου. ὡς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ, σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν παρῆν ἄγων τὸν Φαρναβάζου εἰς συγκείμενον χωρίον, ἐνθα δὴ Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χιμαῖ ἐν πόᾳ τινὶ κατακείμενοι ἀνέμενον· ὁ δὲ Φαρναβάζος ἦκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ ἀξίαν. ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπόντων ῥαπτὰ, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἠσχύνθη ἐντροφῆσαι, ὀρῶν τοῦ Ἀγησιλάου τὴν φανulότητα· κατεκλίθη οὖν καὶ αὐτὸς ὅσπερ εἶχε χιμαῖ. καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαιροῖεν προσεῖπαν, ἔπειτα τὴν δεξιὰν

προτείναντος τοῦ Φαρναβάζου ἀντιπρούτεινε καὶ ὁ Ἀγησίλαος.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο λόγου ὁ Φαρναβάζος· καὶ γὰρ ἦν πρεσβύτερος· « ὦ Ἀγησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ σύμμαχος ἐγενόμην καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίουν, ἐν δὲ τῇ γῇ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολεμίους, καὶ διπλοῦν ὥσπερ Τισσαφέρους οὐδὲν πόποτέ μου οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατηγορῆσαι. τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν, ὡς οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἑμαυτοῦ χώρᾳ, εἰ μὴ τι ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε συλλέξομαι, ὥσπερ τὰ θηρία. ἃ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκήματα καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρίων μεστοὺς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς ἠψφραινόμην, ταῦτα πάντα ὁρῶ τὰ μὲν κατακεκομμένα τὰ δὲ κατακεκαυμένα. εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γιγνώσκω μήτε τὰ ὅσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὴ διδάξατέ με ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν ἐπισταμένων χάριτας ἀποδιδόναι».

Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν. οἱ δὲ τριάκοντα πάντες μὲν ἐπησχύνθησαν αὐτὸν καὶ ἐσιώπησαν· ὁ δὲ Ἀγησίλαος χρόνῳ ποτὲ εἶπεν· « Ἀλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ Φαρναβάζε, εἰδέναι ὅτι καὶ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται ἄνθρωποι. οὗτοι δέ, ὅταν αἱ πόλεις πολέμῳ γένωνται, σὺν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἔξενωμένοις πολεμοῦσι καί, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους, καὶ ἡμεῖς οὖν νῦν βασιλεῖ τῷ ὑμετέρῳ πολεμοῦντες πάντα ἠναγκάσμεθα τὰ ἐκείνου πολέμῳ νομίζειν· σοὶ γε μέντοι φίλοι γενέσθαι περὶ παντὸς ἂν ποιησαίμεθα. καὶ εἰ μὲν ἀλλάξασθαί σε ἔδει ἀντὶ δεσπότην βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης, οὐκ ἂν ἔγωγέ σοι συνεβούλευον· νῦν δὲ ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενομένῳ μηδένα προσκυνοῦντα μηδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρπούμενον τὰ σαντοῦ. καίτοι ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν οἶμαι ἀντάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων. οὐδὲ μέντοι τοῦτό σε κελεύομεν, πένητα μὲν, ἐλεύθερον δ' εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμμάχοις χρώμενον αἰξίην μὴ τὴν βασιλείας ἀλλὰ τὴν σαντοῦ ἀρχήν, τοὺς νῦν ὁμοδούλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους εἶναι. καίτοι εἰ ἅμα ἐλεύθερός τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιο, τίνος ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι»;

Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνομαι ἄπερ ποιήσω ; Πρέπει γοῦν σοι. Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπήκοον ἐκείνου τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· ἐὰν μέντοι μοι τὴν ἀρχὴν προστάτῃ, — τοιοῦτόν τι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστίν — εὐχρῆ εἰδέναι ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι ἄριστα.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «Εἴθ', ὦ λῶστέ σύ, τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο. ἐν δ' οὖν, ἔφη, ἐπίστω, ὅτι νῦν τε ἄπεμι ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ἐκ τῆς σῆς χώρας, τοῦ τε λοιποῦ, κἂν πόλεμος ᾖ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον ἔχομεν στρατεύεσθαι, σοῦ τε καὶ τῶν σῶν ἀφεξόμεθα».

Τούτων δὲ λεχθέντων διέλυσε τὴν σύνοδον. καὶ ὁ μὲν Φαρνάβαζος ἀναβάς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπῆι, ὁ δὲ ἐκ τῆς Παραπίτας υἱὸς αὐτοῦ, καλὸς ἔτι ὢν, ὑπολειφθεὶς καὶ προσδραμών. Ξένον σε, ἔφη, ὦ Ἀγησίλαε, ποιοῦμαι. Ἐγὼ δὲ γε δέχομαι. Μέννησόν νυν, ἔφη, καὶ εὐθύς τὸ καλόν—εἶχε δὲ καλόν—ἔδωκε τῷ Ἀγησίλαῳ. ὁ δὲ δεξάμενος, φάραρα ἔχοντος περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαίου τοῦ γραφέως πάγκαλα, περιελὼν ἀντέδωκεν αὐτῷ. τότε μὲν οὖν ὁ παῖς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον μετεδίωκε τὸν πατέρα. ὡς δ' ἐν τῇ τοῦ Φαρναβάζου ἀποδημία ἀποστερῶν ἀδελφὸς τὴν ἀρχὴν φυγάδα ἐποίησε τὸν τῆς Παραπίτας υἱόν, ἰσχυρῶς ὁ Ἀγησίλαος ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ, εἰς Πελοπόννησον φυγόντος.

§ 41 Ἀποχώρησις τοῦ Ἀγησιλάου ἐκ τῆς χώρας τοῦ Φαρναβάζου. Παρασκευαί ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Θήβης.

Καὶ τότε δὴ, ὥσπερ εἶπε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, εὐθύς ἀπεπορεύετο ἐκ τῆς χώρας· σχεδὸν δὲ καὶ ἕα ἤδη ὑπέφαιναν. ἀφικόμενος δ' εἰς Θήβης πεδίον κατεστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν καὶ ἐκεῖ πρὸς ᾧ εἶχε συνέλεγε πανταχόθεν παμπληθὲς στράτευμα. παρεσκευάζετο γὰρ πορευσόμενος ὡς δύναιτο ἀνωτάτω, νομίζων ὅποσα ὀπίσθεν ποιήσαιτο ἔθνη πάντα ἀποστήσειν βασιλέως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΥΠΟ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

Ἄγηςίλαος μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπεὶ σαφῶς ἦσθοντο τά τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς μεγίστας πόλεις συνεστηκυίας ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτούς, ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν ἐνόμισαν καὶ στρατεύειν ἀναγκαῖον ἠγήσαντο εἶναι. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα παρεσκευάζοντο, εὐθύς δὲ καὶ ἐπὶ τὸν Ἄγηςίλαον πέμπουσιν Ἐπικυδίδαν.

Ὁ δ' ἐπεὶ ἀφίκετο, τά τε ἄλλα διηγεῖτο ὡς ἔχοι καὶ ὅτι ἡ πόλις ἐπιστέλλοι αὐτῷ βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι. ὁ δὲ Ἄγηςίλαος ἐπεὶ ἤκουσε, χαλεπῶς μὲν ἤνεγκεν, ἐνθυμούμενος καὶ οἶων τιμῶν καὶ οἶων ἐλπίδων ἀποστεροῖτο, ὅμως δὲ συγκαλέσας τοὺς συμμάχους ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα καὶ εἶπεν ὅτι ἀναγκαῖον εἶη βοηθεῖν τῇ πατρίδι· ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε, ἔφη, ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν παρέσομαι πράξων ὧν ὑμεῖς δεῖσθε. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα πολλοὶ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δ' ἐψηφίσαντο βοηθεῖν μετ' Ἄγηςιλάου τῇ Λακεδαίμονι· εἰ δὲ καλῶς τάκεῖ γένοιτο, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἕκειν εἰς τὴν Ἀσίαν. καὶ οἱ μὲν δὴ συσκευάζοντο ὡς ἀκολουθήσοντες.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

§ 3—4

Ἐπει (μέντοι)—ἐπει δέ.

πολλοῦ ἄξιος γίνομαι τι—προσφέρω εἰς τινα μεγάλας ὑπηρεσίας.
ὦν τε αὐτὸς ἦρχε, δηλ. Ἰωνίας καὶ Λυδίας.

ἄξιόω—κρίνω ἄξιον, κρίνω δίκαιον, ἀπαιτῶ, παρακαλῶ.

ἅμα μὲν... ἅμα δέ—ἀφ' ἐνὸς μὲν... ἀφ' ἐτέρου δέ, καὶ... καί.

Κῦρον ἠρημέναι ἦσαν—τὸν Κ. εἶχον προτιμήσει, εἶχον ταχθῆ με τὸ μέρος τοῦ Κύρου.

προστάται—ἡγεμόνες

εἰσίν· τίνες;

σφῶν· τίνος ἀντωνυμίας εἶναι;

δηῶω—ληλατῶ, ἐρημῶνω.

ὅπως δηοῖτο... εἰεν. Ἐν τῇ ἐξηγήσει ἡ εὐκτιζή θὰ μετατραπῆ εἰς ὑποτακτικὴν.

νεοδαμῶδεις—(νέος, δημος), νέοι πολῖται, δηλ. ἀπελευθερωθέντες εἰλωτες.

τῶν ἱππευσάντων—ἐκ τῶν γενομένων ἱππέων, ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν ἱππεῖς, ὑπηρέτησαν εἰς τὸ ἱππικόν.

ἐπὶ τῶν τριάκοντα—ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν 30 τυράννων.

εἰ ἐναπόλιντο—εἰ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ἀπόλιντο, ἐὰν κατὰ τὴν ἀποδημίαν ἤθελον καταστραφῆ.

§ 5—7

Ἀφίκοντο, ὁ Θίβρον καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.

ἐν τῇ ἠπιείρῳ—ἐν τῇ Μικρᾷ Ἰασίᾳ.

ἐπέιθοντο ὅ,τι—ὑπήκουον εἰς ὅ,τι, εὐπειθῶς ἔπραττον ὅ,τι ἐπέταττε.

πρὸς τὸ ἱππικόν' ἔνν. τοῦ Τισσαφέρνηος.

τὸ πεδίον—τὰ πεδιά. Πρβλ. κατωτέρω *ἐν τοῖς πεδίοις*.

ἀγαπῶ εἶ—εἶμαι εὐχαριστημένος ἐάν, ἀρκοῦμαι ἐάν.

ὅπου ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπόμενον *ταύτην τὴν χώραν*.

Οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου πῶς θὰ ἐξηγηθῇ τὸ *ἀναβάντες*; (πρβλ. Κύρου *Ἀνάβασις*). Ἐκ τῶν Μυρίων ὑπελείποντο τότε περὶ τὰς 5000.

ἐκ τούτου—ἔκτοτε.

προσλαμβάνω—λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου, καταλαμβάνω.

καὶ πόλεις κλπ. Ἐν τῇ ἐξηγήσει νὰ τεθῇ τελεία στιγμή μετὰ τὴν λέξιν *πόλεις* καὶ νὰ χωρήσῃ ἡ ἐξηγήσις ὡς ἑξῆς: καὶ πόλεις κατέλαβεν οὗτο τὴν Πέργαμον μὲν μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν πολιτῶν τῆς κατέλαβε κλπ.

Πέργαμος, Τευθρανία, Ἀλίσαρνα. Πόλεις ἐν τῇ Μυσίᾳ.

οἱ ἀπὸ Δημαράτου—οἱ ἀπόγονοι τοῦ Δ. Οὗτος βασιλεὺς ὧν ποτε τῆς Σπάρτης ἐξεδιώχθη ἐξ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Κλεομένου καὶ κατέφυγε πρὸς τὸν Ξέρξην, τὸν ὁποῖον καὶ ἠκολούθησεν εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν του.

ἐκείνῳ—τίνι; *δῶρον*—ὡς δῶρον.

ἐκ βασιλέως—ὑπὸ τοῦ βασιλέως (τῆς Περσίας).

ἀντὶ τῆς—εἰς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν...

προσχωρῶ τινι—πληγαίω μὲ τὸ μέρος τινός, παραδίδομαι εἰς τινά.

αὐτῷ, τῷ Θίβρωνι.

Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀπόγονοι τοῦ Γογγύλου, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ λόγος κατωτέρω.

Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Καΐκου.

Μύρινα καὶ Γρύνειον, πρὸς νότον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Καΐκου.

ὅτι μόνος...—διότι μόνος...

μηδίξω—φρονῶ τὰ τῶν Μήδων, συντάσσομαι μὲ τοὺς Μήδους.

φεύγω—ἔξορίζομαι.

Ἦν δὲ ἄς—ἐνίας δέ, μερικὰς δέ.

κατὰ κράτος—διὰ τῆς βίας.

ἐλάμβανε—κατελάμβανε.

Δάρσα, οὐχὶ μαζράν τοῦ Ἑρμου. Λέγεται ὅτι Κύρος ὁ πρεσβύτερος εἶχε δώσει ταύτην εἰς τοὺς πρὸς αὐτὸν μεταβάντας Αἰγυπτίους.

γέ μὴν—δέ.

οὐκ ἐπέιθετο—οὐκ ἐβούλετο προσχωρῆσαι αὐτῷ. Πρβλ. § 6.

ἐλεῖν—ἐνεστ. αἰρῶ—κυριεύω.

φρεατία—μέγας λάκκος. Πρβλ. κατωτέρω *ὄρυγμα*.

ὑπόνομον ὄρυγτεν—ἐννοεῖται ἀπὸ τῆς *φρεατίας* μέχρι τοῦ ὑδραγωγείου τῆς πόλεως.

ὡς ἀφαιρησόμενος—ἵνα ἀφέληται, ἵνα ἀφαιρέσῃ.

Ε. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ—ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ Γ.

ὡς δὲ=ἐπειδὴ δέ.

τοῦ τείχους· ἐνν. τῆς Λαρίσης.

ἐκθέω=τρέχω ἔξω, κάμνω ἔξοδον.

ἐμβάλλω=ρίπτω μέσα.

τὸ ὄρυγμα· δηλ. τὴν φρεατίαν.

χελώνη ξυλίνη. Πολιορκητικὴ μηχανὴ ἔχουσα σχῆμα δωματίου. Ἐκνεῖτο ἐπὶ τροχῶν καὶ ἡ στέγη αὐτῆς κατεσκευάζετο ἀπὸ ὕλας οὐχὶ εὐφλέεζτους. Ὑπὸ ταύτην προφυλαττόμενοι οἱ στρατιῶται ἠδύναντο νὰ ὀρῦττοσιν ἢ ἄλλην τινὰ πολιορκητικὴν ἐργασίαν νὰ ἐκτελεῶσιν.

ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ=πλησίον τῆς φρεατίας πρὸς προφύλαξιν αὐτῆς.

δοκοῦντος δ' αὐτοῦ=ἐπεὶ δὲ ἐδόκει αὐτός, δηλ. ὁ Θίβρων.

πέμποσιν=πέμψαντες (ἀπεσταλμένους) παραγγέλλουσιν.

§ 8—10

Ὁντος=ὄτε ἦτο, ἐν ᾧ ἦτο.

ὡς πορευομένου=σκοπεύων νὰ πορευθῆ.

ἄρξων=ἵνα ἄρξῃ, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν.

μάλα=πολύ.

μηχανητικός (μηχανῶμαι)=ἐπινοητικός, ἐφευρετικός, πανουργός.

καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ=διὰ τοῦτο δὲ καί...

Σίσυφος, μυθικός κτίστης τῆς Κορίνθου καὶ βασιλεὺς αὐτῆς. Ἐν τῷ Ἄδῃ ἦτο καταδικασμένος νὰ κυλίῃ συνεχῶς λίθον.

οἴκαδε· ποῦ;

ζημιοῦμαι=τιμωροῦμαι, καταδικάζομαι. Πρβλ. § 6 «μηδίσας ἔφυγε».

οἱ σύμμαχοι· τίνες νοοῦνται ἐνταῦθα; Πρβλ. καὶ κατωτ. τοὺς φίλους.

ἐφείη (ἐνεστ. ἐφίημι=ἐπιτρέπω). Τίνος ἐγγλίσεως, χρόνου, ἀριθμοῦ καὶ προσώπου; ὡς ἐφείη=ὄτι ἐφίηκε.

Γνοὺς=ἐπεὶ ἔγνω, ἐπειδὴ ἐνόησεν.

Φαρνάβαζος, σατράπης τῶν βορείων ἐπαρχιῶν παρὰ τὴν Προποντίδα, δηλ. τῆς Μικρᾶς Φρυγίας, Μυσίας καὶ Βιθυνίας.

κοινολογοῦμαι τινι=συνεννοοῦμαι μὲ τινά, ἔρχομαι εἰς διαπραγματεύσεις μὲ τινά.

ἐλόμενος (ἐνεστ. αἰροῦμαι)=προτιμῶ. Πρβλ. § 3.

θάτέρω=τῷ ἐτέρω, πρὸς τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο.

Ἄβυδος, πόλις ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου.

γενόμενος=ὄτε ἐγένετο, ὅτε ἐχρημάτισεν.

ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος=ἐπὶ τῆς ναυαρχίας τοῦ Λυσάνδρου (τῆς δευτέρας, τοῦ 405 π. Χ.).

διαβληθεῖς=ἐπειδὴ διεβλήθη.

ἐσάθη (παθητικόν)=ἐτοποθετήθη εἰς τὴν γραμμὴν, διετάχθη νὰ

σταθῆ. Ὅτε δὲν ἐγένετο μάχη, τῶν Λακεδαιμονίων ἀξιωματικῶν τὰς ἀσπίδας ἐκράτουεν οἱ λεγόμενοι ἀσπιδοφόροι. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνταῦθα τιμωρίας τοῦ Δερκυλίδου ἦτο λοιπὸν τρόπον τινὰ καθαιρέσεις, ὑποβιβασμὸς εἰς ἀπλοῦν ὀλίγη.

κηλῖς=προσβολή.

ἀταξία=ἀπειθεία.

ζημῖωμα=τιμωρία. Πρβλ. ἀνωτέρω *ζημιωθείς*.

καὶ (διὰ ταῦτα) ἐκτός δηλ. τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος λόγου (ἐλόμενος θάτερον μᾶλλον...).

παρήγαγε=ἤγαγε παρὰ τὴν θάλατταν.

φιλίας, ἐπίθετον.

οὐδὲν βλάβας. Πρβλ. ἀνωτέρω *ἐφείη ἀρπάζειν*.

§ 10—11

Ἐσατράπευε (ἐνταῦθα)=ὑπαρχος ἦν, ἦτο ὑποδιοικητής.

Δαρδανεύς. Ἡ Δάρδανος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου (Δαρδανέλλια).

ἐπειδὴ, χρονικῶς.

ἐκεῖνος· τίς;

τὴν σατραπείαν=τὴν ὑποδιοίκησιν. Πρβλ. ἀνωτέρω *ἔσατράπευε*.

παρασκευαζομένου=ἐν ᾧ παρεσκευάζετο.

ἀναζεύγνυμι=ζευγνύω πάλιν τὰ ὑποζύγια, ξεκινῶ (ἐπὶ στρατοῦ), ἐνταῦθα δὲ=παρασκευάζω, καταρτίζω.

στόλος=ταξείδιον μὲ μεγάλην συνοδείαν.

μάλιστα=παρὰ πολὺ, τὰ μέγιστα.

Ἔρχομαι εἰς λόγους=ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν, λαμβάνω συνέντευξιν, τυγχάνω ἀγροάσεως.

οἱ, συνδετέον μὲ τὸ φίλος.

τᾶλλα=κατὰ τὰ ἄλλα.

ἀποδίδωμι=δίδω ὀπίσω, δίδω τὸ ὀφειλόμενον, πληρώνω.

ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας=ἐπῆνεις αὐτὸν καὶ ἐτίμας.

μηδὲν (ἐπίρρ.)=μηδὸλως.

τί σε δεῖ=τίς ἀνάγκη εἶναι σύ...

καθίστημι=διορίζω.

ἐπὶ σοὶ=εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

δήπου=πιστεύω.

§ 12—13

Ἔγνω=ἔκρινε.

σατραπεύειν ἔνν. τῆς Αἰολίδος. Πρβλ. ἀνωτέρω *ἔσατράπευε ταύτης τῆς χώρας*.

οὐδὲν ἦν τὸν ἀνδρὸς=τακτικῶς ὅπως ὁ σύζυγός της.

ὁπότε ἀφικνοῖτο, καταβαίνοι=δοσάκις ἀφικνεῖτο, κατέβαινε. Πρβλ.

§ 8 «ὡς ἐφείη»:

εἰς τὴν χώραν· τίνα χώραν;

ἡδιστα=μετὰ μεγίστης λαμπρότητος καὶ εὐαρεστότατα.

τῶν οὐχ ὑπηκόων, πόλεων.

προσέλαβον=προσέτι κατέλαβον.

Λάρισα, Ἀμαξιτός, Κολωναί, πόλεις ἐν τῇ Τρωάδι. Ἡ ἐνταῦθα μνημονευομένη Λάρισα δὲν εἶναι ἢ ἐν § 7.

ξενικὸν Ἑλληνικὸν=μισθοφορικὸν στράτευμα ἐξ Ἑλλήνων.

ἀρμάμαξα=ἀμαξα ἐσκεπασμένη καὶ ἀναπαιτική. Ἐχομίζοντο ἐπ' αὐτῶν κυρίως γυναῖκες.

θεωμένη· ἐνν. τὰς κατὰ τῶν τειχῶν ἐφόδους.

ἀμέπτως=ἀφθόνως, πλουσιοπαρόχως.

κατεσκευάσατο=κατήρτισε.

ὁπότε ἐμβάλοι (πρβλ. ἀνωτέρω ὁπότε ἀφικνοῖτο)=εἰσβάλοι.

εἰς Μυσοὺς ἢ Πισίδας=εἰς τὴν χώραν τῶν Μ. ἢ Π.

ὄτι=διότι.

ἀντιμῶ μεγαλοπρεπῶς=ἀνταποδίδω μεγαλοπρεπεῖς τιμὰς.

ἔστιν ὅτε=ἐνίοτε. Πρβλ. § 7 «ἦν ἄς».

παρακαλῶ=προσκαλῶ.

§ 14—15

Ἡδὴ δ' οὐσης αὐτῆς=ὅτε δὲ ἦδη ἦν αὐτή.

ἀναπιτερῶμαι· πρβλ. «παίρω φτερά, παίρνει ὁ νοῦς μου ἀέρα».

ἀναπιτερωθεὶς ὑπὸ τινῶν=ἐρεθισθεὶς, παρασυρθεὶς ἐκ τῶν λόγων τινῶν.

ὡς εἶη=ὡς ἦν.

αἰσχρὸν=ἐντροπή.

φυλαττομένης... πιστενοούσης... καὶ ἀσπάζομένης=ἐπειδὴ...

πιστεύω=ἔχω ἐμπιστοσύνην.

ἀσπάζομαι=ἀγαπῶ, προσφέρομαι μὲ οἰκειότητα.

φυλάττομί τινα=προφυλάττομαι ἀπὸ τινος.

ὥσπερ ἂν ἀσπάζοιτο=ὅπως δύναται νὰ ἀγαπᾷ, ὅπως ἀγαπᾷ μία γυναῖκα τὸν γαμβρόν της.

εἰσεῖθ' ὄν· ἐνν. εἰς τὰ δομάτιά της.

τὸ εἶδος (αἰτιατ.)=κατὰ τὸ εἶδος, κατὰ τὴν μορφήν.

Ἐχυρὸς=ὄχυρός.

τὰ χτήματα ἦν τῇ Μανίᾳ. Πρβλ. τὴν φράσιν «ἔστι μοι ἀγρός».

μάλιστα=πρὸ πάντων.

οἱ ἐνόντιες=οἱ ἐντὸς (αὐτῶν) ὄντες.

ἐκ τούτου=μετὰ ταῦτα. Πρβλ. § 6.

ἤξιον. Ἴδὲ § 3.

φυλάττειν αὐτά... Εἰρωνεΐα.

ἔστε ἂν λάβῃ=ἔως ὅτου νὰ λάβῃ.

οὐ γὰρ ἂν ἔφη... (τὸ ἂν ἀνήκει εἰς τὸ ἀπρφ. βούλεσθαι)=ἔφη γὰρ ὅτι οὐκ ἂν βούλοιο, ... ὅτι δὲν θὰ ἤθελε νὰ ζῆ...
 μὴ τιμωρήσας=ἐάν μὴ τιμωρήσῃ.

τιμωρῶ τινι=ἐκδικουῦμαι τὸν θάνατόν τινος.

§ 16—19

Ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ=κατὰ ταύτην (τὴν εὐνοϊκὴν δι' αὐτὸν) περίστασιν.

πέμπων, πρέσβεις, ἀπεσταλμένους. Πρβλ. § 7.

ἐλευθεροῦσθαι=πειρᾶσθαι ἐλευθεροῦσθαι.

δέχεσθαι· ἔνν. αὐτόν.

Ἄνδρες καὶ Ἰλιεῖς... Οἱ κάτοικοι τῆς Νεανδρείας, τοῦ Ἰλίου καὶ τοῦ Κοκυλίου (πόλεον τῆς Τροάδος).

καὶ γὰρ=διότι μάλιστα.

οὐ πάνν τι καλῶς=οὐδόλως καλῶς.

οὐ... περιείποντο=διόλου δὲν ἐτύγχανον καλῆς περιποιήσεως.

περιέπω τινά=περιποιουῦμαι τινά.

Ὁ ἐν Κεβρῆνι τὴν φυλακὴν ἔχων=ὁ φρούραρχος Κεβρῆνος.

χαρίον=μέρος, τόπος, φρούριον, πόλις κ.τ.τ.

νομίσας τιμηθῆναι ἂν=νομίσας ὅτι τιμηθεῖ ἂν. Πρβλ. § 15 «ἔφη οὐκ ἂν βούλεσθαι».

θυομένηφ=κατὰ τὴν θυσίαν (τὴν ὁποίαν ἔκαμνε πρὸ τοῦ ἐπιχειρήσῃ τὴν προσβολήν).

γίνεται τὰ ἱερά (ἔνν. καλὰ)=ἀποβαίνει αἰσία ἢ θυσία.

τῇ πρώτῃ· ἔνν. ἡμέρα.

ὡς δὲ=ἐπειδὴ δέ.

οὐδὲ ταῦτα· ἔνν. τὰ ἱερά=οὐδὲ αὕτη ἢ θυσία.

ἐκαλλιερείτο=ἐγίγνετο καλὰ.

καρτερῶ=ἐπιμένω· ἐκαρτέρει θυόμενος=ἐπέμενε εἰς τὸ νὰ θυσιάσῃ.

χαλεπῶς φέρω=ἀγανακτῶ, στενοχωροῦμαι. Πρβλ. ἄνωτ. δογχιζόμενος.

πρὶν βοηθῆσαι· ἔνν. τῇ Αἰολίδι=πρὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς...
 ἐγκρατής=κύριος.

Σικυῶνιος, ἐκ Σικυῶνος, πόλεως ἐν τοῖς μεθορίοις Ἀχαΐας καὶ Κορινθίου.

φλναρεῖν (ἐνταῦθα)=ἀνοηταίνειν.

διατρίβω· ἔνν. τὸν χρόνον=χάνω τὸν καιρὸν.

τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι. Πρβλ. § 7 «ὡς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ».

τάξις=στρατιωτικὸν σῶμα, ἐνταῦθα=λόγος.

συγχῶ=γεμίζω μὲ χῶματα.

οἱ δ' ἐνδοθεν=οἱ δὲ ἐνδον ὄντες, δηλ. οἱ ἐν Κεβρῆνι.

ἐπεξελθόντες=ἐξελθόντες καὶ ἐπιτεθέντες.

συντιρώσκω=κατατραυματίζω, καταπληγῶνω.

παίω=κτυπῶ ἐκ τοῦ πλησίον, βάλλω=κτυπῶ ἀπὸ μακρᾶν. Πρβλ. βέλως.

ἀπελαύνω τινά=ἀποδιώκω, ἀναγκάζω τινά νά ἀπομακρυνθῆ.

ἄχθομένου καὶ νομίζοντος=ἐν ᾧ ἤχθετο καὶ ἐνόμιζεν, ἄχθομαι δὲ=λυποῦμαι.

ἄθυμος=«ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔχει καρδιά», ὁ ἄνευ θάρρους· ἀθυμοτέρους... ἔσεσθαι (ἐνν. τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας)=ὅτι ὀλιγότερον θάρρους θὰ ἔχουν κατὰ τήν...

κατὰ τὴν προσβολὴν=κατὰ τὴν ἀποφασιστικὴν ἐπίθεσιν, (τὴν ὁποίαν ἐσχεδιάζει). Πρβλ. ἀνωτέρω «παρεσκευάζετο προσβάλλειν».

ἐκ τοῦ τείχους=ἐκ τοῦ φρουρίου τοῦ Κεβρῆνος.

ὅτι ἂ ποιοίη, οὐκ ἀρέσκοι, αὐτοὶ δὲ βούλοιντο=ὅτι ἂ ἐποίει, οὐκ ἤρεσκον, αὐτοὶ δὲ ἐβούλοντο. Πρβλ. § 8 «ὡς ἐφείη».

σὺν τῷ βαρβάρῳ=σὺν τοῖς βαρβάροις.

Ἔτι διαλεγόμενων αὐτῶν ταῦτα=ἐν ᾧ διελέγοντο ἔτι αὐτοὶ (τίνες;) καὶ ἔλεγον ταῦτα.

ὁ ἄρχων=ὁ τὴν φυλακὴν ἔχων. Πρβλ. § 17.

ἦκε· ἐνν. κῆρυξ. Πρβλ. ἀνωτέρω «ἔρχονται κήρυκες».

ὅτι ὅσα λέγοιεν, λέγοιεν=ὅτι ὅσα ἔλεγον, ἔλεγον. Πρβλ. «ὅτι ἂ ποιοίη» κλπ.

οἱ πρόσθεν=οἱ πρότερον, ἐνν. ἐλθόντες.

καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν=καὶ εἰς αὐτὸν ἦσαν ἀρεστά, καὶ αὐτὸς τὰ ἐπεδοξίμαζεν.

καλλιερῶ=κάμνω ἢ ἔχω καλὴν θυσίαν. Πρβλ. § 17.

εὐθύς... τῇ ἡμέρᾳ=εὐθύς μετὰ τὴν θυσίαν, ἥτις ἔτυχε νά εἶναι εὐνοϊκὴ κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν.

ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα=τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὀπλιτῶν.

ἡγοῦμαι=ὁδηγῶ.

τὰς πύλας· τίνος;

οἱ δέ· τίνες;

ἀναπετάννυμι=ἀνοίγω.

καὶ ἐνταῦθα, ὅπως ποῦ ἄλλου; Πρβλ. § 16.

§ 20—24

Προσδοκῶν μὲν... ὀκνῶν δὲ... πέμψας εἶπε—ἐπειδὴ προσεδόκα μὲν...

ὄκνει δὲ... ἐπεμψε (πρέσβεις) καὶ εἶπε.

προσδοκῶ τινα—περιμένω νὰ ἔλθῃ τις, ἔχω τὸν φόβον ὅτι θὰ ἔλθῃ τις (ἐχθρός).

ὀκνῶ τινα—δυσπιστῶ πρὸς τινα, ὑποπτεύω τινα.

πολίτης—συμπολίτης.

ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς λόγους (πρβλ. § 11 ἐν ἀρχῇ)—ὅτι ἤθελεν ἔλθει εἰς διαπραγματεύσεις, ἐὰν ἤθελε λάβει...

ὁ δὲ (λαβῶν)· τίς;

συμμειγνύμι τινα—συναντῶμαι μὲ τινα, «σμίγω μὲ τινα».

ἐπὶ τίσιν—μὲ ποίους ὄρους.

γένοιτο ἂν—δύναται νὰ γίνῃ.

ἐφ' ᾧτε εἶαν—ἐπὶ τῷ ὄρω, μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ..., *εἶα δὲ*—ἀφήνω.

Ἄμα—συγχρόνως.

γνούς. Ἴδὲ § 9.

οὐκ ἂν δύναιτο—δὲν θὰ ἠδύνατο.

καλύειν· ἐνν. τὸν Δερκυλίδαν εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν.

βία τινός—ἐναντίον τῆς θελήσεώς τινος.

πολιτῶν· δηλ. τῶν Σκηπίων.

παρακελεύομαι—προτρέπω, παρακινῶ.

καὶ (ἐλευθέρους)—καὶ μάλιστα....

χρη'· ἐνν. πολιτεύειν.

πολιτεύω—εἶμαι πολίτης (πρβλ. βασιλεύω), ζῶ ὡς πολίτης.

ἡγοῦμαι ἐπὶ—ὀδηγῶ (τὸ στράτευμα) ἐναντίον...

συμπροπέμπω τινα—συνοδεύω τινα.

τοῖς πεπραγμένοις—διὰ τὰ πεπραγμένα (ὑπ' αὐτοῦ). Τίνα δηλαδή;

Παρέπομαι τινα—παρακολουθῶ τινα.

ὡς ἀτυχήσοι—ὡς ἀτυχήσει (πρβλ. § 8 «ὡς ἐφείη»), *ἀτυχῶ τινος*—οὐ τυγχάνω τινός, δὲν εὐρίσκω τι, δὲν λαμβάνω τι.

ὡς τῶν δικαίων...—ὡς οὐδενός τῶν δικαίων ἀτυχήσει, ὅτι τίποτε ἀπὸ ὅσα δικαιούται δὲν θὰ χάσῃ.

ἅμα δέ. Πρβλ. § 21.

πρὸς τὰς πύλας· τίνος;

εἰς δύο—ἀνά δύο, κατὰ δυάδας.

οἱ ἀπὸ τῶν πύργων—οἱ (ὄντες) ἐπὶ τῶν πύργων (τοῦ τείχους τῆς Γέργιθος).

καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων—οἵτινες μάλιστα ἦσαν πολὺ ὑψηλοί.

δρῶντες—ἐπειδὴ ἐώρων.

σὺν αὐτῷ· τίτι;

εἰπόντος δὲ τοῦ Δ.—ὅτε ζῆ εἶπεν ὁ Δ.

ἡγῆ' τίνος ἐγκλίσεως, χρόνου, ἀριθμοῦ καὶ προσώπου;

εἰς τὸ ἱερὸν—εἰς τὸν ναόν.

ὀκνῶ=διστάζω. Πρβλ. καὶ § 20.

ἀνοίγειν=κελεῦσαι ἀνοίγειν.

παραχρῆμα=πάραιτα, ἀμέσως.

Ὁ δέ' τίς;

ἔχων=ἔχων μαζί του τὸν..., παρακολουθούμενος ἀπὸ τὸν...

αὐ=πάλιν. Πρβλ. § 22 «ἦει σὺν τῷ Μειδίᾳ».

θῆσθαι τὰ ὄπλα=ταχθῆναι, στρατοπεδεῦσαι.

ἐτέθντο=εἶχε προσφέρει τὴν θυσίαν.

ἀνῆυπε (ἐνεστ. ἀναγορεύω) καὶ τοῦς...=παρήγγειλε διὰ κήρυκος καὶ οἱ...

ἐν τῷ στόματι τοῦ...=πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ..., ἔμπροσθεν τοῦ...

ὡς μισθοφορήσοντας=διότι, ὡς ἐδήλωσεν, ἔμελλον νὰ ὑπηρετήσωσιν ὡς μισθοφόροι του.

Μειδίᾳ γὰρ...=διότι, ὡς εἶπεν, εἰς τὸν Μειδίαν οὐδεμία πλέον αἰτία φόβου ὑπῆρχε. Εἰρωνεΐα.

Ὁμέντοι... ὁ δέ.

ὅ,τι ποιοίῃ=ὅτι ποιῆ, τί νὰ κάμῃ.

ἄπειμι, μέλλοντος.

ξένιος=ὁ ἀνήγων εἰς ξένον, εἰς φίλον· τὰ ξένια=τὰ πρὸς φιλοξενίαν.

παρασκευάσων=ἵνα παρασκευάσω.

ἐμὲ τεθυκότα=ἐγὼ ἐν ᾧ ἔχω...

ἀλλὰ μὴ=καὶ νὰ μὴ...

ἐν ᾧ ἂν (χρόνῳ).

διασκοποῦμαι=ἀκριβῶς ἐξετάζω.

§ 25—28

*Ἡρώτα=ἤρχισε νὰ τὸν ἐρωτᾷ.

πόσαι σοι οἰκίαι ἦσαν. Πρβλ. § 15 «τὰ χρήματα ἦν τῇ Μανίᾳ».

χῶρος=κτῆμα, χωράφι.

νομῆ=βοσζοτόπι.

ἀπογράφοντος αὐτοῦ=ἐν ᾧ αὐτὸς ἀπέγραφε· ἀπογράφω=καταγράφω, σημειώνω.

ψεύδομαί τινα=προσπαθῶ νὰ ἀπατήσω τινὰ (λέγων ψεύδη).

*Ὑμεῖς δέ=ἀλλὰ σεῖς.

μικρολογοῦμαι=εἶμαι μιζρολόγος, τὰ ψιλολογῶ.

ἐπειδὴ=ἀφ' οὗ.

ἀπεγέγραπτο=εἶχε καταγράψει.

τίνος ἦν=εἰς τίνα ἀνήκεν; τίνος ὑπαρχος ἦτο;

οἱ δέ, οἱ παρόντες τῶν Σκηφίων.

οὐκοῦν=λοιπόν.

Φαρναβάζου· ἔνν. ἦν.

ἂν εἶη=τότε εἶναι.

κρατῶ=εἶμαι νικητής.

καὶ (τὰ Φαρναβάζου)=καὶ ἐπομένως, καὶ κατ' ἀκολουθίαν.

Ἑγουμένων τῶν...=ἐν ᾧ προεπορεύοντο ὀδηγοῦντες οἱ...

ἐπὶ τήν...=πρὸς τήν...

εἰσῆλθεν, ὑποκείμενον ὁ Δερκυλίδας.

τοὺς ταμίας· ἔνν. τῶν χρημάτων τῆς Μανίας.

φράζω=λέγω.

τοῖς ὑπηρέταις=τοῖς ἑαυτοῦ ὑπηρέταις.

λαβεῖν=συλλαβεῖν. Πρβλ. καὶ § 7 «ἐλάμβανε».

προεἶπεν (ἔνεστ. προαγορεύω· πρβλ. § 23. ἀνεῖπε)=ἐδήλωσε.

ὡς ἀποσφαγήσονται, εἰ ἀλώσονται=ὡς ἀποσφαγήσονται, εἰ ἀλώσονται. Πρβλ. § 22 «ὡς ἀτυχῆσαι».

κλέπτω=ἀποκρῦπτω.

ἀλίσκομαι=συλλαμβάνομαι, πιάνομαι· τὸ ἐνεργητικόν;

παραχρῆμα. Ἰδὲ § 22.

οἱ δέ· τίνες;

κατακλείω=κλειδώνω.

κατασημαίνομαι=σφραγίζω.

καθίστημι=τοποθετῶ, θέτω. Πρβλ. καὶ § 11.

Ἐξιῶν· πόθεν;

ἡμῖν τῇ στρατιᾷ=τῇ στρατιᾷ ἡμῶν, διὰ τήν...

εἰργασται (παθητικόν)=ἔχει ἐξευρεθῆ, ἔχει ἐξοικονομηθῆ.

ἔγγυς ἐνιαυτοῦ=περίπου δι' ἓν ἔτος.

ὀκτακισχιλίους...=διὰ ὀκτακισχιλίους...

προσεργάζομαι=ἀποκτῶ προσέτι, ἐξοικονομῶ προσέτι.

καὶ ταῦτα· δηλ. καὶ τὰ ἐλλείποντα, ἵνα ἐπαρξέσῃ τὸ ποσόν δι' ὀλόκληρον τὸ ἔτος.

πρόσσει=ὑπάρχει προσέτι.

εὐτακτος=εὐπειθής.

θεραπευτικός=πρόθυμος εἰς τὸ ὑπηρετεῖν.

ἐρομένου (ἔνεστ. ἐρωτῶ) δὲ τοῦ Μ=ἐπειδὴ δὲ τὸν ἠρώτησεν ὁ Μ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

§ 1—5

Διαπράττομαί τι—φέρω τι εις πέρας, κατορθώνω τι.

ἐννέα—τίνες αἴται; Πρβλ. § 16, 17—19, 21—23.

ὅπως ἂν μὴ—πῶς δὲν θά...

χειμάζων—εἰ χειμάζοι, ἂν ἤθελε διαχειμάζει.

βαρὺς—ἐπαχθής, ἐνοχλητικός.

ὥσπερ Θίβρων. Πρβλ. κεφ. 1 § 8 «κατηγόρουν γὰρ αὐτοῦ...»

ἢ ἵππος—τὸ ἵππικόν.

καταφρονῶν τῆ ἵππῳ—καταφρονῶν (τῶν Ἑλλήνων) διὰ τὴν ἵππον, ἀψηφῶν τοὺς Ἑλληνας ἐνεκα τοῦ ἵππικοῦ του. Πρβλ. κεφ. 1, § 5.

πότερον—ποῖον ἐκ τῶν δύο.

ἐπιτεχίζω—ἐγείρω φρούριον ἢ ὀχύρωμα ἐπὶ τῶν ὀρίων ξένης χώρας, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπιτίθεται κατ' αὐτῆς.

τὴν Αἰολίδα ἐπιτετεχίσθαι τῆ...—ὅτι ἡ Αἰολίς ἐπετετεχίστο τῆ... ὅτι ἡ Αἰολίς μὲ τὰς ὀχυράς τῆς πόλεις εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ Δερζυλίδου, ἵνα χρησιμεύῃ ὡς ὀρμητήριον ἐπιθέσεων κατὰ τῆς Φρυγίας, ἐν τῇ ὁποία αὐτὸς εἶχε τὴν κατοικίαν του (καὶ τὰ κτήματά του).

σπονδαί—συνθήκη, ἀνακωχή.

᾽Ως—ἀφ' οὔ.

Βιθυνίς Θράκη, τὸ βορειοδυτικώτατον μέρος τῆς Μ. Ἀσίας, ἀπέναντι τῆς χερσονήσου τῆς Θράκης. Κατοικεῖτο τότε ὑπὸ λαοῦ ἡμιαγρίου.

οὐδὲ τοῦ...—χωρὶς διὰ τοῦτο νά..

πάνν τι—τόσον πολὺ.

ἄχθομαι. Ἴδὲ Α', 18.

τὰ ἄλλα (αἰτιατ.)—κατὰ τὰ ἄλλα, κατὰ τὸν ἄλλον χρόνον.

φέρω καὶ ἄγων—λεηλατῶ, διαρπάζω ἄψυχα καὶ ἔμψυχα.

τὰ ἐπιτήδεια—τὰ χρειώδη, δηλ. τροφίμα καὶ λοιπὰ πράγματα.

διατελῶ—ἐξακολουθητικῶς πράττω τι.

φέρων καὶ ἄγων διετέλει—συνεχῶς ἐλεηλάτει.

ἐπειδὴ—ἀφ' οὔ.

Σεῦθης—βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν ἐν Θράκῃ.

πέραθεν—ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος, (δηλ. ἀπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Θράκης).

σύμμαχοι—ὡς σύμμαχοι.

τῶν Ὀδρουσῶν—ἐκ τῶν Ὀ.

περισταυρωσάμενοι—περιφράξαντες τὸ στρατόπεδον τῶν διὰ σταυρώματος (πρβλ. κατωτέρω § 3 τῷ σταυρώματι, τὸ ὀχύρωμα). Τὸ σταύρωμα ἦτο περίφραγμα διὰ πασσάλων ἐμπετηγμένων εἰς τὴν γῆν καὶ συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλους διὰ πλέγματος.

ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ=μικρὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου.

στάδια· τὸ ἀρχαῖον στάδιον εἶχε μῆκος περίπου 186 γαλλικῶν μέτρων.

τὸν Δερκυλίδαν=παρὰ τοῦ Δ., ἀπὸ τὸν Δ.

τῶν ὀπλιτῶν (ἀνήκει εἰς τὸ φύλακας)=τινάς ἐκ τῶν ὀπλιτῶν, ἀριθμὸν

τινα ὀπλιτῶν.

ἐξῆσαν· τίνος ῥήματος τύπος εἶναι ;

ἀνδράποδα=αἰχμαλώτους (ἐκ τῶν ἐλευθέρων Βιθυνῶν ἢ καὶ ἐκ τῶν δούλων αὐτῶν). Πρβλ. κατωτέρω· «πολλῶν αἰχμαλώτων».

χρήματα=πράγματα (κινητά), λάφυρα.

ἤδη δὲ ὄντος=ἐν ᾧ δὲ ἤδη ἦν, ὅτε δέ... Πρβλ. κεφ. 1, § 14 «ἤδη δὲ οὔσης».

μεστός=πλήρης, γεμάτος.

αὐτοῖς=αὐτῶν. Πρβλ. κεφ. 1 § 28 «ἡμῖν τῇ στρατιᾷ».

καταμανθάνω=μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίας.

ὅσοι ἐνν. Ὀδρύσαι.

ἐξῆσαν· δηλ. ἐπὶ λείαν. Πρβλ. § 2.

πελταστής λέγεται ὁ στρατιώτης, ὅστις ἔφερε πέλιτην, ἥτοι μικρὰν

καὶ ἐλαφρὰν ἀσπίδα μηνοειδῆ.

ἄμα ἡμέρα=εὐθύς ὡς ἐξημέρωσε.

προσπίπτω τινί=ἐπιπίπτω κατὰ τινος.

τοῖς ὀπλίταις· δηλ. Βιθυνοῖς καὶ Ἑλλησι, τοῖς φυλάσσουσι τὸ στρα-

τόπεδον.

οὔσιν=οἱ ἦσαν.

ἐγγὺς γίγνομαι=ἐγγίζω, ἔρχομαι πλησίον, πλησιάζω.

οἱ μὲν... οἱ δέ. Ἀμφοτέρω περὶ τῶν Βιθυνῶν (πελτασταὶ καὶ ἱπτεῖς).

οἱ δὲ (ἐπεὶ)... τίνες ;

τιρώσκω=τραυματίζω, πληγώνω. Πρβλ. καὶ κεφ. 1 § 18 «συνέτρωσαν».

καθειργνύω=κατακλείω.

τῷ σταυρώματι, τὸ δ' ἄχρωμα. Πρβλ. § 2 «περισταυρωσάμενοι».

ὡς ἀνδρομήκει ὄντι=ὁ ἦν σχεδὸν ἀνδρόμηκες, ἥτοι εἶχεν ὕψος ἐνὸς

ἀνδρός.

διασπῶ=διασχίζω, καταστρέφω.

φέρομαι εἰς τινα=ὀρμῶ κατὰ τινος.

Οἱ δέ· τίνες ;

ἢ (τοπιζόν)=ὄπου, εἰς ὅποιον μέρος.

ἢ ἐκθέοιεν=ἢ ἐξέθεον· ἐνν. οἱ Ὀδρύσαι καὶ Ἑλληνες. Πρβλ. κεφ. 1

§ 12 «ὅποτε ἀφικνοῖτο».

ἐκθέω=τρέχω ἔξω, ἐξορμῶ.

πελτασταὶ ὀπλίταις· κατὰ τί διέφερον ὁ πελταστής τοῦ ὀπλίτου ;

ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ=εἰς ἐκάστην ἔξοδον, «κάθε φορὰ ποῦ ἐξωρ-

μοῦσαν».

καταβάλλω=ρίπτω κάτω, φονεύω.

τὸ αὐλίον=ἡ μάνδρα, τὸ μανδρί.

σημάξω=ἐγγλείω ἐντὸς σηκοῦ, ἦτοι ἐντὸς μάνδρας, «μανδρώνω».

κατακοντίζομαι=φονεύομαι ζυπηθεὶς δι' ἀζοντίου.

ἀμφί=περίτου.

εἰς τὸ Ἑλληνικόν=ἐνν. στρατόπεδον.

ἐπεὶ εὐθέως=εὐθὺς ὡς.

τὸ πρᾶγμα, δηλαδή:

διαπίπτω=διαφεύγω.

ἀμελησάντων τῶν Β.=ἐπειδὴ οἱ Β. δὲν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς αὐτοὺς.

Ταχὺν=ταχέως.

διαπράττομαι. Ἰδὲ § 1.

καὶ τοὺς σκηνοφύλακας=προσέτι καὶ τοὺς φρουροὺς τοῦ στρατοπέδου.

τῶν Ὀδρουσῶν=ἐκ τῶν Ὀδρουσῶν...

ἀπολαμβάνω=λαμβάνω ὀπίσω.

τὰ αἰχμάλωτα. Ἰδὲ § 2 ἐν τέλει.

οἱ Ἕλληνες=τίνες Ἕλληνες;

γυμνοὺς=τί εἶχε γίνεαι ὁ ὀπλισμὸς τῶν;

ἐν τῷ στρατοπέδῳ=τίνων;

ἐπανήλθον οἱ Ὁ. Πρβλ. § 2 «ἔξιψαν ἐπὶ λείαν»

τοὺς ἐαντῶν, νεκροὺς.

ἐπ' αὐτοῖς=πρὸς τιμὴν αὐτῶν.

ποιῶ ἵπποδρομίαν=τελῶ ἀγῶνας ἵπποδρομίας.

ὁμοῦ τοῖς Ἕλλησι=μαξὶ μὲ τοὺς ... δὴ=φυσικά.

τὸ λοιπὸν=εἰς τὸ ἔξης.

ἤγον. Πρβλ. § 2 «ἀγῶν καὶ φέρων».

§ 6—10

Ἄμα τῷ ἡρι=ἔαρι. Πρβλ. § 3 «ἅμα ἡμέρα».

ἀποπορεύομαι=ἀποχωρῶ, ἀπέρχομαι.

ἐκ τῶν Β.=ἐκ τῆς χώρας τῶν Β.

Δάμψακος, πόλις ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας εἰς τὸ βόρειον τοῦ Ἑλλησπόντου.

ὄντος αὐτοῦ. Πρβλ. κεφ. 1, 8.

ἀπὸ=ἀπὸ μέρους, ἐκ μέρους.

οἴκοι=ἐν τῇ πατρίδι, ἐν Σπάρτῃ.

τὰ τέλη ὀνομάζοντο οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες τῆς Σπάρτης, δηλ. οἱ ἔφοροι.

ἐπισκεψόμενοι καὶ ἐροῦντες=ἵνα ἐπισκέψωνται καὶ ἵνα εἴπωσι. Πρβλ. κεφ. 1, 24 «παρασκευάσων».

ἐπισκοπῶ, — *οὔμαι* = ἐπιθεωρῶ, ἐξετάζω.

ὅπως ἔχοι = (ὅπως εἶχε), πῶς εἶχον.

μένοντι ἄρχειν = μένειν καὶ ἄρχειν, μένειν ἐν τῇ ἀρχῇ (ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ στρατεύματος).

καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ τοὺς ἐφόρους = προσέτι δὲ (ἐλεγον) ἐπιστεῖλαι τοὺς... προσέτι δὲ ἔλεγον ὅτι οἱ ἔφοροι ἐπέστειλαν...

ἐπιστέλλω = παραγγέλλω, δίδω ἐντολήν.

σφίσιν αὐτοῖς (τίνος ἀντωνυμίας εἶναι;)· τίσιν;

συγκαλέσαντας εἰπεῖν = συγκαλέσαι καὶ εἰπεῖν.

ὡς μέμφοιντο — *ἐπαινοῖεν* — ὡς ἐμέμφοιντο, — ἐπήνουν ὅτι ἐ. Πρβλ. κεφ. 1, 18 «ὅτι οὐκ ἀρέσκοι».

μέμφομαί τινι = κατηγορῶ τινι.

ὧν ἐποίουν = ἐκείνων ἃ ἐ., δι' ἐκεῖνα τὰ ὅποια...

πρόσθεν = πρότερον (κατὰ τὸ 400 π. Χ. ἐπὶ Θίβρωνος). Πρβλ. κεφ. 1, 8.

ὅτι δέ = διότι δέ, ἐπειδὴ δέ.

οὐδὲν ἀδικῶ = οὐδεμίαν ἀδικίαν ποιῶ, δὲν βλάπτω κανένα· *οὐδὲν ἠδίκουν* = οὐδόλως ἔβλαπτον τοὺς συμμάχους. Πρβλ. κατωτέρω «ἂν δίκαια, περὶ τοὺς συμμάχους ποιῶσιν».

δίκαια περὶ τινι ποιῶ = τηρῶ πρὸς τινι καλὴν διαγωγὴν.

Ἐπεὶ μέντοι = ὅτε ὁμως.

ὁ τῶν Κυρῶν προεστηκώς = ὁ προϊστάμενος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλοτε μισοφόρων τοῦ Κύρου. Ἦτο δὲ οὗτος αὐτὸς ὁ Ξενοφῶν.

τὸ παρελθόν (αἰτιατ.) = κατὰ τὸ παρελθόν.

τοῦ μὴ ἐξαμαρτάνειν· ἐνν. ἡμᾶς = τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν ἡμᾶς, τοῦ νὰ μὴ βλάπτωμεν κανένα. Πρβλ. ἀνωτέρω «οὐδὲν ἠδίκουν».

τότε δέ· ἐνν. ἐξαμαρτάνειν.

αὐτοῖ = ὑμεῖς αὐτοῖ, μόνοι σας.

συσκηνῶ = διαμένω ἐν τῇ αὐτῇ σκηνῇ μετ' ἄλλων, διατρίβω μαζί.

Συσκηνοῦντων δὲ τῶν πρέσβων καὶ τοῦ Δ. = ἐν ᾧ δὲ συνεσκήνουν οἱ πρέσβεις καὶ ὁ Δ.

ἐπιμνησκόμαι = ἐνθυμοῦμαι, φέρω εἰς τὸν νοῦν μου, ἀναφέρω· *ἐπεμνησθη* = ἐνεθυμήθη καὶ εἶπε.

τῶν περὶ τὸν Ἄρακον = ἐκ τῆς ἀποστολῆς, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἄρακος. Πρβλ. § 6.

ὅτι καταλελοίπειν = ὅτι κατελελοίπεσαν. Πρβλ. § 6 «μέμφοιντο» κλπ.

Χερρονησαῖται, κάτοικοι τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου. Ποῦ κεῖται αὕτη;

τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν = ἔφασαν δὲ ὅτι οὗτοι ἔλεγον.

ὡς οὐ δύναντο = ὡς οὐκ ἐδύναντο.

ἐργάζομαι χώραν = καλλιεργῶ χώραν.

φέρεσθαι καὶ ἄγεσθαι· ἐνν. ἔλεγον. Πρβλ. § 2.

ἀποτειχίζω=ἀποκλείω, ἀποχωρίζω διὰ τείχους· εἰ ἀποτειχισθεῖη. Πρβλ. κεφ. 1, 20 «εἰ λάβοι».

ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν=ἀπὸ τὴν μίαν θάλασσαν ἕως τὴν ἄλλην. Ποῦ παρουσιάζει ἡ Χερσονήσος τὸ στενότερον πλάτος·.

καὶ σφίσειν ἂν γῆν... εἶναι=(ἔλεγον) ὅτι καὶ σφίσειν ἂν γῆ... εἶη, ἔλεγον ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ εἶχον χώραν...

ἐργάζεσθαι=πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι, πρὸς καλλιέργειαν.

βούλοιντο=θὰ ἤθελον. Πρβλ. κεφ. 1, 13 «ὄν ἐπαινεσεῖε».

οὐκ ἂν θαυμάζειν=ὅτι οὐκ ἂν θαυμάζοιεν. Πρβλ. ἀνωτέρω «ἂν εἶναι».

θαυμάζω=εὐρίσκω παραδόξον, ἄτοπον.

εἰ πεμφθεῖη. Πρβλ. «εἰ ἀποτειχισθεῖη».

τῆς πόλεως· τίνος πόλεως;

σὺν δυνάμει· ἐνν. στρατιωτικῇ.

πράξων=ἕνα πράξει. Πρβλ. § 6 «ἐπισκεψόμενοι».

Ἐκείνους· τίνες; (κατωτέρω· αὐτούς).

ἦν ἔχοι=τίνα εἶχε. Πρβλ. § 6 «ὅπως ἔχοι».

ἐπ' Ἐφέσου=διὰ τὴν Ἐφεσον.

ἡδομαι=αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν, χαράν.

ὅτι ἐμελλον=διότι ἐπρόκειτο.

ἔγνω μενετέον ὄν=ἔγνω ὅτι ἔδει μένειν (ἔξει). Πρβλ. κεφ. 1, 12 «ἔγνω δεῖν σατραπεύειν».

πέμψας· τίνες;

ἐπήρето, ἐνεστ. ἐπερωτῶ. Πρβλ. § 1 ἐρωτῆ.

οὐερα βούλοιο=πότερα ἐβούλετο, ποῖον ἐκ τῶν δύο...

διὰ τοῦ χειμῶνος=διαρκούντος τοῦ χειμῶνος. Πρβλ. § 2—5.

ἐλομένου δὲ τοῦ Φ.=ἐπειδὴ δὲ εἴλετο ὁ Φ. Πρβλ. § 1.

οὔτω· παραλειπτέον ἐν τῇ ἐξηγήσει.

τάς περι...=τάς περι ἔξεινα τὰ μέρη εὐρισκομένας πόλεις (δηλ. περὶ τὴν Λάμψακον· πρβλ. § 6).

εἰς τὴν Εὐρώπην· Ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀμέσως ἐπομένων, ἀπεριβάσθη εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Χερσονήσου.

Σεύθης. Ἰδὲ § 2.

Ἦν καταμαθῶν ἔχουσαν=καταμαθῶν δὲ ταύτην ἔχουσαν,... ὅτι αὕτη εἶχε.

καταλαμβάνω. Ἰδὲ § 3.

πόλεις· τίνες αἱ γνωστότεραι;

πάμπορος=γονιμώτατος, ὁ παράγων παντὸς εἶδους προϊόντα.

κακῶ=βλάβτω, καταστρέφω.

τοῦ ἰσθμοῦ· μεταξὺ Καρδίας καὶ Πακτύης.

στάδια. Ἰδὲ § 2.

μέλλω=ἀναβάλλω, βραδύνω.

ετείχιζε—ἀπετείχιζε. Πρβλ. § 8 «εἰ ἀποτειχισθεῖη».

κατὰ μέρη—εἰς χωριστὰ μέρη.

τὸ χωρίον· δηλ. τὸν ἰσθμὸν. Πρβλ. κεφ. 1, 17.

τὸ ἄθλον—τὸ βραβεῖον.

ἐκτειχίζω—περατώνω τὴν τείχιον· *τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασι*—εἰς ἐκεῖνους, οἵτινες πρῶτοι ἤθελον περατώσει τὴν τείχιον τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς αὐτοὺς μέρους τοῦ ἰσθμοῦ.

ὡς ἕκαστοι ἄξιοι εἶεν—ἀναλόγως τῆς ἰκανότητος, τὴν ὁποίαν ἤθελε δεῖξει ἕκαστον τμήμα στρατοῦ.

ἠρινός—ἐαρινός. Πρβλ. § 6 «ἅμα ἦρι».

πρὸ δώρα· ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει εἰς τὸ ἀπετέλεσε· ἢ *δπώρα*—τὸ φθινόπωρον.

ἐποίησε—περιέλαβε.

σπόρμον· ἔνν. γῆν· *σπόριμος*—ὁ κατάλληλος διὰ σποράν.

πεφυτευμένην—φέρουσαν φυτείας, δηλ. ἀμπέλους, ἐλαιάς κ.τ.τ.

παντοδαπός—παντὸς εἶδους· *παντοδαποῖς κτήνεσι*—διὰ ...

§ 12—17

Οἱ ταύτη· ἔνν. οἰκοῦντες· *ταύτη* (ἐπίρρ.)—ἐκεῖ, δηλ. ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

διδάσκω ὅτι—ἀποδεικνύω ὅτι, ὑποστηρίζω ὅτι.

ὅτι εἶη—ὅτι ἦν. Πρβλ. § 8 «ὅτι καταλελοίποιεν».

ἐπὶ Τισσαφέρνει. Πρβλ. κεφ. 1, 11 «ἐπὶ σοὶ ἔσται».

κακῶς πάσχω—κακοποιοῦμαι.

ὁ Τ. οἶκος—ἡ κατοικία καὶ τὰ κτήματα τοῦ Τ. Πρβλ. § 1 «τῆ ἑαυτοῦ οἰκίσει».

οὕτως—τότε.

οὕτως ἂν ἔφασαν...—ἔφασαν νομίζεῖν οὕτω τάχιστα ἂν αὐτὸν ἀφεῖναι σφᾶς αὐτονόμους—ἔφασαν ὅτι ἐνόμιζον ὅτι οὕτω τάχιστα ἂν αὐτὸς ἀφείη ... Πρβλ. § 8 «καὶ σφίσι (ἔλεγον) ἂν εἶναι—ἔφασαν οὐκ ἂν θαναμάξαι».

ἔπεμψαν πρὸς Δερκυλίδαν... Πρβλ. κεφ. 1, 7 «πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ...»

διαβαίνειν· ἔνν. τὸν Μαιάνδρον ποταμὸν τὸν ὀρίζοντα πρὸς Β. τὴν Καρίαν. Πρβλ. κατωτέρω § 14.

καὶ (Φάρακα)· συνδέει τὸ *διαβαίνειν* μετὰ τοῦ *παραπλεῖν*.

παραπλεῖν—παρὰ τὰ παράλια τῆς Καρίας.

Οἱ μὲν· τίνες; *ταῦτα*· τίνα;

πρὸς Τισσαφέρνην. Ὡς φαίνεται ἐν τῶν κατωτέρω (διάβηθι σὺν ἐμοὶ ἐπὶ Καρίαν), ὁ Τισσαφέρνης τότε διέτριβεν ἐν Λυδίᾳ, ἴσως ἐν Σάρδεσι. Πρβλ. καὶ κεφ. 4, 25.

ἅμα μὲν—ἅμα δέ. Ἰδὲ κεφ. 1, 3.

ὅτι=διότι.

ἀποδείκνυμι τινα στρατηγὸν=διορίζω ...

στρατηγὸς τῶν πάντων=γενικὸς στρατηγός, ἀρχιστρατήγος (τῆς Μ. Ἀσίας).

διαμαρτυρούμενος (ἐνεστώτος)=θέλων νὰ διαμαρτυρηθῆ, θέλων νὰ διαβεβαιώσῃ.

ὅτι εἶη=ὅτι ἦν. Πρβλ. § 12.

ἔτοιμος=πρόθυμος.

κοινῇ (ἐπίρρ.)=ἀπὸ κοινοῦ (μετὰ τοῦ Τισσαφέρου).

ἐκ τῆς βασιλείας ἐνν. χώρας.

ἄλλως τε γάρ... καί...=διότι καὶ γενικῶς... καὶ ἰδιαίτερος διὰ τὴν Αἰολίδα ἐλυπεῖτο, διότι εἶχε στερηθῆ αὐτῆς.

ὑποφθονῶ=φθονῶ κάπως, φθονῶ ὀλίγον (τινὶ τινος=τινὰ διὰ τι).

χαλεπῶς φέρω. Ἰδὲ κεφ. 1, 17.

ἀπεστερημένος=διότι ἀπεστερητο (ὡς ἐκ τῆς ἀπραξίας καὶ ἀδιαφορίας τοῦ Τισσαφέρου). Πρβλ. 1, 9.

ἀκούων' δηλ. τὰς διαμαρτυρίας καὶ διαβεβαιώσεις τοῦ Φαρναβάξου.

διάβηθι τί; Ἰδὲ § 12 «διαβαίνειν».

ἐπὶ Καρίαν=εἰς Καρίαν.

περὶ τούτων. Πρβλ. ἀνωτέρω' πολεμεῖν, συμμαχεσθαι, συνεκβάλλειν.

Ἐκεῖ ποῦ;

δοκεῖ διαβαίνειν=φαίνεται καλὸν νὰ ...

ἔρμα=ὄχυρωμα, φρούριον.

καταστήσαντας = ἐπειδὰν καταστήσωσιν, ἀφ' οὗ ... Ἰδὲ κεφ. 1, 27.

πάλιν=ὀπίσω.

Ὡς δέ=εὐθύς δὲ ὡς.

πεπερακότες εἰσὶ=πεπεράκασιν.

ὡς ὀκνοίη=ὡς ὄκνει, ὅτι ... Πρβλ. § 6 «ὡς μέμφοιντο».

Ὀκνῶ=φοβοῦμαι Πρβλ. κεφ. 1, 20 καὶ 22.

καταθέω=τρέχω πρὸς τὰ κάτω. Ἐνταῦθα πρὸς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας, ὅπου ἦσαν αἱ ἀξιολογώταται πόλεις αὐτῆς.

καταθέω χώραν = ἐπιτρέχω χώραν, κáμνω ἐπιδρομὰς εἰς χώραν. Πρβλ. καὶ § 4.

φέρω καὶ ἄγω. Ἰδὲ § 8.

διέβαινε' τί;

οὔτοι' ὁ Δερκυλίδας καὶ ὁ Φάραξ, ὅστις εἶχεν ἀφήσει τὸν στόλον.

οὐδέν τι=οὐδόλως.

ὡς προεληλυθόντων...=νομίζοντες προεληλυθέναι τοὺς πολεμίους... διότι ἐνόμιζον ὅτι εἶχον προχωρήσει οἱ ..

ἐκ τοῦ ἀντιπέρασ=ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος, εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος.

ἐπὶ τῶν μνημάτων ἔννοοῦνται τάφοι ὑψηλοὶ πλησίον τῶν Σάρδεων, οὓς κατωτέρω λέγει μνημεῖα.

Ἀνταναβιάσαντες=ἀναβιάσαντες καὶ αὐτοὶ (ἀντιζ. τὸ κατωτέρω τινάς).

εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς...=εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς ὄντα μνημεῖα καὶ τὰς (παρ' ἑαυτοῖς οὖσας) τύρσεις· τύρσις δὲ ὁ πύργος.

καθορῶ=βλέπω κάτω, διακρίνω καλῶς.

ἦ (ἐπίρρ.)=ὅπου. Πρβλ. § 4 «ἦ μὲν ἐκθέουεν».

αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδὸς=αὐτοὶ ὠδεύον, ἐπορεύοντο.

ὅσον ἐτύγγανε παρόν· δηλ. ὅσον ὑπέπιπτεν εἰς τὴν ὄρασιν.

τὸ Ἑλληνικόν· δηλ. τὸ ἐξ Ἑλλήνων ἀποτελούμενον μισθοφορικόν.

αὐτῶν· Τίσαφέρνους καὶ Φαρναβάζου.

μάλα πολὺ=ὁ ἦν μάλα πολὺ.

κέρας δεξιόν, κέρα εὐώνυμον· λέγονται τὰ δύο μέρη, αἱ δύο πτέρυγες τῆς ὅλης παρατάξεως τοῦ στρατεύματος.

εὐώνυμος=ἀριστερός.

Ὡς=εὐθύς ὡς. Ἴδὲ καὶ § 2.

ἦσθετο=ἐμαθεν, ἐπληροφορήθη (παρὰ τῶν ἀναβάντων εἰς τὰ μνημεῖα καὶ τὰς τύρσεις).

παρατάττεσθαι=να παρατάττονται, δηλ. να παρατάττωσι τοὺς ὁπλιτάς των.

τὴν ταχίστην=τάχιστα.

εἰς ὀκτώ=οὕτως ὥστε να εἶναι ὀκτὼ ἄνδρες κατὰ βάθος.

καθίσταμαι=τοποθετοῦμαι.

τὸ κράπεδον=ἡ ἄκρα, τὸ ἀκρότατον μέρος ἑνὸς πράγματος· ἐνταῦθα τὰ κράπεδα=τὰ ἄκρα τῆς παρατάξεως.

ὄσους γε δὴ καὶ οἴους· τί θέλει να παραστήσῃ διὰ τούτων τῶν λέξεων ὁ συγγραφεύς; ὅτι ὁ Δερκ. εἶχε πολλοὺς καὶ καλοὺς ἵππους ἢ τοῦναντίον;

Ἦσυχίαν εἶχε καὶ παρεσκευάζετο=μὲ ψυχραιμίαν παρεσκευάζετο, χωρὶς φόβου παρεσκευάζετο.

ὡς μαχοῦμενον=ἵνα συνάψῃ μάχην. Πρβλ. κεφ. 1, 8 «ὡς ἀφαιρησόμενος».

ὄσοι δέ· ἔνν. στρατιῶται.

Πριήνη, πόλις Βλ. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μαιάνδρου. Πλησίον ταύτης ἔκειτο καὶ τὸ Ἀχιλλεῖον.

νήσων· τίνες νῆσοι νοοῦνται ἐνταῦθα;

οἱ μὲν τινες=μερικοὶ μὲν. Ἡ ἀντίθεσις εἰς τὸ κατωτέρω ὄσοι δὲ καὶ ἔμενον.

ἐν τῷ σίτῳ=ἐν τοῖς ἀγροῖς τοῖς ἐσπαρμένοις μὲ σίτον, εἰς τὰ σιτάρια.

ἀποδιδράσκω=φεύγω κρυφίως, δραπετεύω.

E. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ—ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ Γ'.

και γὰρ=διότι μάλιστα. Ἐξηγεῖ διὰ ποῖον λόγον ἠδύναντο εὐκόλως νὰ δραπετεύωσιν.

οὐ μενοῦντες=ὄτι οὐ μενοῦσιν, ὅτι δὲν θὰ ἀντισταθῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

ἐξαγγέλλω=ἀγγέλλω ἔξω, ἀναγγέλλω.

τὸν μὲν οὖν Φαρνάβαζον ...=ἐξηγγέλλετο ὅτι ὁ Φ. ἐκέλευε (τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα) μάχεσθαι.

§ 18—20

Τὸ Κύρειον στρατεύμα=τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα τὸ ὑπηρετήσαν ὑπὸ τὸν Κύρον. Πρβλ. § 7 «ὁ τῶν Κυρείων προεστηκώς».

καταλογίζομαι=συλλογίζομαι, σκέπτομαι.

ὡς ἐπολέμησεν=πῶς ... Πρβλ. § 9 «ἦν ἔχοι γνώμην».

αὐτοῖς· δηλ. τοῖς Πέρσαις ἐν γένει.

καί· συνδέει τὰς αἰτιολογικὰς μετοχὰς καταλογιζόμενος καὶ νομίζων.

τούτῳ· δηλ. τῷ Κυρείῳ στρατεύματι.

πέμψας· ἐνν. κήρυκας, ἀγγέλους. Ἴδὲ κατωτέρω.

ὅτι βούλοιο=ὄτι ἐβούλετο. Πρβλ. κεφ. 1, 18 «ὅτι οὐκ ἀρέσκοι».

εἰς λόγους ἀφικέσθαι. Ἴδὲ κεφ. 1, 20.

κράτιστος τὸ εἶδος=ὁ ἀριστος κατὰ τὸ ἔξωτερικὸν παράστημα, ὁ ἔχων ἀριστον παράστημα. Πρβλ. κεφ. 1, 14 «τὸ εἶδος πάγκαλον».

τῶν περὶ αὐτὸν=ἐκ τῶν στρατιωτῶν του.

προῆλθε πρὸς τοὺς ...=ἐπῆγεν εἰς συνάντησιν τῶν ...

ἐκείνος· τίς;

οὐδ' ἐγὼ=καὶ ἐγὼ δὲν ...

ταῦτα· δηλ. εἰς λόγους ἐλθεῖν.

πιστὰ=ἐνόητους βεβαιώσεις.

δοτέον καὶ ληπτέον=δεῖ δοῦναι καὶ λαβεῖν.

Δόξαντα ...=ἐπεὶ ἔδοξε ταῦτα καὶ ἐπεράνθη, ἀφ' οὗ ἔγιναν ἀποδεκτὰ ταῦτα καὶ ἐξετελέσθησαν (δηλαδή·).

Δεύκοφρος, πόλις ΝΔ. τῶν Τράλλεων.

ἄγιον=σεμνόν, σεβαστόν.

πλέον ἢ σταδίον=ἔχουσα μῆκος κατὰ διάμετρον πλέον τοῦ ἐνὸς σταδίου. Ἴδὲ § 2.

ὑπόψαμμος=ἔχων ὑποκάτω, εἰς τὸν πυθμένα ἄμμον.

ἀέναος=ὁ ἀεὶ ῥέων· ἀέναος ποτίμων καὶ ...=ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει πόσιμον καὶ ...

ταῦτα· τίνα;

συγκείμενος=συμπεφωνημένος.

χωρίον. Ἴδὲ κεφ. 1, 17.

ἤλθον· τίνες; Ἴδὲ κατωτέρω.

ἔδοξεν αὐτοῖς. Ἰδὲ § 14.

πυνθάνομαι τινος=ἔρωτῶ τινα.

ἐπὶ τίσιν. Ἰδὲ κεφ. 1, 20.

ἂν ποιήσαιντο=ἠδύναντο νὰ κάμωσι.

εἰ ἐφῆ... εἰ ἐξέλθοι=ἂν ἤθελεν ἀφήσει... Πρβλ. § 12 «εἰ πάσχοι».

ὅτι παραλειπτόν ἐν τῇ ἐξηγήσει.

τῆς χώρας· τίνος;

σπονδάς ἐποίησαντο, ἕως...=ἔκαμον ἀνακωχὴν (μέλλουσαν νὰ διαρκέσῃ), ἕως ὅτου νὰ... Ἰδὲ § 1.

ἀπαγγελεθῆ... Δερκυλίδα μὲν... Τισσαφέρνει δὲ...=ὑπὸ μὲν τοῦ Δ... ὑπὸ δὲ τοῦ Τ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

§ 1—4

Μετὰ ταῦτα τῷ 396 π. Χ.

Συρακόσιος· ποῦ κεῖνται αἱ Συράκουσαι;

Φοινίκη· ποῦ κεῖται;

ναυκλήρος=ἔφοπλιστής, «καρφοκέρης» κυβερνήτης δὲ=πλοίαρχος.

μετὰ ναυκλήρου τινός· τοῦ ὁποίου δηλονότι τὸ πλοῖον εἶχε μισθώσει δι' ἐμπορικὰς του ἐργασίας.

τριήρης=πολεμικὸν πλοῖον (κινοῦμενον μὲ κώπας διατεταγμένας εἰς τρεῖς ἀλλεπαλλήλους σειράς).

τὰς μὲν... τὰς δέ... τὰς δέ=τῶν ὁποίων ἄλλαι μὲν... ἄλλαι δέ... ἄλλαι δέ...

καταπλεύσας· ἔνν. ἐκεῖ, εἰς Φοινίκην.

(καὶ) αὐτοῦ (ἐπίρρ.)=ἐκεῖ.

πληρῶ ναῦν=ἔξοπλιζῶ πλοῖον.

προσακούσας δέ=προσέτι δὲ ἀκούσας.

ὅτι δέοι=ὅτι ἔδει, ὅτι ἐπρόκειτο. Πρβλ. κεφ. 2, 18 «ὅτι βούλοιο».

γενέσθαι=νὰ συμποσθῶσιν εἰς...

ἀνάγομαι=ἀποπλέω.

ἐξαγγέλλω=ἀναγγέλλω, μηνύω. Πρβλ. κεφ. 2, 18.

ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρους τὸν στόλον τοῦτον παρασκευάζομένων=ὡς βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρους τὸν στόλον παρασκευάζοντο=ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, ὁ β. καὶ ὁ Τ. τὴν δύναμιν ταύτην παρεσκεύαζον.

ὅποι δέ=ἐπὶ τίνα δέ· (ἔνν. παρεσκευάζον αὐτόν).

οὐδέν=οὐδόλω. Συνδετόν μὲ τὸ εἰδέναι.

Ἄναπτρωμένων δὲ τῶν Δ.=ἐν φ. δὲ οἱ Δ. εὗρισκοντο ἐν ἐξεγέρσει. Πρβλ. κεφ. 1, 14. «ἀναπτρωθεῖς».

τοὺς συμμάχους· δηλ. ἀντιπροσώπους τούτων.

τῷ ναυτικῷ=κατὰ τὸ ναυτικόν, ὡς πρὸς τὸ ...

περιέειμι=εἶμαι ὑπέρτερος.

καὶ τὸ πεζόν...=καὶ λογιζόμενος, ὡς ἐσώθη τὸ πεζόν, τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν.

ὡς ἐσώθη=πῶς... Πρβλ. κερ. 2, 18 «ὡς ἐπολέμησεν».

(τὸ μετὰ Κύρου) ἀναβάν=ἐκστρατεύσαν' ἔνν. κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀρτάξερξου. Πρβλ. κερ. 2, 18 «τὸ Κύρειον στράτευμα».

ὑποστῆναι... στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὑφίσταματ=λέγω ὅτι ἀναλαμβάνω, ἀναλαμβάνω.

δῶσι' τί εἶναι γραμματικῶς ;

τριάκοντα Σπαρτιατῶν, ὡς συμβούλους καὶ ἡγεμόνας, ὡς πολεμικὸν συμβούλιον, ὡς ἐπιτελεῖον.

νεοδαμώδεις. Ἰδὲ κερ. 1, 4.

τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων=τὸ συμμαχικὸν στράτευμα (τὸ στράτευμα τὸ ἀποτελούμενον ἐκ τῆς κατ' ἀναλογίαν συνεισφορᾶς στρατεύματος ὑπὸ ἐκάστης συμμάχου πόλεως).

πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ (ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ἀνωτέρω: λογίζομενος ὡς ...)=ἐκτὸς δὲ τῆς σκέψεως ταύτης (ὅτι δηλ. ὁ ἀγὼν θὰ ἦτο εὐκόλος).

συνεξελθεῖν αὐτῷ=ἐξελεθεῖν σὺν αὐτῷ (δηλ. τῷ Ἀγησιλάῳ), νὰ συνεισπρατεύσῃ μετ' αὐτοῦ.

ὅπως ... καταστήσειε=ἵνα καταστήσῃ. Πρβλ. κερ. 1, 3 «ὅπως μὴ δημοῖτο»· πάλιν καθίστημι=πάλιν ἰδρῶ, ἐπανιδρῶ. Πρβλ. κερ. 2, 14.

δεκαρχία=ὀλιγαρχικὸν πολίτευμα, καθ' ὃ τὴν ἀρχὴν ἔν τινι πολιτείᾳ εἶχον δέκα ἄνδρες.

κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου, δηλ. τοῦ Λυσάνδρου, μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν, 404 π. Χ.

ἐν ταῖς πόλεσι, τῶν νήσων καὶ τῆς Μ. Ἀσίας.

ἐκπίπτω=ἐκδιώκομαι, καθαιροῦμαι, καταλύομαι.

διὰ τοὺς ἐφόρους=ἐξ αἰτίας τῶν ἐφόρων, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐφόρων. Οὗτοι κατέλυσαν τὰς δεκαρχίας ζηλοτυποῦντες πρὸς τὸν μεγάλῃν ἰσχύν λαβόντα μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν Λυσάνδρον, ὅστις εἶχεν ἰδρῶσει ταύτας.

πολιτεία=τολίτευμα: τὰς πατέριους πολιτείας παρήγγειλαν=νὰ πολιτεύεται ἐκάστη πόλις κατὰ τὸ πατροπαράδοτον πολίτευμά της προεκλήρξαν (διὰ τοῦ Δερκυλίδου).

Ἐπαγγέλλομαι=ὑπισχοῦμαι, ἀναλαμβάνω· ἐπαγγελαμένου τοῦ Ἀγ.=ἐπεὶ ἐπηγγείλατο ὁ Ἀγ.

σίτος=εἶδος.

θυσάμενος ὅσα...=θυσάμενος ὅσα (ιερά) ἔδει θύσασθαι, προσενεγκῶν ὅσας θυσίας ...

τάλλι καὶ τὰ διαβατήρια, ἔνν. ἱερά. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἀπερχόμενος εἰς ἐκστρατείαν προσέφερε θυσίαν πρῶτον ἐν τῇ πόλει εἰς τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηνᾶν (τὰ διαβατήρια ἱερά).

ἔξῃλθε ἔνν. τῆς χώρας, τῆς Λακωνικῆς.

ἢ πόλεσι· δηλ. ταῖς συμμαχίαις.

διαπέμψας· ἢ διὰ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις· ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας=εἰς μὲν τὰς διαφόρους συμμαχίας πόλεις πέμψας.

προεῖπεν (ἐνεστ. προαγορεύω)=παρήγγειλε. Πρβλ. κεφ. 1, 27 καὶ 23 «ἀνεῖπε».

ὄσους τε δέοι πέμπεσθαι... καὶ ὅπου=πόσους τε εἶδει πέμπεσθαι... καὶ ποῦ... Πρβλ. κεφ. 2, 9 «ἦν ἔχοι».

ἐκασταχόθεν=ἐξ ἐκάστου μέρους, ἐξ ἐκάστης πόλεως.

ὅπου. Ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν κατωτέρω (§ 4), ἐν Γεραστῶ.

Ἀυλῖς· ποῦ κεῖται αὕτη;

εἰς Τροίαν ἐπλεῖ=ἐπρόκειτο νὰ πλεύσῃ ἐναντίον...

Ὡς ἐγένετο=ὅτε ἦλθε, ἀφίκετο. Πρβλ. κεφ. 2, 3 «ἐγγὺς ἐγένοντο».

πυθόμενοι· ἐνεστώς;

οἱ βοιωτάρχοι. Οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ ἐν Θήβαις ἀνότατοι ἄρχοντες τῆς Βοιωτικῆς ὁμοσπονδίας, 11 τὸν ἀριθμόν.

ὅτι θύοι=ὅτι ἔθνε. Πρβλ. κεφ. 2, 18 «ὅτι βούλοιο».

μὴ θύειν=μὴ ἐπιχειρῆσαι θύειν.

ἐντυγχάνω=εὐρίσχω.

καὶ οἷς...=καὶ τὰ ἱερά (δηλ. τὰ σφάγια), οἷς ἐνέτυχον τεθυμένοις, διέρριψαν...

διέρριψαν (ἢ διὰ ὅπως εἰς τὸ διαπέμψας § 3.) Ἡ θυσία ἠμποδίσθη, διότι ὁ Ἀγησίλαος δὲν ἐξήτησε τὴν ἄδειαν τῶν βοιωτάρχων καὶ δὲν προσέλαβε πρὸς τέλεσιν αὐτῆς τὸν Βοιωτὸν ἱερέα τῆς Ἀρτέμιδος.

ἐπιμαρτύρομαι=ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας.

καὶ ὀργιζόμενος=καίπερ ὀργιζόμενος.

Γεραστὸς καὶ Γεραιστὸς· ποῦ κεῖται;

τοῦ στρατεύματος=τοῦ ὑπὸ τῶν συμμαχῶν πεμφθέντος. Πρβλ. ἀνωτέρω § 2 «τὸ σύνταγμα τῶν συμμαχῶν».

στόλος=ἐκστρατεία, πλοῦς. Πρβλ. καὶ § 1.

§ 5—6

Ἐκεῖσε ποῦ;

πέμψας ἔνν. ἀγγέλους, κήρυκας. Πρβλ. κεφ. 2, 18.

τίνος δεόμενος ἦκοι=τίνος δ. ἦκε. Πρβλ. § 3 «ὄσους δέοι».

εἶπεν αὐτονόμους...=εἶπεν ὅτι ἦκε δεόμενος (=ἐπιθυμῶν) αὐτονόμους

εἶναι καὶ τὰς ... Πρβλ. καὶ κεφ. 2 20.

ἐν τῇ παρ' ἡμῶν Ἑλλάδι=ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑλλάδι, δηλ. ἐν τῇ Εὐρω-
παϊκῇ Ἑλλάδι.

εἶπεν=ἀπήγγησε (διὰ τῶν ἀγγέλων).

σπένδομαι=σπονδὰς ποιοῦμαι. Πρβλ. κεφ. 2, 20.

ἕως ἄν... πέμψω' (ἐνν. ἀγγέλους ἐρῶντας τοὺς σοὺς λόγους)=ἕως
οὗτου ... νὰ ἀναγγεῖλω ταῦτα. Πρβλ. κεφ. 2, 20.

οἶμαι ἄν σε ἀποπλεῖν=οἶμαι ὅτι σὺ ἀποπλέεις ἄν, νομίζω ὅτι δύνασαι
νὰ ἀποπλεύσης. Πρβλ. καὶ κεφ. 1, 15 «οὐ γὰρ ἄν ἐφη βούλευσθαι».

διαπράττομαι. Ἰδὲ κεφ. 2, 1.

ἐξαπατᾶσθαι=ὅτι πρόκειται νὰ ἐξαπατηθῶ.

ἔξεστι=ὑπάρχει ἐξουσία, εἶναι δυνατόν. ἔξεστί σοι=δύνασαι.

πίστιν τούτων=ἐνόρξους διαβεβαιώσεις διὰ ταῦτα. Πρβλ. κεφ. 2, 18.

ἢ μὴν=ὄντως, βεβαίως.

ἐμὲ πράξειν=ὅτι ἐγὼ θὰ ἐνεργήσω.

ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα=ἐὰν σὺ ἀδόλως πράττης ταῦτα.

ἀρχή=κράτος, σατραπεία. Πρβλ. Κύρου Ἀναβ. 1, 1, 2.

ἀδικῶ=βλάπτω. Πρβλ. κεφ. 2, 6.

ἐν ταῖς σπονδαῖς=διαρκούσης τῆς ἀναχωρῆς, ἐφ' ὅσον θὰ διαρκῆ ἢ
ἀναχωρή.

Ἐπὶ τούτοις ἐρηθεῖσι=ἐπὶ τούτοις ἐπεὶ ἐρρήθη, ἐπὶ τῇ βίσει τῶν δια-
πραγματεύσεων τούτων.

τοῖς πεμφθεῖσι=ἐνώπιον τῶν πεμφθέντων.

πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην=ὅτι ἄνευ δόλου θὰ ἐνεργήσῃ νὰ συνομο-
λογηθῆ ἢ εἰρήνη.

ἐκεῖνοι=τίνες;

ἀντώμοσαν=ἀφ' ἐτέρου ὄμοσαν. Πρβλ. καὶ κεφ. 2, 15 «ἀνταναβιβά-
σαντες».

ὑπὲρ Ἀγησιλάου=ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἀγ., ὡς αντιπρόσωποι τοῦ Ἀγ.

ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ=ἐὰν ταῦτα πράττῃ αὐτός.

ἐμπεδώω=στηρίζω, στερεώνω' ἐμπεδώσειν τὰς σπονδὰς=ὅτι (ὁ Ἀγη-
σίλαος) θὰ τηρήσῃ ἀπαρεγκλίτως τὰς συνθήκας.

ἐφύσατο=κατεπάτησε.

πρὸς ᾧ εἶχε=πρὸς ἐκεῖνον, ὃ εἶχε, κοντὰ εἰς ἐκεῖνον, τὸ ὅποῖον εἶχε.

μεταπέμπομαι=ζητῶ.

ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς=ἔμενε (πιστός) ἐν ταῖς ...

§ 11—15

Μέγα φρονῶ=μεγαλοφρονῶ, ὑψηλοφρονῶ, ἐπαίρομαι.

ἐπὶ τῷ καταβάντι=διὰ τὸ καταβάν, διὰ τὸ ἀποσταλέν.

προεῖπεν Ἀγ. πόλεμον=προεκήρυξεν εἰς τὸν Ἀγ. πόλεμον, ἐδήλωσεν
ὅτι θὰ πολεμήσῃ κατ' αὐτοῦ. Πρβλ. κεφ. 1, 27.

οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι...=οἱ μὲν ἄλλοι, δηλαδή οἱ σύμμαχοι καὶ τῶν
 Α. οἱ... Ἡ ἀντίθεσις εἰς τὸ κατωτέρω Ἀγρησίλαος δέ...

οἱ παρόντες, ἰδίᾳ οἱ τριάκοντα. Πρβλ. § 2.

μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο=ἐφάνησαν, (ἐδειξαν) ὅτι πολὺ
 ἔδυσσαρεστήθησαν.

νομίζοντες...=νομίζοντες ὅτι ἡ παρούσα τῷ Ἀγρησίλῳ δύναμις ἦν
 ἐλάσσων τῆς...

πρέσβεις· τίνες πρέσβεις;

ὡς ἔχοι=ὡς (ὅτι) εἶχε. Πρβλ. κεφ. 2, 6 «ὡς μέμφοιντο».

χάριν ἔχω τινί=γνωρίζω χάριν εἰς τινα, χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην εἰς
 τινα.

ἐκτήσατο=ἀπέκτησε, κατέστησεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

ἐκ τούτου=μετὰ ταῦτα.

συσκευάζομαι=ἐτοιμάζομαι.

ὡς εἰς στρατείαν=δι' ἐκστρατείαν

ἀνάγκη ἦν· ἔνν. αὐτῷ.

στρατευσόμενῳ=εἰ στρατεύοιτο.

ἀγορὰν=τρόφιμα πρὸς πώλησιν.

ἐπιστέλλω=παραγγέλλω, γράφω.

τοὺς συστρατευσόμενους=τοὺς μέλλοντας συστρατεύσεσθαι αὐτῷ, τοὺς
 στρατιώτας τοὺς μέλλοντας νὰ ἐκστρατεύσωσι μετ' αὐτοῦ.

καὶ ὅτι=καὶ διότι.

ἄφιππος=ἀκατάλληλος πρὸς χρῆσιν ἵπικου (ὡς ὄρεινῃ).

διὰ τὴν ἀπάτην· τίνα;

τῷ ὄντι... αὐτὸν ὀρμήσειν=ὅτι ὄντως αὐτὸς ἔμελλε νὰ...

ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον. Ἰδὲ κεφ. 2, 12 «ἔνθαπερ ὁ Τισσαφέρνους οἶκος».

διεβίβασεν, ὑπὲρ τὸν Μαϊάνδρον ἐκ τῆς Σαρδιανῆς χώρας. Πρβλ. κεφ.
 2, 13.

Μαϊάνδρου πεδίον. Πρβλ. κεφ. 2, 17.

τῇ ἵππῳ=τῷ ἵπικῳ. Ἰδὲ κεφ. 2, 1.

τὰ δύσιππα (ἔνν. χωρία)=τὰ δύσβατα διὰ τὸ ἵπικὸν μέρος, τὰ ἀκατάλληλα
 δι' ἵπασίαν μέρος. Πρβλ. «ἄφιππος».

ἀφικέσθαι ὑποκειμ. αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἕλληνας).

τὰναντία ἀποστρέψας=κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν στραφεῖς.

ἐπὶ Φρυγίας=πρὸς τὴν Φρυγίαν (τὴν παρὰ τὴν Προποντιδα μικρὰν
 Φρυγίαν τοῦ Φαρναβάζου). Πρβλ. κεφ. 2, 1.

ἀναλαμβάνω=λαμβάνω μαζί μου, ὑπὸ τὴν διοίκησίν μου.

καταστρέφομαι=ὑποτάσσω.

ἐμβάλλω=εἰσβάλλω, ἐπιπίπτω· ἐμβάλων (ἔνν. αὐταῖς) ἀπροσοκλή-
 τος=εἰσβάλων εἰς αὐτὰς ἀπροσοκλήτως.

χρήματα. Ἰδὲ κεφ. 2, 2.

ἀσφαλῶς—ἀκινδύνως, χωρίς νά συναντήσῃ ἐχθρικήν τινα δύναμιν.
διεπορεύετο—διὰ τῆς ἐχθρικῆς χώρας ἐπορεύετο.

Πόρρω Δασκυλείου—μακρὰν τοῦ Δ.

Δασκύλειον, πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα, ἔδρα τοῦ Φαρναβάζου.

αὐτοῦ δηλ. πρὸ τοῦ πεζικοῦ στρατεύματός του.

ἐλαύνω—τρέχω (ἔφιππος).

ὡς προΐδοιεν—ὅπως, ἵνα προΐδωσι, ἵνα κατοπτεύσωσι. Πρβλ. κερ. 1, 3
 «ὅπως μὴ δημοίτο».

τί τᾶμπροσθεν εἶη—τί τὰ ἔμπροσθεν ἦν. Πρβλ. § 5 «τινος... ἦροι».

οἱ περὶ Ῥαθίνην...—οἱ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ῥαθίνου... Πρβλ. κερ.
 2, 8 «τῶν περὶ τὸν Ἄρακον».

ἀδελφόν, τοῦ Φαρναβάζου.

τὸν ἀριθμὸν—κατὰ τὸν ἀριθμὸν, κατὰ τὸ πλῆθος. Πρβλ. κερ. 2, 18
 «κρατίστους τὰ εἶδη».

ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον—ἐπάνω εἰς τὸν ἴδιον ἀκριβῶς.

πλέθρον μέτρον μήκους, τὸ ἐν ἕκτον τοῦ σταδίου, ἦτοι 31 γαλλικὰ
 μέτρα.

οὐδέ... ἀπέχοντας—ὅτε δὲν ἀπέχον οὐδέ...

ἔστησαν· τίνας ἀορίστους; τοῦ ἔστην ἢ τοῦ ἔστησα;

φάλαγξ κυρίως λέγεται τὸ σῶμα τῶν βαρέως ὀπλισμένων (τῶν ὀπι-
 τῶν) καὶ εἰς μάχην παρατεταγμένων στρατιωτῶν.

ἐπὶ τεττάρων—εἰς βάθος τεσσάρων. Πρβλ. κερ. 2, 16 «εἰς ὀκτώ».

τοὺς πρώτους—τὴν πρώτην γραμμὴν, τὸ μέτωπον. Πρβλ. κερ. 1, 23
 «ἐπὶ τῷ στόματι».

δώδεκα· ἔνν. ἄνδρας.

ἐπὶ πολλῶν—εἰς πολλές σειράς. Πρβλ. «ἐπὶ τεττάρων».

οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους ...—οἱ δὲ βάρβαροι παραταχθέντες
 οὕτως, ὥστε εἰς μὲν τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεώς των νά εἶναι ὄχι περισ-
 σότεροι τῶν δώδεκα ἀνδρῶν, εἰς τὸ βάθος δὲ πολλαὶ σειραί.

πρόσθεν—πρότερον.

᾿Ως δὲ—εὐθύς δὲ ὡς.

παίω—κτυπῶ. Ἴδὲ κερ. 1, 18.

τινάς· ἔνν. πολεμίους.

κρανείνος—ὁ ἐκ ξύλου κρανεῖας (τὸ ὅποιον εἶναι σκληρόν).

παλτὸν—ὄπλον ὡς τὸ δόρυ, ἀλλὰ ἐλαφρότερον, ἐν χρήσει δὲ παρὰ
 τοῖς ἵππεσι τῶν Περσῶν.

ταχὺ—ταχύς. Πρβλ. κερ. 2, 5.

ἐκ δὲ τούτου. Ἴδὲ § 12.

ἐτρέφθησαν—ἐτρέφθησαν (εἰς φυγὴν).

βοηθήσαντος δὲ Ἀγ.—ἐπειδὴ δὲ ἐβοήθησεν ὁ Ἀγ., ἀφ' οὗ ὁμοως..

πάλιν—ὀπίσσω. Πρβλ. κερ. 2, 14.

ἀποθνήσκω=φρονεύομαι. Πρβλ. κεφ. 2, 3.

Ονομένῳ τῷ Ἄγ.—ἐν ᾧ ἐθύετο ..., ὅτε ἐτέλει θυσίαν ...

ἐπὶ προόδῳ=διὰ πρόοδον, ἵνα ἴδῃ ἂν ἡ βούλησις τῶν θεῶν ἦτο νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω).

ἄλοβα γίνεσθαι τὰ ἱερά=παρουσιάζονται τὰ σπλάγγνα τοῦ θύματος ἄνευ λοβοῦ τοῦ ἥπατος (Κακὸς οἰωνός!).

στρέψας=στραφεῖς. Πρβλ. § 12 «ἀποστρέψας».

ἐπὶ θάλατταν=πρὸς τὴν θάλασσαν, δηλ. πρὸς τὴν Ἰωνικὴν παραλίαν.

οἶ ... οὐ δυνήσοιτο=οἶ ... οὐ δυνήσεται. Πρβλ. κεφ. 1, 27 «ὡς ἀποσφραγίσουσι».

κατὰ τὰ πεδία=ἀνὰ τὰς πεδιάδας.

ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι=ἔγνω δεῖν κατασκευαστέον τοῦτο.

Πρβλ. κεφ. 2, 9 «ἔγνω μενετέον ὄν».

κατασκευάζω=παρασκευάζω, καταρτίζω.

ὡς μὴ δέοι=ὅπως (ἵνα) μὴ δέῃ. Πρβλ. § 13 «ὡς προΐδοιεν».

δραπετεύων=φεύγων (ὅπου ἤθελε συναντήσῃ ἱπικὸν τῶν Περσῶν).

ἐκεῖ δηλ. ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

ἵπποτροφεῖν κατέλεξε=κατέλεξεν, ἵνα ἵπποτροφῶσι.

ἵπποτροφῶν τρέφω ἵππον, ἔπειτα δὲ ὑπηρετῶ ὡς ἱππεύς.

καταλέγω=καταγράφω ἐν καταλόγῳ.

προειπῶν' ἐνεστώς; Πρβλ. § 3.

ὅστις παρέχοιτο=ὅστις δι' ἰδίας δαπάνης ἤθελε παρέχει.

ἄνδρα δηλ. ἱππέα.

δόκιμος=δεδοκιμασμένος, ἱκανός, ἀξιόμαχος.

ἐξέσται' ἐνεστώς; Ἴδὲ § 5.

ἐποίησε.. πράττεσθαι=ἔκαμε, κατώρθωσε ὥστε νὰ ...

οὔτω συντόμως=τόσον συντόμως.

ταῦτα τίνα;

ὡςπερ ἂν τις ζητοῖη προθύμως=καθὼς ἤθελε ζητεῖ τις προθύμως ..

τὸν ἀποθανούμενον=τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος

νὰ θέλῃ νὰ ἀποθάνῃ. Πρβλ. § 11 «τοὺς συστρατευσομένους».

§ 16—19

Ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε=μόλις ἤρχιζε τὸ ἔαρ. Πρβλ. καὶ κεφ. 2, 6.

ἄθλον=βραβεῖον. Πρβλ. κεφ. 2, 10.

ὀπλιτικὴ τάξις=τάγμα ὀπλιτῶν. Πρβλ. κεφ. 2, 4.

ἦτις... ἔχει (πρβλ. ἀνωτέρω «ὅστις παρέχοιτο»)=ἦτις ἤθελεν ἔχει τοὺς

ἀριστοὺς κατὰ τὰ σώματα ἄνδρας. Ὅμοίως κατωτέρω «ἱππεῖοι, φανεῖεν».

πελταστής. Ἴδὲ κεφ. 2, 3.

τοξότης=στρατιώτης ὀπλισμένος μὲ τόξον.

πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα=εἰς τὰ οἰκεῖα γυμνάσια, εἰς τὰς ἰδικὰς τῶν ἀσκήσεις.

παρῆν (ἐνεστ. πάρεστι)=ἦτο δυνατόν. Πρβλ. ἔξεστι.

γυμνάσιον=γυμναστήριον.

μεστός. Ἰδὲ κεφ. 2, 3.

ὁ ἱππόδρομος=τὸ ἱπποδρόμιον (τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀσχοῦνται εἰς τὴν ἵππασίαν).

ἱπάξομαι=ἀσχοῦμαι εἰς τὴν ἵππασίαν.

ἀκοντιστής=ὁ μαχόμενος μὲ ἀκόντιον, (ὄπλον καὶ τοῦτο ὡς τὸ δόρυ, ἀλλὰ βραχύτερον· πρβλ. παλτόν)

μελετῶ=ἀσχοῦμαι (ἐνταῦθα εἰς τὸ ἴππειν καὶ βάλλειν, «εἰς τὴν σκοποβολίαν»).

Ἀξίαν.. θείας=ἀξιοθέατον.

καὶ (ὄλην) οὐ μόνον δηλ. τὰ γυμνάσια καὶ τὸν ἱππόδρομον.

παντοδαπός. Ἰδὲ κεφ. 2, 10.

ὠνίων ἀνήκει καὶ εἰς τὰ δύο προηγούμενα οὐσιαστικά.

ὠνιος=ὁ ἐκτεθειμένος πρὸς πώλησιν, ὁ πωλούμενος.

χαλκοτύπος (χαλκός, τύπτω)=χαλκεύς.

τέκτων=ξυλουργός.

χαλκεύς=σιδηουργός.

συνιατόμος=«σαράτης».

ζωγράφοι· οὗτοι διεκόσμου τὰς ἀσπίδας μὲ ζωγραφίας.

ὥστε.. οἶσθαι (ἐνν. τινά)=ὥστε νὰ νομίξῃ τις.

ὄντως συνδετέον μὲ τὸ ἀπαρ. εἶναι.

Ἐπιρρώνυμί τινα=ἐνδυναμίζω τινά, παρέχω θάρρος εἰς τινά· ἐπερ-
ρώσθη δ' ἄν=ἦθελε λάβει θάρρος.

ἐκείνο=τὸ ἐξῆς.

ἐστεφανωμένους=μὲ στεφάνους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Πρβλ. ἀνωτέρω §
16 «ἄθλα προύθηξε».

ἀνατίθημι=ἀφιερώνω (ἐξ οὗ τὸ ἀνάθημα).

τῇ Ἀρτέμιδι· δηλ. εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, (ὅστις ἦτο περιῶ νημος)
ὅπου.. σέβοντο... ἀσχοῖεν... μελετῶεν=ὅπου ἦθελον σέβεσθαι... Πρβλ.

16 «ἦτις ἔχοι, ἵπτευοί».

μέν... δέ... δέ=καί... καί.. καί.

ἀσκῶ τὰ πολεμικά=ἀσχοῦμαι εἰς τὰ πολεμικά (δηλ. εἰς τὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις).

πῶς οὐκ εἰκόσ (ἐνν. ἐστὶ)=πῶς δὲν εἶναι φυσικόν.

Ἐγούμενος=ἐπειδὴ ἠγεῖτο (ἐνν. ὁ Ἀγησίλαος). Ἰδὲ § 12 «ἠγεῖτο».

καταφρονῶ τινος=ἔχω μικρὰν (ταπεινὴν) ἰδέαν περὶ τινος.

ἑώμην=πρυχιζὴν δύναμιν, τόλμην.

προεῖπε. Ἰδὲ § 15 «προειπών».

κῆρυκες ἐνταῦθα οἱ «τελάληδες», οἱ φωνάζοντες κατὰ τὴν πόλιν τῶν αἰχμαλώτων.

τῶν ληστῶν λησταὶ ἐνταῦθα λέγονται οἱ πρὸς ληλιασίαν εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἐφέσου ἐξερχόμενοι Ἑλληνες στρατιῶται. Πρβλ. κεφ. 2, 2 «ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν».

λευκοῦς ἐνν. αὐτοὺς ὄντας.

διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι—διότι οὐδέποτε ἐξεδύοντο (δηλ. δὲν ἐγυμνάζοντο γυμνοὶ ἐν ὑπαίθρῳ καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, ὅπως ἔπραττον οἱ Ἑλληνες). Ὅμοίως *διὰ τὸ αἰεὶ εἶναι*—διότι αἰεὶ ἦσαν.

μαλακός—ἀσκληραγωγῆτος.

ἄπνογος—ἄπειρος πόνου, ἀσυνήθιστος εἰς τοὺς κόπους.

τὸ ὄχημα—ἄμαξα, (ἐκ τοῦ *ὄχεισθαι*).

διοίσειν ἐνεστώς;

ἐνόμισαν οὐδὲν...—ἐσχημάτισαν τὴν γνώμην ὅτι ὁ πόλεμος ἐμελλε νὰ εἶναι ἀκριβῶς ὅμοιος πρὸς πόλεμον ἐναντίον γυναικῶν.

§ 20—24

Ἄφ' οὗ—ἀφ' οὗτου.

ἐξέπλευσεν—ἐξεστράτευσεν. Πρβλ. § 3 «ἐξῆλθε» καὶ § 4 «ἀπέπλει».

οἱ περὶ Δύσανδρον τριάκοντα. Πρβλ. κεφ. 2, 8 «οἱ περὶ τὸν Ἄρακον» καὶ κεφ. 4, 13 «οἱ περὶ Ῥαθίνην».

διάδοχοι αὐτοῖς—ὡς διάδοχοι αὐτῶν.

παρῆσαν—ἦσαν παρόντες, εἶλον ἔλθει.

καὶ ἄλλον ἐνν. τινά· πιθανῶς τὸν Ξενοφῶντα. Πρβλ. κεφ. 2, 7.

ἔταξεν ἐπὶ τοὺς...—διώρισεν ἀρχηγούς τῶν...

νεοδαμώδεις. Ἴδὲ § 2.

τοὺς Κυρείους. Ἴδὲ κεφ. 2, 1.

ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων...—ἀρχηγὸν τῶν στρατιωτῶν τῶν καταγομένων ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων. Πρβλ. § 3 καὶ § 11 ἐν τέλει.

προεῖπεν ὡς ἡγήσοιτο. Πρβλ. κεφ. 1, 27 «προεῖπεν ὡς ἀποσφαγήσονται»

ἡγήσοιτο ἐπὶ τὰ... Πρβλ. κεφ. 1, 21 «ἡγεῖτο ἐπὶ τὴν Γέργυθα».

τὴν συντομωτάτην (ἐνν. ὁδὸν)—διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ. Πρβλ. κεφ. 2, 16.

τὰ κράτιστα τῆς χώρας—τὰ εὐφορώτατα καὶ πλουσιώτατα μέρη τῆς... δηλ. τὰ περὶ τὰς Σάρδεις. Πρβλ. κατωτέρω «εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον».

αὐτόθεν—εὐθὺς ἀπ' ἐκεῖ.

ὅπως παρασκευάζονται—ὅπως (ἵνα) παρασκευάζονται. Πρβλ. § 13 «ὡς προΐδοιεν».

τὴν γνώμην—κατὰ τὸ φρόνημα.

οὕτω... ὡς ἀγωνισόμενοι—οὕτως... ὅπως ἄνθρωποι μέλλοντες νὰ ἀγωνισθῶσι. Πρβλ. κεφ. 2, 17 «παρεσκευάζετο ὡς μαχόμενος».

Αὐτόν τίνα;

πάλιν βουλόμενον—διότι πάλιν ἐβούλετο. Πρβλ. § 12 καὶ 13.

τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν. Πρβλ. § 12 «τῷ ὄντι ὀρηγήσει».

καί—καὶ διὰ τοῦτο.

τὸ πρόσθεν—πρότερον. Πρβλ. § 12.

καθίστημι. Ἰδὲ κεφ. 1, 26. Πρβλ. καὶ § 12 «εἰς τὸ Μ. πεδῖον περιήγε».

τόπος—χώρα, περὶχώρα.

δι' ἐρημίας πολεμίων—χωρὶς νὰ συναντήσῃ πουθενὰ ἐχθρούς. Πρβλ. § 13 «ἀσφαλῶς».

πολλὰ—ἄφθονα, ἐν ἀφθονίᾳ.

τὰ ἐπιτήδεια. Ἰδὲ κεφ. 2, 2.

Ἄρχων—ἀρχηγός.

οἱ σκευοφόροι—οἱ μεταφέροντες τὰς ἀποσκευὰς τοῦ στρατεύματος.

ὁ ἡγεμὼν—ὁ ἀρχηγός (τοῦ ἱππικοῦ τῶν Περσῶν).

διαβάντι—ἐπειδὴν διαβῆ, ἀφ' οὗ...

Πακτωλός, παραπόταμος τοῦ Ἑρμου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκβάλλει παρὰ τὰς Σάρδεις. (Χρυσορροάς!)

αὐτοὶ δέ δηλαδὴ ὁ ἡγεμὼν καὶ οἱ ἱπτεῖς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σκευοφόρους.

κατιδόντες. Πρβλ. κεφ. 2, 15 «καθορῶσι».

ἀκόλουθοι—οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ στράτευμα ὑπηρεταί.

ἐσπαρμένους εἰς...—διεσπαρμένους πρὸς...

αἰσθόμενος. Πρβλ. κεφ. 2, 16 «ὡς δὲ ταῦτα ἤσθητο».

βοηθεῖν ἐνν. τοῖς ἀκολουθοῦσι.

αὖ—πάλιν, ἀφ' ἐτέρου.

ἤθροίσθησαν—συνεπυκνώθησαν (ἐκ τῆς διασπορᾶς). Πρβλ. ἀνωτέρω «ἐσπαρμένους ἀπέκτειναν».

παμπληθέσι τῶν ἱππέων τάξεσιν—εἰς τὰς τάξεις περιλαμβανούσας πολυπληθεῖς ἱπτεῖς. Πρβλ. 13 «τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν».

Ἐνθα—τότε.

οὕτω—ὅχι ἀκόμη, δὲν ... ἀκόμη.

ὅτι ... παρείη ... ἀπειή—ὅτι ... παρῆν ... Πρβλ. § 11 «ὡς ἔχοι».

πάρεμι—εἶμαι παρών, παρενρίσκομαι· *ἄπειμι*—εἶμαι ἀπών, ἐλλείπω.

(οὐδὲν) τῶν παρεσκευασμένων—οὐδὲν τῶν κατηρτισμένων στρατιωτικῶν σωμάτων. Πρβλ. § 16.

καιρὸς—κατάλληλος περίστασις, εὐκαιρία.

σφαγιάζομαι—προσφέρω θυσίαν. Πρβλ. κεφ. 2, 10 «θυσάμενος».

τὴν φάλαγγα—τὸ κύριον σῶμα τοῦ πεζικοῦ. Πρβλ. § 13.

ἤβη—ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία (ἐν Σπάρτῃ ἢ τῶν 18 ἐτῶν)· *τὰ δέκα ἀφ' ἤβης*—οἱ ἄνδρες οἱ ἔχοντες ἡλικίαν μέχρι 28 ἐτῶν, δηλ. οἱ ἀπὸ τοῦ 19^{ου} μέχρι τοῦ 28^{ου} (ἐπομένως οἱ ἠωμαλωτέροι καὶ ταχύτεροι).

Ὅσπερ Α Τζουρτας

PETROS A TZOUTETAS

ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ὄθω ὁμοσε τινί=τρέχω εἰς συνάντησίν τινος, ἐπιπίπτω κατά τινος.

δρόμῳ=τροχάδην.

ὑφηγοῦμαι=προηγοῦμαι, προπορεύομαι.

ἐμβάλλειν' ἐνν. τοῖς πολεμίοις. Ἰδὲ § 12.

ὡς αὐτοῦ τε καὶ ...=ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι αὐτὸς καὶ τὸ (ἄλλο) στρα-
τευμα ἐπρόκειτο νὰ ἀκολουθήσῃ (εἰς τὴν ἐπίθεσιν).

Δέχομαι τινα=ἀνθίσταμαι κατά τινος (ἐν τῇ μάχῃ). Πρβλ. κεφ. 2, 17.
«μενοῦντες».

ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν=ὅλα ὁμοῦ τὰ δεινὰ εἶχον ἐπέλθει κατ'
αὐτῶν (δηλ. πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀγησίλαου ἀποσταλέντα σώματα εἶχον
ἐπιπέσει).

ἐγκλίνω=ὑποχωρῶ, τρέπομαι εἰς φυγὴν. Πρβλ. § 14 «ἐτρέφθησαν».

ἐν τῷ ποταμῷ τίνι; Ἰδὲ § 22.

πίπτω=πίπτω νεκρὸς, φρονεύομαι.

ἔφρευγον=ἐξηκολούθουν νὰ φεύγουν.

αἰρῶ. Ἰδὲ κεφ. 1, 6 «ἐλείν».

ὡσπερ εἰκὸς (ἐνν. ἦν)=ὡς ἦτο φυσικόν' (διότι πρῶτοι ἔφθασαν ὡς
ἐλαφρότεροι καὶ ὡς προαποσταλέντες). Πρβλ. ἀνωτέρω «δρόμῳ ὑφη-
γεῖσθαι».

ἐτράποντο=ἐπεδόθησαν.

κύκλω (ἐπίρρ.)=γύρω γύρω.

καὶ φίλια=καὶ φιλικὰ (δηλ. τοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ εἰς λεηλασίαν
παραδεδομένους πελταστὰς).

περιστρατοπεδεύσατο = διὰ τοῦ στρατοπέδου περιέβαλε, διὰ τοῦ
στρατοῦ περιέζωσε. (Διατί;)

καί=καὶ οὕτω.

χρήματα. Ἰδὲ § 12.

ἃ ἤρε=τὰ ὅποια πωληθέντα ἀπέδωσαν.

τάλαντον' οὕτως ἐκαλεῖτο πᾶν χρηματικὸν ποσὸν ἕξ χιλιάδων δραχ-
μῶν. (Οὐχὶ νόμισμα!)

καὶ αἱ κάμηλοι...=καὶ αἱ κάμηλοι δέ, ἅς ὁ Ἀγησίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα
ἀτήγαγεν, τότε ἐλήφθησαν.

§ 25-26

Αἰτιῶμαι τινα=κατηγορῶ τινα.

προεδέσθαι=ὄτι προεδέδοντο.

γνοῦς = ἐπεὶ ἔγνω, ἐπειδὴ ἔκριεν, ἐπειδὴ ἐσημάτισε τὴν γνώμην.
Πρβλ. § 15.

φέρεται τι κακῶς=εὐρίσκεται τι εἰς κακὴν κατάστασιν.

καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν, εἰς τὸ αἴτιος

πράγματα=ἐνοχλήσεις, «μελεᾶδες».

PETROS A TZOUTETAS

PATRAI

1922 ΑΘΗΝΑΙ 1923

ἔχω τὴν δίκην=ἔχω λάβει τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν, ἔχω τιμωρηθῆ
προσηκόντως.

ἀξιοί. Ἰδὲ κεφ. 1, 3¹ «ἡξίου».

αὐτονόμους οὐσας . . ἀποφέρειν=αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀποφέρειν.

δασμὸς=φόρος.

ἀποφέρω=τελῶ, πληρώνω. Πρβλ. φόρος.

Ἀποκριναμένον τοῦ Ἀγησίλαου. Πρβλ. § 3 «ἐπαγγελαμένου τοῦ
Ἀγησίλαου».

ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν=ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἐν Σπάρτῃ ...
Πρβλ. κεφ. 2, 6 «ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν» καὶ κατωτέρω § 27.

σὺ δὲ=ἀλλὰ σύ.

πύθῃ· ἐνεστώς;

τὰ παρὰ τῆς πόλεως=τὴν ἀπάντησιν τῶν ἀρχόντων τῆς πατρίδος σου.
μεταχωρῶ=ἀλλάσσω διαμονήν, μεταβαίνω.

ἔφη· ἐνν. διὰ τῶν πρέσβειων.

τὸν σὸν ἐχθρὸν· τίνα;

τιμωροῦμαι τίνα=τιμωρῶ τίνα, ἀλλὰ τιμωρῶ τινι! Πρβλ. κεφ. 1, 15

ἕως ἂν πορεύομαι=ἕως ὅτου θά...

τὰ ἐπιτήδεια=τὰ χρειώδη. Πρβλ. κεφ. 2, 2.

τάλαντον. Ἰδὲ § 21.

τὴν Φ. Φρυγίαν. Ἰδὲ § 12 «ἐπὶ Φρυγίας».

§ 27—29

Ὅντι δ' αὐτῶν=ὅτε δὲ αὐτὸς ἦν.

Κύμη, παρῳλίος πόλις ἐν τῇ Αἰολίδι, πρὸς Β. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἑρμου.

ἔρχεται... ἄρχειν... καὶ καταστήσασθαι=ἔρχεται διαταγή... νὰ ἀρχῇ (ὁ

Ἀγησίλαος) καὶ νά...

ὅπως γινώσκει... ὄντινα βούλοιο=ὅπως ἐγίνωσκε... ὄντινα ἐβούλετο.
Πρβλ. § 13 «τί εἶη».

γινώσκω=κρίνω. Πρβλ. κεφ. 1, 12.

καταστήσασθαι ναύαρχον. Πρβλ. κεφ. 1, 11 «σατράπην καθιστάναι»
καὶ κατωτέρω § 29.

τοιῶδε λογισμῶ. Πρβλ. § 2 «τούτῳ τῷ λογισμῶ».

ἀμφοτέρων· τίνων;

ὡς.. ἂν.. εἶναι ἀντὶ ὡς ἂν εἶη=ὅτι δηλαδὴ θὰ ἦτο.

καθ' ἐν οὐσῃς τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις=ἐπειδὴ θὰ ἦτο ἡνωμένη ἡ δύ-
ναμις ἀμφοτέρων.

ἐπιφαίνομαι=παρουσιάζομαι αἴφνης, προστρέχω (πρὸς βοήθειαν).

ἐπιφαινομένου τοῦ πεζοῦ=δίδοι θά.. τὸ πεζικόν.

Ἐν ταῖς νήσοις· τίσιν;

ἐπιθαλαττιδίοις. Πρβλ. § 11 «Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις».

καινός=καινούργιος.

ἐξ ὧν αἱ τε πόλεις...=ἐξ αἰκείων, ἡς αἱ τε...

ἐπαγγέλλομαι. Ἴδὲ § 3.

οἱ ἰδιῶται' δηλ. πλούσιοι πολῖται τῶν νησιωτικῶν καὶ μυρασιατικῶν πόλεων.

χαρίζεσθαι (ἐνν. τῷ Ἀγησιλάφ)· χαρίζομαι τινι=κάνω χάριν εἰς τινα, εὐχαριστῶ τινα.

εἰς εἴκοσι...=περίπου εἴκοσι... Πρβλ. § 2.

Τῆς γυναικός' δηλ. αὐτοῦ.

δύναμις=δυναμίων· (πρβλ. § 18 «ἐπερρώσθη»)· ἐρρωμένος τὴν ψυχήν=δυνατός κατὰ τὴν ψυχὴν, γενναίωψυχος.

ἀπειρότερον δὲ τοῦ...=ἀπειρον ὅμως εἰς τό..., μὴ γνωρίζοντα ὅμως τὰ λαμβάνη τὰ προσήκοντα μέτρα.

τὰ ναυτικά ἐπραττε=κατεγίνετο, ἡσχολεῖτο εἰς τά..., ἐφρόντιζε περὶ τοῦ ναυτικοῦ.

δραμῶ=ξεκινῶ. Πρβλ. § 26 «ἦει».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

§ 1

Καταμαθεῖν. Ἴδὲ κεφ. 2, 3 «καταμαθόντες».

δοκῶ=νομίζω· δοκῶν καταμαθεῖν=νομίζων ὅτι κατενόησε.

τὸν Ἀγ. καταφρονοῦντα... διανοούμενον... ἔχοντα=ὅτι ὁ Ἀγ. κατεφρόνει... διανοεῖτο... εἶχε.

τῶν βασιλέως πραγμάτων=τῆς βασιλέως δυνάμεως. Πρβλ. κεφ. 4, 19 «καταφρονεῖν τῶν πολεμίων».

οὐδαμῆ=οὐδαμῶς, κατ' οὐδένα τρόπον.

αἰρήσειν=καταβαλεῖν.

τί χρῶτο τοῖς πράγμασι=τί χρῆται (ὕποτακτικῆς) τοῖς πράγμασι=πῶς μεταχειρισθῆ τὴν περίστασιν, τί νὰ πράξῃ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ.

χρυσίον=χρυσᾶ νομίσματα, δηλ. δαρεικοὺς (ὧν ἕκαστος ἦξιζε περὶ τὰς 20 δραχμάς).

εἰς πενήκοντα. Πρβλ. κεφ. 4, 28 «εἰς εἴκοσι».

ἀργύριον κυρίως=ἀργυρᾶ νομίσματα (πρβλ. χρυσίον), ἔπειτα=χρήματα.

δοὺς... ἀργυρίον=δόσας χρήματα εἰς χρυσὸν περίου...
πιστὰ (τὰ μέγιστα). Ἴδὲ κεφ. 2, 18 καὶ κεφ. 4, 5.

διδόναι (ἐνν. τοῦ χρυσοῦ)=νὰ δίδῃ ἐκ τῶν χρημάτων.

προεστηκόσι. Πρβλ. κεφ. 2, 7 «ὁ προεστηκώς».

ἐφ' ᾧ... ἐξοίσειν=μὲ τὴν συμφωνίαν ὅτι θά..., μὲ τὸν ὄρον νά...
Πρβλ. κεφ. 1, 20 «ἐφ' ᾧτε ἔαν».

πόλεμον ἐκφέρω=πόλεμον κηρύσσω.

BIBLION TETARTON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

§ 1—3

Μετοπόρων=φθινόπορον. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 10 «πρὸ ὀπόρας».

ἅμα μετοπόρω. Πρβλ. βιβλ. 2, 2, 6 «ἅμα τῷ ἦρι».

εἰς τὴν... Φρυγίαν. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 26 ἐν τέλει.

τὴν μὲν χώραν=τὴν ὑπαιθρον χώραν, τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ χωρία.

πορθῶ=καταστρέφω, ἐρημιώνω.

ἐκούσας προσελάμβανε. Ἴδὲ βιβλ. 3, 1, 7 «ἐκούσαν προσέλαβε».

Λέγοντος δὲ Σπιθριδάτου, ἐπειδὴ δὲ ἔλεγεν ὁ ... Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 27 «ἀποκριναμένου δὲ τοῦ ...»

Σπιθριδάτης. Οὗτος ἦτο ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάξου, ὅπως ὁ Ζῆνις καὶ ἡ Μανία (ἰδὲ βιβλ. 3, 1, 10 κ. ἐ.), κατὰ τὸ προηγούμενον ὁμοῦς ἔτος (396) τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Λυσάνδρου ἀπεσάτησεν ἀπὸ τοῦ Φαρναβάξου, κατὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀφορμὰς δυσαρρεσκείας, καὶ προσήλθε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον.

ὡς ... ἄξει ... καὶ ποιήσοι=ὡς (ὅτι) ἄξει καὶ ποιήσει. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 20 «ὡς ἠγήσοιτο».

Παφλαγονία, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου πρὸς Ἀ. τῆς Βιθυνίας. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 2.

εἰς λόγους ἄγω τινά τινα=φέρω τινὰ εἰς συνομιλίαν, πείθω τινὰ νῦν ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετὰ τινά. Πρβλ. «εἰς λόγους ἰέναι ἢ ἀφιζνεῖσθαι» 3, 1, 11 καὶ 2, 18.

τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ...=ἐπειδὴ... τοῦτο, δηλαδὴ τὸ νῦν...

ἀφίστημί τινα ἀπό τινος=κινῶ τινα εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τινος, ἀποστατῶ τινα ἀπὸ τινος.

τι ἔθνος καὶ ὅχι μεμονωμένας πόλεις, ὅπως μέχρι τοῦδε.

Ὁτις, ὁ βασιλεὺς τῶν Παφλαγόνων.

ἐποιήσατο. ἔνν. τῷ Ἀγησίλαῳ.

καὶ γὰρ=διότι μάλιστα. Πρβλ. βιβλ. 3, 1, 16 «καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες».

οὐκ ἀνεβεβήκει. ἔνν. πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Περσίαν.

πεῖσαντος δὲ τοῦ Σπ.=κατὰ προτροπὴν δὲ τοῦ Σπ. Πρβλ. ἀνωτέρω «λέγοντος δὲ τοῦ Σπ.».

πελταστής. Ἴδὲ βιβλ. 3, 2, 3.

§ 4—15

Χάριν οἰδά τι. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 11 «*χάριν ἔχω τι*».

δοίης ἔνν. (ὄς) σύζυγον ὁμοίως κατοῖ. *λάβοι* ἔνν. σύζυγον τὴν θυγατέρα.

πολύ γε μᾶλλον ἢ ... = *πολύ γε μᾶλλον ἐγὼ δοίην ἂν ταύτην ἢ ἐκεῖνος ἂν λάβοι ...* = ἀμφιβάλλω, ἐάν ἐκεῖνος δύναιται νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν θυγατέρα ἐξορίστου ...

δυνάμεως ἔνν. πολεμικῆς.

Ἀπιέναι, ἐκ τῶν μεθορίων τῆς Βιθυνίας καὶ Παφλαγονίας, ὅπου ἤλθεν εἰς συνομιλίαν μετὸν Ἀγησίλαον.

ἀσπάζομαι = *χαιρετίζω*, ἀποχαιρετίζω *ἀσπασόμενος* (ἔνν. αὐτόν), ἵνα ἀσπασῆται αὐτόν. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 6 «*ἤλθον ἐπισκεψόμενος*».

παρόντων τῶν = ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ..., ἐνώπιον τῶν ...

τριάκοντα. Ἴδὲ βιβλ. 3, 4, 20.

μεθίσταμαι τινα = ἀπομακρύνω τινα ἀπὸ πλησίον μου, λέγω εἰς τινα νὰ ἀποσυρθῆ. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 26 «*μεταχωρῶ*».

ποιόν τινὸς γένους = *ποιού ἄρα γε γένους (γένους «σοῖ»)*.

ἐνδέεστερος ἔνν. γένει = κατώτερος...

αὐτοῦ συνδετέον μετὸ προηγούμενον υἱόν.

ὡς καλὸς = πόσον ὠραῖος.

τί δ' οὐ μέλλω (φράσις!) = πῶς ὄχι;

καὶ γάρ. Ἴδὲ § 3.

ἐσπέρας = χθὲς τὸ βράδυ.

τούτων συνδετέον μετὸ *καλλίονα*.

μὲν = ὁμῶς.

αὐτῷ = αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Σπιθριδάτου).

νῆ Δία = μὰ τὸν Δία, βεβαιότατα!

γάρ = τῷ ὄντι, ἀληθῶς.

ἔφη τίς;

συμβουλευόμεν ἂν σοι = θὰ σὲ συμβούλευα.

ἢ παῖς = ἢ κόρη.

ἄγομαι γυναικῶνα = λαμβάνω, παίρνω γυναῖκα.

μὲν... δέ... δέ... καί... καί... καί...

οὔσαν = διότι εἶναι.

τοσαύτην, ὅς... = *τοσαύτην, ὥστε οὗτος...*

τιμωροῦμαι τινα = τιμωρῶ τινα, ἐκδικοῦμαι τινα. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 26 «*τετιμώρημαι*».

φυγάδα πάσης... = *φυγάδα ἐκ πάσης*...

ἴσθι τοῦ οἶδα.

τούτων πραχθέντων = ἐάν ταῦτα πραχθῆ. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 5 «*σοῦ πράττοντος*».

- μῆκῆινον ἂν μόνον εἶναι=ὅτι οὐκ ἐκεῖνος μόνος ἂν εἴη. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 5 «ἂν σε ἀποπλῆιν».
- κηδεστής=συγγενής ἐξ ἀγγιστείας, «συμπέθερος».
- ἡμῶν δ' ἡγουμένων τῆς.=ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἡγεμονίαν τῆς..
- Πρβλ. § 2 «λέγοντος δὲ τοῦ...»
- καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἔνν. κηδεστήν σοι ἂν εἶναι.
- Καὶ μὲν=ἄλλ' ὁμως.
- μεγαλειοτέρως=μὲ περισσότερον μεγαλειον, μεγαλοπρεπέστερα.
- τίς ἂν γῆμει;=τίς ἤθελε νυμφευθῆ;
- πώποτε=ποτέ μέχρι τοῦδε.
- ὀπλίτης. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 4.
- προπέμπω=συνοδεύω τιμητικῶς, ξεπροβοδῶ.
- Ἐπήρετο (ἐνεστώς;)=ἀκούσας ταῦτα ἤρετο.
- δοκεῖ τινί τι=φαίνεται καλὸν εἰς τινά τι, δέχεται τίς τι.
- δοκοῦντα δέ... λέγεις;=ἀλλὰ μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Σπιθριδάτου λέγεις ταῦτα;
- ἐκέλευσε=παρεκάλεσε, παρεκίνησε.
- καίπερ... πολὺ μᾶλλον=ὅσον... τόσον περισσότερον.
- ὑπερχαίρω=χαίρω ὑπερβολικά.
- τιμωροῦμαι. Ἰδὲ § 7.
- δοκῶ μοι=νομίζω.
- ἡδομαι=εὐχαριστοῦμαι.
- ἀγαθὸν=καλόν, εὐεργεσία.
- Τί=διὰ τί.
- καὶ ἐκείνω... ἐστὶ=καὶ ἐκεῖνος ταῦτα βούλεται, καὶ ἐκεῖνου ἐπιθυμία εἶναι ταῦτα (δηλ. ὁ γάμος).
- ἴτ' =ἴτε τινος ὀήματος;
- ἡμεῖς, (ὁ Ἡριπίδα) ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς τριάκοντα (πρβλ. § 5), τῶν ὁποίων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἡριπίδας (βιβλ. 3, 4, 20).
- διδάσκω τινά=προσπαθῶ νὰ πείσω τινά.
- ἄπερ ἡμεῖς' δηλαδή!
- Ἄνισταμαι=ἐγείρομαι, σηκώνομαι.
- ἀναστάντες=ἐλθόντες, μεταβάντες (παρὰ τῷ Σπιθριδάτῃ).
- διατρέβω=χρονοτριβῶ.
- καὶ ἡμεῖς' δηλαδή νὰ μὴ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἡριπίδα καὶ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ.
- δεῦρο=ἐδῶ (ἐπὶ κινήσεως).
- καλέσωμεν=νὰ καλέσωμεν.
- πολὺ γ' ἂν...=(μάλιστα, διότι) πολὺ γ' ἂν...
- ἂν πεισθῆναι αὐτὸν=ὅτι πεισθῆῃ ἂν αὐτός. Πρβλ. § 8 «ἂν εἶναι».
- ἐκ τούτου=μετὰ τοῦτο.

τοὺς ἄλλους· δηλ. τοὺς περὶ τὸν Ἡριππίδαν.

Προσιόντων ἔνν. αὐτῶν—ἐν ᾧ προσήρχοντο αὐτοί. Πρβλ. βιβλ. 3, 2.

³ «ὄντος μεστοῦ ...»

τὰ μὲν ἄλλα ... μακρολογίῃ· περὶ μὲν τῶν ἄλλων ...

τί—διὰ ποῖον λόγον, πρὸς τίνα σκοπόν. Πρβλ. § 11.

πᾶν ποιεῖν ἄν—ὅτι πᾶν ποιοίη ἄν. Πρβλ. § 12 καὶ βιβλ. 3, 2, 8 «ἔφασαν οὐκ ἄν θαυμάζειν».

ὅ,τι σοι δοκοίη—ὅ,τι θὰ εὔρισζες ζυλόν σύ.

Τύχη ἀγαθῆ. Φράσις ἀνάλογος πρὸς τὰς ἰδικὰς μας «μὲ τὸ καλὸ—ἡ ὦρα ἢ καλὴ—εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας κ.τ.τ.».

σὲ δέ· ἔνν. ὦ Ὅτυν.

τὴν παῖδα. Ἰδὲ § 7.

ἤρος· ἡ ὀνομαστικὴ;

πεζῆ—διὰ ξηρᾶς.

οὐκ ἄν δυναίμεθα· διατί;

ναὶ μὰ Δία. Πρβλ. § 6 καὶ 10.

ἤδη—εὐθύς τώρα.

ἄν πέμπτοιο—δύναται νὰ σταλῇ.

Ἐκ τούτου. Ἰδὲ § 12.

² *δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες*—ἀνταλλάξαντες χειραφίαις. Πρβλ. βιβλ. 3, 18 «πιστὰ δοτέον καὶ ληπτέον».

ἐπὶ τούτοις—πρὸς ἐπικύρωσιν τούτων, πρὸς βεβαίωσιν τῆς γενομένης συμφωνίας (τοῦ γάμου τοῦ Ὅτυος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σπιριδάτου).

ἀπέπεμπον (ἐπὶ καλῆς σημασίας)—προέπεμπον.

§ 15—18

Αὐτὸν σπεύδοντα—ὅτι αὐτὸς ἔσπευδε, ἐβιάζετο (νὰ τελέσῃ τὸν γάμον).

πληρῶ (τριήρη)—ἔξαρτύω.

ἀπαγαγεῖν—νὰ ὀδηγήσῃ (εἰς Παφλαγονίαν πρὸς τὸν Ὅτυν). Πρβλ. ἀνωτέρω «ἀπέπεμπον».

ἀποπορευόμεαι—ἀπέρχομαι. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 6 «ἀποπορευόμενος».

ἐπὶ Δασκυλείον—διὰ τὸ Δ., πρὸς τὸ Δ. Ἰδὲ βιβλ. 3, 4, 13. Πρβλ. βιβλ.

³ 4, 12 «ἐπὶ Φρυγίας».

τὰ βασίλεια—τὰ ἀνάκτορα. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 1 «τῇ ἑαυτοῦ οἰκίσει».

τὰ ἐπιτήδεια. Ἰδὲ βιβλ. 3, 4, 26.

θήρα—κυνήγιον.

περιεῖργω—περικλιεῖω, περιφράσσω. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 3 «κατειργμένοι».

παράδεισος—κῆπος.

ἀναπετάννυμι—ἀνοίγω.

Παρέρρει—ἔρρει παρὰ τὰ βασίλεια.

παντοδαπός. Ἴδὲ βιβλ. 3, 4, 17.

τοῖς δυναμένοις=διὰ τοὺς δυναμένους, διὰ τοὺς γνωρίζοντας.

ὀρνιθεύω=κνηγῶ (πτηνά). Πρβλ. θηρεύω.

διεχειμάζε. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 2.

προνομή=ἐκδρομή εἰς χώραν ἐχθρικὴν πρὸς ἀρπαγὴν, προμήθεια τῶν ἀναγκαίων ἐκ χώρας ἐχθρικῆς δι' ἀρπαγῆς.

καὶ αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς... λαμβάνων=τὰ δὲ ἀναγκαῖα διὰ τὸ στράτευμα προμηθεύμενος καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ τόπου, ὅπου διέμενε, καὶ μαζοῦθεν δι' ἐχθρικῶν ἐκδρομῶν. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 2 «ἐξήσαν ἐπὶ λείαν».

Καταφρονητικῶς. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 19 «καταφρονεῖν τῶν πολεμίων».

σφάλλωμαι=ἀνατρέπομαι, πίπτω παθαίνω ἀτύχημα.

διὰ τὸ μηδὲν πρότερον ἐσφάλθαι=διότι οὐδὲν ἀτύχημα πρότερον εἶχον πάθει. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 19 «διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι».

λαμβανόντων ποτὲ τῶν στρατιωτῶν (πρβλ. § 13 «προσιόντων»)=ἐν ᾧ ποτε οἱ στρατιῶται... (Νὰ προταχθῆ ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς ὅλης περιόδου).

ἐσπαρμένοις. Ἴδὲ βιβλ. 3, 4, 22.

ἄρματα δρεπανηφόρα ἦσαν δίτροχα πολεμικὰ ὄχηματα φέροντα δρέπανα κατὰ τοὺς τροχοὺς ἐκατέρωθεν.

διὰ γὰρ τό... γὰρ διὰ τό...=διότι, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο... Πρβλ. ἀνωτέρω «διὰ τὸ ἐσφάλθαι».

μὴ κυκλωθεῖς.. πολιορκοῖτο=μήπως κυκλωθῆ καί...

κατασταίη· τοῦ καθισταμαι=ἐγκαθίσταμαι, ἐγκαθιδρύομαι.

ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας=ἄλλοτε ἐδῶ καὶ ἄλλοτε ἐκεῖ τῆς..., εἰς διάφορα μέρη τῆς...

καὶ μάλα=εἰς μέγιστον βαθμόν, ὅσον τὸ δυνατόν.

ἀφανίζω=καθιστῶ ἀφανῆ, ἀπορῦπτω.

τὰς στρατοπεδεύσεις=τὴν ἐκάστοτε θέσιν τοῦ στρατοπέδου του.

Ὡς=εὐθύς ὡς. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 22.

προσελαύνοντα=νὰ τρέχῃ πρὸς αὐτοὺς. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 13 «ἤλανον».

συνέδραμον=ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρέτάξαντο. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 22 καὶ κατωτέρω § 19 «τὸ ἄθρόον».

ὡς εἰς=περίπου ἕως...

ὁ δέ· τίς;

μέλλω=βραδύνω, ἀναβάλλω. Πρβλ. 3, 2, 10.

προῖσταμαί τι=στήνω, τοποθετῶ τι ἔμπροσθέν μου.

γενόμενος=λαβὼν θέσιν, ταχθεῖς. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 3 «ἐγγύς ἐγένοντο».

ἐλαύνειν (ὑποκείμεν. τὰ ἄρματα) εἰς αὐτούς=νὰ ἐπιπέσωσι τὰ ἄρματα μέσα εἰς αὐτούς (δηλ. τοὺς Ἕλληνας ἱππεῖς).

Ἐμβalόντα. Ἴδὲ βιβλ. 3, 4, 23 «ἐμβάλλειν».

δισκεδάννυμι=διασκορπίζω.

τὸ ἀθρόον=τὸ συντεταγμένον σῶμα τῶν Ἑλλήνων ἱππέων. Πρβλ. ἀνο-
τέρῳ «συνέδραμον».

καταβάλλω=ρίπτω κάτω, φρονεύω. Πρβλ. πίπτω.

Ἐκ δὲ τούτου. Ἰδὲ § 12.

αἰσθάνεται. Ἰδὲ βιβλ. 3, 2, 16 «ἤσθετο»

τὸν Φ. στρατοπεδενόμενον=ὄτι ὁ Φ. ἐστρατοπέδευε.

ἀπέχοντα...=εἰς ἀπόστασιν...

στάδιον. Ἰδὲ βιβλ. 3, 2, 10.

Δαμπρόν τι=κατόρθωμά τι, ἀνδραγάθημά τι.

ἐργάζομαι=ἐντελῶ.

αἰτεῖ τὸν Ἄ. =αἰτεῖ παρὰ τοῦ Ἄ. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 2 «αἰτοῦντες τὸν
Δερκυλίδαν φύλακας» (πρβλ. καὶ 3, 1, 4).

καὶ τοὺς Παφλαγόνας. Ἰδὲ § 3 «χιλίους ἱππέας».

Ἐπέσχετο αὐτῷ ἔνν. ὁ Ἀγησίλαος δώσειν.

ἐθύετο. Πρβλ. βιβλ. 3, 1, 17—2 § 10 κ. ἀ.

ἄμα δείλη. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 3 «ἄμα ἡμέρα».

καλλιερῶ, -οῦμαι=ἔχω εὐνοϊκά σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ. λαμβάνω καλοὺς
οἰωνοὺς θυσιάζων διὰ τινὰ ἐπιχείρησιν. Πρβλ. καὶ βιβλ. 3, 1, 17.

καταλύω=παύω, τελειώνω.

ἐκ δὲ τούτου. Ἰδὲ § 12.

δειπνήσαντας=ἐπειδὴν δειπνήσωσιν, ἀφ' οὔ...

παρεῖναι (ἐνν. τοὺς στρατιώτας)=νά παρευρίσκονται...

σκότους δὲ γενομένου=ἐπεὶ δὲ σκότος ἐγένετο.

ἐκάστου=ἐξ ἐκάστου στρατιωτικοῦ σώματος. Πρβλ. § 21 ὀπίτας...
τελταστάς... ἱππέας... Ἑλλήνων...

Ὅπως μὴ... καταγελῶν=ὅπως (ἵνα) μὴ καταγελῶσι. Πρβλ. βιβλ. 3,
4, 20 «ὅπως παρασκευάζονται».

καταγελῶ τινος' πρβλ. κατηγορῶ τινος.

εἰ ἀποτρέποιο' ἐνν. τῆς ἐπιχειρήσεως=ἂν ἤθελεν ἀποτραπῆ, ἂν ἤθελε
παραιτηθῆ...

οἱ ἄλλοι τριάκοντα=οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν τριάκοντα. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 20.

σὺν ἧ εἶχε δυνάμει=σὺν τῇ δυνάμει, ἣν εἶχε. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 6 «πρὸς
ῶ εἶχε».

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ=κατὰ τὰ ἐξημερώματα. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 3 «ἄμ'
ἡμέρα».

Μυσῶν ὄντων=ἀποτελουμένης ἐκ Μυσῶν. Μυσοί, οἱ ἐκ Μυσίας τῆς
Μ. Ἀσίας, κειμένης πρὸς Β. τῆς Λυδίας.

ἔπεσον. Ἰδὲ βιβλ. 3, 4, 24.

ἐπιπεσῶν (ὁ Δερκυλίδας)... ἔπεσον πολλοί, κανονικῶς ὁ λόγος θά
ἦτο ἐπιπεσόντος τοῦ Δερκυλίδου... ἔπεσον πολλοί. Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ ἡ
μετοχὴ ἐπιπεσῶν νὰ γίνῃ ὀῆμα (ἐπέπεσε).

αὐτοὶ δέ=ὁ δὲ Φαρνάβαζος καὶ οἱ περὶ αὐτόν. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 22 «αὐτοὶ δὲ κατιδόντες».

ἔκπομα (ἐκπίνω)=ποτήριον.

δῆ=προφανῶς, προδήλως.

οἶα Φ. κτήματα=ὁποῖα πράγματα φυσικὸν ἦτο νὰ ἔχη ὁ Φαρνάβαζος (ὡς σατραπῆς τοῦ ἦτο).

ὑποζύγια=ζῶα (ζευγνύμενα εἰς ὄχηματα φορητὰ ἢ φέροντα φορτίον ἐπὶ τῆς ῥάχεός των).

σκευοφόρα. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 22.

Χρήματα=πράγματα, λάφυρα. Ἴδὲ βιβλ. 3, 4, 24.

ἀπήγαγον=ἵνα ἀποκομίσωσιν.

ὑποστήσας...=τοποθετήσας κρυφίως, τοποθετήσας ἀπαρτηρήτους εἰς μέρος, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐμελλον νὰ διέλθωσιν ὁ Σπιθριδάτης καὶ οἱ Παφλαγόνες.

ἀφείλετο ἅπαντα τὸν... Πρβλ. § 21 «αἰτεῖ ὀπίτας τὸν Ἀγησίλαον».

δῆ=φυσικά.

λαφυροπῶλαι' ἦσαν ὑπάλληλοι φροντίζοντες νὰ πωλῶσι τὰ λάφυρα διὰ λογαριασμόν τῆς πολιτείας, διότι παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις πᾶσα λεία ἦτο δημοσία.

Ἐκείνοι' τίνες;

οὐκ ἤνεγκαν=δὲν τὸ ὑπέφεραν. Πρβλ. καὶ βιβλ. 3, 1, 17, «χαλεπῶς φέρων».

ἀλλ' ὡς ἀδικηθέντες καί...=ἀλλ' ἔχοντες τὴν γνώμην ὅτι...

νυκτὸς=διὰ νυκτός.

οὐσκευασάμενοι. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 12.

οἴχομαι=ἔχω ἀπέλθει, ἔχω φύγει, ἔχω χαθῆ.

ῶχοντο ἀπιόντες εἰς...=ἔφυγον καὶ ἀπῆλθον εἰς...

Ἀριαῖος. Πέρσης σατραπῆς, γνωστὸς ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως.

πιστεύσαντες (ἐνν. αὐτῷ) ὅτι=δῶσαντες πίστιν εἰς αὐτόν, διότι...

ἀποστάς, ἐνεστ. ἀφίσταμαι. Πρβλ. § 1 «ἀφιστάναι».

Ἀπολείψις (πρβλ. ἀπολείπω τινά)=ἐγκατάλειψις τῆς ἀπολείψεως συνδετέον μὲ τὸ βαρύτερον.

Μαγαβάτης, υἱὸς τοῦ Σπιθριδάτου.

βαρύτερον=μᾶλλον δυσάρεστον, λυπηρότερον. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 1 «βαρύς».

ἐν τῇ στρατείᾳ. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 15 «ἐν ταῖς σπονδαῖς».

Κυζικηνός=ἐκ Κυζίκου. Αὕτη ἦτο παράλιος πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐπὶ τῆς Προποντίδος, εἰς τὰ νότια παράλια τῆς χερσονήσου Ἀρκτονήσου.

ἐκ παλαιοῦ· ἐνν. χρόνου=παλαιόθεν, πρὸ πολλοῦ.

ξένος=φίλος (ἐκ φιλοξενίας).

ξενουμαί τινι=γίνομαι φίλος μὲ τινα, συνάπτω σχέσεις (ξενίας) μὲ τινά.

ὡς οἴοιτο=ὡς (ὄτι) ᾤετο. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 11 «ὡς ἔχου».

συναγαγεῖν ἄν=ὄτι συναγάγοι ἄν, ὄτι ἠδύνατο νὰ πείθῃ τὸν Φαρνάβαζον νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετ' αὐτόν. Πρβλ. § 2.

Ὡς δὲ ἤκουσεν=εὐθύς δὲ ὡς ἤκουσεν (ὁ Ἄγισ.).

σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν=λαβὼν ὁ Ἄπ. παρὰ τοῦ Ἀγισαίου ἀνακοχίην καὶ ἐπίσημον διαβεβαίωσιν, ἤτοι ἀφ' οὗ ἐδέχθη ὁ Ἀγισαίος ἀνακοχίην πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ ἔδωκε περὶ τούτου ἐπίσημον διαβεβαίωσιν πρὸς τὸν Ἀπολλοφάνην. Πρβλ. § 15.

παρῆν=ἐπανήλθεν, ἐπέστρεψε Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 20 «παρῆσαν».

εἰς συγκείμενον χωρίον. Ἴδὲ βιβλ. 3, 2, 19.

ἐνθα δὴ=ὅπου ἤδη.

οἱ τριάκοντα. Πρβλ. § 23.

πόα=χλόη, τόπος πλήρης χλόης.

ὑποτιθέντων τῶν θεραπεπόντων=εἰ καὶ ὑπετίθεσαν οἱ θεράποντες, ἐν ᾧ ἔθετον κάτω οἱ θ ... ἵνα ἐπ' αὐτῶν καθίσῃ ὁ Φαρνάβαζος.

ῥαπτά=στρώματα, τάπητες ζεντητοί.

ἐντροφῶ=εἶμαι τρυφηλός, φαίνομαι τρυφηλός.

φανλότης=λιτότης, ταπεινότης.

κατακλίνομαι=ἐξαπλώνομαι (κατὰ γῆς).

ὥσπερ εἶχε=ὅπως ἦτο (δηλ. μετ' τὴν πολυτελεῆ στολήν του).

Προσεῖπαν, ἐνεστ. προσαγορεύω. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 20 «προεῖπεν».

ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν = προσηγόρευσαν ἀλλήλους διὰ τοῦ «χαίρει», ἐχαιρετίσθησαν.

προτείναντος τοῦ Φ.=ἐπεὶ προσέτεινεν ὁ Φ.

ἀντιπροὔτεινε=προέτεινεν ἐπίσης. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 15 «ἀνταναβιβύσαντες».

ἄρχω τοῦ λόγου=κάνω ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας, πρῶτος ὁμιλῶ, πρῶτος λαμβάνω τὸν λόγον.

Καὶ πάντες· ἐνν. ἡμεῖς.

ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμῆτε· περὶ τίνος πολέμου πρόκειται ἐνταῦθα;

ἐγενόμην=ὑπῆρξα.

ἐν δὲ τῇ γῆ=κατὰ ξηρὰν δέ.

αὐτός· ἐνν. ἐγώ=ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἐγὼ προσωπικῶς, αὐτός μου.

ἀπὸ τοῦ ἵππου=ἔφιππος.

εἰς τὴν θάλατταν=ἕως μέσῃ εἰς τὴν θ. Τοιοῦτόν τι ἔγινε κατὰ τινὰ μάχην Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων παρὰ τὴν Ἄβυδον. Ἑλλ. Ξεν. βιβλ. 1, 1, 6.

διπλοῦς=διπρόσωπος, δόλιος, ἀνευλικρινής.

καὶ διπλοῦν ... καὶ οὐδὲν ἄν ἔχοιτε κατηγορησαί μου διπλοῦν οὔτε ποιήσαντος οὔτε εἰπόντος πώποτε πρὸς ὑμᾶς, ὥσπερ Τισσαφέρνους (κατηγορεῖτε)=καὶ δὲν θὰ ἠδύνασθε νὰ με κατηγορήσετε, ὅτι ἔπραξά ποτε ἢ

εἶπα τίποτε τὸ ἀνειλιζρινὲς πρὸς σᾶς, ὅπως κατηγορεῖτε τὸν Τίτσαφέρνην.

Γενόμενος—εἰ καὶ ἐγενόμην, ἐν ᾧ ὑπῆρξα, ἐν ᾧ ἐδείχθην.

οὕτω ἕφ' ἑμῶν ... ὡς—εἰς τοιαύτην θέσιν ἔχω ἔλθει ἀπὸ σᾶς, ὥστε.

Πρβλ. § 7 καὶ § 25.

δεῖπνον—νά φάγω.

εἰ μὴ τι συλλέξομαι—ἐκτὸς εἶν ...

ὧν ἂν λίπητε—τούτων, ἅ ἂν ... = ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια..., ἐξ ὅσων σεῖς.

Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 28 «ἐξ ὧν αἶ τε πόλεις».

καὶ οἰκήματα καὶ παραδείσους... Πρβλ. § 15—16.

θηρία—ζῶα διὰ κυνήγιον. Πρβλ. § 15 θῆραι.

ἔφ' οἷς—διὰ τὰ ὅποια.

εἰ μὴ.. γιγνώσκω... Σοβαρῶς λέγει ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος ;

ὄσιος—ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νόμου καθωρισμένος, ἅγιος.

τὰ ὅσια καὶ τὰ δίκαια—τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα δίκαια.

ἡμεῖς δὴ—σεῖς λοιπόν, σεῖς τότε.

ὅπως—πῶς, κατὰ πόσον.

ταῦτα ἐστὶν ἀνδρῶν—ταῦτα (δηλ. αἱ πράξεις σας) εἶναι ἴδια, ἔργα ...

χάριτας ἀποδίδωμι—ἀνταποδίδω εὐεργεσίας. Πρβλ. § 4 «χάριν εἰδός» καὶ βιβλ. 3, 4, 11 «χάριν ἔχοι».

Ἐψησχύνθησαν αὐτὸν—ἐπὶ τούτοις ἡσχύνθησαν αὐτόν, ἀκούσαντες ταῦτα κατελήφθησαν ἀπὸ ἐντροπῆς πρὸς αὐτόν. Πρβλ. § 10 «ἐπίηροτο».

χρόνῳ ποτὲ—κάποτε ἐπὶ τέλους, μετὰ παρέλευσιν ἀρκετῆς ὥρας. Διατὶ ἐβράδυνε νὰ ἀπαντήσῃ ;

ἀλλὰ μὲν—ἀλλὰ βεβαίως.

σὲ εἰδέναι—ὅτι σὺ οἶσθα.

ξένοι. Πρβλ. § 29.

πολέμοι γέγονται—περιέλθωσιν εἰς πόλεμον.

καὶ τοῖς ἐξενωμένοις, ἀντιζείμενον εἰς τὸ *πολεμοῦσι*. Πρβλ. § 29 «ἐξενώθη».

οὕτω, δηλ. πολεμοῦντες *ἂν οὕτω τύχωσι*—εἰς τὸν πόλεμον εὐρισκόμενοι.

ἔστιν ὅτε—ἐνίοτε. Πρβλ. 3, 1, 13.

σοὶ (δοτικῆ)—μὲ σέ.

περὶ παντὸς ποιουῦμαι τι—θεορῶ τι ὡς τὸ σπουδαιότατον, ὡς μέγιστον πρῶγμα.

Εἰ ἔδει—ἂν ἐπρόκειτο.

ἀλλάξασθαί σε ἀντὶ δεσπότην βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης—νά ἀλλάξῃς κύριον καὶ ἀντὶ τοῦ βασιλέως νὰ κάμῃς ἡμᾶς κυρίου.

ἔξεστί σοι... *ζῆν*—δύνασαι... νὰ ζῆς.

μεθ' ἡμῶν γενομένων—ἡμῖν συμμαχήσαντι, ἀφ' οὗ συμμαχίης μεθ' ἡμῶν.

καρποῦμαι τι=ἀπολαύω τι.

καίτοι=καί τῇ ἀληθείᾳ.

ἐλεύθερον εἶναι (ἐνν. τινά)=τὸ νὰ εἶναι τις ἐλεύθερος, τὴν ἐλευθερίαν.

ἐγὼ μὲν=ἐγὼ τοῦλάχιστον.

ἀντίξιον τῶν πάντων χρημάτων=ισάξιον πρὸς ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, ἀξίζει ὅσον.. Πρβλ. τὸ τοῦ Ῥήγα Φεραίου· «Καλύτερα μιᾶς ὥρας...»

Οὐδὲ μέντοι=ἀλλὰ καὶ δέν...

κελεύομεν. Ἴδὲ § 10 «ἐκέλευσε»

πένητα μὲν, ἐλεύθερον δὲ εἶναι· ἐν τῇ ἐριμηνεΐᾳ ἀντιστρόφως· ἐλεύθερον μὲν, πένητα δὲ εἶναι· ἢ πένητα ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ εἶναι.

ἡμῖν συμμάχοις· χρώμενον=ἡμᾶς συμμάχους ἔχοντα.

αὔξειν (μὴ)=πειρᾶσθαι αὐξάνειν (οὐχί)...

ἀρχὴν=κράτος. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 5.

ὁμόδουλοι (πρβλ. ὁμόθηθοι, ὁμοσθνεῖς κ.τ.τ.)· τοὺς ὁμοδούλους σοι=τοὺς μετὰ σοῦ δουλεύοντας εἰς τὸν βασιλέα, τοὺς ἄλλους τοὺς ὄντας δούλους τοῦ βασιλέως, ὅπως σύ.

καταστρέφομαί τινα=ὑποτάσσω τινά. Πρβλ. 3, 4, 12.

καίτοι=ἀλλ' ὅμως.

ἅμα=συγχρόνως.

τίνος ἂν δέοις=τίνος πράγματος θὰ εἶχες ἀνάγκην.

μὴ οὐχί εἶναι=ὅστε εἶναι, ὅστε νὰ εἶσαι.

πάμπαν=κατὰ πάντα, παντελῶς.

Οὐκοῦν=λοιπόν.

ἄπλως=εὐλογητῶς· ἀντίθετον; Πρβλ. § 32.

ἀποκρίνωμαι (ἀόριστος)=νὰ ἀποκριθῶ.

πρέπει γοῦν σοι· τίνος λόγοι εἶναι ταῦτα;

ἔφη, ὁ Φαρνάβαζος.

στρατηγόν, δηλ. τῶν κατὰ τὴν Μ. Ἀσίαν Περσικῶν δυνάμεων.

τάτῃ (ἐνν. εἶναι)=ὀρίζῃ νὰ εἶμαι.

προσάττω τινί τι=ἀναθέτω εἰς τινά τι.

ὡς εἶκε=καθὼς φαίνεται.

εὐχρὴ εἰδέναι=χρὴ εὐ εἰδέναι (ἡμᾶς), πρέπει νὰ τὸ ἤξεύρετε καλῶς.

Δαμβάνομαί τινος=πιάνομαι ἀπὸ τι, πιάνω τι.

λῶστος=ἄριστος.

τοιοῦτος ὢν=ὅστις εἶσαι τοιοῦτος. (Δηλαδή);

δὲ οὖν=ὁποσδήποτε.

ἐπίστω (προστακτικὴ τοῦ) ἐπίσταμαι=γνωρίζω καλῶς.

ἄπειμι· τίνος χρόνον;

τοῦ λοιποῦ=εἰς τὸ ἔξης. Πρβλ. βιβλ. 3, 2, 5 «τὸ λοιπόν».

ἕως ἄν=ἕως ὅτου καὶ ἄν, ἕως ὅτου θά...

ἀφεξόμεθα· ὁ ἐνεστώς;

Τὴν σύνοδον=τὴν συνέντευξιν.

τὸν ἵππον=τὸν ἑαυτοῦ ἵππον.

καλὸς=νεαρός.

ὑπολείπομαι=μένω ὀπίσω.

προσδραμών' ἔνν. πρὸς τὸν Ἀγησίλαον.

ξένος. Πρβλ. § 29, 34 κ. ἄ.

ποιουμαί σε ξένον=θέλω νὰ γίνης φίλος μου.

ἐγὼ δέ γε δέχομαι=καὶ ἐγώ...

μέμνησόν νυν (ἔνν. ἐμοῦ)=λοιπὸν νὰ μὲ ἐνθυμῆσαι.

ἔφη τίς;

παλιτόν. Ἰδὲ βιβλ. 3, 4, 14.

φάλαρα κυρίως κοσμήματα κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων, ἰδίᾳ δὲ τὸ περὶ τὸ μέτωπον τοῦ ἵππου μέρος τοῦ χαλινοῦ, χαλινὸς μὲ ὠραία κοσμήματα κατὰ τὸ μέτωπον.

φάλαρα ἔχοντος...=φάλαρα, ἃ εἶχε περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαῖος ὁ γραφεύς... γραφεύς=γραμματεὺς.

περιελὼν ἀντέδωκεν=περιεῖλε καὶ ἀντέδωκε.

περαιοῦ=ἀφαιρῶ ἀπὸ περιεῖ, ἀφαιρῶ τι περιεζήμενον περὶ τι (ὅπως ἐνταῦθα ὁ χαλινὸς περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου).

ἀντιδίδωμι=δίδω καὶ ἐγώ, ἀνταποδίδω. Πρβλ. βιβλ. 3, 1, 13 «ἀντετίμα» κεφ. 2, 15 «ἀνταναβιβάσαντες».

ὁ παῖς τίς δηλαδή;

μεταδιώκω τινά=τρέχω κατόπιν τινός.

Ἐν τῇ ἀποδημίᾳ=κατὰ τὴν... Πρβλ. § 28 «ἐν τῇ στρατείᾳ». Ἴσως ἔννοσι ἀποδημίαν τοῦ Φ. εἰς Σοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα.

ἀδελφός=ὁ ἀδελφός (αὐτοῦ). Πρβλ. § 28.

ἀποστερῶν (ἔνν. αὐτὸν) τὴν ἀρχήν=θέλων νὰ στερήσῃ αὐτὸν τῆς ἀναλόγου κληρονομίας.

φυγάδα=ἐξόριστον.

§ 41

Καὶ τότε δὴ=τότε δὲ πράγματι.

ὥσπερ εἶπε. Ἰδὲ § 38.

ἀπεπορευέτο=ἀπεσύρετο. Πρβλ. § 15.

ἐκ τῆς χώρας, αὐτοῦ.

ὑπέφαιναν. Ἰδὲ βιβλ. 3, 4, 16.

Θήβη, πόλις ἐν Γροίᾳ. Πλησίον ταύτης ὑπῆρχε χωρίον Ἀστυρα.

πρὸς ᾧ εἶχε. Ἰδὲ βιβλ. 3, 4, 6. Πρβλ. καὶ § 23 «σὺν ἧ εἶχε».

πορευσόμενος=μὲ σκοπὸν νὰ πορευθῆ, ἵνα... Πρβλ. § 5 «ἀσπασόμενος».

ὡς δύναται ἀνωτάτω = ὅσον θὰ ἠδύνατο εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Ἀσίας).
 νομίζων ... ἀποστήσειν βασιλέως = ὅτι θὰ κάμῃ νὰ ἀποστατήσουν ἀπὸ
 τοῦ βασιλέως ... Πρβλ. § 2 «ἀφιστάναί».

ὅσα ὀπισθεν ποιήσαιο = ὅσα ἠθέλην ἀφήσει ὀπισθὲν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

§ 1—4

Ἐν τινί εἰμι = καταγίνομαι εἰς τι.

σαφῶς ἤσθοντο = ἀσφαλῶς ἀντιλήφθησαν, θετικῶς ἐπληροφορήθησαν.

τὰ χρήματα. Ἰδὲ βιβλ. 3, 5, 1.

μεγίστας πόλεις. Θῆβαι, Κόρινθος, Ἄργος, Ἀθῆναι.

ἐλληλυθότα ... καὶ συνεστηκυίας ... = ὅτι ἐλληλύθει ... καὶ ὅτι συνειστή-
 κεσαν.

συνιστάμεθα = συνενούμεθα.

ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτοὺς = πρὸς πόλεμον ..., ἵνα πολεμήσουν ἐναντίον
 τῶν. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 15 «ἐπὶ προόδῳ».

τὴν πόλιν (ἑαυτῶν) = τὴν πατρίδα τῶν.

ταῦτα = εἰς ταῦτα.

ἐπὶ τὸν Ἄγησ. = πρὸς τὸν ...

Διηγοῦμαι = ἐκθέτω.

ὡς ἔχοι καὶ ὅτι ἐπιστέλλοι = πῶς εἶχε καὶ ὅτι ἐπέστελλε. Πρβλ. βιβλ.
 3, 2, 9 «ἦν ἔχοι» καὶ § 29 «εἶπεν ὡς οἴοιτο».

ἐπιστέλλω = παρὰ τὸ ἐπὶ. Πρβλ. βιβλ. 3, 4, 11 «ἐπιστείλει».

Χαλεπῶς ἤνεγκε. Πρβλ. § 26 καὶ βιβλ. 3, 1, 17

ἐνθυσοῦμαι = βιάζω εἰς τὸν νοῦν μου, σκέπτομαι.

οἴων ... ἀποστερεῶτο = ὁποῖων ... ἀπεστερεῖτο. Πρβλ. ἀνωτέρω «ὡς
 ἔχοι».

ἐλπιδῶν. Πρβλ. βιβλ. 3, 5, 1 «ἐλπίζοντα μεγάλας ...» καὶ κεφ. 1,
 41 «νομίζων ὅποσα ὀπισθεν ...».

τοὺς συμμάχους, δηλ. τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ συμμαχι-
 δων πόλεων.

ὅτι εἶη = ὅτι ἦν. Πρβλ. ἀνωτέρω «ὅτι ἐπιστέλλοι».

ἐκεῖνα = τὰ ἐκεῖ, δηλ. τὰ ἐν Ἑλλάδι.

καλῶς γένηται = λάβωσι καλὴν ἐκβασιν.

ἐπίστασθε = ἐγκλίσεως; Πρβλ. κεφ. 1, 8 «εὐ ἴσθι».

οὐ μὴ ... = οὐδαμῶς θά ...

παρέσομαι = θὰ ἐπιστρέψω. Πρβλ. κεφ. 1, 30 «παρήν».

πράξων ὧν...=ἵνα πράξω ταῦτα, ὧν... Πρβλ. κερ. 1, 5 «ἀσπασόμενος».
 Ἐψηφίσαντο βοηθεῖν ... = ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν, ἀπεφάσισαν νὰ
 παράσχῃ βοήθειαν μετὰ τοῦ Ἀγησιλάου εἰς ...
 λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἤκειν = λαβεῖν αὐτὸν καὶ πάλιν ἤκειν.

ΤΕΤΑΡΤΗ

Προσέδοσαν τὰ πάντα ἐμ

καὶ Σπάρτην

Κυριον Διονη

Κυριον Δ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

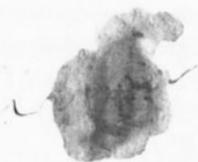
ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

Γραμματα γαλλικα

ισχυροσ

γ

ω. γ. π. σ. γ

Βίος Λουκιανού.

Ὁ Λουκιανὸς ἐγεννήθη πιθανῶς κατὰ τὸ ἔτος 120 μ. Χ. καὶ ἀπέθανε πιθανῶς περὶ τὸ 180. Πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ πόλις τὰ Σαμόσατα, πρωτεύουσα τῆς Συριακῆς Κομμαγενῆς.

Οἱ γονεῖς του ἐπειδὴ δὲν ἦσαν πολὺ εὐποροί, ἀφ' οὗ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα, προσόρισαν αὐτὸν νὰ μάθῃ τὴν τέχνην τοῦ ἐρμογλύφου. Ἄλλ' ὁ Λουκιανὸς αἰσθανόμενος μεγάλην κλίσην πρὸς τὴν ἐπιστήμην παρήτησεν ἔνωρίς τὴν ἐρμογλυφικὴν τέχνην καὶ ἐπέδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, τὰς ὁποίας ἐσπούδασεν ἐν Σμύρνῃ τῆς Μ. Ἀσίας.

Μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν του ἔκαμε μακρὰς περιηγήσεις καὶ περιῆλθε πολλὰς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλατίας (νῦν Γαλλίας) ἐπιδεικνύων τὴν ῥητορικὴν του τέχνην εἰς πανηγύρεις (π. χ. εἰς τὰ Ὀλύμπια) καὶ εἰς ἄλλας εὐκαιρίας ἐνόπιον ἐκλεκτῶν ἀκροατηρίων.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔζησεν ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ἐγκατεστάθη μετὰ τὰς εἰς διαφόρους χώρας περιηγήσεις του.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του, ἐπὶ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης τοῦ φιλοσόφου Μάρκου Αὐρηλίου (βασιλεύσαντος ἀπὸ τοῦ 161 μέχρι τοῦ 180 μ. Χ.), ὑπῆρξε διοικητὴς ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου καὶ ἀπέθανεν.

Συγγράμματα φέρονται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Λουκιανοῦ 82 «βιβλία», κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν διαλόγῳ γεγραμμένα. Ἐξ τῶν «βιβλίων» τούτων ἐν εἶναι τὸ «Ἐνύπνιον», ἕτερον δὲ «Ἀνάχαρσις» καὶ ἄλλο δι «Νεκρικοὶ διάλογοι», οἵτινες πάντες εἶναι τριάζοντα τὸν ἀριθμὸν 27.

Ἐν τοῖς συγγράμμασι τούτοις ὁ Λουκιανὸς δριμύτατα ἀλλ' εὐφρέστατα σατυροῦσι πᾶν ὅ,τι γελοῖον παρῆλθει εἰς τὴν τότε θρησκείαν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ πᾶσι ἐποφελῆ διδάγματα εἰς τὸν ἀναγνώστην, τέρπων ἅμα αὐτὸν, παρέχει.

Σ. Παναγιωτοῦ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΥ

ΗΤΟΙ:

ΒΙΟΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Α' Τὰ πρὸ τοῦ ἐνυπνίου.

α') Σύσκεψις τοῦ πατρὸς τοῦ Λουκιανοῦ μετὰ ἀγγεγνῶν
καὶ φίλων περὶ τῆς τέχνης, ἣν ὄφειλε νὰ ἐκμάθῃ οὗτος.

1. Ἄρτι μὲν ἐπελαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν ἤδη τὴν
ἡλικίαν πρόσηβος ὢν, ὃ δὲ πατὴρ ἐσκολεῖτο μετὰ τῶν φίλων, ὃ τι
καὶ διδάξαίτο με. τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεία μὲν καὶ πόνου
πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς καὶ τύχης
δεῖσθαι λαμπρᾶς, τὰ δ' ἡμέτερα μικρὰ τε εἶναι καὶ ταχεῖάν τινα
τὴν ἐπιουρίαν ἀπαιτεῖν· εἰ δὲ τινα τέχνην τῶν βαναύσων ἐκμά-
θουσι τούτων, τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἂν αὐτοὺς ἔχειν τὰ ἀρκούντα
παρὰ τῆς τέχνης καὶ μηκέτ' οἰκόσιτος εἶναι τηλικούτος ὢν, οὐκ εἰς
μακρὰν δὲ καὶ τὸν πατέρα εὐφρανεῖν ἀποφέρων ἀεὶ τὸ γιγνόμενον.

2. Δευτέρως οὖν σκέψεως ἀρχὴ προῦτέθη, τίς ἀρίστη τῶν τε-
χνῶν καὶ ὀπίστη ἐκμαθεῖν καὶ ἀνδρὶ ἐλαττέρῳ πρέπουσα καὶ πρό-
χειρον ἔχουσα τὴν χορηγίαν καὶ διαρκεῖ τὸν πόρον. ἄλλου τοίνυν
ἄλλην ἐπαινοῦντος, ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ ἐμπειρίας εἶχεν, ὃ πατὴρ
εἰς τὸν θεῖον ἀπιδῶν, —παρῆν γὰρ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ἀριστος
ἑομογλύφος εἶναι δοκῶν—οὐ θέμις, εἶπεν, ἄλλην τέχνην ἐπιουρα-
τεῖν σοῦ παρόντος, ἀλλὰ τοῦτον ἄγε—δείξας ἐμέ—καὶ δίδασκε
παρὰ λαβῶν λίθων ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναριστήν καὶ
ἑομογλύφον· δύναται γὰρ καὶ τοῦτο φύσεώς γε, ὡς οἶσθα, τυχῶν
δεξιάς. ἐτεκμαίρετο δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς· ὁπότε γὰρ ἀφε-

θείην ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βόας ἢ ἵππους ἢ καὶ νῆ Δί' ἀνθρώπους ἀνέπλαττον, εἰκότως, ὡς ἐδόκουν τῷ πατρί· ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν διδασκάλων πληγὰς ἐλάμβανον, τότε δὲ ἔπαινος εἰς τὴν εὐφυΐαν καὶ ταῦτα ἦν, καὶ χρηστάς εἶχον ἐπ' ἔμοι τὰς ἐλπίδας, ὡς ἐν βραχεὶ μαθήσομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐκείνης γε τῆς πλαστικῆς.

β') Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἐκμαθύσεως τῆς τέχνης.

3. Ἄμα τε οὖν ἐπιτηδεΐα ἐδόκει ἡμέρα τέχνης ἐνάργεσθαι, καὶ γὰρ παρεδεδόμην τῷ θεῷ μὰ τὸν Δί' οὐ σφόδρα τῷ πράγματι ἀχθόμενος, ἀλλὰ μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀτερετῆ ἐδόκει ἔχειν καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν, εἰ φαινοίμην θεοῦς τε γλύφον καὶ ἀγαλμάτιά τινα μικρὰ κατασκευάζων ἑμαυτῷ τε κἀκείνοις οἷς προηρούμην. καὶ τό γε πρῶτον ἐκεῖνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγένετο· ἐγκοπέα γάρ τινα μοι δοῦς ὁ θεὸς ἐκέλευσε μοι ἡρέμα καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπειτὸν τὸ κοινὸν «ἀρχὴ δέ τοι ἡμῖσιν παντός.» σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ' ἀπειρίας κατεάγη μὲν ἡ πλάξ, ὁ δὲ ἀγανακτήσας σκυτάλην τινα πλησίον κειμένην λαβὼν οὐ πρῶτος οὐδὲ προτροπτικῶς μου κατήρξατο, ὥστε δάκρυά μοι τὰ προοίμια τῆς τέχνης.

4. Ἀποδράς οὖν ἐκείθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι συνεχῆς ἀνολογύζων καὶ δακρυῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλεως, καὶ διηγούμαι τὴν σκυτάλην, καὶ τοὺς μώλωπας ἐδείκνυον· καὶ κατηγοροῦν πολλήν τινα ὀμότητα, προσθεὶς ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἔδρασε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλλομαι κατὰ τὴν τέχνην. ἀγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νῦν ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρος καὶ τὴν νύκτα ὄλην ἐννοῶν.

Β' Τὸ ἐνύπνιον.

α') Γὰρ καθ' ὕπνον φανέντα εἰς τὸν Λουκιανὸν
πρόσωπα. Ἔστις τούτων.

5. Μέχρι μὲν δὴ τούτων γελάσιμα καὶ μειρακίωδη τὰ εἰρημένα· τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὧ ἄνδρες, ἀκούσεσθε,

ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόνων ἀκροατῶν δεόμενα· ἵνα γὰρ καθ' Ὅμηρον εἶπω,

θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος

ἀμβροσίην διὰ νύκτα

ἐναργίης οὕτως, ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας. ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τά τε σχήματά μοι τῶν φανέντων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος· οὕτω σαφῆ πάντα ἦν.

6. Δύο γυναῖκες λαβόμεναι ταῖν χειρῶν εἰλκόν με πρὸς ἑαυτὴν ἑκατέρα μᾶλα βιαίως καὶ κρατερῶς· μικροῦ γοῦν με διεσπᾶσαντο πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμεναι· καὶ γὰρ ἄρτι μὲν ἂν ἡ ἑτέρα ἐπεκράτει καὶ παρὰ μικρὸν ὄλον εἶχε με, ἄρτι δ' ἂν αὐτὴς ὑπὸ τῆς ἑτέρας εἰχόμεν. ἔβῳον δὲ πρὸς ἀλλήλας ἑκατέρα, ἡ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτῆσθαι βούλοιο, ἡ δέ, ὡς μάτην τῶν ἀλλοτριῶν ἀντιποιοῖτο· ἦν δὲ ἡ μὲν ἐργατικὴ καὶ ἀνδρική καὶ αὐμηρὰ τὴν κόμην, τὸ χεῖρε τύλων ἀνάπλεως, διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα, οἷος ἦν ὁ θεῖος, ὁπότε ἕξει τοὺς λίθους· ἡ ἑτέρα δὲ μᾶλα εὐπρόσωπος καὶ τὸ σχῆμα εὐπρεπὴς καὶ κόσμιος τὴν ἀναβολὴν. τέλος δ' οὖν ἐφ' ἡμῶν μοι δικάζειν, ὁποτέρᾳ βουλοίμην συνεῖναι αὐτῶν. προτέρα δὲ ἡ σκληρὰ ἐκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεξεν.

6') Τέχνη καὶ Λουκιανός. Λόγοι, δι' ὧν προσπαθεῖ ἡ Ἑρμογλυφικὴ νὰ πείσῃ τὸν Λουκιανὸν ν' ἀκολουθήσῃ ταύτην.

7. Ἐγώ, φίλε παῖ, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθάνειν, οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενῆς οἴκοθεν· ὅ τε γὰρ πάππος σου — εἰποῦσα τοῦνομα τοῦ μητροπάτορος — λιθοξόος ἦν καὶ τὸ θεῖο ἀμφοτέρω καὶ μᾶλα εὐδοκιμεῖτον δι' ἡμᾶς. εἰ δ' ἐθέλεις λήθων μὲν καὶ φληνάφων τῶν παρὰ ταύτης ἀπεχεσθαι, — δείξασα τὴν ἑτέραν — ἔπεσθαι δὲ καὶ συνοικεῖν ἐμοί, πρῶτα μὲν θρέψῃ γεννηκῶς καὶ τοὺς ὄμους ἕξεις κρατερούς, φθόνου δὲ παντὸς ἀλότριος ἔσῃ καὶ οὐποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπήν, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους καταλιπὼν· οὐδὲ ἐπὶ λόγοις ἐπαινέσονται σε πάντες.

8. Μὴ μυσσυχθῆς δὲ τοῦ σώματος τὸ εὐτελὲς μηδὲ τῆς ἐσθῆτος τὸ πινυρόν· ἀπὸ γὰρ τοιούτων ὀρμώμενος καὶ Φειδίας ἐκεῖνος

ἔδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἥραν εἰργάσατο καὶ Μύρων ἐπηνέθη καὶ Πραξιτέλης ἐθαυμάσθη· προσκυνοῦνται γοῦν οὗτοι μετὰ τῶν θεῶν. εἰ δὴ τούτων εἰς γένοιο, πῶς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις γένοιο; ζηλωτὸν δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περίβλεπτον δὲ ἀποφανεῖς καὶ τὴν πατρίδα. ταῦτα καὶ ἔτι τούτων πλείονα διαπαιτοῦσα καὶ βαρβαρίζουσα πάντοθεν εἶπεν ἡ Τέχνη, μάλα δὲ σπουδῆ συνείρουσα καὶ πείθειν με πειρωμένη· ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαι· τὰ πλείστα γάρ μου τὴν μνήμην ἤδη διέφυγεν. ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατο, ἄρχεται ἡ ἑτέρα ὧδέ πως.

γ') Παιδεία καὶ Λουκιανός. Λόγοι, δι' ὧν προσπαθεῖ
ἡ Παιδεία νὰ ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὴν τὸν Λουκιανόν.

9. Ἐγὼ δέ, ὦ τέκνον, Παιδεία εἰμὶ ἤδη συνήθης σοὶ καὶ γνωρίμη, εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος μου πεπειράσαι. ἡλικία μὲν οὖν τὰ γαθὰ ποριῆ λιθοξόος γενόμενος, αὕτη προείρηκεν· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔση τῷ σώματι πονῶν κἂν τούτῳ τὴν ἅπασαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανῆς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων, ταπεινὸς τὴν γνώμην, εὐτελής δὲ τὴν πρόοδον, οὔτε φίλοις ἐπιδικασίμος οὔτε ἐχθροῖς φοβερὸς οὔτε τοῖς πολιταῖς ζηλωτός, ἀλλ' αὐτὸ μόνον ἐργάτης καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου εἷς, ἀεὶ τὸν προὔγοντα ὑπολήσσω καὶ τὸν λέγειν δυνάμενον θεραπεύων, λαγὼ βίον ζῶν καὶ τοῦ κρείττονος ἕρμαιον ὢν· εἰ δὲ καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιο καὶ πολλὰ θαυμαστά ἐξεργάσαιο, τὴν μὲν τέχνην ἅπαντες ἐπαινέσονται, οὐκ ἔστι δὲ ὅστις τῶν ἰδόντων, εἰ νοῦν ἔχοι, εὔξαιτ' ἂν ὁμοίός σοι γενέσθαι· οἷος γὰρ ἂν ἦς βάνανσος καὶ χειρῶνας καὶ ἀποχειροβίτος νομισθήσῃ.

10. Ἦν δ' ἐμοὶ πείθη, πρῶτον μὲν σοὶ πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα καὶ πράξεις θαυμαστάς καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραότητι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. λήσει δὲ σε οὔτε παλαιὸν οὐδὲν οὔτε νῦν γενέσθαι

δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προοίσει μετ' ἐμοῦ, καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅποσα ἐστί, τά τε θεῖα τά τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

11. Καὶ ὁ νῦν πένης ὁ τοῦ δεῖνος, ὁ βουλευσάμενός τι περὶ ἀγεννοῦς οὕτω τέχνης, μετ' ὀλίγον ἅπασι ζηλωτὸς καὶ ἐπίφθονος ἔσῃ, τιμώμενος καὶ ἐπαινούμενος καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις εὐδοκιμῶν καὶ ὑπὸ τῶν γένει καὶ πλούτῳ προὔχοντων ἀποβλεπόμενος, ἐσθῆτα μὲν τοιαύτην ἀμπεχόμενος, — δείξασα τὴν ἑαυτῆς· πάνυ δὲ λαμπρὰν ἐφόρει — ἀρχῆς δὲ καὶ προεδρίας ἀξιούμενος· κἄν που ἀποδημῆς, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγνῶς καὶ ἀφανῆς ἔσῃ· τοιαυτὰ σοι περιθήσω τὰ γνωρίσματα, ὥστε τῶν ὁρώντων ἕκαστος τὸν πλησίον κινήσας δείξει σε τῷ δακτύλῳ «οὗτος ἐκεῖνος» λέγων.

12. Ἄν δέ τι σπουδῆς ἄξιον ἦ καὶ τοὺς φίλους ἢ καὶ τὴν πόλιν ὅλην καταλαμβάνῃ, εἰς σὲ πάντες ἀποβλέφονται· κἄν πού τι λέγων τύχης, κεχηρότες οἱ πολλοὶ ἀκούσονται, θαυμάζοντες καὶ εὐδαιμονίζοντές σε τῆς δυνάμεως τῶν λόγων καὶ τὸν πατέρα τῆς εὐποτιμίας· ὁ δὲ λέγουσιν, ὡς ἄρα καὶ ἀθάνατοὶ τινες γίνονται ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι περιποιήσω· καὶ γὰρ ἦν αὐτὸς ἐκ τοῦ βίου ἀπέλθῃς, οὔποτε παύσῃ συνὼν τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ προσομιλῶν τοῖς ἀρίστοις. ὄρας τὸν Δημοσθένην ἐκεῖνον, τίνος υἱὸν ὄντα ἐγὼ ἠλίκον ἐποίησα; ὄρας τὸν Αἰσχίνην, ὃς τυμπανιστρίας υἱὸς ἦν; ἀλλ' ὅμως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν. ὁ δὲ Σωκράτης καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῇ ἐρμολυφικῇ ταύτῃ τραφεῖς, ἐπειδὴ τάχιστα συνῆκε τοῦ κρείττονος καὶ δρατετεύσας παρ' αὐτῆς ἠυτομόλησεν ὡς ἐμέ, ἀκούεις ὡς παρὰ πάντων ἄδεται.

13. Ἄφεις δὲ αὐτοὺς τηλικούτους καὶ τοιούτους ἄνδρας καὶ πράξεις λαμπρὰς καὶ λόγους σεμνοὺς καὶ σχῆμα εὐπρεπὲς καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ ἐπαινον καὶ προεδρίας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρχὰς καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκιμεῖν καὶ τὸ ἐπὶ συνέσει εὐδαιμονίζεσθαι χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύσῃ καὶ σχῆμα δουλοπρεπὲς ἀναλήψῃ καὶ μοχλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπέας καὶ κολαπτῆρας ἐν ταῖν χεροῖν ἕξεις κάτω νενευκῶς εἰς τὸ ἔργον, χαμαιπετῆς καὶ χαμαίζηλος καὶ πάντα τρόπον ταπεινός, ἀνακύπτων δὲ οὐδέποτε οὐδὲ ἀνδρωδὲς οὐδὲ ἐλεύθερον οὐδὲν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα

εὐρυθμία καὶ εὐσχήμονα ἔσται σοι προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εὐρυθμὸς καὶ κόσμιος ἔσῃ, ἤμιστα πεφροντικῶς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν λίθων.

δ') Ἀποφάσις τοῦ Λουκιανοῦ. Πάθημα τῆς Ἐρμογλυφικῆς.

Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς, οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων, ἀναστὰς ἀπεφηνάμην, καὶ τὴν ἄμορφον ἐκείνην καὶ ἐργατικὴν ἀπολιπὼν μετέβαινον πρὸς τὴν Παιδείαν μάλα γεγηθῶς, καὶ μάλιστα ἐπεὶ μοι εἰς νοῦν ἦλθεν ἡ σκυτάλη καὶ ὅτι πληγὰς οὐκ ὀλίγας εὐθύς ἀρχομένῳ μοι χθὲς ἐνετρίψατο. ἡ δὲ ἀπολειφθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον ἠγανάκτει καὶ τὸ χεῖρε συνεκρότει καὶ τοὺς ὀδόντας συνέτριε· τέλος δέ, ὥσπερ τὴν Νιόβην ἀκούομεν, ἐπελήγει καὶ εἰς λίθον μετεβέβλητο. εἰ δὲ παράδοξα ἔπαθε, μὴ ἀπιστήσητε· θαναματοποιοὶ γὰρ οἱ ὄνειροι.

ε') Ἀποθέωσις τοῦ Λουκιανοῦ καθ' ὕπνον.

15. Ἡ ἑτέρα δὲ πρὸς με ἀπιδουῖσα, Τοιγαροῦν ἀμείψομαί σε, ἔφη, τῆσδε τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας, καὶ ἔλθε ἤδη, ἐπίβηθι τούτου τοῦ ὀχήματος, — δείξασά τι ὄχημα ὑποπέρων ἵππων τινῶν τῷ Πηγάσῳ εὐοκίτων — ὅπως εἰδῆς, οἷα καὶ ἠλίκα μὴ ἀκολουθήσας ἔμοι ἀγνοήσῃν ἔμελλες. ἐπεὶ δὲ ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἠλαυνε καὶ ὑψηνιόχει, ἀρθεῖς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼν ἐπεσκόπων ἀπὸ τῆς ἕω ἀρξάμενος ἄχρῃ πρὸς τὰ ἐσπέρια πόλεις καὶ ἔθνη καὶ δήμους, καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος ἀποσπείρων τι ἐς τὴν γῆν. οὐκέτι μέντοι μέμνημαι, ὅ τι τὸ σπειρόμενον ἦν, πλὴν τοῦτο μόνον, ὅτι κάτωθεν ἀφορῶντες ἄνθρωποι ἐπῆνον καὶ μετ' εὐφημίας καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει παρέλεμνον.

16. Δείξασα δὲ μοι τὰ τοσαῦτα καὶ με τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις ἐπανήγαγεν αὐτῆς οὐκέτι τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκότα, ἣν εἶχον ἀφιπτάμενος, ἀλλ' ἔμοι ἐδόκουν εὐπάρυφός τις ἐπανήκειν. καταλαβοῦσα οὖν καὶ τὸν πατέρα ἐσθῶτα καὶ περιμένοντα ἐδείκνυεν αὐτῷ ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα καὶ μέ, οἷος ἤχομι, καὶ τι καὶ ὑπέμνησεν, οἷα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ ἐβουλεύσαντο. ταῦτα μέμνημαι ἰδὼν ἀντί-
 207 ἔτι ὢν, ἔμοι δοκεῖ, ἐκταραχθεῖς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

5*) Συμπέρασμα εξαγόμενον ἐκ τῆς ὅλης διηγήσεως τοῦ ἐνυπνίου κατὰ τὸν Λουκιανόν.

17. Μεταξὺ δὲ λέγοντος, Ἡράκλειος, ἔφη τις, ὡς μακρὸν τὸ ἐνυπνιον καὶ δικανικόν. εἶτ' ἄλλος ὑπέκρουσε, Χειμερινὸς ὄνειρος, ὅτε μήρισταί εἰσιν αἱ νύκτες. τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ μνησθῆναι παιδικῆς νυκτὸς καὶ ὄνειρων παλαιῶν καὶ γεγηρακότων; ἔολος γὰρ ἡ ψυχρολογία; μὴ ὄνειρων ὑποκριτὰς τινὰς ἡμᾶς ὑπέιληφεν; Οὐκ, ὦγαθέ· οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνυπνιον, ὡς ἐδόκει αὐτῷ καίεσθαι ἢ πατρώα οἰκία καὶ τὰ ἄλλα, — ἴστε γάρ — οὐκ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς αὐτὰ διεξήκει, καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περὶ ἐστῶτων πολεμίων, ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἡ διήγησις.

ΠΑΤΡΑΡ
1411

18. Καὶ τοίνυν ἀγῶ τοῦτον τὸν ὄνειρον ὑμῖν διηγησάμην ἐκείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπονται καὶ παιδείας ἔχονται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖ καὶ πρὸς τὴν ἥττω ἀποκλίνει φύσιν οὐκ ἀγεννῆ διαφθείρων· ἐπιρρωσθήσεται εὖ οἷδ' ὅτι κάκεῖνος ἀκούσας τοῦ μύθου, ἱκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησάμενος, ἐννοῶν οἷος μὲν ὢν πρὸς τὰ κάλλιστα ὥρμησα καὶ παιδείας ἐπειθύμῃσα μηδὲν ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε, οἷος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελλήλυθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος.

Περὶ τῶν πραγμάτων

1822 ΑΘΙΝΑ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

Ἡ

ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Α΄. Ἐπίσκεψις γυμνασίου πρὸς τῶν Ἀθηνῶν
ὑπὸ τοῦ Σκόθου Ἀναχάρσιδος καὶ τοῦ Σόλωνος.

1. ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ. Ταῦτα δὲ ὑμῖν, ὦ Σόλων, τίνας ἕνεκα οἱ
νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι ἀλλήλους ὑποσκελί-
ζουσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυγίζουσι καὶ ἐν τῷ πηλῷ συναναφύ-
ρονται κυλινδούμενοι ὥσπερ σῦες. καίτοι κατ' ἀρχὰς εὐθύς ἀπο-
δυσάμενοι—ἐώρων γάρ—λίπα τε ἠλείψαντο καὶ κατέψησε μάλα
εἰρηνικῶς ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῷ μέρει, μετὰ δὲ οὐκ οἶδ' ὅ τι
παθόντες ὠθοῦσί τε ἀλλήλους συννευκότες καὶ τὰ μέτωπα συνα-
ράπτουσιν ὥσπερ οἱ χοροὶ. καὶ ἦν ἰδοὺ ἀράμενος ἐκείνοσιν τὸν ἕτε-
ρον ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀφῆκεν εἰς τὸ ἔδαφος, εἴτ' ἐπιζαταπεσὼν
ἀνακύπτειν οὐκ ἐᾷ συνωθῶν κάτω ἐς τὸν πηλόν, τέλος δὲ ἤδη
περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη κατὰ τὴν γαστέρα τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν
τῷ λαίμῳ ἄγχει τὸν ἄθλιον, ὁ δὲ παρακροτεῖ ἐς τὸν ὄμιον, ἰκε-
τεύων, οἶμαι, ὡς μὴ τέλειον ἀποπνιγείη. καὶ οὐδὲ τοῦ ἐλαίου ἕνεκα
φείδονται μὴ μολύνεσθαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χοῦσμα καὶ τοῦ
βορβοροῦ ἀναπλησθέντες ἐν ἰδρωτὶ ἅμα πολλῷ γέλωτα ἐμοὶ γούν
παρέχουσιν ὥσπερ αἱ ἐγγέλους ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες.

2. Ἔτεροι δὲ ἐν τῷ αἰθρώῳ τῆς αἰλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρωσιν
οὐκ ἐν πηλῷ οὐτοί γε, ἀλλὰ ψάμιμον ταύτην βαθεῖαν ὑποβαλλό-
μενοι ἐν τῷ ὀρύγματι πάττουσί τε ἀλλήλους καὶ αὐτοὶ ἐκόντες

ἐπαμῶνται τὴν κόνιν ἀλεκτρούων δίκην, ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης καὶ βεβαιότεραν ἐξ ἡρῶν ἔχουσης τὴν ἀνέτηρην.

3. Οἱ δὲ ὀρθοστάθην κεκονιμένοι καὶ αὐτοὶ παίουσιν ἀλλήλους προσπεσόντες καὶ λακτίζουσιν· οὗτοσί γοῦν καὶ τοὺς ὁδόντας ἔοικεν ἀποτύσειν ὁ καθ' ἑαυτῶν αἵματος αὐτῶ καὶ ψάμμου ἀναπέπλησται τὸ στόμα, πύξις, ὡς ὄραξ, παταχθέντος ἐς τὴν γνάθον. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἄρχων οὗτοσί διίστησιν αὐτοὺς καὶ λύει τὴν μάχην—τεκμαίρομαι γὰρ τῇ πορφυρίδι τῶν ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι.

4. Ὁ δὲ καὶ ἐποτρύνει καὶ τὸν πατάξαντα ἔπαινεῖ. ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι πάντες ἐγκονοῦσι καὶ ἀναπηδῶσιν ὥσπερ θεόντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες καὶ ἐς τὸ ἄνω συναλλόμενοι λακτίζουσι τὸν ἄερα.

5. Ταῦτα οὖν ἐθέλω εἰδέναι τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν· ὡς ἔμοιγε μανία μῦλλον ἔοικέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἂν ὀρθῶς μεταπεισέει με ὡς οὐ παραπαίουσιν οἱ ταῦτα δοῶντες.

Β'. Ὁ ἄμεσος σκοπὸς τῶν γυμνασμάτων.

6. ΣΟΛΩΝ. Καὶ εἰκότως, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιαυτὰ σοὶ τὰ γινόμενα φαίνεται ξένα γε καὶ πάμπολυ τῶν Σκυθικῶν ἐθῶν ἀπέδοντα, καθάπερ καὶ ὑμῖν πολλὰ εἰκὸς εἶναι μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα τοῖς Ἑλλήσιν ἡμῖν ἀλλόκοτα εἶναι δόξαντα ἂν, εἴ τις ἡμῶν, ὥσπερ σὺ νῦν, ἐπισταίη αὐτοῖς. πλὴν ἀλλὰ θάρρει, ὦγαθέ· οὐ γὰρ μανία τὰ γινόμενά ἐστιν οὐδ' ἐφ' ὕβρει οὗτοι παίουσιν ἀλλήλους καὶ κυλίουσιν ἐν τῷ πηλῷ ἢ ἐπιπάττουσι τὴν κόνιν, ἀλλ' ἔχει τινὰ χρεῖαν οὐκ ἀτερπῆ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀκμήν οὐ μικρὰν ἐπάγει τοῖς σώμασιν· ἢν γοῦν ἐνδιατρίψῃς, ὥσπερ οἶμαι σε ποιήσῃν, τῇ Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὰν εἰς καὶ αὐτὸς ἔσῃ τῶν πεπληρωμένων ἢ κεκονιμένων· οὕτω σοὶ τὸ πρᾶγμα ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσιτελεές εἶναι δόξει.

ANAX. Ἄπαγε, ὦ Σόλων, ἡμῖν ταῦτα γένοιτο τὰ ὠφέλιμα καὶ τερπνά, ἐμὲ δὲ εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι διαθείη, εἴσεται ὡς οὐ

μάτην παρεξώσμεθα τὸν ἀκινάκην. ἀτὰρ εἰπέ μοι, τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγνομένοις, ἢ τί φῶμεν ποιεῖν αὐτούς;

Γ'. Τὰ ὀνόματα τοῦ γυμνασίου καὶ τῶν γυμνασμάτων.

7. ΣΟΛ. Ὁ μὲν γῶρος αὐτός, ὃ Ἀνάχαρσι, γυμνάσιον ὑφ' ἡμῶν ὀνομάζεται καὶ ἔστιν ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκείου· καὶ τὸ ἀγάλμα δὲ αὐτοῦ ὄρας, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα, ἡ δεξιὰ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀνακεκλισμένη ὥσπερ ἐκ καμάτου μακροῦ ἀναπαυόμενον δείκνυσι τὸν θεόν.

8. Τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων τὸ μὲν ἐν τῷ πηλῷ ἐκείνο πάλη καλεῖται, οἱ δ' ἐν τῇ κόνει παλαίουσι καὶ αὐτοί, τὸ δὲ παίειν ἀλλήλους ὀρθοστάδην παγκρατιάζεις λέγομεν. καὶ ἄλλα δὲ ἡμῖν ἔστι γυμνάσια τοιαῦτα πυγμῆς καὶ δίσκου καὶ τοῦ ὑπεράλλεσθαι, ὧν ἀπάντων ἀγῶνας προτίθεμεν, καὶ ὁ κρατήσας ἀριστος εἶναι δοκεῖ τῶν καθ' αὐτὸν καὶ ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα.

Δ'. Τὰ ἄθλα τῶν νικητῶν. Πῶς κρίνει ταῦτα ὁ Ἀνάχαρσις καὶ πῶς ὁ Σόλων.

9. ANAX. Τὰ δὲ ἄθλα τίνα ἡμῖν ταῦτά ἐστιν;

ΣΟΛ. Ὀλυμπίᾳσι μὲν στέφανος ἐκ κοτίνου, Ἰσθμοῖ δὲ ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένος, Πυθοῖ δὲ μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας. τί ἐγέλασας, ὦ Ἀνάχαρσι; ἢ διότι μικρά σοι εἶναι ταῦτα δοκεῖ;

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα, ὦ Σόλων, κατέλεξας τὰ ἄθλα καὶ ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ φιλοτιμῆσθαι ἐπὶ τῇ μεγαλοδορεῖ καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτοῖς ὑπερσπουδαζέμεν περὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν τηλικούτων, ὥστε μῆλων ἕνεκα καὶ σελίνων τοσαῦτα προπονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων καὶ κατακλωμένους, ὡς οὐκ ἐνὸν ἀπραγμόνως εὐπορῆσαι μῆλων ὅφ' ἐπιθυμία ἢ σελίνῳ ἔστεφανῶσθαι ἢ πίτυϊ μήτε πηλῷ καταχοιόμενον τὸ πρόσωπον μήτε λακτιζόμενον ἐς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν.

10. ΣΟΛ. Ἄλλ', ὦ ἄριστε, οὐκ ἐς ψιλὰ τὰ διδόμενα ἡμεῖς ἀποβλέπομεν. ταῦτα μὲν γὰρ ἐστὶ σημεῖα τῆς νίκης καὶ γνωρίσματα οἵτινες οἱ κρατήσαντες, ἢ δὲ παρακολουθοῦσα τούτοις δόξα τοῦ παντός ἀξία τοῖς νενικηκόσιν, ὑπὲρ ἧς καὶ λακτίζεσθαι καλῶς ἔχει τοῖς θηρωμένοις τὴν εὐκλειαν ἐκ τῶν πόνων· οὐ γὰρ ἀπονητὶ προσγένετο ἂν αὕτη, ἀλλὰ χρῆ τὸν ὀρεγόμενον αὐτῆς πολλὰ τὰ δυσχερῆ ἀνασχομένον ἐν τῇ ἀρχῇ· τότε ἤδη τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡδὺ τέλος ἐκ τῶν καμάτων περιμένειν.

ΑΝΑΧ. Τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἡδὺ καὶ λυσιτελές, ὅτι πάντες αὐτοὺς ὄψονται ἐστεφανωμένους καὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐπαινέσονται πολὺ πρότερον οἰκτίραντες ἐπὶ ταῖς πληγαῖς, οἱ δὲ εὐδαιμονήσουσιν ἀντὶ τῶν πόνων μῆλα καὶ σέλινά ἔχοντες.

ΣΟΛ. Ἄπειρος εἶ, φημί, τῶν ἡμετέρων ἔτι· μετὰ μικρὸν δὲ ἄλλα σοὶ δόξει περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν ἐς τὰς πανηγύρεις ἀπὼν ὄρεῖς τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ἐπὶ τὴν θεάν τῶν τοιούτων καὶ θεάτρα μυριάνδρα συμπληρούμενα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπαινουμένους, τὸν δὲ καὶ νικήσαντα αὐτῶν ἰσόθεον νομιζόμενον.

11. ΑΝΑΧ. Αὐτὸ τοῦτο, ὦ Σόλων, καὶ τὸ οἰκτιστόν ἐστιν, εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγων ταῦτα πάσχουσιν, ἀλλὰ ἐν τοσοῦτοις θεαταῖς καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἱ δηλαδὴ εὐδαιμονίζουσιν αὐτοὺς αἵματι θαινομένους ὀρθῶντες ἢ ἀγχομένους ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων· ταῦτα γὰρ τὰ εὐδαιμονέστατα πρόσσεσι τῇ νίκῃ αὐτῶν. παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Σκυθαῖς ἦν τις, ὦ Σόλων, ἢ πατάξῃ τινὰ τῶν πολιτῶν ἢ ἀνατρέψῃ προσπεσὼν ἢ θαιμάτια περιορήξῃ, μεγάλας οἱ πρεσβῦται τὰς ζημίας ἐπάγουσι, κἂν ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρτύρων τοῦτο πάθῃ τις, οὐτὶ γε ἐν τηλικούτοις θεάτροις, οἷα σὺ διηγῇ τὸ Ἴσθμοῖ καὶ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀγωνιστὰς οἰκτίρειν μοι ἔπεισιν ὧν πάσχουσι, τῶν δὲ θεατῶν οὖς φῆς ἀπανταχόθεν τοῖς ἀρίστους παραγίγνεσθαι ἐς τὰς πανηγύρεις, καὶ πάνυ θαυμάζω, εἰ τἀναγκαῖα παρέντες σχολάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό ποῦ δύναμαι κατανοῆσαι, ὅτι τοῦτο τερπνὸν αὐτοῖς, ὄραν παρομένους τε καὶ διαπληκτιζομένους ἀνθρώπους καὶ πρὸς τὴν γῆν ὀφραττομένους καὶ συντριβομένους ὑπ' ἀλλήλων.

12. ΣΟΛ. Εἰ καιρὸς ἦν, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἴσθμίων

ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ ἂν σε τὸ γιγνόμενον ἐδίδαξεν, ὡς οὐ μάτην ἐσπουδάκαμεν ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ οὕτω λέγων ἂν τις προσβιβάσειέ σε τῇ ἡδονῇ τῶν ἐκεῖ δρωμένων, ὡς εἰ καθεζόμενος αὐτὸς ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς βλέποις ἀρετὰς ἀνδρῶν καὶ κάλλη σωματίων καὶ εὐεξίας θαυμαστάς καὶ ἐμπειρίας δεινὰς καὶ ἰσχὺν ἄμαχον καὶ τόλμαν καὶ φιλοτιμίαν καὶ γνώμας ἀητήτους καὶ σπουδὴν ἄληκτον ὑπὲρ τῆς νίκης· εὐ γὰρ δὴ οἶδα ὡς οὐκ ἂν ἐπαύσω ἐπαινῶν καὶ ἐπιβοῶν καὶ ἐπικροτῶν.

13. ANAX. Νῆ Δί', ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγελῶν γε προσέτι καὶ ἐπιγλευάζων· ἅπαντα γὰρ ὁπόσα κατηριθιμήσω ἐκεῖνα, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς εὐεξίας καὶ τὰ κάλλη καὶ τόλμαν, ὅρῳ οὐδενὸς μεγάλου ἕνεκα παραπολλυμένας ὑμῖν, οὔτε πατρίδος κινδυνευούσης οὔτε χώρας πορθουμένης οὔτε φίλων ἢ οἰκείων πρὸς ὕβριν ἀπαγομένων· ὥστε τοσοῦτο γελιοτέρου ἂν εἶεν, ἄριστοι μὲν, ὡς φῆς, ὄντες, μάτην δὲ τοσαῦτα πάσχοντες καὶ ταλαιπωρούμενοι καὶ αἰσχύνοντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη τῇ ψάμμῳ καὶ τοῖς ὑποπίοις, ὡς μήλου καὶ κοτίνου ἐγκρατεῖς γένοιτο νικήσαντες. ἦδὺ γὰρ μοι αἰεὶ μεμνησθαι τῶν ἀθλῶν τοιούτων ὄντων. ἀτὰρ εἶπέ μοι, πάντες αὐτὰ λαμβάνουσιν οἱ ἀγωνισταί;

ΣΟΛ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ εἷς ἕξ ἀπάντων ὁ κρατήσας αὐτῶν.

ANAX. Εἶτ', ὦ Σόλων, ἐπὶ τῷ ἀθλήῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης τοσοῦτοι πονοῦσι, καὶ ταῦτ' εἰδότες ὅτι ὁ μὲν νικῶν εἷς ἔσται πάντως, οἱ δὲ ἠττώμενοι πάμπολλοι μάτην ἀθλοῖοι πληγῆς, οἱ δὲ καὶ τραύματα λαβόντες;

Ε'. Ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῶν γυμνασμάτων.

14. ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδέπω ἐννεοηκέναι πολιτείας ὀρθῆς περὶ μηδέν· οὐ γὰρ ἂν τὰ κάλλιστα τῶν ἐθῶν ἐν ψόγῳ εἵτιθεσο. ἦν δέ σοι μελήσῃ ποτὲ εἰδέναι, ὅπως ἂν τὰ κάλλιστα οἰκηθεῖν πόλις καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιτο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινήσῃ τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμούμεθα περὶ αὐτάς, καὶ εἶσῃ ὅτι πολὺ τὸ [χρήσιμον] ἔχουσιν ἐγκαταμεμειγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην σπουδάξασθαι δοκοῦσι.

ΑΝΑΧ. Καὶ μὴν, ὦ Σόλων, κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦγω παρ' ὑμᾶς τοσαύτην μὲν γῆν διοδεύσας, μέγαν δὲ τὸν Εὐξεινον καὶ δυσχείμερον περαιωθεὶς, ἢ ὅπως νόμους τε τοὺς Ἑλλήνων ἐκμάθοιμι καὶ ἔθνη τὰ παρ' ὑμῖν κατανοήσαιμι καὶ πολιτείαν τὴν ἀρίστην ἐκμελετήσαιμι. διὸ καὶ σὲ μάλιστα φίλον ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων καὶ ξένον προειλόμην κατὰ κλέος, ἐλείπεσθαι νόμων τέ τινων ξυγγραφέα εἶναί σε καὶ ἔθων τῶν ἀρίστων εὐρετὴν καὶ ἐπιτηδευμάτων ὠφελίμων εἰσηγητὴν καὶ ὅλως πολιτείας τινὸς συναρμοστήν. ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με καὶ μαθητὴν ποιούμενος· ὡς ἔγωγε ἠδέως ἂν ἄσιτός σοι καὶ ἄποτος παρακαθεζόμενος, ἐς ὅσον ἂν αὐτὸς διαρκείης λέγων, κεληνῶς ἐπακούοιμι περὶ πολιτείας τε καὶ νόμων δεξιόντος.

15. ΣΟΛ. Τὰ μὲν πάντα οὐ ῥάδιον, ὦ ἑταῖρε, διελθεῖν ἐν βραχεῖ, ἀλλὰ κατὰ μέρη ἐπιὼν εἴση ἕκαστα, οἷα μὲν περὶ θεῶν, οἷα δὲ περὶ γονέων ἢ περὶ γάμων ἢ τῶν ἄλλων δοκεῖ ἡμῖν. ἃ δὲ περὶ τῶν νέων γινώσκωμεν καὶ ὅπως αὐτοῖς χρώμεθα, ἐπειδὴν πρῶτον ἀρξῶνται συνιέναι τε τοῦ βελτίονος καὶ τῷ σώματι ἀνδρῆζεσθαι καὶ ὑφίστασθαι τοὺς πόνοους, ταῦτα ἤδη σοι διέξεμι, ὡς μάθοις οὐτινος χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτεθείκαμεν αὐτοῖς καὶ διαπονεῖν τὸ σῶμα καταναγκάζομεν, οὐ μόνον ἕνεκα τῶν ἀγῶνων, ὅπως τὰ ἅλλα δύναιντο ἀνμρεῖσθαι — ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἐξ ἀπάντων χωροῦσιν — ἀλλὰ μεῖζόν τι ἀπάσῃ τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐκ τούτου καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις προσκτώμενοι· κοινὸς γὰρ τις ἀγὼν ἄλλος ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις πρόκειται καὶ στέφανος οὐ πίτυρος οὐδὲ κοτίνου ἢ σελίνων, ἀλλ' ὅς ἐν αὐτῷ σὺλλαβῶν ἔχει τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, οἷον ἐλευθερίαν λέγω αὐτοῦ τε ἕκαστου ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ ἐσορῶν πατρίων ἀπόλαυσιν καὶ οἰκείων σωτηρίαν καὶ συνόλως τὰ κάλλιστα, ὧν ἂν τις εὖξαιτο γενέσθαι οἱ παρὰ τῶν θεῶν· ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ, ὅν φημι, συναναπέλεκται καὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου περιγίγνεται, ἐφ' ὃν αἱ ἀσκήσεις αὗται καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν.

**ΣΤ'. Ὁ Ἀνάχασις ζητεῖ πλείονας ἐξηγήσεις
περὶ τῶν γυμνασμάτων καὶ ὀρίζεται
τὸν τόπον τῆς συζητήσεως.**

16. ANAX. Εἶτα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, τοιαυτὰ μοι καὶ τηλικαῦτα ἔχων ἄθλα διεξιέναι μῆλα καὶ σέλινα διηγοῦ καὶ θαλλὸν ἐλαίας ἀγρίας καὶ πίτυν;

ΣΟΛ. Καὶ μὴν, ὦ Ἀνάχασι, οὐδ' ἐκεῖνά σοι ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι, ὁπόταν ἂ λέγω καταμάθης· ἀπὸ γὰρ τοι τῆς αὐτῆς γνώμης γίνεταί καὶ μέρη πάντα ταυτὰ ἐστὶ μικρὰ τοῦ μείζονος ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφάνου ὃν κατέλεξαι τοῦ πανευδαίμονος, ὁ δὲ λόγος οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπερβάς τὴν τάξιν ἀκρίτων πρότερον ἐπεμνήσθη τῶν Ἰσθμοῦ γιγνομένων καὶ Ὀλυμπίασι καὶ ἐν Νεμέᾳ. πλὴν ἀλλὰ νῶ — σχολὴν γὰρ ἄγομεν καὶ σύ, ὡς φῆς, προθυμῆ ἀκούειν — ἀναδραμοῦμεθα ἡράδιως πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κοινὸν ἀγῶνα, δι' ὃν φημι πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύεσθαι.

ANAX. Ἄμεινον, ὦ Σόλων, οὕτως καθ' ὁδὸν γὰρ ἂν ἡμῖν ὁ λόγος μᾶλλον προχωροίη καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀπὸ τούτων πεισθεῖην μηδ' ἐκείνων ἔτι καταγεῶν, εἴ τινα ἴδιοι σεμνυνόμενον κοτίνῳ ἢ σελίνῳ ἔστεφανωμένοι. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἐς τὸ σύσκιον ἐκεῖσε ἀπελθόντες, καθίσωμεν ἐπὶ τῶν θάκων, ὡς μὴ ἐνοχλοῖεν ἡμῖν οἱ ἐπικεκραγότες τοῖς παλαίοισιν· ἄλλως τε — εἰρήσεται γάρ — οὐδὲ τὸν ἥλιον ἔτι ἡράδιως ἀνέχομαι ὁξύν καὶ φλογώδη ἐμπίπτοντα γυμνῆ τῆ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῖλόν μοι ἀφελεῖν οἴκοθεν ἔδοξεν, ὡς μὴ μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σήματι. ἡ δὲ ὥρα τοῦ ἔτους ὅτι περὶ τὸ πυρωδέστατόν ἐστι, τοῦ ἀστέρος, ὃν ὑμεῖς κύνα φατέ, πάντα καταφλέγοντος καὶ τὸν ἀέρα ξηρὸν καὶ διακαῆ τιθέντος, ὃ τε ἥλιος κατὰ μεσημβρίαν ἤδη ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπικείμενος φλογμὸν τοῦτον οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὥστε καὶ σοῦ θαυμάζω, ὅπως γηραιὸς ἤδη ἄνθρωπος οὔτε ἰδίεις πρὸς τὸ θάλπος ὥσπερ ἐγὼ οὔτε ὄλως ἐνοχλουμένῳ ἔοικας οὐδὲ περιβλέπεις σύσκιόν τι ἔνθα ὑποδύσῃ, ἀλλὰ δέχη τὸν ἥλιον εὐμαρῶς.

Z'. Πῶς θέλει ὁ Σόλων νὰ διεξαχθῇ ἡ περὶ τῶν γυμνασμάτων συζήτησις.

ΣΟΛ. Οἱ μάταιοι γὰρ οὗτοι πόνοι, ὧ Ἄναχαρσι, καὶ αἱ συννεχεῖς ἐν τῷ πηλῷ κυβιστήσεις καὶ αἱ ὑπαίθριοι ἐν τῇ ψάμμω τάλαιπωρίαί τοῦτο ἡμῖν τὸ ἀμυντήριον παρέχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολὰς καὶ οὐκέτι πύλου δεόμεθα, ὅς τὴν ἀκτίνα κολύσει καθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπίωμεν δ' οὖν. 17 καὶ ὅπως μὴ καθ' ἕπερ νόμοις προσέξεις οἷς ἂν λέγω πρὸς σέ, ὡς ἐξ ἅπαντος πιστεύειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἔνθα ἂν σοι μὴ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῇ, ἀντιλέγειν εὐθύς καὶ διενθί τὸν λόγον· δυοῖν γὰρ θάτερου πάντως οὐκ ἂν ἀμάρτομεν, ἢ σὲ βεβαίως πεισθῆναι ἐκχέαντα ὅποσα οἶε ἀντιλεπτεῖα εἶναι ἢ ἐμὲ ἀναδιδαχθῆναι ὡς οὐκ ὀρθῶς γινώσκω περὶ αὐτῶν. καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἂν σοι ἢ πόλις Ἀθηναίων οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ὁμολογοῦσα· ὅσα γὰρ ἂν ἐμὲ παιδείσης καὶ μεταπίσης πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνην τὰ μέγιστα ἔση ὠφεληκῶς. οὐδὲν γὰρ ἂν ἀποκρουσαίμην αὐτήν, ἀλλ' εὐθύς εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρον καὶ καταστάς ἐν τῇ Πηνυκί ἐρῶ πρὸς ἅπαντας, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγραψα τοὺς νόμους, οἷους ἂν ὄμην ὠφελιμοτάτους ἔσσεσθαι τῇ πόλει, ὁ δὲ ξένος οὕτωσὶ — δείξας σέ, ὧ Ἄναχαρσι — Σκύθης μὲν ἔστι, σοφὸς δὲ ὢν μετεπαιδευσέ με καὶ ἄλλα βελτίω μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐδιδάξατο· ὥστε εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω καὶ χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε παρὰ τοὺς ἐπωνύμους ἢ ἐν πόλει παρὰ τὴν Ἀθηναίων. καὶ εὐῖσθι ὡς οὐκ αἰσχυνεῖται ἡ Ἀθηναίων πόλις παρὰ βαρβάρου καὶ ξένου τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες.

H'. Τί ὁ Ἄναχαρσις μάλιστα ζητεῖ νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Σόλωνος περὶ τῶν γυμνασμάτων.

18. ANAX. Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἄρα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἤκουον τῶν Ἀθηναίων, ὡς εἶπτε εἰρωνες ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ νομάς καὶ πλάνης ἄνθρωπος, ἐφ' ἀμάξης βεβιωκῶς, ἄλλοτε πύλην γῆν ἀμείβων, πόλιν δὲ οὔτε οἰκήσας πόποτε οὔτε ἄλλοτε ἢ τῶν ἑορακῶς, περὶ πολιτείας διεξίσομι καὶ διδάσομι αὐτόχθονας.

ἄνδρας πόλιν ταύτην ἀρχαιοτάτην τοσούτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ κατοικήσασα, καὶ μάλιστα σέ, ὦ Σόλων, ὧ τοῦτο, ὡς φασιν, ἐξ ἀρχῆς καὶ μάθημα ἐγένετο, ἐπίστασθαι ὅπως ἂν ἄριστα πόλις οἰκοῖτο καὶ οἷσιν νόμοις χρομένη εὐδαιμονήσειε; πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς νομοθέτῃ πειστέον σοι καὶ ἀντεῶ, ἦν τί μοι δοκῆ μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθουμι. καὶ ἰδοὺ γὰρ ἤδη ἐκφυγόντες τὸν ἥλιον ἐν τῷ συνηρεφῆ ἔσμεν καὶ καθέδρα μάλα ἡδεῖα καὶ εὐκαιρὸς ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ λίθου. λέγε οὖν τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς καθ' ὅ τι τοὺς νέους παραλαβόντες ἐκ παίδων εὐθύς διαπονεῖτε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄριστοι ἄνδρες ἀποβαίνουσιν ἐκ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν ἀσκημάτων τούτων καὶ τί ἢ κόνις καὶ τὰ κυβιστήματα συντελεῖ πρὸς ἀρετὴν αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς εὐθύς ἐπόθουν ἀκοῦσαι· τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διδάξῃ με κατὰ καιρὸν ἕκαστον ἐν τῷ μέρει. ἐκείνου μέντοι, ὦ Σόλων, μέμνησά μοι παρὰ τὴν ὀῆσιν, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάρβαρον ἔρεῖς, λέγω δέ, ὡς μὴ περιπλέκης μηδὲ ἀπομηκύνῃς τοὺς λόγους· δέδια γὰρ μὴ ἐπιλανθάνωμαι τῶν πρώτων, εἰ τὰ μετὰ ταῦτα πολλὰ ἐπιρροῖ.

Θ'. Πῶς ὁ Ἀνάχαρσις καθίσταται Ἀρεοπαγίτης ὑπὸ τοῦ Σόλωνος.

19. ΣΟΛ. Σὺ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, ταμειύσῃ ἄμεινον, ἐνθά ἂν σοι δοκῆ μὴ πάνυ σαφῆς ὁ λόγος εἶναι ἢ πόρρω ποι ἀποπλανῆσθαι εἰκῆ ῥέον· ἐρήση γὰρ μεταξὺ ὅ τι ἂν ἐθέλῃς καὶ διακόψῃς αὐτοῦ τὸ μῆκος. ἦν μέντοι μὴ ἐξαγώνια μηδὲ πόρρω τοῦ σκοποῦ τὰ λεγόμενα ἢ, κωλύσει οὐδέν, οἶμαι, εἰ καὶ μακρὰ λέγοιτο· ἐπεὶ καὶ τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου, ἠπερ τὰς φονικὰς ἡμῖν δίκας δικάζει, πάτριον οὕτω ποιεῖν. ὁπότεν γὰρ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν πάγον συγκαθέζεται φόνον ἢ τραύματος ἐκ προνοίας ἢ πυρκαϊᾶς δικάσονται, ἀποδίδεται λόγος ἑκατέρω τῶν κρινομένων καὶ λέγουσιν ἐν τῷ μέρει ὁ μὲν διώκων ὁ δὲ φεύγων ἢ αὐτοὶ ἢ ῥήτορας ἀναβιβάζονται τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ αὐτῶν. οἱ δὲ ἔστ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀνέχεται ἢ βουλὴ καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα· ἦν δὲ τις ἢ φροῖμιον εἴπῃ πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εἴνουν στέρους ἀπεργάσαιτο αὐτούς, ἢ οἶκτον ἢ δεινώσιν ἔξωθεν ἐπάγῃ.

τῷ πράγματι—οἷα πολλὰ ρητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μη-
χανῶνται—παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθύς οὐκ ἔων λη-
ρεῖν πρὸς τὴν βουλὴν καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις,
ὡς γυνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέποιν. ὥστε καὶ σέ,
ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἔγωγε καὶ
κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἦν
αἴσθη καταροητορευόμενος· ἄχρι δ' ἂν οἰκεία τῷ πράγματι λέγη-
ται, ἔξεστω ἀπομυκύνειν. οὐδὲ γὰρ ὑφ' ἡλίφ' ἔτι ποιησόμεθα τὴν
συνουσίαν, ὡς ἄχθεσθαι, εἰ ἀποτείνοιτο ἡ ῥῆσις, ἀλλὰ ἡ τε σκιά
πυκνὴ καὶ ἡμεῖς σχολὴν ἄγομεν.

ΑΝΑΧ. Εὐγνώμονά σου ταῦτα, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε ἤδη χά-
ριν οὐ μικρὰν οἶδά σοι καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι πάροργον τοῦ λόγου
καὶ τὰ ἐν Ἀρείφ' πάφω γινόμενα ἐδιδάξω με θαυμάσια ὡς ἀλη-
θῶς καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα πρὸς ἀλήθειαν οἰσόντων τὴν
ψῆφον. ἐπὶ τούτοις οὖν ἤδη λέγε καὶ ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐγὼ—
τοῦτο γὰρ ἔθου με—κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου.

Περιο

**Ι'. Ἐναρξίς τῆς συζητήσεως. Ἡ πόλις
καὶ οἱ πολῖται.**

20. ΣΟΛ. Οὐκοῦν διὰ βραχέων προακοῦσαι χρὴ σε ἢ περὶ
πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ· πόλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδο-
μήματα ἠγοῦμεθα εἶναι, οἷον τείχη καὶ ἱερὰ καὶ νεωσοίκους, ἀλλὰ
ταῦτα μὲν ὥσπερ σῶμά τι ἐδραῖον καὶ ἀκίνητον ὑπάρχειν ἐς ὑπο-
δοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, τὸ δὲ πᾶν κῦρος ἐν τοῖς
πολίταις τιθέμεθα· τούτους γὰρ εἶναι τοὺς ἀναπληροῦντας καὶ
διατάττοντας καὶ ἐπιτελοῦντας ἕκαστα καὶ φυλάττοντας, οἷον τι
ἐν ἡμῖν ἐκάστω ἐστὶν ἡ ψυχὴ. τοῦτο δὴ τοῖνυν κατανοήσαντες
ἐπιμελούμεθα μὲν, ὡς ὀρθῶς, καὶ τοῦ σώματος τῆς πόλεως κατα-
κοσμοῦντες αὐτό, ὡς κάλλιστον ἡμῖν εἶη, ἔνδοθ' ἐν τε οἰκοδομή-
μασι κατεσκευασμένον καὶ ταῖς ἔκτισθεν ταύταις περιβολαῖς ἐς
τὸ ἀσφαλέστατον πεφραγμένον. μάλιστα δὲ καὶ ἐξ ἅπαντος τοῦτο
προνοοῦμεν, ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ
τὰ σώματα γίγνοιτο· τοὺς γὰρ τοιοῦτους σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς

χρήσεσθαι ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους καὶ ἐκ πολέμου σώσειν τὴν πόλιν καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάττειν.

ΙΑ'. Ἡ πρώτη ἀνατροφή. Ἡ ἀνάγκη τῆς ψυχικῆς καὶ τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς.

Τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀνατροφὴν αὐτῶν μητροσὶ καὶ τίταις καὶ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν ὑπὸ παιδείαις ἐλευθεροῖς ἄγειν τε καὶ τρέφειν αὐτούς· ἐπειδὴν δὲ συνετοὶ ἤδη γίνονται τῶν καλῶς ἐχόντων καὶ αἰδῶς καὶ ἐρύθημα καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία τῶν ἀρίστων ἀναφύεται αὐτοῖς καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα δοκῆ πρὸς τοὺς πόνους παγιώτερα γινόμενα καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρότερον συνιστάμενα, τηνικαῦτα ἤδη παραλαμβάνοντες αὐτοὺς διδάσκομεν ἄλλα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια προτιθέντες· ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ σώματα ἐθίζοντες· οὐ γὰρ ἴσων ἡμῖν ἔδοξεν αὐτὸ μόνον φῦναι, ὡς ἔφω ἕκαστος, ἦτοι κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεως καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς δεόμεθα, ὑφ' ὧν τὰ τε εὐφυῶς διακείμενα βελτίω παρὰ πολὺ γίνονται ἂν καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετακοσμοῦτο πρὸς τὸ βέλτιον· καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἱ τὰ φυτὰ, μέγροι μὲν πρόσγεια καὶ νήπιά ἐστι, σκέπουσι καὶ περιφράττουσιν, ὡς μὴ βλάπτοιο ὑπὸ τῶν πνευμάτων, ἐπειδὴν δὲ ἤδη παχύνονται τὸ ἔρνος, τηνικαῦτα περιτέμνουσί τε τὰ περιττὰ καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις δονεῖν καὶ διασαλεύειν καρπιμώτερα ἐξεργάζονται.

ΙΒ'. Ἡ ψυχικὴ ἀγωγή - γράμματα, νόμοι, θέατρον.

21. Τὴν μὲν τοίνυν ψυχὴν μουσικῇ τὸ πρῶτον καὶ ἀριθμητικῇ ἀναρροεῖζομεν καὶ γράμματα γράφασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν· προϊούσι δὲ ἤδη σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας καὶ ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις κατακοσμήσαντες, ὡς μᾶλλον μνημονεύειεν, ἠαψωδοῦμεν αὐτοῖς. οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους ὀρέγονται κατὰ μικρὸν καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ᾄδονται καὶ θαυμάζονται ὑπὸ τῶν ὕστερον, οἷα πολλὰ Ἡσίοδος τε ἡμῖν καὶ

Ὅμηρος ἐποίησαν. ἐπειδὴν δὲ πλησιάζουσι πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ δέη αὐτοὺς ἤδη μεταχειρίζεσθαι τὰ κοινά—καίτοι ἔξω τοῦ ἀγῶνος ἴσως ταῦτα· οὐ γὰρ ὅπως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀσκοῦμεν, ἔξ ἀρχῆς προὔκειται εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ὃ τι τοῖς τοιοῦτοις πόνοις καταγυμνάζειν αὐτοὺς ἀξιοῦμεν. ὥστε αὐτὸς ἐμαντῶ σιωπῶν πρῶστᾶτω οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὃς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνέχη ληροῦντα ἤδη τῶσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος.

ΑΝΑΧ. Εἰπέ μοι, ὦ Σόλων, πρὸς δὲ δὴ τοὺς τὰ ἀναγκαῖότατα μὴ λέγοντας ἐν Ἀρείῳ πάγω, ἀλλὰ ἀποσιωπῶντας, οὐδὲν τῆ βουλῇ πρόστιμον ἐπινενόηται;

ΣΟΛ. Τί τοῦτο ἦρου με; οὐδέπω γὰρ δῆλον.

ΑΝΑΧ. Ὅτι τὰ κάλλιστα καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἥδιστα παρῆς τὰ περὶ τῆς ψυχῆς τὰ ἦττον ἀναγκαῖα λέγειν διανοῆ, γυμνάσια καὶ διαπονήσεις τῶν σωματίων.

ΣΟΛ. Μέννημαι γάρ, ὦ γενναῖε, τῶν ἀπ' ἀρχῆς προορήσεων καὶ ἀποπλανῶν οὐ βούλομαι τὸν λόγον, μὴ σου ἐπιταράξῃ τὴν μνήμην ἐπιρροέων. πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐρῶ διὰ βραχέων, ὡς οἷόν τε· τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῆς περὶ αὐτῶν διασκέψεως ἑτέρου ἂν εἶη λόγου.

22. Ῥυθμίζομεν οὖν τὰς γνώμας αὐτῶν νόμους τε τοὺς κοινοὺς ἐκδιδάσκοντες, οἱ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται ἀναγινώσκειν μεγάλῳις γραμμασιν ἀναγεγραμμένοι, κελεύοντες ἅ τε χρῆ ποιεῖν καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, παρ' ὧν λέγειν τὰ δέοντα ἐκμανθάνουσι καὶ πράττειν τὰ δίκαια καὶ ἐκ τοῦ ἴσου ἀλλήλοισι συμπολιτεύεσθαι καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν αἰσχροῶν καὶ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν, βίαιον δὲ μηδὲν ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οὐτοὶ σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι πρὸς ἡμῶν ὀνομαζόμενοι.

Καὶ μέντοι καὶ ἐς τὸ θέατρον συνάγοντες αὐτοὺς δημοσίᾳ παιδεύομεν ὑπὸ κωμωδίαις καὶ τραγωδίαις ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παιλαίων καὶ κακίας θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποιντο, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδοιεν. τοῖς δὲ γε κωμωδοῖς καὶ ἀποσκώπτειν καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφίμεν ἐς τοὺς πολίτας, οὓς ἂν αἰσχρὰ καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας αἰσθῶνται, αὐτῶν τε ἐκείνων χάριν, ἀμείνους γὰρ

Πρὸς
Σολῶνα

οὕτω γίνονται θναυδιζόμενοι, καὶ τῶν πολλῶν, ὡς φεύγειεν τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἔλεγχον.

23. ANAX. Εἶδον, ὦ Σόλων, οὓς φῆς τοὺς τραγοδοῦς καὶ κωμικοδοῦς, εἴ γε ἐκεῖνοί εἰσιν, ὑποδήματα μὲν βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδεδεμένοι, χροσαῖς δὲ ταινίαις τὴν ἐσθῆτα πεποικιμένοι, κράνη δὲ ἐπικείμενοι παγγέλοια κερηνότα παμμέγεθες, αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μεγάλα τε ἐκεκράγεσαν καὶ διέβαινον οὐκ οἶδ' ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διονύσω δέ, οἶμαι, τότε ἢ πόλις ἐώρταζεν. οἱ δὲ κωμικοὶ βραχύτεροι μὲν ἐκείνων καὶ πεζοὶ καὶ ἀνθρωπινώτεροι καὶ ἤττον ἐβόων, κράνη δὲ πολὺ γελιοτέρα, καὶ τὸ θέατρον γοῦν ἅπαν ἐγάλα ἐπ' αὐτοῖς· ἐκείνων δὲ τῶν ὑψηλῶν σκυθρωποὶ ἅπαντες ἦκουον, οἰκτίροντες, οἶμαι, αὐτοὺς πέδας τηλικαύτας ἐπισυρομένους.

ΣΟΛ. Οὐκ ἐκείνους, ὄγαθέ, ὄκτιρον, ἀλλὰ ποιητῆς ἴσως ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐτραγώδει πρὸς τὸ θέατρον, ὑφ' ὧν ἐς δάκρυα κατεσπῶντο οἱ ἀκούοντες. εἰκὸς δὲ σε καὶ αὐλοῦντας ἑορακεῖναι τινὰς τότε καὶ ἄλλους συνάδοντας ἐν κύκλῳ συνεσιῶτας. οὐδ' αὐτὰ, ὦ Ἀνάχαρσι, ἀχρεῖα ἕσματα καὶ ἀδλήματα. τούτοις δ' οὖν ἅπασι καὶ τοῖς τοιούτοις παραθηγόμενοι τὰς ψυχὰς ἀμείνους ἡμῖν γίνονται.

III'. III σωματικὴ ἡγωγὴ.

Δίαιτα, γυμνάσια — ἡ πυγμὴ, ἡ πάλη, τὸ παγκράτιον, ἀποτελέσματα τούτων, ὁ ὄρθομος, ὁ οἰόκος, ὁ πηλὸς καὶ ἡ κόνις.

24. Τὰ δὲ διὰ σώματα, ὅπερ μάλιστα ἐπόθεις ἀκοῦσαι, ὧδε καταγυμνάζομεν· ἀποδύσαντες αὐτά, ὡς ἔφην, οὐκέτι ἀπαλὰ καὶ τέλειον ἀσυμπαγῆ ὄντα πρῶτον μὲν ἐθίζειν ἀξιούμεν πρὸς τὸν ἀέρα συνοικειοῦντες αὐτὰ ταῖς ὥραις ἐκάσταις, ὡς μήτε θάλπος δυσχεραίνειν μήτε πρὸς κούος ἀπαγορεύειν, ἔπειτα δὲ χοίμεν ἐλαίῳ καὶ καταμαλάττομεν, ὡς εὐτονώτερα γίνοιτο· ἄτοπον γάρ, εἰ τὰ μὲν σκῦτη νομίζομεν ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ μαλαττόμενα δυσραγέστερα καὶ πολλῶ διαρκέστερα γίνεσθαι νεκρά γε ἤδη ὄντα, τὸ

δ' ἔτι ζωῆς μετέχον σῶμα μὴ ἂν ἄμεινον ἠγοίμεθα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου διατεθῆναι. τούτωντεῦθεν ποικίλα τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες καὶ διδασκάλους ἐκάστων ἐπιστήσαντες τὸν μὲν τινα πυκτεύειν, τὸν δὲ παγκρατιαίειν διδάσκομεν, ὥς τοὺς τε πόνοὺς καρτερεῖν ἐθίζονται καὶ ὁμόσε χωρεῖν ταῖς πληγαῖς μηδὲ ἀποτρέποντο δέει τῶν τραυμάτων. τοῦτο δὲ ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεται ἐν αὐτοῖς, θυμοειδεῖς τε παρασκευάζον ἐς τοὺς κινδύνους καὶ τῶν σωματίων ἀφειδεῖν καὶ προσέτι ἔρρωσθαι καὶ καρτεροὺς εἶναι.

Ὅσοι δὲ αὐτῶν κάτω συννενευκότες παλαιοῖσι, καταπίπτειν τε ἀσφαλῶς μανθάνουσι καὶ ἀνίστασθαι εὐμαρῶς καὶ ὠθισμοὺς καὶ περιπλοκάς καὶ λυγισμοὺς καὶ ἄγχεσθαι δύνασθαι καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι τὸν ἀντίπαλον, οὐκ ἄχρεῖα οὐδὲ οὔτοι ἐκμελετώντες, ἀλλὰ ἐν μὲν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀναμφιβόλως κτώμενοι. δυσπαθέστερα γὰρ καὶ καρτερώτερα τὰ σώματα γίνεται αὐτοῖς διαπονούμενα. ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρὸν ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ τούτου καθίστανται, εἴ ποτε ἀφίκοιντο εἰς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὄπλοις· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμῖφ ἀνδρῶν ὁ τοιοῦτος συμπλακεῖς καταρρήψει τε θᾶπτον ὑποσκελίσας καὶ καταπεσὼν εἴσεται ὥς ῥᾶστα ἐξανίστασθαι. πάντα γὰρ ταῦτα, ὧ Ἄναχαρσι, ἐπ' ἐκεῖνον τὸν ἀγῶνα ποριζόμεθα τὸν ἐν τοῖς ὄπλοις καὶ ἠγούμεθα παλὺ ἀμείνοσι χρήσασθαι ἂν τοῖς οὕτως ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὴν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλάξαντες καὶ διαπονήσαντες ἔρρωμενέστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα καὶ κοῦφα καὶ εὔτονα καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς.

25. Ἐννοεῖς γάρ, οἴμαι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἴους εἰκὸς σὺν ὄπλοις ἔσεσθαι τοὺς καὶ γυμνοὺς ἂν φόβον τοῖς δυσμενεῖσιν ἐμπούησαντας, οὐ πολυσαρκίαν ἀργὸν καὶ λευκὴν ἢ ἀσαρκίαν μετὰ ὀχρότητος ἐπιδεικνυμένους, οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾷ μεμαρσασμένα, τρέμοντα ἰδρωτῶν τε πολλῶ ἐνθὺς ῥεόμενα καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῷ κράνει, καὶ μάλιστα ἦν καὶ ὁ ἥλιος, ὥσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγη. οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο διηρῶσι καὶ τὸν κονηορτὸν οὐκ ἀνεχομένους καί, εἰ αἷμα ἴδοιεν, ἐνθὺς ταραττομένοις καὶ προαποθνήσκουσι πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι καὶ εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις; οὔτοι δὲ ἡμῖν ὑπερῶρθροι ἐς τὸ με-

λάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κερχρωσμένοι καὶ ἀρρενωποί, πολὺ τὸ ἔμψυχον καὶ θερμὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐπιφαίνοντες, τοσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ῥιζνοὶ καὶ κατεσκληρότες οὔτε περιπληθεῖς ἐς βάρους, ἀλλὰ ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι, τὸ μὲν ἀχρεῖον τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν τοῖς ἰδρωσιν ἐξαναλωκότες, ὁ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρῆχεν, ἀμιγῆς τοῦ φαύλου περιλείμμενον ἐρρομέως φυλάττοντες· ὅπερ γὰρ δὴ οἱ λιμνῶντες τὸν πυρὸν, τοῦτο ἡμῖν καὶ τὰ γυμνάσια ἐργάζεται ἐν τοῖς σώμασι, τὴν μὲν ἄγνην καὶ τοὺς ἀθήρας ἀποφυσῶντα, καθαρὸν δὲ τὸν καρπὸν διευκρινούοντα καὶ προσσφουρεύοντα.

26. Καὶ διὰ τοῦτο ὑγιαίνειν τε ἀνάγκη καὶ ἐπὶ μάλιστα διαρκεῖν ἐν τοῖς καιμάτοις· ὁπρὲ τε ἂν ἰδίειν ὁ τοιοῦτος ἀρξαιτο καὶ ὀλιγάκις ἂν ἀσθενῶν φανείη· ὥσπερ ἂν εἰ πῦρ τις φέρον ἅμα ἐμβάλῃ ἐς πυρὸν αὐτὸν καὶ ἐς τὴν καλάμην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν ἄγνην—αὐθις γὰρ ἐπὶ τὸν λιμνῶντα ἐπάνειμι—θᾶπτον ἂν, οἶμαι, παρὰ πολὺ ἢ καλάμην ἀναφλεγείη, ὁ δὲ πυρὸς κατ' ὀλίγον οὔτε φλογὸς μεγάλῃς ἀνισταμένης οὔτε ὑπὸ μιᾷ τῇ ὄρμη, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποπυρρῶμενος χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐτὸς ἂν κατακαυθείη· οὐ τοίνυν οὐδὲ νόσος οὐδὲ καιμάτος ἐς τοιοῦτο σῶμα ἐμπεσόντα ὁραδίως ἐλέγξειεν ἂν οὐδ' ἐπικρατήσειεν εὐμαρῶς· τὰ ἔνδοθεν γὰρ εὖ παρεσκευάσται αὐτῷ καὶ τὰ ἔξω μάλᾳ καρτερῶς πέφρακται πρὸς αὐτά, ὡς μὴ παριέναι ἐς τὸ εἶσω μηδὲ παραδέχεσθαι μήτε ἡλίου αὐτὸν μήτε κρύος ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος, πρὸς τε τὸ ἔνδιδόν ἐν τοῖς πόνοις πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἔνδοθεν ἐπιρρέον, ἅτε ἐκ πολλοῦ προπαρασκευασμένον καὶ ἐς τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἀποκείμενον· ἀναπληροῖ εὐθύς ἐπαρδον τῇ ἀκμῇ καὶ ἀκαιμάτους ἐπὶ πλείστον παρέχεται· τὸ γὰρ προπονήσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν οὐκ ἀνάλωσι τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζεται, καὶ ἀναρριπιζομένη πλείων γίνεται.

27. Καὶ μὴν καὶ δρομικοὺς εἶναι ἀσκοῦμεν αὐτοὺς ἐς μῆκος τε διαρκεῖν ἐθίζοντες καὶ ἐς τὸ ἐν βραχεὶ ὠκύτατον ἐπικουφίζοντες· καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερρὸν καὶ ἀντίτυπον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ, ἔνθα οὔτε βεβαίως ἀπερεῖσαι τὴν βάσιν οὔτε ἐπιστηρίξαι ὁράδιον ὑποσυρῶμενον πρὸς τὸ ὑπεῖζον τοῦ ποδός, ἀλλὰ

καὶ ὑπεράλλεσθαι τάφρον, εἰ δέοι, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσχοῦνται ἡμῖν, ἔτι καὶ μολυβδίδας χειροπλήθεις ἐν ταῖν χειροῖν ἔχοντες. εἶτα περὶ ἀκοντίου βολῆς ἕς μήκος ἀμιλλῶνται.

Εἶδες δὲ καὶ ἄλλο τι ἐν τῷ γυμνασίῳ χαλκοῦν περιφερὲς ἀσπίδι μικρῷ ἑοικὸς ὄργανον οὐκ ἐχούσῃ οὐδὲ τελαμῶνας καὶ ἐπειράθης γε αὐτοῦ κειμένου ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐδόκει σοι βαρὺ καὶ δύσληπτον ὑπὸ λειότητος· ἐκεῖνο τοίνυν ἄνω τε ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἄερα καὶ ἕς τὸ πόρρω φιλοτιμούμενοι ὅστις ἐπὶ μήκιστον ἐξέλθῃ καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλῃτο, καὶ ὁ πόνος οὗτος ὁμοῦς τε αὐτῶν κρατύνει καὶ τόνον τοῖς ἄκροις ἐντίθησιν.

28. Ὁ πηλὸς δὲ καὶ ἡ κόνις, ἄπερ σοι γελοιότερα ἐξ ἀρχῆς ἔδοξεν, ἄκουσον, ὧ θαυμάσιε, ὅτου ἕνεκα ὑποβέβληται. πρῶτον μὲν, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ κραταῖον ἢ πτώσις αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτοιεν· ἔπειτα καὶ τὸν ὀλισθὸν ἀνάγκη πλείω γίγνεσθαι ἰδρῶντων ἐν τῷ πηλῷ, ὃ σὺ ταῖς ἐγγέλεσιν εἰκάζεις, οὐκ ἀχρεῖον οὐδὲ γελοῖον ὄν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἕς ἰσχὺν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα συντελεῖ, ὁπόταν οὕτως ἔχόντων ἀλλήλων ἀναγκάζονται ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ συνέχειν διολισθάνοντας· αἴρεσθαί τε ἐν πηλῷ ἰδρωκότα μετ' ἐλαίου, ἐκπεσεῖν καὶ διαρρηῖναι τῶν χειρῶν σπονδάζοντα, μὴ μικρὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα, ὡσπερ ἔφην ἔμπροσθεν, ἕς τοὺς πολέμους καὶ χρήσιμα, εἰ δέοι φύλον τρωθέντα ῥαδίως ἀράμενον ὑπεξενεγκεῖν ἢ καὶ πολέμιον συναρπάσαντα ἤκειν μετέωρον κομίζοντα. καὶ διὰ τοῦτο ἕς ὑπερβολὴν ἀσχοῦμεν τὰ χαλεπώτερα προτιθέντες, ὡς τὰ μικρότερα μακροῦ ἐνκολώτερον φέροισιν.

29. Τὴν μέντοι κόνιν ἐπὶ τὸ ἐναντίον χρησίμην οἴομεθα εἶναι, ὡς μὴ διολισθάνοισιν συμπλεκόμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐν τῷ πηλῷ ἀσκηθῶσι συνέχειν τὸ διαδιρῶσκον ὑπὸ γλισχρότητος, ἐθίζονται καὶ ἐκφεύγειν αὐτοὶ ληφθέντες ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῳ ἔχόμενοι. καὶ μὴν καὶ τὸν ἰδρῶτα συνέχειν δοκεῖ ἢ κόνις ἀθρόον ἐκχεόμενον ἐπιπαττομένη καὶ ἐπὶ πολὺ διαρκεῖν ποιεῖ τὴν δύναμιν καὶ κώλυμα γίγνεται μὴ βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀραιοῖς τότε καὶ ἀνανεωφόσι τοῖς σώμασιν ἐπιπτόντων· ἄλλως τε καὶ τὸν ῥύπον ἀποσμιᾶ καὶ στιλπνότερον ποιεῖ τὸν ἄνδρα. καὶ ἔγωγε

ἠδέως ἂν παραστησάμενος πλησίον τῶν τε λευκῶν τινα ἐκείνων καὶ ὑπὸ σκιᾷ δεδιητημένων καὶ ὄν ἂν ἔλη τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ γυμναζομένων, ἀποπλύνας τὴν κόριν καὶ τὸν πηλόν, ἐροίμην ἂν σε ποτέρῳ ἂν ὅμοιος εὔξαιτο γενέσθαι οἶδα γὰρ ὡς αὐτίκα ἔλοιο ἂν ἐκ πρώτης προσόψεως, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἔργων πειραθείης ἑκατέρου, συνεστηκὸς καὶ συγκεκριοτήμενος εἶναι μᾶλλον ἢ θρύπτεσθαι καὶ διαρρεῖν καὶ λευκὸς εἶναι ἀπορία καὶ φυγῆ εἰς τὰ εἶσω τοῦ αἵματος.

ΙΔ'. Ἀποτελέσματα τῶν γυμνασίων.

30. Ταῦτ' ἔστιν, ὃ Ἀνάχασι, ἃ τοὺς νέους ἡμεῖς ἀσκοῦμεν οἰόμενοι φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθοὺς ἂν γενέσθαι καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ βιώσεσθαι δι' αὐτοὺς, *κρατοῦντες μὲν τῶν δυσμενῶν εἰ ἐπίοιεν, φοβεροὶ δὲ τοῖς περιοίκοις ὄντες*, ὡς ὑποπτήσσειν τε καὶ ὑποτελεῖν ἡμῖν τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐν εἰρήνῃ τε αὐτὸν πολὺ ἀμείνοσιν αὐτοῖς χρώμεθα περὶ μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν φιλοτιμουμένοις μηδ' ὑπ' ἀργίας ἐς ὕβριν τρεπομένοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα διατρίβουσι καὶ ἀσχόλοις οὖσιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅπερ ἔφην, τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἔστιν, ὁπότε ἐξ τε εἰρήνης καὶ ἐξ πόλεμον τὰ ἄριστα παρεσκευασμένη φαίνοιτο ἢ νεότης περὶ τὰ κάλλιστα ἡμῖν σπουδάζοντες.

ΙΕ'. Ἀντιρρήσεις τοῦ Ἀναχάρσιδος.

31. ANAX. Οὐκοῦν, ὃ Σόλων, ἦν ποτε ὑμῖν ἐπίωσιν οἱ πόλεμοι, χρυσάμενοι τῷ ἐλαίῳ καὶ κονισάμενοι πρόιτε καὶ αὐτοὶ πῦξ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς προβεβλημένοι, κάκεινοι δηλαδὴ ὑποπτήσσουσιν ὑμᾶς καὶ φεύγουσι δεδιότες μὴ σφίσι κεχηνόσι πάτητε τὴν ψάμμον ἐς τὸ στόμα ἢ περιπηδήσαντες, ὡς κατὰ νότον γένησθε, περιπλέξτε αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ τὴν γαστέρα καὶ διάγχετε ὑπὸ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν πῆχυν καὶ νῆ Δί' οἱ μὲν τοξεύσουσι δῆλον ὅτι καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμῶν δὲ ὥσπερ ἀνδριάντων οὐ καθίξεται τὰ βέλη κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένων· οὐ γὰρ καλάμη καὶ ἀθήρες ὑμεῖς ἐστέ, ὡς τάχιστα ἐνδιδόναι πρὸς τὰς πληγὰς, ἀλλὰ ὀψέ ποτε ἂν καὶ

μόλις κατατεμνόμενοι βαθέσι τοῖς τραύμασιν αἷμα ὀλίγον ὑποδείξετε. τοιαῦτα γὰρ φῆς, εἰ μὴ πάνυ παρήκουσα τοῦ παραδείγματος.

32. Ἡ τὸς πανοπλίας ἐκείνας τότε ἀναλήψεσθε τὰς τῶν κωμῶδων τε καὶ τραγῶδων, καὶ ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἕξοδος, ἐκεῖνα τὰ κράνη περιθήσεσθε τὰ κεχηνότα, ὡς φοβερώτεροι εἴητε τοῖς ἐναντίοις μορμολυττόμενοι αὐτούς, καὶ ὑποθήσεσθε τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα δηλαδή· φεύγουσί τε γὰρ, ἦν δέη, κοῦφα καί, ἦν διώκητε, ἀφρυκτα τοῖς πολεμίοις ἔσται, ὑμῶν οὕτω μεγάλα διαβαινόντων ἐπ' αὐτούς, ἀλλ' ὄρα μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κομψὰ λῆρος ἢ καὶ παιδιὰ ἄλλως καὶ διατριβαὶ ἀργούσι καὶ ὀρθυμεῖν ἐθέλουσι τοῖς νεανίσκοις. εἰ δὲ βούλεσθε πάντως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι ἄλλων ὑμῖν γυμνασίων δεήσει καὶ ἀσκήσεως ἀληθινῆς τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ καὶ ἡ ἄμιλλα οὐ πρὸς ἀλλήλους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἔσται μετὰ κινδύνων μελετῶσι τὴν ἀρετὴν. ὥστε ἀφέντες τὴν κόνιν καὶ τὸ ἔλαιον διδάσκετε αὐτούς τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν μὴ κοῦφα διδόντες τὰ ἀκόντια καὶ οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον, ἀλλ' ἔστω λόγχη βαρεῖα μετὰ συρισμοῦ ἔλιττομένη καὶ λίθος χειροπληθῆς καὶ σάγαρις καὶ γέρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ θώραξ καὶ κράνος.

33. Ὡς δὲ νῦν ἔχετε, θεῶν τινας εὐμενεῖα σώζεσθαι μοι δοκεῖτε, οἱ μὴδέπω ἀπολώλατε ὑπὸ τινῶν ὀλίγων ψιλῶν ἐπιπεσόντων. ἰδοὺ γέ τοι, ἦν σπασάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξιφίδιον τὸ παρὰ τὴν ζώνην μόνος ἐπεισπέσω τοῖς νέοις ὑμῶν ἅπασιν, αὐτοβοεὶ ἂν ἔλοιμι τὸ γυμνάσιον φυγόντων ἐκείνων καὶ οὐδενὸς ἀντιβλέπειν τῷ σιδήρῳ τολμῶντος, ἀλλὰ περὶ τοὺς ἀνδριάντας ἂν περισταμένοι καὶ περὶ τοὺς κίονας κατακρυπτόμενοι γέλωτα ἂν μοι παράσχοιεν δακρύοντες οἱ πολλοὶ καὶ τρέμοντες, καὶ τότε ἂν ἴδοις οὐκέτι ἐρυθριῶντας αὐτοὺς τὰ σώματα, οἷοι νῦν εἰσιν, ἀλλὰ ὄχροι ἅπαντες αὐτίκα γένοιντ' ἂν ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαφέντες. οὕτως ὑμᾶς ἡ εἰρήνη διατέθεικε βαθεῖα οἶσα, ὡς μὴ ἂν ὀραδίως ἀνασχέσθαι λόφον ἕνα κράνους πολεμίου ἰδόντας.

**ΙΣΤ΄. Ἀνασκευὴ τῶν ἀντιρρήσεων τοῦ Ἀναχάρ-
σιδος ὑπὸ τοῦ Σόλωνος. Τὰ ἐν ὄπλοις
γυμνάσια καὶ ἡ ὀπλοφορέα.**

34. ΣΟΛ. Οὐ ταῦτα ἔφρασαν, ὦ Ἀνάχαρσι, Θρακῶν τε ὅσοι μετ' Εὐμόλπου ἐφ' ἡμᾶς ἐστράτευσαν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν αἱ μετὰ Ἴππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν οὐδὲ ἄλλοι, ὅσοι ἡμῶν ἐν ὄπλοις ἐπειράθησαν. ἡμεῖς γάρ, ὦ μακάριε, οὐκ ἐλείπερ οὕτω γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονοῦμεν τῶν νέων, διὰ τοῦτο καὶ ἄνοπλα ἐξάγομεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ἐπειδὴν καθ' αὐτοὺς ἄριστοι γένονται, ἀσχοῦνται τὸ μετὰ τοῦτο ξὺν τοῖς ὄπλοις καὶ πολλὸ ἄμεινον χρήσαιντ' ἂν αὐτοῖς οὕτω διακείμενοι.

ANAX. Καὶ ποῦ τοῦτο ὑμῖν ἐστι τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν τοῖς ὄπλοις; οὐ γὰρ εἶδον ἔγωγε ἐν τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἄπασαν αὐτὴν ἐν κύκλῳ περιελθὼν.

ΣΟΛ. Ἀλλὰ ἴδοις ἄν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπὶ πλεόν ἡμῖν συνδιατρίψας καὶ ὄπλα ἐκάστῳ μάλα πολλὰ, οἷς χρῶμεθα, ὀπότεν ἀναγκαῖον ἦ, καὶ λόφους καὶ φάλαρα καὶ ἵππους καὶ ἵππῆα σχεδὸν τὸ τέταρτον τῶν πολιτῶν. τὸ μέντοι ὀπλοφορεῖν αἰεὶ καὶ ἀκινάκην παρεξῶσθαι περιττὸν ἐν εἰρήνῃ οἰόμεθα εἶναι καὶ πρόστιμον γ' ἔστιν, ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροῖη μηδὲν δέον ἢ ὄπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον. ἡμεῖς δὲ συγγνωστοὶ ἐν ὄπλοις αἰεὶ βιοῦντες· τό τε γὰρ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν ἠάδιον ἐς ἐπιβουλήν καὶ οἱ πολέμοι μάλα πολλοὶ καὶ ἄδηλον ὀπότε τις ἐπιστὰς κοιμώμενον κατασπᾶσας ἀπὸ τῆς ἀμάξης φονεύσειεν· ἢ τε πρὸς ἀλλήλους ἀπιστία, αὐθαιρέτως καὶ μὴ ἐν νόμῳ ξυμπολιτευομένων, ἀναγκαῖον αἰεὶ τὸν σίδηρον ποιεῖ, ὡς πλησίον εἶναι ἀμνούντα, εἴ τις βιάζοιτο.

35. ANAX. Εἶτα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν οὐδενὸς ἀναγκαῖον ἔνεκα περιττὸν ὑμῖν δοκεῖ καὶ τῶν ὄπλων φείδεσθε, ὡς μὴ διὰ χειρὸς ὄντα φθειροῖτο, ἀλλὰ φυλάττετε ἀποκείμενα ὡς χρησόμενοι τότε τῆς χρείας ἐπιστάσης· τὰ δὲ σώματα τῶν νέων οὐδενὸς δεινοῦ ἐλείγοντος καταπονεῖτε παίοντες καὶ ὑπὸ τῶν ἰδρωτῶν καταναλίσκοντες, οὐ ταμιευόμενοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τὰς ἀλκὰς αὐτῶν, ἀλλ' εἰκῆ ἐν τῷ πληθῶ καὶ τῇ κόνει ἐκχέοντες;

ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιόνδε τι δυνάμεως πέρι ἐννοεῖν, ὡς οἶνω ἢ ὕδατι ἢ ἄλλῳ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὐτὴν οὖσαν δέδιας γοῦν μὴ ὥσπερ ἕξ ἀγγείου κεραμεῦ λάθη διαρροεῖσα ἐν τοῖς πόνοις κἄτα ἡμῖν κενὸν καὶ ξηρὸν οἶχηται τὸ σῶμα καταλιποῦσα ὑπὸ μηδενὸς ἔνδοθεν ἀναπληρούμενον. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει σοι, ἀλλ' ὅσῳ τις ἂν αὐτὴν ἕξαντλή τοῖς πόνοις, τοσῶδε μᾶλλον ἐπιρροεῖ κατὰ τὸν τῆς ὕδρας μῦθον, εἴ τινα ἤκουσας, ὡς ἄντι μιᾶς κεφαλῆς τμηθείσης δὺ' αἰεὶ ἄλλαι ἀνεφύοντο. ἦν δὲ ἀγύμναστος ἕξ ἀρχῆς καὶ ἄτονος ἢ μηδὲ διαρκῆ τὴν ὕλην ἔχη ὑποβεβλημένην, τότε ὑπὸ τῶν καμάτων βλάπτοιο ἂν καὶ καταμαραίνοιτο, οἷόν τι ἐπὶ πυρὸς καὶ λύχνου γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῷ αὐτῷ φρυσήματι τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειας ἂν καὶ μεῖζον ἐν βραχεῖ ποιήσειας παραθήγων τῷ πνεύματι, καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσειας οὐκ ἔχον ἀποχρῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν, ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνεόν· οὐ γὰρ ἀπ' ἰσχυρᾶς, οἶμαι, τῆς ῥίψης ἀνεφύετο.

36. ΑΝΑΧ. Ταυτὶ μὲν, ὦ Σόλων, οὐ πάνυ συνήμι· λεπτότερα γὰρ ἢ κατ' ἐμὲ εἴρηκας ἀκριβοῦς τινος φροντίδος καὶ διανοίας ὅξυ δεδορκίας δέομενα ἐκεῖνο δέ μοι πάντως εἰπέ, τίνος ἔνεκα οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπίαισι καὶ Ἰσθμοῖ καὶ Πυθοῖ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπότε πολλοί, ὡς φῆς, συνίασιν ὀψόμενοι τοὺς νέους ἀγωνιζομένους, οὐδέποτε ἐν ὄπλοις ποιεῖσθε τὴν ἀμιλλαν, ἀλλὰ γυμνοὺς ἐς τὸ μέσον παραγαγόντες λακτιζομένους καὶ παιομένους ἐπιδείκνυτε καὶ νικήσασι μῆλα καὶ κότινον δίδοτε; ἄξιον γὰρ εἶδέναι τοῦτό γε, οὐτινος ἔνεκα οὕτω ποιεῖτε.

ΣΟΛ. Ἠγούμεθα γάρ, ὦ Ἀνάχαρσι, τὴν ἐς τὰ γυμνάσια προθυμίαν οὕτως ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς, εἰ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν τούτοις ἴδοιεν τιμωμένους καὶ ἀνακηρυττομένους ἐν μέσοις τοῖς Ἑλλησι. καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐς τοσοῦτους ἀποδυσόμενοι εὐεχίας τε ἐπιμελοῦνται, ὡς μὴ αἰσχύνονται γυμνωθέντες, καὶ ἀξιολικότατον ἕκαστος αὐτὸν ἀπεργάζεται. καὶ τὰ ἄλλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρά, ὁ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἀριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν δοκοῦντα. τοιγάρτοι πολλοὶ τῶν θεατῶν, οἷς καθ'

ἡλικίαν ἔτι ἢ ἄσκησις, ἀπίασαν οὐ μετρίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες· ὥς, εἴ γέ τις, ὦ Ἄνάχαρσι, τὸν τῆς εὐκλείας ἔρωτα ἐκβάλλοι ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἡμῖν γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσειε; νῦν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων εἰκάζειν παρέχοιεν ἂν σοι, ὅποιοι ἐν πολέμοις ὑπὲρ πατρίδος καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν γένονται· ἂν ὅπλα ἔχοντες οἱ κοτίνου πέρι καὶ μῆλων γυμνοὶ τοσαύτην προθυμίαν ἔς τὸ νικᾶν εἰσφερόμενοι.

37. Καίτοι τί ἂν πάθεις, εἰ θεάσαιο καὶ ὀρυγῶν καὶ ἀλεκτρονῶν ἀγῶνας παρ' ἡμῖν καὶ σπουδὴν ἐπὶ τούτοις οὐ μικράν; ἢ γελάσῃ δῆλον ὅτι καὶ μάλιστα, ἦν μάθης ὥς ὑπὸ νόμῳ αὐτὸ δρωμέν καὶ προστέτακται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ παρεῖναι καὶ ὄραν τὰ ὄρνεα διαπυκτεύοντα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο γελοῖον· ὑποδύεται γάρ τις ἡρέμα ταῖς ψυχαῖς ὀρμηὶ ἐς τοὺς κινδύνους, ὥς μὴ ἀγεννέστεροι καὶ ἀτολμότεροι φαίνονται τῶν ἀλεκτρονῶν μηδὲ προαπαγορεύοιεν ὑπὸ τραυμάτων ἢ καμάτων ἢ του ἄλλου δυσχεροῦς. τὸ δὲ διὴ ἐν ὅπλοις πειραῖσθαι αὐτῶν καὶ ὄραν τιρωσκομένους ἀπαγε· θηριῶδες γὰρ καὶ δεινῶς σκαιὸν καὶ προσέτι γε ἀλυσιτελὲς ἀποσφάττει τοὺς ἀρίστους καὶ οἷς ἂν τις ἀμεινον χρήσαιτο κατὰ τῶν δυσμενῶν.

ΙΖ'. Τὰ γυμνάσια τῶν Σπαρτιατῶν.

38. ΣΟΛ. Ἐπεὶ δὲ φῆς, ὦ Ἄνάχαρσι, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐπελεύσεσθαι, μέμνησο, ἦν ποτε καὶ ἐς Λακεδαίμονα ἔλθης, μὴ καταγελάσαι μηδὲ ἐκείνων μηδὲ οἶεσθαι μάτην πονεῖν αὐτούς· ὁπόταν ἢ σφαίρας πέρι ἐν τῷ θεάτρῳ συμπεσόντες παίωσιν ἀλλήλους ἢ ἐς χωρίον ἐσελθόντες ὕδατι περιγεγραμμένον ἐς φάλαγγα διαστάντες τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζονται γυμνοὶ καὶ αὐτοί, ἄχοι ἂν ἐκβάλωσι τοῦ περιγραμματος τὸ ἕτερον σύνταγμα οἱ ἕτεροι, τοὺς κατὰ Λυκοῦργον οἱ καθ' Ἡρακλέα ἢ ἔμπαλιν, συνωθοῦντες ἐς τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰρήνη λοιπὸν καὶ οὐδείς ἂν ἔτι πάσειε· μάλιστα δὲ ἦν ὄρῳ μαστιγουμένους αἰτοῖς ἐπὶ τῷ βωμῷ καὶ αἵματι ὀρεομένους, πατέρας δὲ καὶ μητέρας παρεστῶσας οὐχ ὅπως ἀνωμένας ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις ἀλλὰ καὶ

ἀπειλούσας, εἰ μὴ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πληγὰς, καὶ ἱκετευούσας ἐπὶ μῆξιστον διαρκέσαι πρὸς τὸν πόνον καὶ ἐγκατεροῆσαι τοῖς δεινοῖς, πολλοὶ γοῦν καὶ ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι μὴ ἀξιῶσαντες ἀπαγορεῦσαι ζῶντες ἔτι ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν οἰκείων μηδὲ εἶσαι τοῖς σώμασιν, ὧν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ὄψει τιμωμένους δημοσίᾳ ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀνασταθέντας. ὅταν τοίνυν ὀρθῶς ἀκαεῖνα, μήτε μαίνεσθαι ὑπολάβῃς αὐτοὺς μήτε εἶπῃς, ὡς οὐδεμιᾶς ἔνεκα αἰτίας ἀναγκαίαις ταλαιπωροῦσι μήτε τυράννου βιαζομένου μήτε πολεμίων διατιθέντων· εἶποι γὰρ ἂν σοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης αὐτῶν πολλὰ τὰ εὐλόγα καὶ ἡ συνιδὼν κολάζει αὐτούς, οὐκ ἐχθρὸς ὢν οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν οὐδὲ τὴν νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῆ παραναλίσκων, ἀλλὰ καρτερικωτάτους καὶ παντὸς δεινοῦ κρείττονας ἀξιῶν εἶναι, σφίξειν μέλλοντας τὴν πατριδα. καίτοι κἂν μὴ ὁ Λυκοῦργος εἶπῃ, ἐννοεῖς, οἶμαι, καὶ αὐτὸς ὡς οὐκ ἂν ποτε ληφθῆις ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ ἀπόρητόν τι ἔξεῖποι τῆς Σπάρτης αἰκίζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καταγέλων αὐτῶν μαστιγοῖτο ἂν ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν παίοντα, ὡς πρότερος ἀπαγορεύσειεν.

III'. Πότε ἔγραψε τοὺς νόμους ὁ Λυκοῦργος. Διατὶ δὲν ἐμιμήθη τοῦτον ὁ Σόλων.

39. ANAX. Ὁ Λυκοῦργος δὲ καὶ αὐτός, ὃ Σόλων, ἐμαστιγοῦτο ἐφ' ἡλικίας ἢ ἐκπρόθεσμος ὢν ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐνεανιεύσατο;

ΣΟΛ. Πρεσβύτης ἤδη ὢν ἔγραψε τοὺς νόμους αὐτοῖς Κρήτην ἀφικόμενος· ἀπεδεδημήκει δὲ παρὰ τοὺς Κρήτας, ὅτι ἤκουεν εὐνομοωτάτους εἶναι, Μίνως τοῦ Διὸς νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς.

ANAX. Τί οὖν, ὃ Σόλων, οὐχὶ καὶ σὺ ἐμιμήσω Λυκοῦργον καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους; καλὰ γὰρ καὶ ταῦτα καὶ ἀξια ὑμῶν ἔστιν.

ΣΟΛ. Ὅτι ἡμῖν ἱκανά, ὃ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια οἰκεῖα ὄντα ζηλοῦν δὲ τὰ ξενικά οὐ πάνυ ἀξιούμεν.

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ συνίης, οἶμαι, οἷόν τί ἐστι μαστιγοῦσθαι γυμνὸν ἄνω τὰς χεῖρας ἐπαίροντα μηδενὸς ἔνεκα ὀφελίμου ἢ

αὐτῷ ἐκάστω ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε ἦν ποτε ἐπιδημῆσω τῇ Σπάρτῃ καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι, δοκῶ μοι τάχιστα καταλευσθήσεσθαι δημοσίᾳ πρὸς αὐτῶν, ἐπιγγελῶν ἐκάστοις, ὁπότεν ὀρθῶ τυπτομένους καθάπερ κλέπτας ἢ λωποδύτας ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους. ἀτεχνῶς γὰρ ἔλλεβόρου δεῖσθαι μοι δοκεῖ ἢ πόλις αὐτῶν οὕτω καταγέλαστα ὑφ' αὐτῆς πάσχουσα.

ΙΘ'. Τί ἀπατεῖ νῦν ὁ Σόλων παρὰ τοῦ Ἀναχάρσιδος καὶ τί ἀποκρίνεται οὗτος.

40. ΣΟΛ. Μὴ ἐρήμην, ὦ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων μόνος αὐτὸς λέγων οἶον κρατεῖν ἔσται γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοι τὰ εἰκότα ἐν Σπάρτῃ ἀντερῶν. πλὴν ἀλλ' ἐπέπερο ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξελήλυθα, σὺ δὲ οὐ πᾶν ἀρεσκομένῳ αὐτοῖς ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσῃς ἔοικα παρὰ σοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει διεξέλθῃς πρὸς με ὃν τρόπον ὑμεῖς οἱ Σκῦθαι διασκεῖτε τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν καὶ οἷσσισι γυμνασίοις ἀνατρέφετε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται.

ANAX. Δικαιώτατα μὲν οὖν, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε διηγῆσομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, οὐ σεμνὰ ἴσως οὐδὲ καθ' ὑμᾶς, οἷ γε οὐδὲ κατὰ κόρης παταχθῆναι τολμῆσαιμεν ἂν μίαν πληγὴν· δειλοὶ γάρ ἐσμεν ἄλλὰ εἰρήσεται γε ὁποῖα ἂν ἦ. ἐς αὔριον μέντοι, εἰ δοκεῖ, ὑπερβαλώμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς ἅ τε αὐτὸς ἔφης ἔτι μᾶλλον ἐννοήσαιμι καθ' ἡσυχίαν ἅ τε χορὴ εἰπεῖν συναγάγοιμι τῇ μνήμῃ ἐπελθόν. τὸ δὲ νῦν ἔχον ἀπίωμεν ἐπὶ τούτοις, ἐσπέρα γὰρ ἦδη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

§ 1

Ἄρτι—πρὸ ὀλίγου, μόλις.

διδασκαλεῖτον—σχολεῖον.

πρόσσηβος—ὁ πρὸς τὴν ἡβην, ὁ πρὸς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν (πρὸς τὰ 18 ἔτη).

ἤδη ... ὦν—πλησιάζων πλέον τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν.

ὄ, τι καί ...—τί καί.

διδάξαιτό με—ὡσάν τί νά με διδάξῃ.

ἔδοξε δεῖσθαι—ἔδοξεν ὅτι δεῖται.

δέομαί τινος—ἔχω ἀνάγκην τινός.

πόνος—κόπος.

τὰ ἡμέτερα—ἡ περιουσία μας.

βάνουσσος—ἐργατικός, χειρωνακτικός· *τῶν β. τούτων*—ἐκ τῶν β. τούτων, ἐκ τῶν γνωστῶν βαναύσων.

ἂν ἔχειν ... καὶ μηκέτι εἶναι (ἐννοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου *ἔδοξε τὸ ὄψημα ἐδόκει*)—ἐδόκει ὅτι ἔχομι ἂν ... καὶ μηκέτι εἶην ἂν... ὅτι θὰ εἶχα.. καὶ δὲν θὰ ἦμην πλέον.

οἰκόσιτος (κυρίως—ὁ ἐν τῷ οἴκῳ ἢ ἐκ τοῦ οἴκου τρεφόμενος), «βάρος εἰς τὴν οἰκογένειαν».

τηλικούτος ὦν—ἐν ᾧ εἶχον τοιαύτην ἡλικίαν.

οὐκ εἰς μακράν—οὐχὶ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου.

ἀεὶ—ἐκάστοτε (δηλ. κάθε ἡμέραν ἢ κάθε ἐβδομάδα ἢ μῆνα).

τὸ γινόμενον—τὰ κερδιζόμενα χρήματα.

§ 2

Ἄρχῃ—ἀφετηρία, βάσις.

ῥᾶστος· πῶς κάμνει τὸ θετικόν;

ἐκμαθεῖν—εἰς τὸ νά ...

καὶ πρόχειρον ... πόρον—καὶ τοιαύτη, ὥστε νά ἔχῃ πρόχειρον ζέροδος καὶ διαρκῆ πόρον χρημάτων.

ἄλλον ... ἐπαινοῦντος=ἐν ᾧ ὁ εἷς ἐπῆνει ταύτην καὶ ὁ ἄλλος ἐκείνην.
ὡς γνώμης ... εἶχεν=ἀναλόγως τῆς γνώμης ... τὴν ὁποίαν εἶχε ... κατὰ
τὴν γνώμην ..., τὴν ὁποίαν εἶχεν.

ἐρμολύφος ἢ ἐρμολυφεὺς (κυρίως=γλύπτης Ἑρμοῦν), γλύπτης, ἀγαλ-
ματοποιός.

δοκῶν εἶναι=ὡς ἐδόκει ὅτι ἦν.

οὐ' θέμις (ἐνν. ἐστί)=δὲν ἐπιτρέπεται.

ἐπικρατεῖν=να ὑπερισχύῃ, να προτιμηθῇ.

σοῦ παρόντος=ἐν ᾧ σὺ εἶσαι παρών, ἐνώπιόν σου.

καὶ τοῦτο· δηλ. καὶ ἐρμολυφεὺς ἀγαθὸς γενέσθαι.

τυγχάνω φύσεως δεξιᾶς=γεννῶμαι με φυσικὴν δεξιότητα πρὸς τι.
προικίζομαι ὑπὸ τῆς φύσεως με δεξιότητα πρὸς τι.

τεκμαίρομαι=εἰκάζω, συμπεραίνω.

ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς=ἀπὸ τὰ παιγνιδάκια, τὰ ὁποῖα κατεσκευά-
ζον με κηρόν. Ἐννοεῖται ἴσως ὁ κηρός, με τὸν ὁποῖον ἦτο ἀλειμμένη ἡ
πλάξ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔγραφον ἐν τῷ σχολεῖφ χαράσσοντες γραμμὰς δι'
αἰχμηροῦ τινος ὄργανου.

ὁπότε ἀφεθείην=ὡσάκις ἀφινόμην, ἀπελύομην.

ἂν ἀνέπλαττον=συνήθιζα να πλάττω.

εἰκότως=με φυσικότητα.

ἐφ' οἷς=ἐπὶ τούτοις δέ, διὰ ταῦτα δέ.

πληγὰς λαμβάνω παθητικὸν τοῦ παῖω ἢ πατάσσω τινὰ λοιπόν:

εἰς τὴν εὐφύιαν=ὡς πρὸς τὸ φυσικὸν μου προτέρημα διὰ τὴν εὐ-
φύιαν μου. Πρβλ. ἀνωτέρω φύσεως τυχῶν δεξιᾶς.

εἶχον ἐπ' ἐμοί=ἐστήριζον εἰς ἐμέ.

ἂπ' ἐκείνης τῆς πλαστικῆς=ἐνεκα ἐκείνης τῆς ἱκανότητός μου εἰς τὸ
πλάττειν (σχηματίζειν ἐκ κηροῦ βοῦς, ἴππους κλπ.).

§ 3

Ἄμα τε οὖν ... κἀγώ ...=εὐθύς λοιπόν ὡς ... ἐγὼ παρεδόθην.

ἄχθομαι=δυσασεστοῦμαι.

ἀλλά μοι ... ἐδόκει=τοῦναντίον δὲ μάλιστα μοῦ ἐφαίνετο.

ἡλικιώτης=συνηλικιώτης, συνομηλιξ.

εἰ φαινόμενην=διότι θὰ παρουσιαζόμην.

γλύφω=σκαλίζω, φρειάνω (ὡς γλύπτης).

ἐμαντῶ ...=καὶ χάριν τοῦ ἑαυτοῦ μου ...

προαιροῦμαι=προτιμῶ, θέλω.

τοῖς ἀρχομένοις' (ἐνν. τέχνης)=εἰς τοὺς ἀρχαίους.

ἐγκοπεὺς=κοπίδι (ἐργαλεῖον τῶν λιθοξόων πρὸς κοπὴν λίθων).

γάρ=δηλαδή.

καθικνοῦμαι τινος=κτυπῶ τι.

ἐπειτῶν=καὶ δίδων τὸν ἐγκοπέα εἶπεν.

τοι=βέβαια.

σκληρότερον=μὲ περισσοτέραν δύναμιν (ὄχι μαλακά).

κατενεγκόντος· (ἐνν. ἐμοῦ)=ἐπειδὴ ἐγὼ κατήνεγκον, καταφέρω δὲ=κτυπῶ.

ὕπ' ἀπειρίας=ἔνεκα ... ἐξ ...

κατάγνυμι=θραύω, τσακίζω.

ὁ δὲ=ὁ δὲ θεῖος.

σκυτάλη=ῥάβδος, «ματσούκα».

κατάρχομαι τινος=πλήττω τινά, (κυρίως ἐπὶ τῶν σφαγίων, τὰ ὅποια ἐφόνευον κτυπῶντες μὲ τὸν πέλεκυν). Πρβλ. ἀνωτέρω «καθικνεῖσθαι».

Διὰ τοῦ κατήρξατο ὁμοῦ γίνεται λογοπαίγνιον, διότι ἔχει καὶ τὴν ἐννοίαν «μὲ ἐμίσησε τὴν τέχνην».

δάκρυά μοι· (ἐνν. ἐγένετο)=δάκρυα δι' ἐμὲ ὑπῆρξαν.

§ 4

Ἀποδράς, ἐνεστ. ἀποδιδράσκω=δραπετεύω, ξεφεύγω.

συνεχῆς, ἐπίρρ.

ἀνολολύζω=θρηγῶ μεγαλοφώνως, σκουίζω.

καὶ δακρύων ὑπόπλεως=καὶ γεμάτος δάκρυα.

τὴν σκυτάλην, δηλ. τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὰ δι' αὐτῆς κτυπήματα.

μώλωψ=σημάδι κτυπήματος, μανυρή.

κατηγόρουν (ἐνν. τοῦ θείου).

πολλὴν ὀμότητα=κατηγόρουν τὸν θεῖον ὡς πολὺ σκληρόν, ἀπάνθροπον.

ἔδρασε, ἐνεστ. δρῶ (δράω)=πράττω.

ὑπερβάλλομαι (ἢ ὑπερβάλλω) τινά=ὑπερτεροῦ τινά, γίνομαι ἀνωτέρως του.

ἀγανακτισαμένης=ἀγανακτισάσης. Πρβλ. κεφ. 3 «ἀγανακτίσας».

λοιδοροῦμαι τινι (καὶ λοιδορῶ τινά)=λέγω ὕβρεις κατὰ τινος.

κατέδαρθον, ἐνεστ. καταδαρθάνω=ἀποκοιμῶμαι, μὲ παίρνει ὁ ὕπνος.

ἐνδακρυς. Πρβλ. ἀνωτέρω «δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλεως».

ἐννοῶν=ἔχων εἰς τὸν νοῦν μου τὴν ...

§ 5

Γελάσιμος=ἐκεῖνος ποῦ εἶναι διὰ τὰ γελά κανεῖς.

μειρακιώδης=παιδαριώδης, παιδαριστικός.

φιλήκοος=ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἀκούη, ὁ προσεκτικός. Πρβλ. «φιλοθεάμων».

καθ' Ὅμηρον=κατὰ τὸν τρόπον τοῦ λέγειν τοῦ Ὁμήρου, μὲ λέξεις τοῦ Ὁμήρου.

ἐνύπνιον, ἐπίρρ.=καθ' ὕπνον.

ἀμβρόσιος (λ. ποιητ.)=θεῖος.

διὰ νύκτα=διαρκούσης τῆς νυκτός.

ἐναργῆς=όρατός, ψηλαφητός, ὁλοζώντανος.

τῆς ἀληθείας=τοῦ πραγματικοῦ.

γοῦν=ὅπωςδήποτε, τὸ βέβαιον εἶναι.

τὸ σχῆμα=ἡ μορφή, τὸ ἐξωτερικόν.

ἐναυλος=ἡχῶν ἐπὶ ἐντὸς τῶν ὄτων (ὡς ἡχος αὐλοῦ).

ἡ φ. τῶν ἀκ. ἐναυλος=τῆς φωνῆς ὁ ἡχος ἐπὶ παραμένει εἰς τὰ ὄτιά μου.

σαφῆς=καθαρός. Πρβλ. ἀνωτέρω «ἐναργῆς».

§ 6

Ταῖν χεροῖν, δηλ. ἐμοῦ.

μάλα=πολύ.

μικροῦ=μικροῦ δεῖν=ὀλίγον ἔλειψε.

γοῦν=τῇ ἀληθείᾳ.

διασπῶμαι=σχίζω εἰς δύο.

φιλοτιμούμεναι=ἀμιλλώμεναι (ποία νά με πάρῃ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς)

ἄρτι μὲν . . . ἄρτι δέ=πότε μὲν . . . πότε δέ . . .

ἐπικραιῶ=ὑπερισχύω. Πρβλ. κεφ. 2 «οὐ θέμις ἄλλην ἐπικρατεῖν».

παρὰ μικρόν=παρ' ὀλίγον. Πρβλ. ἀνωτέρω «μικροῦ (δεῖν)».

ὡς βούλοιο=ὅτι ἠθέλε.

αὐτῆς ὄντα=διότι αὐτῆς ἦν, διότι ἤμην ἰδικός τῆς.

ὡς ἀντιποιῶτο=ὅτι ἀντεποιεῖτο, προέβαλλεν ἀξιώσεις.

τῶν ἀλλοτριῶν=τῶν ξένων πραγμάτων (δηλ. ἐμοῦ).

ἡ μὲν=ἡ μὲν μία.

αὐχμηρός=ξηρός, ὑπαρός.

τύλος=ἀπεσκληρωμένον μέρος τοῦ δέρματος, «ρόζος».

ἀνάπλεως. Πρβλ. κεφ. 4 «ὑπόπλεως».

διαζώννυμαι τὴν ἐσθῆτα=ζώνω, περιβάλλω τὸ φόρεμά μου μὲ ζώνη

περὶ τὴν ὄσφυν (σημεῖον χειρωναξίας).

ἡ τίτανος=ἄσβεστος: κόνις ἐκ πελεκημένων ἢ ξυσμένων μαρμάρων.

ὁπότε ξέοι=ὁσάκις ἔξεε. Πρβλ. κεφ. 2 «ὁπότε ἀφεθείην».

τὸ σχῆμα=τὸ παράστημα, τὸ ἐξωτερικόν. Πρβλ. κεφ. 5.

κόσμιος=ἄξιοπρεπής.

ἀναβολή=τὸ περίβλημα, τὸ ἔνδυμα.

τέλος, ἐπίρρ.=εἰς τὰ τελευταῖα

δ' οὖν=τέλος πάντων.

ἐφίημι=ἐπιτρέπω.

δοπότερα βουλοίμην...=όποτερά βούλωμαι... με ποίαν ἐκ τῶν δύο θέλω... Πρβλ. κεφ. 1 «διδάξαίτο».

σύννεμι=συναναστρέφομαι, συζῶ, διάγω μαζί. Πρβλ. κατωτέρω «συν-οικεῖν».

σκληρὰ=τραγεῖα, ἐσκληραγωγημένη (ἐκ τῆς ἐργασίας).

ἀνδρῶδης=ἀνδροπρεπής, «ὡσάν ἀνδρας». Πρβλ. ἀνωτέρω «ἀνδρική».

§ 7

Φίλος=ἀγαπητός.

οἴκοθεν (ἐνταῦθα)=ἐξ ἀρχῆς.

μητροπάτωρ=ὁ πρὸς μητρὸς πάππος.

καὶ μάλα=μάλιστα, παρὰ πολὺ.

εὐδοκιμῶ=χαίρω καλὴν ὑπόληψιν, ἔχω ὄνομα, φημίζομαι.

δι' ἡμᾶς=χάρις εἰς ἐμέ (δηλ. τὴν Ἑρμογλυφικὴν).

λήρος=ἀνοησία, ματαιολογία.

φλήναφος=φλαυρία, μωρολογία.

δείξασα τὴν ἐτέραν=καὶ λέγουσα ταῦτα ἔδειξε τὴν ἄλλην γυναῖκα.

θρέψη· τίνος διαθέσεως εἶναι τὸ ῥήμα;

γεννικῶς=γενναίως, γενναιοφρόνως.

ἄπει, ἐνεστ. ἀπέρχομαι.

ἐπὶ λόγοις=διὰ λόγια (μετὰ περιφρονησεως λέγονται ταῦτα ὑπὸ τῆς Ἑρμογλυφικῆς τιμώσης μόνον τὰ ἔργα).

§ 8

Μυσάττομαι=σιχαίνομαι, ἀποστρέφομαι, «μοῦ προξενεῖ τι ἀηδία».

εὐτελής=εὐθηνός, τιποτένιος, πρόστυχος.

πιναρός=ὑπαρός, ἀκάθαρτος, λερός.

τὸ εὐτελές, τὸ πιναρόν=ἡ εὐτέλεια, ἡ πιναρότης. Πρβλ. ἀνωτέρω «αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τῷ χεῖρε τύλων ἀνάπλεως κ.τ.λ.».

ἀπὸ τοιούτων δρωόμενος=τοιαῦτα ἐφόδια ἔχων.

Φειδίας. Σύγχρονος τοῦ Περικλέους. Διὰ κατέστη περίφημος;

ἐκεῖνος=ὁ περίφημος ἐκεῖνος.

ἔδειξε=ἐφιλοτέχνησε, ἀπεικόνισε πιστῶς, δι' ἀνδριάντος παρέστησε.

τὸν Δία. Ποῖον ἄγαλμα τοῦ Διὸς ἐννοεῖται;

Πολυκλείτος, ἐκ Σικυῶνος, ἀντίτεχνος τοῦ Φειδίου.

τὴν "Ἡραν, ἐννοεῖ περιώνυμον ἄγαλμα τῆς θεᾶς ἐντὸς τοῦ ἐν Ἀργεῖ νοῦ αὐτῆς.

Μύρων. Σύγχρονος τοῦ Πολυκλείτου ἐξ Ἑλευθερῶν. Μεταξὺ τῶν ἔργων αὐτοῦ γνωστός εἶναι ὁ δισκοβόλος.

Πραξιτέλης, Ἀθηναῖος. Τὰ ἔργα του διέκρινε μεγάλη χάρις. Ἐν τούτων εἶναι ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἡλίδος Ἑρμῆς.

γοῦν—διὰ τοῦτο ἴσια ἴσια.

κλεινός—ἔνδοξος (κλέος).

αὐτός—σύ.

ζηλωτός—θεωρούμενος εὐτυχής, μακάριος.

ἀποδείκνυμι—καθιστώ.

ἀποφαίνω—ἀναδεικνύω.

περίβλεπτος—ὁ (ὑπὸ πάντων) περιβλεπόμενος, θαυμαζόμενος.

διαπταίω—συνεχῶς προσκόπτω.

βαρβαρίζουσα πάντοθεν—παντοίους βαρβαρισμούς προφέρουσα. Διέπταιε δὲ καὶ ἐβαρβαρίζεν ἡ Τέχνη ὡς ἄπειρος τῆς ῥητορικῆς καὶ τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν ἐν γένει.

μάλα δὴ σπουδῆ συνείρουσα (ἐνν. τοὺς λόγους)—μέτὰ πολὺν κόπον συναρμολογοῦσα τοὺς λόγους τῆς.

δ' οὖν—τέλος πάντων.

§ 9

Συνήθης—ὁ διατόμενος μετὰ τινος, σχετικός, φίλος.

μηδέπω—μήπω, ὄχι ἀκόμη.

πειρῶμαι τινος—λαμβάνω πείραν τινος, δοκιμάζω τινά.

ἡλικός—πόσον μέγας.

οὐδὲν ὅτι μή—τίποτε περισσότερον ἀπὸ, μόνον καὶ μόνον.

κάν—καὶ ἐν.

ἀγεννής—εὐτελής, φαῦλος, χαμερπής.

ἡ γνώμη—τὸ φρόνημα.

πρόσδος—ἡ εἰς τὸ κοινὸν ἔξοδος, ἡ εἰς τὸν κόσμον παρουσίασις. Οἱ ἐπιφανεῖς παρουσιάζονται εἰς τὸ κοινὸν συνήθως παραζολουθούμενοι ὑπ' ἄλλων.

ἐπιδικάσιμος—περιζήτητος. Κυρίως ἐκεῖνος, ὃν ἀπαιτεῖ τις δικαστικῶς.

αὐτὸ μόνον—ἀκριβῶς μόνον, μόνον καὶ μόνον.

τὸν προὔχοντα—πάντα ὑπερέχοντα.

ὑποπτήσω—ζαρώω (ἐκ φόβου), κύπτω ἐνώπιόν τινος.

θεραπεύω—περιποιούμαι.

λαγὼ βίον ζῆν. Παροιμιώδης ἔκφρασις περὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δειλοί καὶ ταπεινοὶ ὄντες τοὺς πάντας φοβοῦνται καὶ τρέμουν.

τοῦ κρείττονος—τοῦ ὑπερέχοντος.

ἐρμαιόν τινός εἰμι—εἶμαι εἰς τὴν διάκρισίν τινος, με κάμνει ὅ,τι θέλει.

εἰ δὲ καὶ—καὶ ἂν ὑποθέσωμεν δὲ ὅτι...

ἐξεργάζομαι—κατασκευάζω, φιλοτεχνῶ.

οὐκ ἔστιν ὅστις—οὐδεὶς.

οἷος ἂν ᾗς=ὁποῖος δῆποτε καὶ ἂν εἶσαι.

βάνανσος. Πρβλ. κεφ. 1.

χειρῶναξ=κυρίως ὁ ἀνάξ τῶν χειρῶν, ἦτοι ὁ κύριος τῶν χειρῶν του
δὲ διὰ τῶν χειρῶν ἐργαζόμενος, ὁ τεχνίτης.

ἀποχειροβίτος=ὁ ἀπὸ τῶν χειρῶν τὸν βίτον (ζῶην) ἔχων, ὁ ζῶν διὰ
τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του.

νομισθήση, μέλλον διαρκείας. Ὅμοίως καὶ τὸ προηγ. ἐπαινέονται=
θα ἐπαινῶσιν.

§ 10

Ἀπαγγέλλω=διηγῶμαι, λέγω.

ὡς εἰπεῖν=σχεδόν. Περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ πάντων.

ἀποφαίω=ἀναδεικνύω, καθιστῶ. Πρβλ. κεφ. 9.

ὅπερ σοι κυριώτατον...=τὸ ὅποιον εἶναι τὸ κυριώτατον μέρος τῆς
ὑπάρξεώς σου.

ἔρως τῶν καλῶν=ἔρως πρὸς τὰ καλὰ. Πρβλ. τὸ ἐπόμενον «πρὸς τὰ
σεμνότατα».

ὄρμη=κλίσις, ἐπιθυμία.

ἀκήρατος=ἀμιγής, ἀμιόλυντος, καθαρὸς, γνήσιος. Πρβλ. «καθάρια
μάλαμα, ἀσῆμι».

ὡς ἀληθῶς=ἀληθέστατα, βεβαιοτάτα,

λήσει=ἐνεστ. λανθάνω=διαφεύγω τὴν προσοχὴν.

ὄλωσ=ἐν γένει, ἵνα μὴ μακρολογῶ.

ὅποσα ἐστί, τὰ τοῦ κόσμου τούτου.

εἰς μακράν. Πρβλ. κεφ. 1.

§ 11

Ὁ νῦν πένης=σὺ ποῦ εἶσαι τώρα πτωχός.

ὁ τοῦ δεινός=ὁ υἱὸς τοῦ δεινα (δηλ. ἀδόξου καὶ ἀφανοῦς πατρός).

οὔτω=τόσον. Ἐπιτείνει τὸ προηγ. ἐπίθετον ἀγεννοῦς.

ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις=διὰ τὰ ἄριστα (παιδείαν δηλ. καὶ τὰ ἐκ ταύτης προ-
κύπτοντα' πρβλ. 10).

γένος=καταγωγὴν

προϋχόντων. Ἴδὲ 9.

ἀποβλέπομαι=θαυμάζομαι, μὲ κυττάζω μὲ εὐλάβειαν καὶ θαυμα-
σμόν. Πρβλ. κεφ. 8 «περίβλεπτος».

ἀμπέχομαι=φορῶ. Πρβλ. τὸ ἀμπέχονον.

δείξασα=καὶ ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἔδειξε... Πρβλ. κεφ. 7.

προεδρία=πρωτοκαθεδρία. Τὸ δικαίωμα, τὸ ὅποιον εἶχον οἱ ἄρχοντες
καὶ οἱ ἐπιφανεῖς πολῖται νὰ κάθηνται εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἐδωλίου τοῦ
θεάτρου.

ἀποδημῶ = εἶμαι εἰς τὰ ξένα, τὸ ἀντίθετον τοῦ *ἐπιδημῶ*.

ἀγνῶς = ἄγνωστος.

περιτίθημι = περιβάλλω, ἐνδύω.

γνωρίσματα. Πρβλ. ἀνωτέρω «πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι».

κινήσας δείξει = θὰ σὲ σκουντάῃ μὲ τὸ χεῖρι του καὶ θὰ σὲ δείχνῃ.

§ 12

Τί· δηλ. κίνδυνος, συμφορὰ, πόλεμος κ.τ. τ.

καταλαμβάνω τινά = ἐπέρχομαι αἴφνης, εὐρίσκω (ἐπὶ κακοῦ).

ἀποβλέπονται· μέλλον (διαρκείας) τοῦ ἀποβλέπω. Θὰ στρέφουν τὰ βλέμματά των, θὰ καταφεύγουν (ἐνν. ἵνα συμβουλευέσῃς αὐτούς).

κέχηνα· πρζμ. τοῦ χάσσω.

ἀγούσονται· μέλλ. διαρκείας.

εὐδαιμονίζω = καλοτυγχίζω, μακαρίζω.

τῆς δυνάμεως, τῆς εὐποτίας = διὰ τὴν δύναμιν, διὰ τὴν...

εὐποτία (λ. ποιητ.) = εὐδαιμονία, εὐτυχία.

ὡς ἄρα = ὅτι τάχα, δηλαδή.

γίνονται = καθίστανται, ἀποβαίνουσιν.

περιποιῶ τινί τι = ἀπονέμω εἰς τινά τι, χαρίζω.

αὐτός = σὺ (ὡς θνητός).

συνών. Πρβλ. 6.

προσομιλῶ = συναναστρέφομαι, συνομιλῶ.

Δημοσθένης, Αἰσχίνης. Τί γνωρίζετε περὶ αὐτῶν;

ἐκεῖνον. Πρβλ. 8 «Φειδίας ἐκεῖνος».

τίνος — *ἡλίκον* = τίνος υἱὸς ἦτο καὶ πόσον μέγαν ἐγώ...

τυμπανίστρια = ἡ κρούουσα τὸ τύμπανον, ἴερεία τῆς Κυβέλης.

δι' ἐμέ. Πρβλ. 7 «δι' ἡμᾶς».

ἐθεράπευσεν. Πρβλ. 9 «θεραπεύων».

ὑπὸ τῆ ἐρμογλυφικῆ = ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς... διὰ τῆς...

ἐπειδὴ τάχιστα = εὐθύς ὡς...

συνῆκε, ἐναρктиκὸς ἀόριστος = ἤραξε νὰ ἐννοῇ ὁ ἐνεστώς;

τοῦ κρείττονος, οὐδέτερον.

ὡς ἐμέ = πρὸς ἐμέ.

ὡς ἄδεται = πόσον ὑμνεῖται, πόσον δοξάζεται, (ὄθεν κατέστη *αὐοί-
διμος*).

§ 13

- Τηλικούτους=τόσον μεγάλους, ἐνδόξους.
 σχῆμα. Ἴδὲ 5 καὶ 6.
 ἐπὶ λόγοις=διὰ λόγους (ῥητορικοὺς). Πρβλ. 11 «ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις εὐδο-
 κμιῶν».
 χιτώνιον=βραχὴν χιτῶνα, κοντὸ ὑποκάμισο.
 πιναρόν. Ἴδὲ 8.
 ἐνδύση, ἀναλήψη, ἔξεις, μέλλοντες διαρχειάς.
 ἀναλαμβάνω σχῆμα=λαμβάνω στάσιν.
 μοχλίον=ὑποκοριστικὸν τοῦ μοχλὸς (=λοστός).
 γλυφεῖον=σιμίλη (ἐργαλεῖον γλυφῆς).
 κοπεὺς=κοπίδι. Πρβλ. 3.
 κολαπιτήρ=γλύφει, γλύφανον (ἐργαλεῖον καὶ τοῦτο τῶν λιθοξόων).
 κάτω νεύω=βλέπω κάτω, ἔχω κάτω σκυμμένο τὸ κεφάλι.
 χαμαιπετής=πεσιμένος κάτω.
 χαμαίζηλος=(κυρίως ὁ ἀγαπῶν τὸ ἔδαφος), ταπεινός.
 ἀνακύπτω=σηκώνω ἐπάνω τὸ κεφάλι μου.
 ἀνδρώδης=ἀνδροπρεπής.
 ἐπινοῶ=φέρω εἰς τὸν νοῦν μου, σκέπτομαι.
 ὅπως=πῶς.
 εὐρυθμός=κανονικός, σύμμετρος.
 εὐσχήμων=ὄρατος.
 αὐτός=σὺ ὁ ἴδιος.
 κόσμιος. Ἴδὲ 6.
 ἤκιστα=οὐδόλως.
 ἀτιμότερος=ὀλιγότερον τίμιος, ὀλιγωτέρας ἀξίας.

§ 14

- Αὐτῆς· τίνας δηλαδὴ ;
 ἀναστάς, ἐνεστ. ἀνίσταμαι=ἐγείρομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου, σηκώνομαι.
 ἀπεφηνάμην, ἐνν. τὴν ἑμαυτοῦ γνώμην. Τίς ἡ γνώμη αὕτη, δηλοῦται ἐκ
 τῶν ἀμέσως ἐπομένων.
 ἄμορφος=ἄσχημος, δύσμορφος.
 ἐκείνην· τίνα δηλαδὴ ;
 γέγηθα, παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος (τοῦ ποιητικοῦ ῥήματος
 γηθέω)=χαίρω.
 πληγῆ=ξυλιά, κτύπημα.
 πληγὰς ἐντρίβω τινὶ=δίδω ξυλιὰς εἰς τίνα, ξυλοκοπῶ τίνα.
 ἐνετρίψατο πληγὰς=ἔβαλε (τὸν θεῖον δηλ.) καὶ μοῦ ἔδωσε ξυλιὰς.

ἡ δέ, ἡ Ἑρμογλυφική.

ἀπολείπω=ἐγκαταλείπω, ἀφίνω.

πρῶν τὸν δόντας=τρίζω τὰ δόντια (ἐπὶ ὄργῃς).

τὴν Νιόβην ἀκούομεν=περὶ τῆς Νιόβης ἀκούομεν (ἐν τοῖς μύθοις). Ἡ Νιόβη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἔχουσα ἑπτὰ υἱοὺς καὶ ἑπτὰ θυγατέρας, ὑπερηφανεύετο καὶ ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦτο ἀνωτέρα τῆς θεᾶς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο ὀργισθεῖσα δεινῶς ἡ Λητὸν διὰ τῶν δύο τέκνων τῆς, Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος, κατετόξευσε πάντα τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, ἥτις ἐκ τῆς μεγάλης τῆς θλίψεως μετεβλήθη κατὰ τὴν μυθολογίαν εἰς βράχον χύοντα δάκρυα ἀενάως.

πέπηγα, ἐνεργ. παρακ. μὲ σημ. μέσην. Ἐνεστ. πίνγνυμαι=στερεοποιούμαι, σκληρύνομαι.

ἐπεπήγει=μετεβέβλητο. Ὁ ὑπερσ. δηλοῖ τὴν ταχύτητα τῆς πράξεως ἐὺθὺς ἐμαρμαρώθη καὶ μετεβλήθη εἰς λίθον.

§ 15

Ἡ ἑτέρα, δηλαδή :

ἀπιδούσα, ἐνεστώς ἀφορῶ (ἰδὲ κατωτέρω)=ρίπτω τὸ βλέμμα, κυττάζω-τοιγαροῦν=λοιπὸν ἀφ' οὗ εἶναι ἔτσι (ἀφ' οὗ δηλ. μὲ προετίμησες).

τῆςδε τῆς δικαιοσύνης=ἐνεκα τῆς ... Πρβλ. 12 «τῆς δυνάμεως».

τὶ ὄχημα ὑποπτέρων ἵππων=εἰδός τι ὄχηματος συρρομένου ὑπὸ πτερωτῶν ἵππων.

Πήγασος, μυθολογικὸς ἵππος, πτερωτός, ἀναληθίστας ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Μεδούσης, ὅτε ἔσφαξεν αὐτὴν ὁ Περσεύς.

ἔοικα=ὀμοιάζω (πρβλ. εἰκόν).

μὴ ἀκολουθήσας ἐμοί=εἰ μὴ ἠκολούθησας ἐμοί, ἐὰν δὲν ἠκολούθεις ἐμέ.

ἐλαύνω (τοὺς ἵππους)=κυτῶ τοὺς ἵππους (νὰ προχωρήσουν).

ὑφηριοχῶ=εἶμαι ἠνίοχος, κρατῶ τὰς ἠνίας, διευθύνω τὸ ὄχημα.

ἀρθεῖς, τοῦ αἴρωμαι=ὑψώνομαι.

ἡ ἔως=ἡ ἀνατολή.

ἄχρι πρὸς τὰ ἑσπέρια=μέχρι τῶν μερῶν τῆς δύσεως. Πρβλ. Ἐσπερία=Εὐρώπη.

Τριπτόλεμος. Υἱὸς τοῦ Κελεοῦ, βασιλέως τῆς Ἐλευσίνας. Ἀνετράφη καὶ πολὺ ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς Δήμητρος, ἥτις ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ἄρμα συρρόμενον ὑπὸ πτερωτῶν δρακόντων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου φερόμενος ὑπὲρ πάντων τὴν γῆν ἔρριπτε πανταχοῦ σπόρους σίτου καὶ οὕτω διέδωκε τὴν γεωργίαν καὶ τὸν πολιτισμόν.

ἀποσπείρων...=καὶ καθὼς ἀκριβῶς ὁ Τρ. ἔσπειρον καὶ τι ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ὅτι,=τί.

εὐφημία—ἐγκώμιον, ἐγκωμιαστικὴ κραυγὴ.
καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει—ἐκεῖνοι, καθ' οὓς ἐγγινόμεν ἰπτάμενος.
γίγνομαι κατὰ τινα—ἔρχομαι πλησίον ἢ ἀπέναντί τινος.
παραπέμπω—συμπροπέμπω, ξεπροβοδῶ.

§ 16

Ἐπανάγω—ἐπαναφέρω, φέρω ὀπίσω.
τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις, δηλ. τοῖς ἀνθρώποις, ἧτοι εἰς τὴν γῆν.
εὐπάρυφος—ὁ ἔχων εἰς τὸ ἔνδυμά του ὠραίαν πορφυρῶν παρυφήν ἢ κράσπεδον, ὁ καλοσυνδεδυμένος, καὶ ἐπομένως μέγας τις, ἐπιφανής τις.
ἐπανήκω—ἔχω ἐπανάλθει.
καταλαμβάνω—συναντῶ, εὐρίσκω. Πρβλ. 12.
ἐκείνην, δηλ. τὴν εὐπάρυφον, τὴν μεγαλοπρεπῆ.
οἶος ἤκοιμι—*οἶος ἤκον*, ὁποῖος εἶχον ἐπανάλθει.
οἶα. Ἐννοεῖ τὰ ἐν κεφ. 1 καὶ 2.
ἰδὼν—ὅτι εἶδον.
ἀντίπαις—ὁ μὴ ὦν πλέον παῖς, ὁ ἐξελεθὼν τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Πρβλ. 1 «πρόσηβος».
ἐμοὶ δοκεῖ (παρενθετικῶς)—κατὰ τὴν γνώμην μου. Προσδιορίζει τὸ κατωτέρω *ἐκταραχθεῖς*.
πρὸς τὸν φόβον τῶν πληγῶν—ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον ἔλαβον ἀπὸ τὰ ξυλοζοπήματα.

§ 17

Μεταξὺ δὲ λέγοντος, ἔνν. ἐμοῦ—ἐν ᾧ δὲ ἐγὼ ἐξηκολούθουν τὴν διήγησίν μου ταύτην περὶ ὄνειρου. Ἐννοεῖται ἐνώπιον ἀκροατηρίου τινός.
Ἡράκλεις! Ὡς ἐπιφώνημα, εἰς ἐκδήλωσιν ὀργῆς ἢ δυσαρεστείας ἐνταῦθα. Πρβλ. τὰ σημερινὰ οὔφ! Χριστέ μου!
ὡς μακρόν—πόσον μακρόν.
δικανικόν—ὁμοιάζον πρὸς δικηγορικὴν ἀγόρευσιν ἐν δικαστηρίῳ, ἐπομένως φορτικόν, ἀνιαρόν.
ὑποκρούω—διακόπτω (πρβλ. ὑπολαμβάνω).
μήκιστος, τὸ θετικόν;
τί δ' οὖν—διατὶ τέλος πάντων.
ληρῶ (έω). Πρβλ. λῆρος ἐν 7.
έωλος—μπαγιάτικος, παλαιός, ἐπομένως δυσάρεστος.
ψυχρολογία—ἡ ψυχρὰ ὁμιλία. Ἐνταῦθα ἡ ὁμιλία περὶ παλαιῶν γεγνότων. Πρβλ. προηγ. «παλαιῶν καὶ γεγηρακότων».
ὑποκριτής—ἐρμηνευτής, ἐξηγητής.
τινάς—γὰρ ἀποποιούς.

- ὑπολαμβάνω* = νομίζω.
ἄγαθὲ = καλὲ μου.
ὁ Ξενοφῶν, ὁ γνωστός συγγραφεὺς τῆς Κύρου Ἀναβάσεως.
τὸ ἐνύπνιον. Πρβλ. Κύρ. Ἀναβ. 3, 1, 11.
ὡς = ὅτι δηλαδή.
καὶ τὰ ἄλλα = καὶ τὰ λοιπά.
ἵστε γὰρ = τὰ γνωρίζετε βέβαια (καὶ δι' αὐτὸ κρίνω περιττὸν νὰ τὰ ἐπα-
 ναλάβω πάντα ἐν ἐκτάσει).
ὑπόκρισις = ἐξηγήσις, ἐρμηγεία. Πρβλ. προηγ. «ὑποκριτής».
ὄψις = τὸ ὄραμα, τὸ ὄνειρον.
ἐγνωκῶς = ἔχον τὴν γνώμην, ἀποφασισμένος ὢν, μὲ τὴν πρόθεσιν.
διεξέρχομαι = διηγοῦμαι, ἐκθέτω.
οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν = οὐχὶ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐξηγήσῃ ἀπλῶς τὸ
 ὄνειρον οὐδὲ μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ φλυαρήσῃ διηγείτο αὐτά.
καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα.
ἀπόγνωσις πραγμάτων = ἀπελπιστικὴ κατάστασις πραγμάτων.
περιστώτων πολεμίων ἐπεξηγήσις τοῦ προηγουμένου ἐν ᾧ δηλ.
 περικυκλωμένους εἶχον τοὺς Ἕλληνας οἱ ἐχθροί.

§ 18

- Καὶ τοίνυν* = καὶ τὸ λοιπὸν.
ὑμῖν, ἐννοεῖ συμπολίτας τοῦ τινας. Πρβλ. κατωτέρω «πρὸς ὑμᾶς ἐπα-
 νελήλυθα».
ἐκείνου ἔνεκα, ὅπως = χάριν τοῦ ἐξῆς, ἵνα δηλαδή.
τὰ βελτίω — τὰ ἥττω. Τὰ πρῶτα εἶναι κατὰ τὸν Λουκιανὸν ἡ φιλοσοφία,
 ἡ ὀητορικὴ, αἱ ἐπιστῆμαι ἐν γένει, τὰ δευτέρω αἱ τέχναι. Πρβλ. κεφ. 10—
 12 πρὸς κεφ. 13 καὶ 9.
παιδείας ἔχονται = εἰς τὴν παιδεῖαν ἐπιδίδονται.
ὑπὸ = ἔνεκα.
ἐθελόκακῶ = εἶμαι ἐθελόκακος, ἄνανδρος, δειλός.
φύσις = ἰδιοφυΐα.
ἐπιρρώννυμαι = ἐνισχύομαι.
εὖ οἶδ' ὅτι (ἡ ὄλη φράσις ὡς ἐπίρρημα) = βεβαίως.
τοῦ μύθου οὕτως ὀνομάζει ἐνταῦθα τὸ ὄνειρον.
προστησάμενος = στήσας πρὸ τοῦ ἑαυτοῦ του, λαβῶν.
ἐννοῶ = θέτω εἰς τὸν νοῦν μου, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. Πρβλ. 4.
οἶος ὢν = τί λογῆς ἤμην καί.
τὰ κάλλιστα. Ἰδὲ ἀνωτέρω «τὰ βελτίω».
μηδέν, ἐπίρρ. = μηδόλως.
πρὸς τὴν πενίαν = ἐνώπιον τῆς πενίας.

επαυελήλυθα. Ἐννοεῖται ἐπάνοδος τοῦ Λουκιανοῦ εἰς τὴν πατρίδα του μετὰ μακρὰν ἀποδημίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν κατέστη ἐνδοξος διδάσκων καὶ λόγους δημοσίᾳ ἐκφωνῶν. Πρβλ. βιογραφίαν τοῦ συγγραφέως.

εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο (παρενθετικῶς)=ἂν ὄχι τίποτε ἄλλο, καὶ ἂν δεχθώμεν ὅτι δὲν ἔχω κατορθώσει τίποτε ἄλλο.

γοῦν=ἔξάπαντος ὁμως, βεβαίως ὁμως.

ἀδοξότερος=κατώτερος ὡς πρὸς τὴν δόξαν, ὀλιγώτερον ἐνδοξος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΑΝΑΧΑΡΣΙΝ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

§ 1

- Περιπλέκομαι τινα*—συμπλέκομαι με τινα.
ὑποσκελίζω—ὑποβάλλων εἰς τινα τὸ σκέλος ἀνατρέπω αὐτόν, πεδι-
κλόνω, τριζλοποδίζω.
ἄγχω—σφίγγω τὸν λαμόν, πνίγω.
λυγίζω—κάμπτω, συστρέφω πρὸς τὰ κάτω.
συναναφύρομαι—μαζί με ἄλλον ἀναστατώνομαι.
κυλινδέομαι—κυλίομαι.
σῦς—ὄς ὁ=ὁ χοῖρος.
ἀποδύομαι—ἐκδύομαι.
λίπα ἀλείφομαι—λιπαρῶς, δαφυλῶς, πολὺ ἀλείφω ἑμαυτὸν (με ἔλαιον)-
καταψάω—τριβῶ ἐλαφρά.
μάλα εἰρηνικῶς—πολὺ φιλικῶς, φιλικώτατα.
ἄτερος—ὁ ἕτερος.
ἐν τῷ μέρει—με τὴν σειρᾶν.
συννεύω—ὁμοῦ κύπτω, ἔχω πρὸς τὰ κάτω τὴν κεφαλὴν· ἀντίθετον
ἀνανεύω.
συναράττω—ὁμοῦ κτυπῶ, συγζρούω.
ἦν—νά, κύττα.
ἀράμενος—σηκώσας καὶ ὑψώσας· τὸ ῥῆμα ;
ἐπικαταπεσῶν—πεσῶν ἐπάνω αὐτοῦ.
ἀνακύνπτω—ἀνασηκόνομαι.
παρακροτέω—ἐλαφρῶς κτυπῶ.
ὡς μὴ τέλεον ἀποπνιγείη—ἵνα μὴ τελείως ἀποπνιγῆ.
φείδομαι—εἶμαι φειδωλός, λυποῦμαι.
μολύνομαι—λερώνομαι.
χρῆσμα—τὸ δι' οὗ χοιόμεθα (=ἀλειφόμεθα), τὸ ἔλαιον.
βόρβορος—λάσπη.
ἀναπλησθέντες—πληρωθέντες, γεμισθέντες· τὸ ῥῆμα ;
ἐμοὶ γοῦν—εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον.
διολισθαίνω ἐκ τῶν χειρῶν—γλιστρῶ καὶ ξεφεύγω ἀπὸ μέσα ἀπὸ τῶν
χέρια.

§ 2

Αἴθριον=τὸ ὑπὸ τὸν ἀέρα μέρος, τὸ ἄστεγον, ὁ πρόδομος.

δρῶσιν=«ποιουσιν» § 1.

ψάμμος=ἡ ἄμμος.

ὑποβάλλομαι τι=θέτω τι ὑποκάτω μου.

ὄρουγμα=ὁ λάκκος.

πάττω=ἐπιπάσσω, σκορπίζω, ῥίπτω ἐπάνω.

ἐκῶν=ἐκουσίως, θεληματικῶς.

ἀπαμάομαι=μαζεύω.

δίκην ἀλεκτρονίων=ὡσάν τοὺς πετεινοὺς.

ὡς εἶεν ἀφυκτότεροι=ἵνα ὡς περισσότερον ἀφυκτοί, ἀφυκτος δὲ=ὁ

μὴ δυνάμενος νὰ ἐκφύγῃ τινά.

ὄλισθος=ἡ ὄλισθηρότης, τὸ γλίστρημα. Πρβλ. § 1 «διολισθαίνοντες».

ἀντίληψις=ἡ προσκόλλησις, τὸ πιάσιμον.

§ 3

Ὁρθοστάδην=ἐν ὀρθῇ στάσει, ὄρθιοι.

κονίομαι=κόνει πάσσομαι, σκονίζομαι.

παίω=κτυπῶ.

οὗτοσὶ γοῦν=οὗτος ἐδῶ παραδείγματος χάριν. Πρβλ. «ἐμοὶ γοῦν» § 1.

ἔοικεν ἀποπτύσειν=φαίνεται ὅτι (ἐκ τοῦ στόματος) θὰ πτύσῃ.

κακοδαίμων=ὁ δυστυχής, ὁ ἄθλιος.

ἀναπέπλησται. Ἴδὲ § 1 «ἀναπλησθέντες».

τύξ=μὲ πυγμῆν, μὲ γροθιάν.

παταχθέντος=κτυπηθέντος τὸ ὄημα;

γνάθος ἤ=ἡ σιαγών, τὸ σαγόνι.

δίστημι=διαχωρίζω, ξεχωρίζω.

λύω=διαλύω, καταπαύω.

τεκμαίρομαι=εἰκάζω, συμπεραίνω.

πορφυρίζ=πορφυροῦν (κόκκινον) φόρεμα.

§ 4

Ἐποτρύνω=παρακινῶ, παραθαρρύνω (εἰς μάχην).

πατάξαντα. Ἴδὲ § 3 «παταχθέντος».

ἐγκονέω=σπεύδω, εὐρίσκομαι εἰς κίνησιν.

θέω=τρέχω.

ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες=καίτοι μένουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου.

συνάλλομαι=ὁμοῦ μετὰ τινος πηδῶ.

§ 5

Τίνος ἀγαθοῦ εἶη ἂν ποιεῖν—τί καλὸν δύνανται νὰ προξενήσωσι.
ὡς ἔμοιγε δοκεῖ—διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω.
εἰκέναι μανία—ὅτι ἔοικε μανία, ὅτι ὁμοιάζει μὲ τρέλλαν.
οὐκ ἔστιν ὅστις—δὲν ὑπάρχει τις, ὅστις, ἄρα οὐδεὶς.
μεταπίσειεν ἂν με—μεταπίσει με.
παραπαίω—παραφρονῶ, εἶμαι τρελλός.
δρῶντες. Ἴδὲ § 2 «δρῶσιν».

§ 6

Εἰκότως—εὐλόγως, πολὺν ὀρθῶς.
ἔθος τὸ—τὸ ἔθιμον, ἢ συνήθεια.
ἀπάδω—ἄδω παραφώνως, διαφονῶ, διαφέρω.
καθάπερ—καθὼς ἀκριβῶς, ἀπαράλλακτα ὡς...
εἰκός (ἔστιν) εἶναι—εὐλογον, πιθανὸν εἶναι ὅτι ὑπάρχουσι. Πρβλ.
 «εἰκότως».
ἐπιτήδευμα—ἐνασχόλημα.
δόξαντα ἂν—ἄ δόξειεν ἂν, τὰ ὅποια δύνανται νὰ φανῶσι, νὰ θεωρη-
 θῶσι.
εἴτις ἐπισταίη αὐτοῖς—ἐάν τις ἤθελεν αἰφνιδίως (ἄνευ τινὸς προδιδα-
 σκαλίας) σταθῆ πλησίον αὐτῶν, ἐμφανισθῆ πρὸ αὐτῶν, ἴδη αὐτά.
πλήν ἀλλὰ θάρρει—ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως, μὴ ἀνησῆχει.
ἀγαθὲ—ὦ ἀγαθέ, φίλε μου.
ἐφ' ὕβρει—γλευστικῶς, ὀνειδιστικῶς, προσβλητικῶς.
ἐπιπάττουσι. Ἴδὲ § 2 «πάττουσί τε ἀλλήλους».
χρεία—ἀνάγκη, πρακτικὸς σκοπός.
οὐκ ἀτερπῆς—τερπνός, εὐάρεστος.
ἐπάγω—φέρω ἐπάνω, ἐμβάλλω.
ἦν γοῦν—ἐάν τοῦλάχιστον.
ἐνδιατρίβω τῇ Ἑλλάδι—διατρίβω, ζῶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν τῇ Ἑ.
οὐκ εἰς μακρὰν—πολὺ γρήγορα.
πεπηλωμένος—καταλασπωμένος.
ἦδὺς καὶ λυσαιτελής—τερπνός καὶ ὠφέλιμος. Πρβλ. κατωτέρω «τὰ ὠφέ-
 λιμα καὶ τερπνά».
ἄπαγε γένοιτο—μὴ γένοιτο, εὐχομαι νὰ μὴ γίνωσι.
εἴ τις διαθιῆ τοιοῦτό τι—ἐάν τις ἤθελε φέρει εἰς τοιαύτην κατάστασιν
 τὸ ῥῆμα ;
εἴσεται ὡς—θα μάθῃ ὅτι ὁ ἐνεστώς ;
παραζώννυμαι τὸν ἀκινάκην—χρεμῶ παρὰ τὴν ζώνην μου τὸ ξίφος
 (τὸ Περσικόν).

§ 7

Ἄτάρ εἰπέ μοι—ἀλλὰ δὲν μοῦ λέγεις, σὲ παρακαλῶ εἰτέ μου.

τίθεμαι ὄνομά τινι—ὀνομάζω τι.

τί φῶμεν—τί νὰ εἴπωμεν.

ἔχω τὸ τόξον—κρατῶ τὸ τόξον.

ἀνακλάομαι—κίμπτομαι, λυγίζομαι πρὸς τὰ ἄνω.

κάματος—ὁ κόπος, ἡ κούρασις.

§ 8

Ὑπεράλλομαι—ὑπερπηδῶ. Πρβλ. § 4 «*συναλλόμενοι*».

προτίθημι—προβάλλω, προζηρῶ.

ὁ κρατήσας—ὁς ἂν κρατήσῃ, ὅστις ἂν νικήσῃ.

τῶν καθ' ἑαυτὸν (ἀνδρῶν)—τῶν συγχρόνων του.

ἀναιροῦμαι τι—σηκῶναι καὶ παίρνω τι, λαμβάνω τι.

ἄθλον τὸ—τὸ βραβεῖον.

§ 9

Ὀλυμπίασι, Ἴσθμοῖ, Πυθοῖ—ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ, ἐν τῷ Ἴσθμῷ (τῆς Κορινθοῦ), ἐν Δελφοῖς.

κότινος—ἡ ἀγρία ἐλαία, (ἐκ τῆς ὁποίας παῖς *ἀμφιθαλής*, τ. ἔ. ἔχων ζῶντας καὶ τοὺς δύο γονεῖς, ἔκοπτε διὰ χρυσοῦ δρεπάνου *θαλλοὺς* τ. ἔ. μισροὺς κλάδους, οἵτινες ἐδίδοντο ὡς βραβεῖον εἰς τοὺς Ὀλυμπιονίκας).

πίτις—vos ἦ—τὸ πεύκον.

τοῦ θεοῦ—τοῦ Ἀπόλλωνος.

τοῖς Παναθηναίοις—κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Παναθηναίων.

μορίαί—ἐλαῖαι) ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις ἐκεῖναι, αἵτινες ὑπῆρχον ἐν τῷ ἱερῷ ἄλλοι τῆς Ἀκαδημείας.

πάνσεμνος—πολὺ σεμνός, σεβαστός, σπουδαῖος.

καταλέγω—ἀπαριθμῶ.

διατίθημί τι—ὀρίζω, χορηγῶ τι.

ὑπερσπουδάξω—πολλοὺς κόπους καὶ φροντίδας καταβάλλω.

ἀναιρεῖσις—λήψις. Πρβλ. § 8 «*ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα*».

τηλικαῦτα—τὰ τόσον μεγάλα.

ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων—πνιγομένους ὑπ' ἀλλήλων. Πρβλ. § 1 «*ἄγχοσι καὶ λυγίζουσι*».

κατακλάομαι—καμπτόμενος συντριβομαι, κατατσακίζομαι. Πρβλ. § 7 «*ἢ δεξιὰ ἀνακεκλασμένη*».

ὡς οὐκ ἐνὸν—ὡς εἰ μὴ ἐνῆν, ὡσάν νὰ μὴ ἦτο δυνατόν.

ἀπραγμόνος—ἄνευ πραγμάτων, χωρὶς δυσκολίας.

εὐπορέω = προμηθεύομαι.

ὄτω ἔνν. ἐστὶν *ἐπιθυμία* = ὄτινι ἐστὶν ἐπιθυμία.

καταχρίομαι = πασαλείφομαι. Πρβλ. § 1 «*χρῖσμα*».

§ 10

ὦ ἄριστε = ὦγαθέ.

ψιλός = γυμνός, μόνος.

οἱ κρατήσαντες. Πρβλ. § 8 «*ὁ κρατήσας*».

καλῶς ἔχει = καλόν, τιμητικόν εἶναι.

θηρῶμαί τι = κνηγῶ, ἐπιδιώκω τι.

εὐκλεια (ἐκ τοῦ *εὐκλεής*) = ἡ εὐδοξία, ὁ ἔπαινος.

ἀπονητί = ἄνευ πόνων, ἀκόπως.

προσγένοιτο ἄν = *προσγενήσεται*, θά ἔλθῃ.

χοή . . . *περιμένειν* = ὀφείλει νὰ περιμένῃ.

δυσχερῆς = δύσκολον, ἐπίπονον.

λυσιτελές. Πρβλ. § 6 «*ἠδὺ καὶ λυσιτελές*».

ἐκ τῶν καμάτων. Πρβλ. § 7 «*ἐκ καμάτων*».

οἰκτίρω τινά = οἰκτιρῶν ἄξιον κρίνω τινά, ἔλεεινολογῶ τινά.

δόξει σοι ἄλλα = ἄλλην δόξαν (γνώμην) θά ἔχῃς, θ' ἄλλάξις γνώμην.

ἐπὶ τὴν θέαν = πρὸς τὴν θεάν, ἵνα θεῖται.

μυριάνδρος = ὁ μυρίους ἄνδρας περιέχων.

§ 11

Οἰκτιστος = οἰκτρότατος, ἔλεεινότατος. Πρβλ. § 10 «*οἰκτίραντες*».

ἐπ' ὀλίγων = ἐνώπιον ὀλίγων.

τῆς ὕβρεως. Πρβλ. § 6 «*οὐδ' ἐφ' ὕβρει* οὗτοι παίουσιν».

εὐδαιμονίζω τινά = εὐδαιμόνα λέγω, μακαρίζω τινά.

ῥαίνομαι = ῥαντίζομαι, βρέχομαι.

ἀντίπαλος = ἀνταγωνιστής § 9.

πρόσσει τῇ νίκῃ = εἶναι προσθήκη εἰς τὴν νίκην, παρακολουθοῦσι τὴν νίκην. Πρβλ. § 10 «*προσγένοιτο ἄν αὐτῇ*».

πατάξῃ. Πρβλ. § 3 «*παταχθέντος*» καὶ 4 «*πατάξαντα*».

θαϊμάτια = τὰ ἱμάτια.

περιρρήγνυμι = διαρρηγνύω, καταξεσχίζω.

ζημία = πρόστιμον.

ἐπάγω = ἐπιβάλλω.

ἔπεισιν (ἐνεστώς ἐδῶ!) = ἐπέρχεται (εἰς τὸν νοῦν μου).

τῶν θεατῶν . . . *θανυμάζω* = ἀπορῶ, παραξενεύομαι μὲ τοὺς θεατάς.

παραγίγνομαι = ἔρχομαι.

παρέντες = ἀφέντες, παραμελήσαντες τὸ ῥῆμα;

σκολάζω=σκολῆν ἄγω, εὐκαιρῶ.

κατανοῆσαι πω=νά ἐννοήσω καλὰ καλὰ ἀκόμη.

παιομένους. Πρβλ. § 3 «*παιούσιν ἀλλήλους*».

διαπληκτίζομαι=διαμάχομαι, φιλονικῶ.

ἀράττομαι=συγροῦμαι. Πρβλ. § 1 «τά μέτωπα *συναράττουσιν*».

συντριβομένους=κατακλωμένους § 9.

§ 12

²Εσπουδάκαμεν. Πρβλ. § 9 «*ὑπερεσπουδακέναι*».

προσβιβάζω τινά τι=κάννω τινά νά προχωρήσῃ εἰς τι, φέρω τινά πλεσιότερον εἰς τι.

δρωμένων=πραττομένων. Πρβλ. § 2 «*τοῦτο δρωσι*» καί § 5 «οἱ ταῦτα *δρῶντες*».

εὐεξία (ἐκ τοῦ εὖ ἔχειν)=εὐφροσύνη, ὑγεία (τὸ ἀντίθετον *καχεξία*).

ἐμπειρία δεινή=τέχνη μεγάλη.

ἄμαχος ἰσχύς=ἀκαταμάχητος δύναμις.

γνώμη=τὸ σθένος τῆς ψυχῆς.

ἀήτητος=ὁ μὴ ἠττώμενος, ἀνίκητος.

σπουδή=προσπάθεια. Πρβλ. § 9 «*ὑπερεσπουδακέναι*».

ἄληκτος=ὁ μὴ λήγων, ἀδιάκοπος, συνεχής.

ἐπιβοάω=μεγαλοφώνως φωνάζων ἐπιδοκιμάζω.

ἐπικροτῶ=κροτῶ τὰς χεῖρας ἐπιδοκιμάζων, ἐπευφημῶ.

§ 13

²Επιγελῶ=γελῶ ἐπὶ τινι, περιγελῶ, περιπαίζω.

ἐπιχλευάζω=ἐπισκώπτω, περιπαίζω.

κατηριθμήσω= § 9 «*κατέλεξας*».

παραπόλλυμαι=παρὰ τὸν καιρὸν, παρ' ἀξίαν, ἀδίκως χάνομαι.

πορθοῦμαι=ληηλατοῦμαι, φθειρομαι.

ἀπάγομαι (ὑπὸ τῶν νικητῶν πολεμίων)=αἰχμαλωτίζομαι.

αἰσχύνω τι=ποιῶ τι αἰσχρόν, ἀσημίζω τι.

ὑπώπια=μῶλωπες, κτυπήματα τοῦ προσώπου.

ἐγκρατῆς τινος γίγνομαι=κροτῶ, λαμβάνω τι.

ἀτὰρ εἰπέ μοι. Πρβλ. § 8.

ὁ κρατήσας αὐτῶν=ὁς ἂν κρατήσῃ αὐτῶν, ὁς ἂν κρείττων αὐτῶν γένηται, ὁ νικητής.

ἐπὶ τῷ ἀδήλω τῆς νίκης=ἐν ᾧ εἶναι ἀδηλός ἡ νίκη (τίνος ἔσται).

πληγὰς λαμβάνω=παίομαι, κτυποῦμαι.

§ 14

Μηδέεπο ἐννενοηκέναι. Πρβλ. § 11 «οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό ποῦ δύναμαι κατανοῆσαι».

πολιτείας ὀρθῆς πέρι—περὶ πολιτείας ὀρθῆς, περὶ πολιτείας καλῆς.

τίθεμαί τι ἐν ψόγῳ—ψέγω, κατηγοροῦ τι.

μέλει μοι εἰδέναι—φροντίζω νὰ μάθω.

οἰκείται πόλις—διοικεῖται, κυβερνᾶται πόλις.

εἴση—γνώση, μαθήση.

δοκοῦσί (σοι) σπουδάξεσθαι μάτην' ἐνν. αἱ ἀσκήσεις αὐταί.

καὶ μὴν—καὶ ἀληθῶς, ἴσα ἴσα.

κατ' οὐδὲν ἄλλο—δι' οὐδένα ἄλλον σκοπόν.

ἦκω—ἐλήλυθα.

διοδεύω—διέρχομαι ὁδεύων.

δυσχείμερος—ὁ ἐκτεθειμένος εἰς δυσκόλους (βαρεῖς) χειμῶνας, τρικυμιώδης.

περαιοῦμαι τι—διαπερῶ τι.

ἐκμανθάνω—καλῶς, τελείως μανθάνω.

ξένος—ὁ φιλοξενῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ φιλοξενούμενος.

προειλόμην—προέκρινα, προετίμησα' ὁ ἐνεστώς;

κατὰ κλέος—ἐνεκα τοῦ κλέους, τῆς φήμης σου. Πρβλ. § 10 «εὐκλεια».

ἐπιτηδευμάτων. Ἴδὲ § 6 «μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα».

καὶ ὄλωσ—καὶ γενικῶς (διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ).

συναρμοστής—καταρτιστής, παρασκευαστής.

οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με—τάχιστα δίδασκέ με, μεγίστην ὄρεξιν ἔχω νὰ διδαχθῶ.

ἄσιτος—ὁ ἄνευ σίτου, τ. ἔ. τροφῆς, νηστικός.

παρακαθεζόμενος—παρὰ σοὶ καθήμενος.

διαρκῶ—ἀντέχω, βαστῶ.

κεχηγῶς—ἔχων ἀνοικτὸν τὸ στόμα, ἦτοι μὲ μεγάλην προσοχήν' ὁ ἐνεστώς;

διεξιόντος—διεξερχομένου, διηγουμένου.

§ 15

Οὐ ῥάδιον—χαλεπὸν, δύσκολον.

διελθεῖν—διεξελεθεῖν § 14.

πιῶν—ἐπιτρώμενος, ἐξετάζων.

εἴση. Πρβλ. § 14 «εἴση ὅτι ἔχουσι».

δοκεῖ ἡμῖν—δοξάζομεν, φρονοῦμεν ἡμεῖς. Πρβλ. § 10 «ἄλλα σοὶ δόξει».

ἂ γινώσκομεν—ἦν γνώμην ἔχομεν.

συνιέναι=έννοείν, καταλαμβάνειν.

άνδρίζομαι=καθίσταμαι άνδρικός, σκληραγωγοῦμαι.

διέξιμι. Πρβλ. § 14 «διεξιόντος».

προτεθείκαμεν. Πρβλ. § 8 «άγωνας προτίθεμεν».

διαπονώ τό σώμα=μετά πόνον άσώω τό σώμα.

άναιρεΐσθαι τά άθλα. Πρβλ. § 8 «άναιρεΐται τά άθλα».

χωροῦσι=προχωροῦσι, φθάνουσι.

προσκτῶμαί τι, προσέτι κτῶμαι, άποκτῶ τι. Πρβλ. § 10 τό «προσγίγνεσθαι» καί § 11 «προσεΐναι».

πρόκειται=προτέθειται (παθητικόν τοῦ προτιθέναι).

έν αὐτῷ συλλαβῶν ἔχει=έν έαυτῷ συνείληφε, έν έαυτῷ ἔχει ὅλα συλλαβῶν, έν έαυτῷ συμπεριλαμβάνει.

συνόλωσ=συλήβδην, έν γένει. Πρβλ. § 14 «καί ὅλωσ».

γενέσθαι οί=νά γίνωσιν αὐτῷ, νά τύχωσιν εις αὐτόν.

περιγίγνεται=περισσεύουσιν, μένουσιν ὡς κέρδος.

§ 16

Διεξίεναι. Πρβλ. § 15 «διέξεμι».

θαλλῶσ ἔλαιοσ άγρίασ=κότινος § 9.

καί μήν. Ίδὲ § 14.

άπό τοι τῆσ αὐτῆσ γνώμησ γίγνεται=άπό τῆσ αὐτῆσ βεβαίωσ σκέψεωσ προέρχονται, πηγάζουσι.

ύπερβάσ=ύπερπηδήσασ.

έπεμνήσθη=έκαμε μνειάν, άνέφερεν ὁ ένεστώσ;

νώ=ήμεις οί δύο.

σχολήν άγομεν=σχολάζομεν, εὐκαιροῦμεν. Πρβλ. § 11 «σχολάζουσιν επί τοίσ τοιούτοισ».

προθυμοῦμαι=έχω προθυμίαν, είμαι πρόθυμοσ.

ανάδραμούμεθα=θά τρέξομεν ὀπίσω, θά επανέλθομεν τό ῥήμα;

έπιτηδεύεσθαι. Πρβλ. «έπιτηδεύματα».

ὁ λόγος προχωροΐη άν μάλλον=ή συζήτησισ δύναται νά γίνη μεθοδικώτερον.

τάχα ίσωσ=ίσωσ τυχόν, ένδεχόμενον.

σεμνύνομαι=ύπερηφανεύομαι, καμαρώνω. Πρβλ. «πάνσεμνα» § 9.

εί δοκεΐ=έν άν έγκρίνησ, έπιδοκιμάζησ.

σύσκιον=μέροσ σκιασμένον.

θάκος ὁ=τό κάθισμα.

έπικράζω τινί. Πρβλ. § 12 «έπιβοῶ», «έπικροτῶ τινι».

φλογώδησ=πλήρησ φλογῶν, καυστικῶσ.

πίλοσ=τό σκιάδιον.

E. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ—ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ Γ',

ξενίζω=φαινόμαι ξένος, ασυνήθης. Πρβλ. § 6 «τὰ γινόμενα φαίνε-
ται σοι ξένα ὄντα».

τῷ σχήματι=ὡς πρὸς τὸ σχῆμα, ὡς πρὸς τὸ ἔξωτερικόν.

ὅτι περὶ τὸ πυρωδέστατόν ἐστι=μάλιστα πυρωδεστάτη, φλογωδε-
στάτη εἶναι.

ἀστὴρ κύων=ὁ ἀστερισμὸς κύων. (Κυνικά καύματα!).

διακαῆ τίθημι=διάπτρον ποιῶ.

φλογμὸς οὐ φορητὸς=φλόγωσις, ζέστη ἀφορητὸς.

ἐπάγει τοῖς σώμασι. Πρβλ. § 6 «ἀκμὴν ἐπάγει τοῖς σώμασιν».

σοῦ θαυμάζω. Πρβλ. § 11 «τῶν θεατῶν καὶ πάνυ θαυμάζω».

ιδίω=ιδρώνω.

πρὸς τὸ θάλπος=ἐντὸς τῆς ζέστης (τῆς ἐκ τοῦ ἡλίου).

ἔοικα ἐνοχλουμένῳ=ὀμοιάζω πρὸς ἐνοχλούμενον, φαίνομαι ὅτι ἐνο-
χλοῦμαι.

περιβλέπω=βλέπω περίξ, τριγύρω.

ὑποδύομαι=χώνομαι, προφυλάττομαι.

εὐμαρῶς=εὐκόλως, ἀταράχως.

οἱ μάταιοι οὗτοι πόνοι=σοβαρῶς λέγει ταῦτα ὁ Σόλων;

κυβίστησις=πήδημα κατὰ κεφαλῆς, ἢ τοῦμπα.

ὑπαίθριοι. Πρβλ. § 2 «ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς».

ἀμυντήριον πρὸς τὰς βολὰς=ὄπλον ἀμυντικόν κατὰ τῶν βολῶν, τῶν
κτυπημάτων.

καθικνοῦμαι τινος=φθάνω τι.

§ 17

Καὶ ὅπως μὴ προσέξεις=καὶ κύτταξε νὰ μὴ δίδῃς προσοχὴν.

ὡς πιστεύειν αὐτοῖς=ὥστε νὰ δίδῃς πίστιν εἰς αὐτά, νὰ παραδέχη-
σαι αὐτά.

ἐξ ἅπαντος=ἄνευ ἀντιρρήσεως.

διευθύνω=ἐπανορθῶ, διορθώνω.

θατέρου δυοῖν=τοῦ ἐτέρου ἐκ τῶν δύο.

οὐκ ἂν ἀμάρτομεν=οὐχ ἁμαρτησόμεθα, δὲν θ' ἀποτύχομεν.

ἐκχέαντα ὅποσα οἶε ἀντικεκτέα εἶναι=ἐπειδὴν ἐκχέης ὅσα οἶε δεῖν
ἀντιλέγειν (ἐμοί), ἀφ' οὗ ἀπορρήγῃς ὅλα ὅσα νομίζεις ὅτι εἶναι ἀμφισβη-
τήσιμα.

ἀναδιδάσκομαι=ἀναπειθόμεαι, ἐκ δευτέρου (καλύτερον) διδάσκομαι.

οὐκ ὀρθῶς γινώσκω=οὐκ ὀρθὴν γνώμην ἔχω. Πρβλ. § 15 «ἂ περὶ
τῶν νέων γινώσκομεν».

οὐκ ἂν φθάνοι ὀμολογοῦσα=τάχιστα, προθύμως ὀμολογήσει. Πρβλ.
§ 14 «οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων».

ἀποκρύπτομαι τινά τι=κρύπτω τι ἀπό τινος.

καταστάς=σταθείς, παρουσιασθείς· ὁ ἐνεστώς·

Πνύξ, ὁ τόπος, ὅπου συνήρχοντο εἰς ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι (παρά τὸ Ἀστεροσκοπεῖον).

μεταπαιδεύω=μεταδιδάσκω. Πρβλ. μεταπειθῶ.

ἀναγεγράφω=ἔστω ἀνεγεγραμμένος, ἄς ἀνακηρυχθῆ.

χαλκοῦν=τὸν ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάντα του.

παρὰ τοὺς ἐπωνύμους=πλησίον τῶν ἀνδριάντων τῶν 10 ἐπωνύμων ἠρώων, ἐξ ὧν εἶχον ὀνομασθῆ αἱ 10 φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς.

ἐν πόλει=ἐν τῇ ἀκροπόλει.

παρὰ τὴν Ἀθηῶν=παρὰ τὸ ἄγαλμα τῆς πολιადος Ἀ.

ἡ πόλις . . . ἐκμαθάνοντες=οἱ πολῖται ἐκμαθάνοντες, καλῶς μανθάνοντες. Πρβλ. § 14 «ὅπως νόμους ἐκμάθοιμι».

§ 18

Τοῦτο ἦν ἄρα ἐκεῖνο=τοῦτο λοιπόν, ὡς καταλαμβάνω τώρα, ἦτο ἐκεῖνο. ὡς εἶπτε εἰρωνες=ὄτι ἐστὲ εἰρωνες.

πόθεν ἂν . . . διεξιόμι=πόθεν (μαθὼν) δύναμαι διεξιέναι. Πρβλ.

§ 15 «ταῦτα ἤδη σοὶ διέξιμι» καὶ 16 «ἔχων ἄλλα διεξιέναι».

νομὰς καὶ σελάνης=ἀπὸ τόπου εἰς τόπον περιφερόμενος καὶ περιπλανώμενος.

ἀμείβω=ἀλλάσσω. Πρβλ. ἀργυραμοιβός.

αὐτόχθων=ὁ ἐξ αὐτῆς τῆς γῆονός (=γῆς), ἐγγώριος, ἐντόπιος.

ὅπως ἂν ἄριστα οἰκοῖτο=πῶς ἄριστα οἰκήσεται, πῶς δύναται νὰ κυβερνηθῆ ἄριστα. Πρβλ. § 14 «ὅπως ἂν κάλλιστα οἰκηθεῖη πόλις».

πλὴν ἀλλὰ=ἀλλ' ὅμως.

πειστέον σοὶ ὡς νομοθέτη=δεῖ πείθεσθαί (με) σοὶ ὡς νομοθέτη.

ἀντερωῶ. Πρβλ. § 17 «ἀντιλέγειν, ἀντιλεκτέα».

συνηρεφεῖς=σύσκιον § 16.

εὐκαιρος=κατάλληλος εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον.

καθ' ὅ,τι=πρὸς ποῖον σκοπόν.

ἐκ παίδων=ἐκ παιδικῆς ἡλικίας.

διαπονεῖτε. Πρβλ. § 15 «διαπονεῖν τὸ σῶμα».

κυβίστημα=κυβίστησις § 16.

συντελῶ=συνεισφέρω, συντείνω.

κατὰ καιρὸν=εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν.

ἐν τῷ μέρει. Πρβλ. § 1 «κατέφησεν ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῷ μέρει».

μέμνησό μοι=νὰ ἐνθυμῆσαι παρακαλῶ.

παρὰ τὴν ἔησιν=κατὰ τὸν χρόνον τῆς ῥήσεως, τῆς ὀμιλίας σου.

λέγω δέ=θέλω δὲ νὰ εἶπω, ἐννοῶ δέ.

ἀπομηκύνω τι=καθιστῶ τι (ὑπερβολικά) μαζρόν.
 δέδια=φοβοῦμαι.
 ἐπιλανθάνομαι τινος=λησιμονῶ τι
 ἐπιρρέω=κατόπιν, ἐπάνω εἰς ἄλλα ῥέω.

§ 19

Ταμιεύομαι τι=διευθύνω, κανονίζω, οἰκονομῶ καλῶς τι.
 πόρρω ποι=εἰς τι μέρος μαζρόν.
 εἰκῆ=ἀσκόπως, τῆδε κάκεισε.
 ἔεων. Πλ.βλ. § 18 «εἰ ἐπιρρέοι».
 ἐρήση=θά ἐρωτήσης.
 ἐξαγώνιος=ὁ ἔξω τοῦ ἀγῶνος, ὁ ἔξω τοῦ προκειμένου θέματος.
 κωλύσει οὐδέν. οἶμαι=μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν βλάπτει διόλου.
 φονικαὶ δίκαι=αἱ ποινικαὶ δίκαι.
 πάτριον=πατροπαράδοτον, παμπάλαιον.
 πάγος=(βραγύδης) λόφος.
 ὁπότεν ἢ ἐξ Ἐρείου πάγου βουλή συγκαθέξεται...δικάσοντες=ὁσάκις
 οἱ Ἄρεοπαγίται συνεδριάζουσιν, ἵνα δικάσωσι. Πρβλ. § 17 «ἡ πόλις ἐμμαν-
 θάνοντες».
 τραύματος ἐκ προνοίας=ἔνεκα τραύματος ἐκ προμελέτης (καὶ οὐχ ἄ-
 ζουσιου).
 ἀποδίδεται λόγος=κατὰ χρέος παραχωρεῖται ὁ λόγος.
 κρινόμενοι εἶναι οἱ διάδικοι, ὧν ὁ μὲν κατήγορος διώκων, ὁ δὲ κατη-
 γορούμενος φεύγων ἐκαλεῖτο.
 ἐν τῷ μέρει. Πρβλ. § 18 «διδάξῃ με ἕκαστον ἐν τῷ μέρει».
 ῥήτωρ=συνήγορος, δικηγόρος.
 ἀναβιβάζομαι=καθιστῶ, διορίζω.
 τοὺς ἐροῦντας=ἵνα οὕτοι εἴπωσιν, ἀγορεύουσι.
 ἔστε ἂν λέγωσιν=ἐφ' ὅσον χρόνον ἀγορεύουσι.
 περὶ τοῦ πράγματος=«μὴ ἐξαγώνια, μὴ πόρρω τοῦ σκοποῦ».
 καθ' ἡσυχίαν=ἡσυχῶς, ἀταράχως.
 φροῖμιον=προοίμιον, πρόλογος.
 ὡς ἀπεργάσαιτο=ἵνα ἀπεργάσῃται, ὅπως καταστήσῃ, διαθέσῃ.
 δεινώσιν ἔξωθεν=ἐξόγκωσιν, μεγαλοποιήσιν ἐκτὸς τοῦ πράγματος
 ἀγορεύων.
 ἦν ἐπάγῃ τῷ πράγματι. Πρβλ. § 16 «φλογμὸν ἐπάγει τοῖς σήμασιν».
 ἑτήρων παῖδες=τὰ παιδιά τῶν δικηγόρων, τὰ δικηγοράκια.
 μηχανῶμαι=σχεδιάζω, ἐπινοῶ.
 ἐπὶ τοὺς δικαστὰς=κατὰ τῶν δικαστῶν, πρὸς ἄλλωσιν τῶν δικαστῶν
 ὅπως κερδίωσι τὴν ψῆφον τῶν δ.

κατασιωπῶ τινα=ἐπιβάλλω σιωπὴν εἰς τινα.

ἔω=ἀφίνω, ἐπιτρέπω.

ληρέω=φλυαρῶ.

περιπέτω=περικαλύπτω, ἐπισκοπέω.

ἦν αἰσθη καταρρητορευόμενος (ὑπ' ἐμοῦ)=ἂν ἐννοήσης ὅτι νικᾶσαι ὑπ' ἐμοῦ κατ' ἀρχὴν καί μινοντος τῶν ῥητορικῶν τεχνασμάτων.

οἰκείος=προσῆκων, ἀρμόδιος, οὐκ ἐξαγώνιος.

ἐξέστω (μοι) ἀπομηκύνειν (τὸν λόγον)=ἐξουσία ἔστω μοι, ἄς μοι ἐπιτραπῇ νὰ...

συνουσία=συναναστροφὴ, συνδιάλεξις.

ὡς ἀχθεσθαι (ἡμᾶς)=ὥστε ἀχθεσθαι, ὥστε νὰ στενοχωρούμεθα. Πρβλ. § 17 «ὡς ἐξ ἅπαντος πιστεύειν αὐτοῖς».

ἀποτείνεται=ἀπομηκύνεται.

σχολὴν ἄγω=σχολάζω § 11 καὶ 16.

εὐγνώμων=φρόνιμος, συνετός.

χάριν οἰδά τι=χάριν ὁμολογῶ τι § 17.

πάρεργον τοῦ λόγου=ἐν παρέργῳ, ἐν τῷ μεταξὺ.

οἰσόντων τὴν ψῆφον=οἵτινες οἴσουσι τὴν ψῆφον, οἵτινες θὰ δώσωσι τὴν ψῆφόν των ὁ ἐνεστώς;

ἔθου με=ἐποιήσω με (ἀνωτέρω «Ἀρεοπαγίτην ποιῶμαι»), μ' ἔκαμες ὁ ἐνεστώς;

κατὰ σχῆμα=κατὰ τὸν τρόπον. Πρβλ. § 16 «ὡς μὴ ξενίζοιμι τῷ σχήματι».

§ 20

Οὐκοῦν=λοιπόν.

διὰ βραχέων (λόγων)=μὲ ὀλίγα λόγια. Πρβλ. § 15 «διελθεῖν ἐν βραχεῖ».

ἃ ἡμῖν δοκεῖ=ἃ ἡμεῖς γινώσκομεν § 15.

ἔερα=ναοί, βωμοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα.

νεώσοικοι (καὶ νεώρια)=οικοδομήματα παρὰ τὸν λιμένα, εἰς ἃ ἀνέσπυρον τὰ πλοῖα, ὅτε δὲν ἔπλεον.

ἔδραϊος=πάγιος, σταθερός, μόνιμος.

πολιτευόμενοι=οἱ ἐν τῇ πόλει ζῶντες, οἱ πολῖται.

τὸ πᾶν κῦρος=ὄλη ἡ σημασία, ἅπαντα ἡ σπουδαιότης.

ἀναπληρῶ=χορηγῶ, συμπληρῶ.

κατεσκευασμένος=στολισμένος.

περιβολαί=τὰ τεῖχη τὰ περιβάλλοντα τὴν πόλιν.

πεφραγμένος=ὠχυρωμένος, ἐξησφαλισμένος.

ἐξ ἅπαντος. Πρβλ. § 17 «ὡς ἐξ ἅπαντος πιστεύειν αὐτοῖς».

προνοῶ=λαμβάνω πρόνοιαν.

σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρῆσεσθαι (ἡγοούμεθα)=νομιζομεν ὅτι πρὸς ἀλλήλους καλῶς θὰ συμπεριφέρονται.

συμπολιτεύομαι=εἶμαι συμπολίτης, ζῶ σὺν ἄλλῳ τινὶ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει.
τίτθῃ=ἡ τροφός, ἡ παρामीνα.

ἐπιτρέπω τινὶ τι=ἀναθέτω εἰς τινά τι.

παιδεία ἐλευθέριος=μάθημα ἀρμόζον εἰς ἐλευθέρους καὶ καθιστῶν αὐτοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς· οἱ δὲ μὴ τυχόντες τοιαύτης παιδείας ὀνομάζοντο *ἀνελεύθεροι* ἢ *ἀνδραποδώδεις*.

ἄγειν (τοὺς παῖδας)=νά ὀδηγῶσι τοὺς παῖδας, ὅθεν *παιδαγωγός*=ὁ ὀδηγὸν τὸν παῖδα, ὁ φύλαξ καὶ ἐπιμελητὴς τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ.

τρέφειν=ἀνατρέφειν.

ἐπειδὴν συνετοὶ γίνονται τῶν καλῶς ἐχόντων=ἐπειδὴν συνιωσι τὰ καλά. Πρβλ. § 15 «ἐπειδὴν ἄρξονται *συνιέναι* τοῦ βελτίονος».

ἐρύθημα=τὸ κόκκινον χροῶμα τοῦ προσώπου, τὸ ὅποῖον προκαλεῖ ἡ αἰδώς.
ἀναφύομαι=φυτρῶνω, γεννῶμαι.

ἀξιοχρεα πρὸς τοὺς πόνοους=ίκανά πρὸς τοὺς κόπους.

πάγιος=στερεός, ἀσφαλής.

συνιστάμενα πρὸς τὸ ἰσχυρότερον=συγκροτούμενα ἰσχυρότερα, συμπαγέστερα καθιστάμενα.

τηνικαῦτα ἤδη=κατ' ἐξείνον τὸν χρόνον πλέον.

προτιθέντες. Πρβλ. § 15 «τὰς ἀσκήσεις ταύτας *προτεθείκαμεν*».

φῦναι=νά γεννηθῆ· τὸ ῥῆμα·

ἦτοι...ἦ=ἦ... ἦ.

ἐπ' αὐτοὺς=πρὸς χάριν αὐτῶν, πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν.

τὰ εὐφυνῶς διακείμενα σώματα=τὰ εὐπεφυκῶτα, τὰ ἐκ φύσεως καλὰ σώματα.

τὰ φαύλως ἔχοντα=τὰ κακῶς πεφυκῶτα, τὰ ἐκ φύσεως κακά.

μετακοσμοῦμαι=μεταβάλλομαι, διορθώνομαι. Πρβλ. *μεταπέιθομαι*, *μεταδιδάσκομαι*, *μεταπαιδεύομαι*.

πρόσγειος=ὁ πλησίον τῆς γῆς, ὁ ταπεινός, ὁ μικρός.

νήπια=τροφερά, μαλακά.

σκέπω=σκεπάζω.

περιφράττουσι. Πρβλ. ἀνωτέρω «*πεφραγμένον*».

πνεύματα=οἱ ἄνεμοι.

ἔρνος τό=ὁ νεαρός βλαστός.

περιτέμνω=περιζόπτω, γλαδεύω.

δονέω=κλονῶ, ταράσσω, σείω.

διασαλεύω=σφοδρῶς διασείω.

κάρπμιος=καρποφόρος, εὐφορος.

ἐξεργάζομαι=καθιστῶ, γάμνω. Πρβλ. § 19 «*ἀπεργάζομαι*».

§ 21

Ἀναρριπίζω—ἐκ νέου ἀνάπτω, ἐξεγείρω.

τορῶς—εὐκρινῶς, καθαρῶς.

ἐπιλέγομαι—ἀπαγγέλλω, ἀναγινώσκω.

προϊοῦσι δὲ ἤδη (τοῖς παισίν)—ὅταν δὲ πλέον προχωρῶσι (κατὰ τὴν ἡλικίαν) καὶ προοδεύωσιν οἱ παῖδες.

ἐν μέτροις κατακοσμῶ—κοσμῶ καλῶς μὲ μέτρον, μὲ στίχους.

ῥαυφδέω—ἀπαγγέλλω, διηγοῦμαι ὡς οἱ ῥαυφδοί.

ἀριστεία—ἔργον ἀριστεύς, ἀρίστου ἀνδρός, ἀνδραγάθημα.

αἰδῖμος—ὁ δ' *αἰδῆς* (ῥῆδης, ἕσιματος) ἐπαινούμενος, ὁ φημιζόμενος.

ἐπεγείρομαι—ἐξεγείρομαι, παραγινώσκω.

ὑπὸ τῶν ὕστερον—ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων.

οἷα ἐποίησαν—ὁποῖα ποιήματα ἐποίησαν.

Ἡσίοδος, ἐξ Ἄσκρας τῆς Βοιωτίας, ἀρχαιότατος μετὰ τὸν Ὀμηρον ἐπιζῶς ποιητῆς τῆς «*Θεογονίας*» καὶ τῶν «*Ἔργων καὶ ἡμερῶν*».

Ὀμηρος, ἐκ Σμύρνης ἢ Χίου, ὁ ἀρχαιότατος καὶ ὁ ἀριστος ἐπιζῶς ποιητῆς τῆς «*Ἰλιάδος*» καὶ τῆς «*Ὀδυσσεΐας*».

πλησιάζωσι πρὸς τὴν πολιτείαν—πλησιάζωσι ν' ἀποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα.

μεταχειρίζομαι τὰ κοινὰ—μετέχω τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν πραγμάτων.

ἔξω τοῦ ἀγῶνος—ἐκτὸς τοῦ θέματος, *ἐξαγώνια*. Πρβλ. § 19.

σιωπᾶν ἔμαντῶ προστάττω—*κατασιωπῶ ἔμαντόν*. Πρβλ. § 19 «*παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησε (τὸν ῥήτορα)*».

ἀνέχη (με) ληροῦντα. Πρβλ. § 19 «*οὐκ ἔων ληρεῖν*».

τῇ βουλῇ ἐπινενόηται—ὑπὸ τῆς βουλῆς (τοῦ Ἀρείου πάγου) ἔχει ἐπινοηθῆ, ἐφευρεθῆ.

τὶ ἤρου με—πρὸς τὶ μὲ ἠρώτησας.

ἠδιστα ἐμοὶ ἀκοῦσαι—ἠδιστα, τερπνότατα ἀκούσματα.

παρεῖς. Πρβλ. § 11 «*τάναγκαῖα παρεῖτες*».

ἐπιρρέων. Πρβλ. § 18 «*εἰ τὰ μετὰ ταῦτα πολλὰ ἐπιρρέοι*».

πλὴν ἀλλά. Πρβλ. § 18 «*πλὴν ἀλλά πειστέον σοι*».

διάσκεψις—συζήτησις, ἔρעυνα.

εἴη ἂν—ἔσται, θὰ εἶναι.

§ 22

Ῥυθμίζω—κανονίζω, τακτοποιῶ, μορφώνω.

τὰς γνώμας—τὰς διανοίας, τὰς ψυχάς.

ἐκδιδάσκοντες—ἀκριβῶς διδάσκοντες. Πρβλ. § 14 «*ὅπως νόμου ἐκμάθοιμι*» καὶ § 17 «*ἐκμανθάνοντες*».

δημοσία πρόκειται—εἰς δημόσιον μέρος εἶναι ἐκτεθειμένοι.
συνουσίαις ἀγαθῶν ἀνδρῶν (ῥυθμίζομεν)—διὰ τῶν μετὰ χρηστῶν ἀνδρῶν συναναστροφῶν. Πρβλ. § 19 «ποιησόμεθα τὴν συνουσίαν».

ἐκ τοῦ ἴσου—ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις, ἤτοι μετὰ κατηζόντων καὶ δικαιωμάτων ἴσων, ἐν ἰσοπολιτείᾳ.

συμπολιτεύεσθαι. Πρβλ. § 20 «ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους».

ἐφίεμαι—ἐπιθυμῶ.

βίαιον—διὰ βίας, ἀλλὰ κατὰ νόμον.

πρὸς ἡμῶν—ὑφ' ἡμῶν. Πρβλ. § 9 «ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων».

καὶ μέντοι—ἀλλά, μάλιστα δέ.

ὑπὸ κωμωδίαις—διὰ κωμωδιῶν. Πρβλ. § 20 «ὑπὸ παιδείαις».

σπεύδοιεν—σπουδάζοιεν.

ἀποσκόπτω—ἀπευθύω, ἐκτοξεύω σκόμματα εἰς τινα.

λοιδοροῦμαι—ὀνειδίζω, κατηγορῶ.

ἐφίημι τι—ἐπιτρέπω εἰς τινα.

ἐπιτηδεύω—πράττω, ἀσχολοῦμαι. Πρβλ. § 16 «ἐπιτηδεύεσθαι».

ὡς φεύγοιεν—ἵνα ἀποφεύγωσι.

ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις, ἤτοι αἰσχροῖς καὶ ἀναξίοις τῆς πόλεως.

ἔλεγχον—τὰ σκόμματα καὶ τὰς λοιδορίας.

§ 23

ὑποδοῦμαι—φορῶ ὑπὸ τοὺς πόδας.

ἐσθῆς—τὸ ἱμάτιον, τὸ φόρεμα.

πεποικιλμένοι—στολισμένοι.

κράνος ἐπίκειμαι—περικεφαλαίαν φέρω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

παγγέλοις—πολὴν γελοῖος.

κεχρηνότεα παμμέγεθες—τὰ ὁποῖα χάζουν (εἶναι ἀνοικτὰ) ὑπερβολικά.

Πρβλ. § 14 «κεχρηνὼς ἐπαζούω».

διαβαίνω—περιπατῶ.

ἀσφαλῶς—χωρὶς νὰ σφάλλονται, νὰ κλονοῦνται, νὰ τρικλίζου, ἄρα στερεά.

πεζοί—ταπεινοὶ ἐν τῇ βαδίσει, διότι ἐφόρουν μικρὰ ὑποδήματα καὶ οὐχὶ ὑψηλά, ὡς οἱ τραγοδοί.

τὸ θέατρον γούν—οἱ θεαταὶ τοῦλάχιστον. Πρβλ. § 6 «ἦν γούν ἐνδιὰ τριψῆς».

σκυθρωπός—ὁ ἔχων καταβιβασμένα τὰ ὄφρυδια, ὁ κατηφής· τὸ ἀντίθετον *φαιδρός*.

πέδας τηλικαύτας—δεσμὰ τόσοσιν μεγάλα καὶ βαρέα, ὡς ἂν ἦσαν κατάδιζοι.

ἐπεδείκνυτο ταῖς θεαταῖς—παρουσίαζεν ἐν τῇ σκηνῇ εἰς τοὺς θεατάς.

ἐτραγῶδει=ὡς τραγικός ποιητής (τραγωδίας ποιητής) ἔλεγε.

κατασπῶμαι εἰς δάκρυα=παρασύρομαι εἰς δάκρυα, ἀναγκάζομαι νὰ διακρῶ.

εἰκὸς=πιθανόν.

συνεστῶτας ἐν κύκλῳ=ἰσταμένους μαζί ὅλους κυκλικῶς· ἔννοεῖ τὸν χορὸν τοῦ θεάτρου.

ἀχρεῖος=ἀχρηστος, ἀνωρελής. Πρβλ. § 14 «πολὸ τὸ χρήσιμον ἔχουσιν».

παραθήγομαι=ἀζονίζομαι, ἐξερεθίζομαι, διεγείρομαι.

§ 24

Ἀποδύω=ἐκδύω, γυμνῶ. Πρβλ. § 1 «ἀποδυσάμενοι ἠλείψαντο».

ἀστυπαγῆς=ὁ μὴ στυπαγῆς, ὁ χαλαρὸς, ὁ ἀμέστοτος. Πρβλ. 20 «παγιώτερα γιγνόμενα».

πρὸς τὸν ἀέρα=πρὸς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς.

συνοικειῶ=ἐξοικειῶ.

δυσχεραίνω τὸ θάλπος=δυσχερῶς φέρω, δυσκόλως ἀνέχομαι τὴν ζέστην.

ἀπαγορεύω=ἀπαυδῶ, κουράζομαι, καταβάλλομαι.

χρῖομεν ἐλαίῳ. Πρβλ. § 1 «λίπα ἠλείψαντο» καὶ «ἀφάνισαντες τὸ χρῖσμα».

καταμαλάττω=τριβῶ καλῶς.

εὐτονος=ἰσχυρὸς, στερεὸς, γερός.

σκύτος τὸ=τὸ δέρμα, ὅθεν ὁ σκυτοτόμος.

ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ. Πρβλ. § 22 «ὑπὸ κωμωδίας».

δυσραγῆς=ὁ δυσκόλως ῥηγνύμενος, δυσκολοῦξεσχιστος.

διατεθῆναι ἄμεινον=βελτιωθῆναι.

τοῦντεῦθεν=τὸ ἐντεῦθεν, κατόπιν τούτου. Πρβλ. τοῦμπάλιν, τοῦλάχι-
στον, τοῦναντίον.

ἐπινοήσαντες=ἐφευρόντες. Πρβλ. § 21 «τῇ βουλῇ ἐπινεόηται».

ἐπιστήσαντες=καταστήσαντες, διορίσαντες τὸ ῥῆμα;

πυκτεύω=ἀσκοῦμαι εἰς τὴν πυγμαχίαν.

παγκραιιάζω=ἀσκοῦμαι εἰς τὸ παγκράτιον § 8.

καρτερῶ τι=μετὰ καρτερίας ὑποφέρω τι.

ὁμῶς χωρῶ τινι=κατ' εὐθείαν προχωρῶ κατὰ τινος, ἀφόβως ὑφίστα-
μαι τι, ἀμνηρῶ τι.

μηδὲ ἀποτρέποντο (τῶν πλιγῶν).

δέος τὸ=ὁ φόβος (ἐξ οὗ ὁ δεινὸς καὶ ὁ δειλὸς).

θυμοειδῆς=ὀρμητικὸς, ἀντίθετον τοῦ πραῖος.

ἀφειδῶ=οὐ φείδομαι, δὲν λυποῦμαι, δὲν λογαριάζω· φυλοψυχεὶ δὲ ὁ
φειδόμενος τοῦ σώματος.

ἔρρωμαι=εἰμί ὀωμαλέος, ὑγαίνω· ὁ ἐνεστὸς;

κάτω συννευκότες. Ἴδὲ § 1 «ὠθοῦσιν ἀλλήλους συννευκότες».

εὐμαρῶς=εὐχερῶς, εὐκόλως.

περιπλοκάς και λυγισμούς. Πρβλ. § 1 «περιπλεκόμενοι... λυγίζουσι»-
ἄγχεσθαι. Πρβλ. § 1 «οἱ δ' ἄγχοισι καὶ λυγίζουσι».

ἀχρεΐα. Πρβλ. § 23 «ἀχρεΐα ἄσματα».

δυσπαθής=ἀπαθής.

ὑποσκελίσας. Πρβλ. § 1 «ἀλλήλους ὑποσκελίζουσιν».

εἰς χρεΐαν. Πρβλ. § 6 «ἔχει τινὰ χρεΐαν».

εἴσεται. Πρβλ. § 14 «εἴση ὄτι».

ὡς ῥᾶστα=πῶς εὐκολώτατα τὸ θετικόν;

ἔρρωμενέστερα. Πρβλ. ἀνωτέρω ἐρρωῶσθαι.

ἄλκιμος=ὁ ἔχων ἀλκίην, δύναμιν· ἀντίθ. ἀναλκις.

κοῦφος=ἐλαφρός, εὐκίνητος.

βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς=δυσκίνητα ὑπὸ τῶν ἀντι., δυσζαταγόνιστα.

§ 25

Τοὺς ἐμποιήσαντας ἄν=οἱ ἐμποιήσειαν ἄν, οἵτινες δύνανται νὰ προ-
ξενήσωσι.

ἀργός=ἄχρηστος, ἀνωφελής, ἀδρανής.

τὸ μετὰ τοῦτο=τοῦντεῦθεν § 24.

ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα=σκιατραφή, ἤτοι διάγοντα κατ' οἶζον (ἐν τῇ
σκιᾷ) ἄνευ ζόπων.

ἰδρωτι δεόμενα. Πρβλ. § 11. «αἵματι ῥαινομένους».

κράνος. Ἴδὲ § 23 «κράνη παγγέλοια».

πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι=πρὶν φθάσωσιν εἰς θέσιν, ὅπου νὰ εὐ-
στοχῇ τὸ βέλος τοῦ πολεμίου.

εἰς χεῖρας ἔρχομαί τι=συμπλέκομαι μετὰ τινος.

ὑπέρυθρος=ὀλίγον ἐρυθρός, κοκκινωπός.

ἐς τὸ μελάντερον=ἀποκλίνοντες μᾶλλον εἰς τὸ μέλαν, ἡλιοκαεῖς.

κεχρωσμένος=χρωματισμένος· τὸ ῥῆμα;

ἀρρενωπός=ὁ ἔχων ἀρρενος ὄψιν, ἀνδρώδης· τὸ ἀντίθετον θηλυδρίας·
θερμόν, ὡς σημεῖον ζωῆς καὶ υγείας.

ῥικνός=ζαρωμένος, ἀσθενικός.

κατεσκληκώς=σκελετώδης, ὀστεώδης.

περιπληθής=ὑπερβολικὰ παχὺς, πολύσαρκος.

ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένος=συμμετρικῶς περιορισμένος κατὰ
τὸ σῶμα.

ἐξαναλόω=δαπανῶ, ἐξαφανίζω, ἀποβάλλω.

περιλειμμένος=ὑπολειμμένος, ὑπόλοιπος.

ἔρρωμένος. Πρβλ. § 24 «ἔρρωῶσθαι» καὶ «ἔρρωμενέστερα».

λικμάω=χωρίζω ἀπὸ τοῦ ἀγύρου τὸν σίτον, λιχνίζω.

πυρός—ὁ σίτος (ὄθεν πεδίον *πυροφόρον*).
ἄχνη—τὸ λεπτότατον τοῦ ἀχύρου, ὁ χνούς.
ἀθήρ—ὁ ἀθέρας, τὸ ἄζρον (ἢ ἀκίς) τοῦ στάχυος τοῦ σίτου.
ἀποφυσάω—φυσῶν ἀπομακρύνω, ἀποβάλλω τι.
διευκρινέω—διαχωρίζω ἀκριβῶς.
προσσωρεύω—πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἐπισωρεύω.

§ 26

Διαρκέω—ἀντέχω, βαστῶ. Πρβλ. 24 «πολλῶ διαρκέστερα».
ὄψέ—ἀργά, βραδέως, δυσκόλως.
ιδίειν. Ἰδὲ § 16 «*ιδίεις* πρὸς τὸ θάλπος».
καλάμη—τὸ στέλεχος τοῦ στάχυος τοῦ σίτου, ἢ *καλαμιά*.
ἐπάνεμι (ἐνεστὸς ἐδῶ, ὡς ἐν § 11 τὸ «ἔλεισι») = *ἐπανερχομαι*.
ὑποτύφομαι—βραδέως καίομαι.
χρόνω—μετὰ πάροδον χρόνου ἰνός.
ὑπὸ μιᾷ τῇ ὁρμῇ—διὰ μιᾶς ὁρμῆς. Πρβλ. § 24 «ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ».
ἐλέγχω—νικῶ, καταβάλλω.
εὐμαρῶς. Ἰδὲ 24 «ἀνίστασθαι *εὐμαρῶς*».
τὰ ἔνδοθεν—τίνα ;
πέφρακται πρὸς αὐτὰ—εἶναι ὠχυρωμένα κατ' αὐτῶν (νόσου καὶ καμιά-
 του). Πρβλ. § 20 «τὸ σῶμα τῆς πόλεως ἐς τὸ ἀσφαλέστατον *πεφραγμένον*»
ὡς μὴ παριέναι—ὥστε μὴ παριέναι, ὥστε νὰ μὴ εἰσέρχονται. Πρβλ.
 § 17 «ὡς πιστεύειν αὐτοῖς» καὶ 19 «ὡς ἄχθεσθαι».
ἐπὶ λύμῃ—πρὸς βλάβην (ἐκ τούτου ὁ *λυμῶν* καὶ τὸ *λυμαίνομαι*).
 Πρβλ. 6 «*ἐφ' ὕβρει*».
ἐνδίδωμι—ὑποχωρῶ, ἐξαντλοῦμαι.
θερμόν. Ἰδὲ § 25 «πολὺ τὸ *θερμόν* ἐπιφαινοντες».
ἐκ πολλοῦ, ἐνν. χρόνου.
ἀποκείμενον—ἀποταμιευμένον.
ἀναπληροῖ. Ἰδὲ § 20 «τοὺς *ἀναπληροῦντας*».
ἐπάρδω—γίνω ἐπάνω, ποτίζω.
ἀκάματος—ὁ μὴ ἔχων κάματον, ἀκαταπόνητος.
παρέχεται, τὸ ἀντικείμενον ; συνώνυμον ;
προκάμνω—πρὸ τῆς ἀναγκαίας χρείας κάμνω.
ἀνάλωσις—δαπάνη. Πρβλ. § 25 «*ἐξαναλωκότες*».
ἀναρριπιζομένη. Ἰδὲ § 21 «*ἀναρριπιζομεν*».

§ 27

Δρομικός—ίκανός εις τὸν δρόμον (τὸ τρέξιμον).

ἐς μῆκος—εἰς τὸν μακρὸν δρόμον. (Μαραθώνιον!).

διαρκεῖν. Ἴδὲ § 26 «ἐπὶ μῆκιστον διαρκεῖν».

ὠκύς—ταχύς.

ἐπικουφίζοντες—κούφους ἀπεργαζόμενοι. Πρβλ. § 24 «κούφα ἐξεργαζόμεθα».

ἀντίτυπος—ὁ ἀντιτυπῶν, ὁ παρέχων ἀντίστασιν.

ἀπερείδω τὴν βάσιν—στηρίζω τὸν πόδα.

ὑποσύρομαι—ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὰ κάτω σύρομαι. Πρβλ. § 23 «πέδας ἐπισυρομένους».

ὑπείκω—ἐνδίδωμι (§ 26), ὑποχωρῶ.

ὑπεράλλομαι—ὑπερπηδῶ. Πρβλ. § 3 «συνάλλομαι».

ἐμπόδιον. ("Ἄλμα μετ' ἐμποδίων!).

μολυβδῖς—σφαῖρα ἐκ μολύβδου.

χειροπληθῆς—ἡ δι' ἧς ἡ χεὶρ πλήθει (=πληροῦται).

βολή (βάλλω)—τὸ ῥίψιμον.

εἰικός—ὅμοιον (ἐκ τοῦ *εἶοικα*).

ὄχανον—ἡ λαβὴ τῆς ἀσπίδος (ταινία μακρὰ ἐκ δέρματος ἢ μετάλλου ζωρφομένη κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀσπίδος).

τελαμών—λωρίον (ὅμοιον πρὸς τὸ ὄχανον).

δύσληπτον—οὐκ εὐληπτον, δυσκολόπιαστον.

κρατύνω—ἐνδυναμῶναι (κράτος).

ἐντίθημι—ἐμβάλλω.

§ 28

ὦ θαυμάσιε—ἀγαπητέ, φίλε μου. Πρβλ. § 10 «ὦ ἄριστε», 15 «ὦ ἑταῖρε», 16 «ὦ θαυμάσιε», 21 «ὦ γενναῖε», 23 «ὦ γαθέ».

ὑποβέβληται. Πρβλ. § 2 «ψάμμον ὑποβαλλόμενοι».

ἐπὶ τὸ κραταῖον—πρὸς τὸ στερεὸν καὶ ἀντίτυπον § 27.

ἀσφαλῶς—βεβαίως § 27.

ὄλισθος. Ἴδὲ § 2.

εἰκάζω—παραβάλλω.

ἐγκρατῶς. Πρβλ. τὸ ἀνωτέρω 27 «κρατύνει ὅμοιους».

ἀντιλαμβάνονται ἀλλήλων—πιάνουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον.

συνέχω—συγζατῶ.

αἴρωμαί τινα—ἀνυψῶναι τινά. Πρβλ. § 1 «ἀράμενος τὸν ἕτερον» καὶ 24 «ἐς ὕψος ἀναβαστάσας».

διαρρηῆναι—διαφυγεῖν ὁ ἐνεστώς;

σπουδάξω. Ἴδὲ § 9 «ὑπερσπουδακέναι»

ὑπεξενεγκεῖν=νά ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἀπαρατήρητος ὁ ἐνεστώς;

ἤκειν' τοῦ;

μετέωρον=σηλωτόν, εἰς τὸν ἀέρα.

μακροῦ εὐκολώτερον=πολύ εὐκ... Πρβλ. § 24 «πολλῷ διαρκέστερα».

§ 29

Διαδιδράσκειν=ἐκφεύγειν, ἀποτελεσμα τοῦ διαρρεῖν καὶ τοῦ διολισθαίνειν.

λισχρότης=ὀλισθηρότης.

ληφθέντες (ὑπὸ τῶν πολεμίων).

ἐκ τῶν χειρῶν, ἐνν. τῶν πολεμίων.

καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι=καὶ μάλιστα ὅταν κρατῶνται (ὑπὸ τῶν πολεμίων) οὕτως, ὥστε νά μὴ δύνανται νά φύγῃσι. Πρβλ. § 2 «ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν».

ἐπιπάττομαι. Ἴδὲ § 6 «ἐπιπάττουσι τὴν κόνιν».

κώλυμα γίγνεται μὴ βλάπτεσθαι=κωλύει βλάπτεσθαι.

ἔυπτον ἀποσμῶ=τὴν ἀκαθαρσίαν ἀποπλύνω (πρβλ. ἑυπαρός).

παρασησάμενος=στήσας παρὰ σοί.

λευκῶν. Πρβλ. § 25 «πολυσαρκίαν λευκὴν».

ὑπὸ σκιᾷ δεδιητωμένων=τῶν σκιατραφῶν, τῶν μαλθακῶν. Πρβλ. § 25 «ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα σώματα».

ὄν ἂν ἔλῃ=ὄν ἂν ἐκλέξῃς τὸ ῥῆμα;

ἀποπλύνας=ἀποσησάσας, ὡς ἀνωτέρω.

αὐτίκα=ἀμέσως, ἀδιστακτως.

συνεστηκὼς καὶ συγκεκροτημένος=συμπαγῆς καὶ σκληραγωγημένος.

θρύπτομαι=εἶμαι ἐξησθενημένος, ἐκτεθλιμμένος.

ἀπορία=ἔλλειψις, ἐλάττωσις.

§ 30

Βιώσεσθαι=ὄτι θά ζήσωμεν.

φοβεροὶ τοῖς περιόικις=φόβον ἐμβάλλοντες εἰς τοὺς γείτονας (τὸ τοῦ Βασιλέως: σεβαστὴν εἰς τοὺς φίλους τῆς, τρομεράν εἰς τοὺς ἐχθρούς τῆς!)-
εἰ ἐπίοιεν=εἰ ἐπέλθοιεν ἐφ' ἡμᾶς.

ὡς ὑποπτήσσειν=ὥστε ὑποπτήσσειν, ὥστε νά ζαρῶνουν ἐκ φόβου.
Πρβλ. § 26 «ὡς μὴ παριέναι»

ὑποτελῶ=εἰμὶ ὑποτελής, πληρώνω φόρον (τέλος).

φιλοτιμοῦμαι=θεωρῶ τιμητικόν ν' ἀσχολοῦμαι.

ὕβρις=ἀκολασία.

ἀσχολός εἰμι=ἀσχολοῦμαι, τὸ ἀντίθετον τοῦ σχολάζω.
 ἡ ἄκρω=ἡ μεγίστη, ἡ ἀνυπέρβλητος.
 ἡ νεότης . . . σπουδάζοντες=οἱ νέοι σπουδάζοντες. Πρβλ. § 17 «ἡ πόλις ἐκμανθάνοντες».

§ 31

Ἦν ποτε ἐπίωσιν. Πρβλ. § 30 «εἰ ἐπίοιεν».
 κοινοσάμενοι. Πρβλ. § 3 «κεκοιμημένοι» καὶ § 6.
 πρότε καὶ αὐτοί=προχωρεῖτε κατ' αὐτῶν καὶ σεῖς. Πρβλ. § 26 «ἐπά-
 νειμι».

πύξ. Ἰδὲ § 3 «πύξ παταχθέντος εἰς τὴν γνάθον».
 ὑποπτήσουσι. Πρβλ. § 30 «ὑποπτήσειν».
 μὴ πάτητε σφίσι κεκρηνοῖ=μήπως ῥίψητε εἰς αὐτούς, ἐν ᾧ ἔχουν
 ἀνοιχτὸν τὸ στόμα. Πρβλ. § 29 «ἐπιπαττομένη ἡ κόνις» καὶ § 14 «κεκρηνώς
 ἐπακούοιμι ἄν».

κατὰ νότου=ἐκ τῶν ὀπισθεν.
 διάγχω=ἰσχυρῶς ἄγχω. Πρβλ. § 1 «ἄγχουσι».
 τὸν πῆχυν, ἐνν. τῆς χειρός. Ἰδὲ § 1.
 μὴ περιπλέξητε αὐτοῖς τὰ σκέλη. Πρβλ. § 1 «περιπλέξας τὰ σκέλη».
 οὐ καθίξεται τὰ βέλη. Πρβλ. § 16 «καθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς τὴν
 ἄκτινα».

κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον. Πρβλ. § 25 «ἐπέρυθροι ὑπὸ τοῦ ἡλίου
 κεχρωσμένοι».
 πεπορισμένων τὸ αἷμα. Πρβλ. § 29 «ἀπορία αἵματος».
 ἐνδιόναί. Ἰδὲ § 26 «πρὸς τὸ ἐνδιόν ἐν τοῖς πόνοις».
 ὀψέ ποτε=πολύ ἀργά, δυσκόλως. Πρβλ. § 26 «ὄψε ἀρξαιτο ἄν ἰδίειν».

§ 32

Ἀναλήψεσθε=θὰ λάβητε, θὰ φορέσητε ὁ ἐνεστώς ;
 ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἔξοδος=ἐάν παρουσιασθῆ εἰς ὑμᾶς ἀνάγκη ἐκστρα-
 τείας. Πρβλ. § 8 «ἀγῶνας προτίθεμεν» καὶ 28 «τὰ χαλεπότερα προτι-
 θέντες».

περιθήσεσθε=θὰ θέσητε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, θὰ φορέσητε.
 μορμολύττομαί τινα=φορῶν μορμολύκειον (προσωπίδα, μοντζούνα)
 ἐκφοβῶ, σκιάζω τινά.

ὑποθήσεσθε Πρβλ. § 23 «ὑποδήματα ὑποδεδεμένοι».
 φεύγουσιν (ὑμῖν).

κοῦφα' τὰ ὑποδήματά ἐστιν).
 ἄφυκτα. Πρβλ. § 29 «ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι».
 μεγάλα διαβαίνω=περιπατῶ μὲ μεγάλα βήματα. Πρβλ. § 23 «διέβαι-
 νον ἀσφαλῶς».

τὰ κομρά=τὰ ὄρατα λόγια (εἰρωνικῶς!).

λῆρος (ἐξ οὗ τὸ ἐν § 19 «ληρεῖν»)=ζουροφέξαλα!

ἄλλως=μάτιν, εἰς τὰ χαμένα.

πάντως=ἐξ ἅπαντος, χωρὶς ἄλλο.

ἄλλον γυμνασίων ὑμῖν δεήσει=θα ἔχητε ἀνάγκην ὑμεῖς ἄλλον γυμνασίων.

μετὰ κινδύνων μελετῶσιν (ὑμῖν) τὴν ἀρετὴν=ἐπικινδύνως ἀσκουμένοις ὑμῖν εἰς τὴν ἀνδρείαν.

καὶ οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον=καὶ τοιαῦτα, ὥστε νὰ φέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατὰ τὸ μέρος ποῦ πνέει ὁ ἄνεμος.

ἐλιτομένη=συστροφόμενη καὶ ῥιπτομένη.

χειροπληθής. Πρβλ. § 27 «μολυβδίδας χειροπληθεῖς».

σάγαρις=πέλεκτος πολεμικὸς (παρὰ Σκύθαις καὶ Πέρσαις).

γέρον=ἄσπις ἐπιμήκης.

§ 33

Εὐμένεια=εἴηνοια, ἀγάπη· τὸ ἀντίθ. δυσμένεια ἐκ τοῦ δυσμενής.

ψιλὸς=ὁ ἐλαφρῶς ὀπλισμένος (ὁ μὴ ὀπλίτης), ὡς λ. γ. ὁ τοξότης, ὁ σφενδομήτης κ. λ. π.

ἰδοὺ γέ τοι=πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου.

σπῶμαι τὸ ξίφος=ἐλκῶ, σύρω τὸ σπαθί.

αὐτοβοεῖ=μὲ μόνην τὴν βοήν μου, εἰς τὴν στιγμὴν.

ἔλοιμι ἄν=αἰρήσω, θὰ κυριεύσω.

ἀντιβλέπειν τῷ σιδήρῳ=νὰ βλέπῃ, νὰ ἔχῃ ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τὸ ξίφος.

οὕτω διατέθεικε=εἰς τοιαύτην κατάστασιν οἷς ἔχει φέρει. Πρβλ. § 24 «ἄμεινον διατεθῆναι».

βαθεῖα=μακροχρόνιος.

ὡς μὴ ἄν ἀνασχέσθαι=ὥστε μὴ ἀνασχέσθαι ἄν, ὥστε νὰ μὴ δύνασθε νὰ ὑπομείνητε.

λόφος=τὸ λοφίον.

§ 34

Εὐμόλπος, μυθικὸς ἦρως, ὅστις ἐκ Θράκης εἰς τὴν Ἐλευσίνα κατελθὼν μετὰ Θρακῶν καὶ γενόμενος ἱερεὺς τῆς Δήμητρος, συνεξεστράτευσε μετ' αὐτῶν κατὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἐρεζθέως.

Ἰππολύτη, βασίλισσα τῶν μυθικῶν Ἀμαζόνων, ἀρπαγεῖσα ὑπὸ τοῦ Θησέως.

ἐλάσασαι=ἐκστρατεύσασαι τὸ ῥῆμα;

ὦ μακάριε. Πρβλ. § 28 «ὦ θαυμάσιε».

καθ' ἐντοὺς=ἄνευ ὄπλων, ἄνοπλοι.

οὕτω διακειμένοι=τοιαύτην κατάστασιν τοῦ σώματος ἔχοντες, ἤτοι ἄριστα γεγυμνασμένοι.

συνδιατρίψας ἡμῖν. Πρβλ. § 6 «ἦν ἐνδιατρίψης τῇ Ἑλλάδι».

λόφους, τῶν περικεφαλαίων.

φάλαρα=ζοσιμήματα κατὰ τὰ μέτωπα τῶν ἵππων, αἱ προμετωπίδες καὶ οἱ γαλινοὶ καὶ ἄλλα ἵπποζόσια.

ἀκινάκην παρεζῶσθαι. Πρβλ. § 6 «παρεζῶσμεθα τὸν ἀκινάκην».

σιδηροφοροίη=ὄπλοφοροίη. Πρβλ. § 33 «ἀντιβλέπειν τῷ σιδήρῳ».

μηδὲν δέον=εἰ μὴ δεῖ, ἄνευ ἀνάγκης.

ὄπλα ἐξενέγκοι=ὄπλα ἤθελε παρουσιάσει ἔξω, ὄπλοφορεῖ φανερά.

συγγνωστός=συγγνώμης ἄξιος.

βιοῦντες=ζῶντες, διάγοντες.

ἐν ἀφράκτῳ=ἐν ἀτειχιστῷ τόπῳ. Πρβλ. § 26 «τὰ ἔξω πέφρακται».

ἐς ἐπιβουλὴν=εἰς ἀπροσδόκητον ἐχθρικὴν ἔφοδον.

ἐπιστάς=παρουσιασθεῖς, ἐμφανισθεῖς τὸ ὄχημα;

κατασπάσας=σπάσας (ἐλκίσας) πρὸς τὰ κάτω. Πρβλ. § 33 «σπασάμενος τὸ ξιφίδιον».

αὐθαιρέτως=ὡς αἰρεῖται (=προτιμῶ) ἕκαστος.

ξυμπολιτεύομαι. Πρβλ. § 20 «συμπολιτευομένους».

ὡς πλησίον εἶναι=ὥστε πλησίον εἶναι. Πρβλ. § 31 «ὡς ὑποστήσειν καὶ ὑποτελεῖν».

ἀμύνω τινί=βοηθῶ τίνα, (ἐν ᾧ ἀμύνομαί τίνα=ἀμύνων ἐμαντῷ ἀποκρούω τινά).

βιάζομαί τίνα=βίβω χροῶμαι ἐπὶ τίνα, προσβάλλω τινά.

§ 35

Οὐδενὸς ἀναγκαίου ἔνεκα=ὄτε οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει, «μηδὲν δέον» § 34.

φείδομαι τινος=λυποῦμαι τι, προσέχω τι τὸ ἀντίθ. «ἀφειδῶ» ἐν § 24.

ἀπόκειμαι=κειμαι μαζράν, εἶμαι κατατεθειμένος, ἀποταμιευμένος.

Πρβλ. § 26 «τὸ θερμόν εἰς τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἀποκείμενον».

ὡς χρησόμενοι=ὅπως χρήσθητε (αὐτοῖς), ἵνα μεταχειρισθῆτε αὐτά.

ἐπιστάσης τῆς χρεῖας=ἐπειδὴν ἐπιστῆ ἡ χρεῖα, ὅταν παρουσιασθῆ ἢ ἀνάγκη.

ἐπιγῶ=βιάζω, ἀναγκάζω.

καταναλίσκω=καταδαπανῶ, ἐξαντλῶ, φθείρω. Πρβλ. § 25 «ἐξαναλώκότες τὸ περιττόν».

ταμιεύομαι=μετὰ φειδοῦς, οἰκονομικὰ μεταχειρίζομαί τι. Πρβλ. § 19 «οὐ τοῦτο ταμιεύσῃ ἄμεινον».

ἀλκῆ=δύναμις, ἐξ οὗ τὸ ἀλκιμος ἐν § 24.

εἰκῆ=ἀσκόπος, ἀνωφελῶς. Πρβλ. § 19 «εἰκῆ ῥέων».

ἐκχέοντες=ἔξω χύνοντες, σπαταλῶντες.

ἔοικας. Πρβλ. § 16 «ἔοικας ἐνοχλουμένω».

δυνάμεως περί ἐννοεῖν. Πρβλ. § 14 «ἐννεοηκέναι πολιτείας ὀρθῆς περί».

ὡς οὔσαν=ὡς εἰ ἦν, ὡς νά ἦτο.

δέδιας γούν. Πρβλ. § 18 «δέδια γάρ».

κεραμεοῦς=ὁ ἐκ ζεράμου, ὁ πήλινος.

μὴ λάθῃ διαρρευεῖσα=μὴ διαρρῶν λάθρα, μὴ διαρρῶσῃ λάθρα, μὴ ἔξαντληθῆ ἢ ἀνελαισθήτως.

μὴ οἴχηται καταλιπούσα=μὴ ἀπέλθῃ καταλιπούσα, μὴ τάχιστα καταλίπη.

ἀναπληροῦμενον. Πρβλ., § 26 «τὸ θερμόν ἀναπληροῦ».

ἐπιρρεῖ. Πρβλ. § 18 «εἰ πολλὰ ἐπιρρεοί» καὶ 26 «πολὺ τὸ θερμόν ἐπιρρεόν».

τὸν περὶ τῆς Ὑδρας μῦθον. τῆς Λερναίας, ἣν ὁ Ἡρακλῆς ἐφόρνευσε. μηδὲ ἔχῃ ὑποβεβλημένην τὴν ὕλην=μηδὲ ἔχῃ ἀποταμιευμένον ὕλικόν. ὑπὸ τῶ αὐτῶ φουσημάτι=διὰ τοῦ αὐτοῦ φουσημάτος. Πρβλ. § 24 «σύζητι ὑπὸ τῶ ἐλαίῳ μαλαττόμενα» καὶ 22 «παιδεύομεν ὑπὸ κομωδίας».

ἀνακαίω πῦρ=πῦρ ἐσβεσμένον ἐκ νέου καίω, ἀναζωπυρῶ.

παραθήγω. Πρβλ. § 23 «παραθηγόμενοι τὰς ψυχὰς».

ἀποσβέσειας (ἀν)=θά κατασβέσης (ἀντίθετον τοῦ ἀνακαίειν).

τὴν χορηγίαν τῆς ὕλης=τὴν χορηγοῦσαν ὕλην, ἣτοι τὸ ἔλαιον.

ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνεόν=ὥστε νά ἀντέχῃ πρὸς τὸ κατ' αὐτοῦ φύσημα. Πρβλ. § 14 «ἐξ ὅσον ἂν διαρκοῖς λέγων» καὶ § 34 «ὡς πλησίον εἶναι».

οὐκ ἀνεφύετο (τὸ φῶς τοῦ λύχνου)=δὲν ἐφύτρωνε, δὲν ἐβλάστανε, δὲν παρήγετο.

§ 36

Συνήμι=ἐννοῶ, καταλαμβάνω.

ἢ κατ' ἐμέ=παρ' ὅσον ἐπιτρέπει ἢ ἀνάπτεις μου.

φροντίς=σκέψις, ἐξέτασις.

ὄξυ δέρκομαι=πολὺ καλὰ βλέπω, εἶμαι ὄξυδερκής.

πάντως=χωρὶς ἄλλο, πολὺ σὲ παρακαλῶ.

συνίασιν (ἐνεστώς)=συνέρχονται. Πρβλ. § 26 «ἐπάνειμι».

ὀφόμενοι. Πρβλ. § 35 «χρησόμενοι».

ποιοῦμαι τὴν ἀμιλλαν=ἀμιλλῶμαι, ἀγωνίζομαι.

ἐγγενέσθαι ἂν αὐτοῖς=ὅτι ἐγγένοιτο ἂν αὐτοῖς, ὅτι δύναται νά γεννηθῆ ἐν αὐτοῖς.

ἀνακηρύττομαι=ὑπὸ τοῦ κήρυκος δυνατῆ τῆ φωνῆ κηρύττομαι νικητής.

ἀποδύομαι. Πρβλ. § 1 «εὐθύς ἀποδυσάμενοι».

Ε. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ—ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ Γ.

10

εὐεξία. Πρβλ. § 25 «τοσαύτης *εὐεξίας* ἀπολαύοντες».
δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ—δακτυλοδεικτεῖσθαι.
τῶν καθ' ἑαυτόν. Πρβλ. § 8 «ἄριστος εἶναι δοκεῖ *τῶν καθ' αὐτόν*».
τοιγάροι—διὰ τοῦτο δ' ἀκριβῶς.
καθ' ἡλικίαν—σύμφωνος, πρέπουσα πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν.
ἀπίαςιν—ἀπέρχονται, ὡς ἀνωτέρω «*συνίαςιν*».
εὐκλεία—ἡ δόξα, ἡ φήμη. Πρβλ. § 14 «κατὰ *κλέος*».
εἰκάζειν—συμπεραίνειν, διάφορον τοῦ «ταῖς ἐγγέλεσιν *εἰκάζεις*» § 28.
ἰεῶν—ναῶν καὶ βωμῶν. Πρβλ. § 20 «τείχη καὶ *ἰερά*».
κοτίνου πέρι. Πρβλ. § 35 «δυνάμεως *πέρι*».
εἰσφέρομαί τι—συνεισφέρω, παρέχω, δεικνύω τι.

§ 37

Τί ἂν πάθοις—τί *πείση*, τί θὰ πάθῃς, ποῖαν ἐντύπωσιν θὰ λάβῃς;
σπουδῆ—προθυμία, ἐνδιαφέρον.
δρῶμεν. Πρβλ. § 2 «*δρῶσιν*» καὶ § «*δρῶντες*».
τῆς ἐν ἡλικίᾳ, τῆ ἐφηβικῇ.
διαπυκνέω—διαγωνίζομαι ἐν πυγμῇ, διαπληκτίζομαι.
ἀπαγόρευσις—κρίματος, ἐξάντλησις. Πρβλ. § 24 «πρὸς κρύος *ἀπαγορεύειν*».
ὑποδύεται—ἀνεπαισθητῶς εἰσέρχεται.
ἀγεννῆς—ὁ ἔχων ταπεινά φρονήματα, χαμερπῆς.
περιᾶσθαι (ἡμᾶς) *αὐτῶν* (τῶν νέων) *ἐν ὄπλοις*—τὸ νὰ δοκιμάζωμεν αὐτοὺς ἡμεῖς μὲ ὄπλα ἀγωνιζομένους.
ἄπαγε—Θεὸς φυλάξοι! πρβλ. § 6 «*ἄπαγε* γένοιτο».
δεινῶς σκαιὸν—φοβερά, ὑπερβολικὰ σκληρόν, ἀπάνθρωπον. Πρβλ. § 12 «ἐμπειρίας *δεινᾶς*».
ἀλυσιτελής—ἀνωφελῆς. Πρβλ. § 6 «*λυσιτελὲς* δόξει».

§ 38

Σφαίρας πέρι. Πρβλ. § 37 «*κοτίνου πέρι*».
περιγεγραμμένον χωρίον—κεχωρισμένη, περιορισμένη τοποθεσία. Πρβλ. § 25 «ἐς τὸ σύμμετρον *περιγεγραμμένον*».
διαστάντες—διαχωρισθέντες, εἰς δύο χωρισθέντες. Πρβλ. § 3 «ὁ ἄρχων *δίστησιν* αὐτούς».
τοὺς κατὰ Λυκοῦργον—τὸ σύνταγμα τὸ καλούμενον τοῦ Λυκοῦργου.
ἔμπαλιν—ἀνάπαλιν, τοῦναντίον.
συνωθῆω—σπρώχνω μετὰ βίας ὅλους μαζί. Πρβλ. § 1 «*συνωθῶν* εἰς τὸν πηλόν».
τὸ ἀπὸ τούτου—κατόπιν τούτου, μετὰ τοῦτο.
λοιπὸν—τοῦ λοιποῦ, εἰς τὸ ἐξῆς.

μαστιγομένους=μάστιγι παιομένους.

αἵματι ῥεομένους. Πρβλ. § 11 «αἵματι ῥαινομένους» καὶ 25 «ἰδρωτί ῥεό-
μενα».

οὐχ ὅπως ἀνωμένας=οὐ μόνον μὴ λυπούμενας.

ἰκετεύω=θερωῶς παρακαλῶ.

διαρκέσαι. Πρβλ. § 26 «διαρκεῖν ἐν τοῖς καιρίοις».

πολλοὶ γοῦν=πολλοὶ τοῦλάχιστον, ὡς γνωστόν. Πρβλ. § 1 «ἐμοὶ γοῦν».

ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι=ἀπέθανον ἐν τῷ ἀγῶνι.

μὴ ἀξιώσαντες=ἀπαξιώσαντες, ἀρνηθέντες.

ἀπαγορεύσαι. Πρβλ. § 37 «ἀπαγόρευσις».

ἐν ὀφθαλμοῖς=πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνώπιον.

εἴκω=ὑποχωρῶ.

ἀνασταθέντας=ἀνεγερθέντας. Πρβλ. § 17 «χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε».

μαίνομαι=εἶμαι τρελλός. Πρβλ. § 5 «μανία εὐοικεῖται δοσεῖ».

ὑπολαμβάνω=νομίζω.

ταλαιπωρῶ=ἕω ταλαιπώρως, μὲ βάσανα. Πρβλ. § 13 «ταλαιπωρού-
μενοι».

βιαζομένων. Πρβλ. § 84 «εἴ τις βιάζοιτο».

διατιθέντων (αὐτοὺς οὕτως)=ἀναγκάζοντων αὐτοὺς νὰ εὕρισκονται ἐν
τοιαύτῃ διαθέσει, ἥτοι ἐν ταλαιπωρίαις. Πρβλ. § 35 «οὕτως ἡμῶς ἡ εἰρήνη
διατέθεικε».

ὑπὲρ ἐκείνων=ὑπερασπίζων ἐκείνους.

συνιδῶν=σχεφθεῖς.

εἰκῆ. Πρβλ. § 35 «εἰκῆ ἐχχέοντες».

παραναλίσκω=παρὰ τὸ ὀρθόν, παρὰ τὸν καιρὸν ἀναλίσκω, ἐξαντλῶ.

Πρβλ. § 13 τὸ παραπόλλυμαι.

κρείττων=ἀνώτερος, ὑπέρτερος.

καὶ αὐτός=καὶ σὺ ὁ ἴδιος.

ληφθεῖς. Ἴδὲ § 29 «ληφθέντες».

ἀπόρρητον=μυστικόν.

ἐξείποι ἄν=θὰ μαρτυρήσῃ ὁ ἐνεστώς;

αἰκίζομαί τινα=κακοποιῶ, βασανίζω τινά.

πρότερος· τίς;

§ 39

Ἔφ' ἡλικίας=κατὰ τὴν ἡλικίαν, (καθ' ἣν γίνεται ἡ μαστίγωσις).

ἐκπρόθεσμος=ἔξω τῆς προθεσμίας, τῆς ἡλικίας τῶν ἀγῶνων.

νεανιεύομαι τι=πράττω τι νεανικῶς, ἥτοι τολμηρῶς, ἀσκέπτως.

πρεσβύτης=γέρον.

ἀποδημέω=ἀναχωρῶ, ἀπέρχομαι ἐκ τῆς πατρίδος μου.

τί=διατί.

οἰκεία=ιδικά μας, οὐχί ξένα.

ζηλώω=μιμούμαι.

συνίης. Πρβλ. § 36 «οὐ πάνυ συνίημι».

ἐπαίρω=ὑψώνω, σηκώνω.

ἐπιδημῶ=ἐρχομαι (πρβλ. τὸ ἀντίθ. ἀποδημῶ).

δοκῶμαι=νομίζω.

καταλεύομαι πρὸς τινος=λιθοβολοῦμαι ὑπὸ τινος. Πρβλ. § 9 «ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων» καὶ 22 «πρὸς ἡμῶν ὀνομάζονται».

λωποδύτης=ὁ τὰ φορέματα (τῶν λουομένων ἢ ὁδοιπόρων) κλέπτων, ὁ κλέπτης.

ἀτεχνῶς=σχεδόν, ἀληθῶς, ἀκριβῶς.

ἐλλεβόρου δεῖται=μαίνεται, εἶναι παράφρων, διότι ὁ ἐλλέβορος ἦτο βότανή τις, ἣν οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ὡς φάρμακον κατὰ τῆς παραφροσύνης. καταγέλαστα πάσχω ὑπὸ τινος· παθητικὸν τοῦ καταγεῶ τινος.

§ 40

Μὴ οἶον κρατεῖν ἐρήμην=μὴ νόμιζε ὅτι νικᾷς ἐρήμην (κατηγορῶν τοὺς Λαικεδαίμονιους).

μόνος αὐτὸς λέγων=σὺ μόνος κατηγορῶν (χωρὶς ν' ἀπολογηθῶσιν οἱ Λάκωνες). Πρβλ. § 19 «λέγουσιν οἱ κρινόμενοι».

ἔσται τις ὁ ἀντεροῶν σοὶ τὰ εἰκότα=θὰ εὐρεθῆ τις, ὅστις θὰ σε ἀντικρούσῃ προβάλλων εὐλογα ἐπιχειρήματα.

διεξελήλυθα. Πρβλ. § 15 «ταῦτα διέξιμι».

ἔοικας οὐκ ἀρεσκομένῳ=φαίνεται ὅτι δὲν ἐπιδοκιμάζεις. Πρβλ. § 16 «ἔοικας ἐνοχλουμένῳ».

ἔοικα αἰτήσειν=νομίζω ὅτι, φαίνεται πῶς θὰ ζητήσω.

ἐν τῷ μέρει=μὲ τὴν σειρὰν σου. Πρβλ. § 1 καὶ 18.

διασκευῖτε=διαπονεῖτε, ἐξασκεῖτε.

σεμνὰ=ἄξια σεβασμοῦ, ὑπολήψεως. Πρβλ. § 9 «πάνσεμνα κατέλεξας τὰ ἄθλα».

καθ' ὑμᾶς=σύμφωνα πρὸς ὑμᾶς, ὅμοια πρὸς τὰ ὑμέτερα.

οἱ γε=ἄφ' οὗ ἡμεῖς βέβαια.

κατὰ κόρησ (ἢ ἐπὶ κόρησ) πατάσσω=εἰς τοὺς κροτάφους τύπτω, ῥαπίζω.

εἰ δοκεῖ=ἂν συμφωνῆς.

ὑπερβάλλομαι=ἀναβάλλω.

συνουσία=ὁμιλία, συνδιάλεξις. Πρβλ. § 22 «ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις».

ἐπελθὼν αὐτὰ τῇ μνήμῃ=ἐπισκεφθεὶς αὐτὰ διὰ τῆς μνήμης, ἀνακαλέσας αὐτὰ εἰς τὴν μνήμην.

τὸ δὲ νῦν ἔχον=τώρα δέ.

ἐπὶ τούτοις=ἀρκούμενοι εἰς ταῦτα.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

- 1) **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ**, κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τόμος Α'. [Αἰτιώπειοι μυθολογία, περιγραφαὶ Ἑλληνικῶν πόλεων, ἐπιστολαί, Ἑλληνικὴ μυθολογία, κατὰ μεθοδικὰς ἐνότητες, πίναξ λέξεων καὶ φράσεων, πίναξ κυρίων ὀνομάτων] Δρ. **1,60**
- 2) **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ**, κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τόμος Β'. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀναβάσις βιβλ. Α', Β', Γ' καὶ Δ'. [Βίος τοῦ Ξενοφῶντος, συγγράμματα αὐτοῦ, ἡ Ἀνάβασις ὡς στρατιωτικὸν βιβλίον κατὰ τὸν Γάλλον συνταγματάρχην Ἀρδοῦρον Μπουσέ, κείμενον διηρημένον εἰς μεθοδικὰς ἐνότητες, πίναξ λέξεων καὶ φράσεων, πίναξ κυρίων ὀνομάτων, τὰ στρατιωτικὰ τῶν ἀρχαίων μετὰ πολλῶν εἰκόνων, τρία σχεδιογραφήματα τῆς πάσᾳ τῇ Κούναξᾳ μάχης, χάρτης τῆς Ἀναβάσεως] . . . Δρ. **2,00**
- 3) **ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ Ο ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ**, μετὰ μακρῶν προλεγόμενων καὶ δεξιῶν σημειώσεων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν ἀστικῶν σχολείων τῶν θηλέων, τῶν γυμνασίων καὶ διδασκαλείων Δρ. **1,50**
- 4) Ἡ διδασκαλία τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τοῖς σχολείοις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.
- 5) Ὁ Κοραΐς καὶ ἡ γραμματικὴ.

Ἐπὶ τὰ πιστῆρια :

Ἐπίτομος ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας (1453·1821) πρὸς χρῆσιν τῶν διδασκάλων.

Τιμᾶται Δραχ. 2.